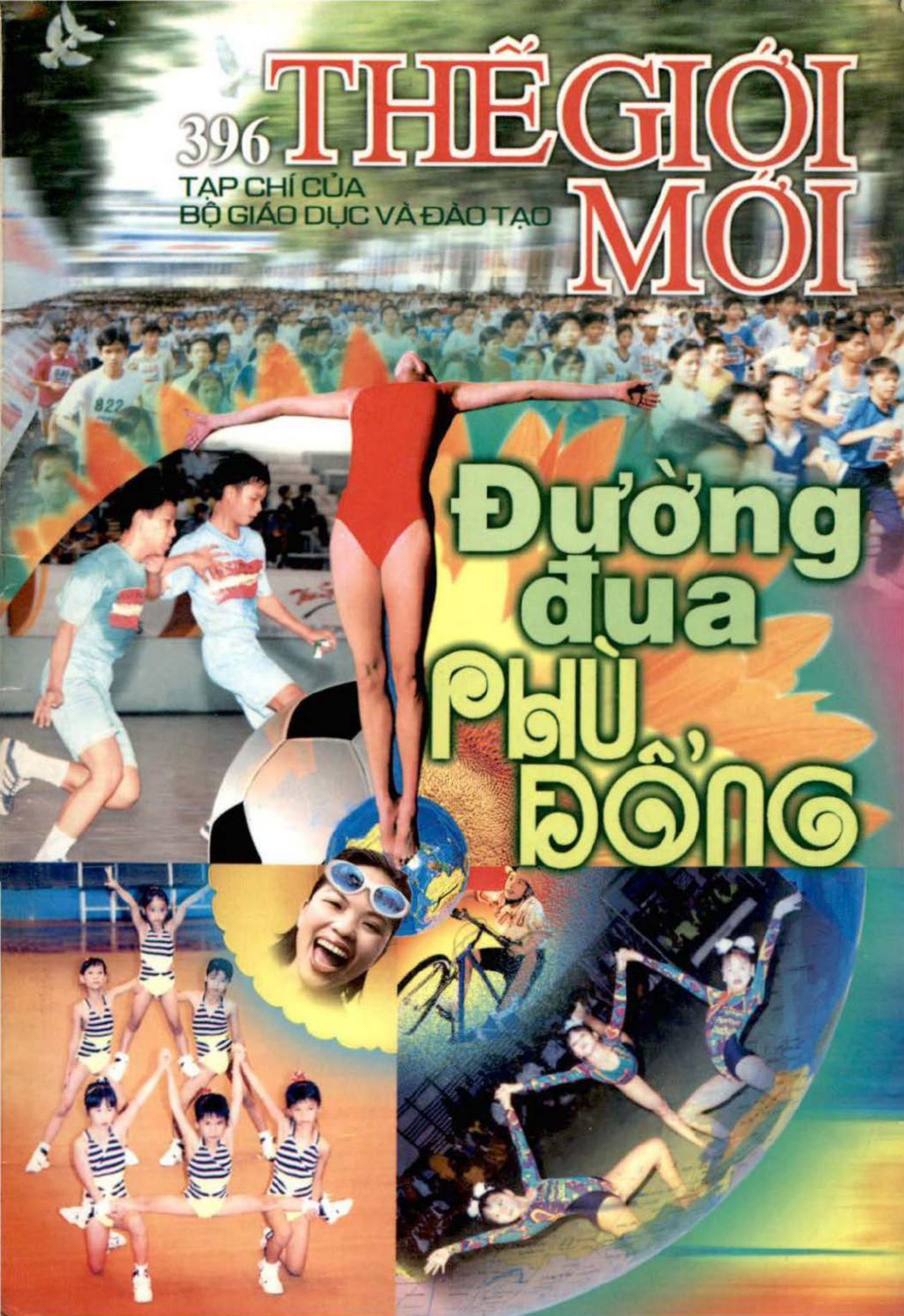

396 **THẾ GIỚI MỖI**

TẠP CHÍ CỦA
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Đường đua PHỤ NỮ

**ĐÃ XONG MÙA THI CỬ,
CẦN BIẾT THÔNG TIN DU HỌC ?**

HÃY ĐẾN VỚI THẾ GIỚI DU HỌC!

The World of Overseas Study

**Chủ nhật 30-7-2000, tại khách sạn New World Sài Gòn
do tạp chí Thế Giới Mới tổ chức**

- ✓ Một ngày hội đầy đủ thông tin du học các nước Âu - Mỹ - Úc - New Zealand - Singapore - Nhật Bản - Thái Lan...
- ✓ Hỏi đáp trực tiếp và nhận tài liệu thông tin visa, nhập học, ôn thi, học bổng, bảo hiểm, vay tiền, chuyển ngân, vé máy bay, tra cứu Internet, đời sống sinh hoạt...
- ✓ Sẵn sàng phục vụ thông tin:
  - Chương trình thế giới Du học
  - Tổng lãnh sự Úc (AEI)
  - Tổng lãnh sự New Zealand
  - Tổng lãnh sự Thái Lan
  - Tổng lãnh sự Singapore
  - Dịch vụ du học : IDP, SEAMEO, ATEC, CEPECE, TNC, Tân Văn Lang, Quốc Anh, Discovery Tour
  - Trung tâm du học Đại học Kỹ thuật, Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP.HCM
  - Trung tâm Anh ngữ IES, trường đào tạo Việt Mỹ
  - Universal Education Center, tra cứu Duhoc.com
  - Ngân hàng ACB
- ✓ Chương trình buổi sáng dành cho khách mời và phụ huynh (liên hệ thư mời : 322 Điện Biên Phủ, Q.10 • ĐT : 8397608 • Fax : 8399053)
- ✓ Chương trình buổi chiều (từ 13h30-18h00) dành cho đại chúng.

Đặc biệt:

★CHINFON MANULIFE:

Bảo hiểm hôm nay,
du học ngày mai

★VIETNAM AIRLINES:

Giá ưu đãi cho du học sinh

CHINFON MANULIFE

Tài trợ

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

TẠP CHÍ

**THẾ GIỚI
MỚI**

VIETNAM AIRLINES

Tài trợ

THẾ GIỚI MỚI

SỐ 396
Thứ hai 24.7.2000

TẠP CHÍ TRI THỨC TỔNG HỢP RA HÀNG TUẦN

- Tổng Biên tập:
ĐỖ QUỐC ANH
- Phó Tổng Biên tập:
PHÚC TIẾN
- Hội đồng Biên tập:
GS.TS. hóa học
CHÂU DIỆU ÁI
GS.TS. toán học
NGUYỄN CANG
Nhà thơ
HUY CẬN
GS. Viện sĩ sinh học
VŨ TUYÊN HOÀNG
GS.TS. triết học
NGUYỄN DUY QUÝ
Nhà báo
TRẦN ĐỨC TAM
Nhà báo
HỮU THỌ
GS.TS. văn học
LÊ NGỌC TRÀ
GS.TS. vật lý
NGUYỄN CHUNG TÚ

SỰ TỎA SÁNG CỦA TÀI NĂNG VÀ TÂM HUYẾT NGƯỜI THẦY NGHIÊM TÚC, CÔNG BẰNG TRƯỜNG THI	3
ĐƯỜNG ĐUA PHÙ ĐỔNG	Đào Quốc Toàn 8 Phạm Bá Thủy 12
NHỮNG ĐIỂM NÓNG XUNG ĐỘT TÔN GIÁO VÀ SẮC TỘC Ở Á - PHI NGHĨA ĐỊA TÀU BIỂN LỚN NHẤT THẾ GIỚI	Hoàng Duy 15 Diệu Hương 19
MỐI NGUY HIỂM TRONG GIỚI THỂ THAO NGÀ	Lam Thi 22
NHỮNG "ÂM THANH LẠ" TRONG ĐẦU	Hân Ly 26
NGƯỜI MINH HƯƠNG TRONG LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN ĐẢNG TRONG	Lê Nguyễn 30
GIÀU CÓ NHƯNG... TẦN TIỆN DIỆN MẠO MAFIA TRUNG QUỐC THÁCH THỨC LỚN Ở MEXICO: CHIẾN ĐẤU CHỐNG TỘI PHẠM	Lê Tây Sơn 36 Tuệ Minh 40 Hoà Hiên 44
NHỮNG CHIẾC THẺ THÔNG MINH	Khánh Khanh 48

Bit's

BINH TAN PTE., LTD

22 Âu Cơ, P.17, Q.Tân Bình, TP.HCM
ĐT: 8444173. Fax: 8496005

ACB

ASIA COMMERCIAL BANK

**TRUNG TÂM THẺ
NGÂN HÀNG
THƯƠNG MẠI Á CHÂU**
Tầng 2, nhà số
29 Ter Nguyễn Đình
Chiểu, Q.1, TP.HCM.
ĐT: 8222022.
Fax: 8220392

• Thư ký tòa soạn:
VŨ TRỌNG THANH

• Trình bày: **KIM LAN**
• Bìa: **MAI VĂN THI**

• Trụ sở: 322 Điện
Biên Phủ, Q.10,
TP. Hồ Chí Minh. ĐT:
(848) 8399050-8399055.
Fax: 8399053. Email:
thegioimoi@hcm.vnn.vn

• Phòng liên lạc phía
Bắc: 3B Ông Ích
Khiêm, Q. Ba Đình, Hà
Nội. ĐT: (844) 8234489

- Giấy phép xuất bản số 809-GPXB của Bộ VHTT cấp ngày 30-6-1994. ISSN 0868-3433.
- Thiết kế, dàn trang tại Phòng Kỹ thuật vi tính tạp chí Thế Giới Mới.
- Chế bản tại ITAXA và nhà in Trần Phú.
- In tại nhà in ITAXA và nhà in báo Nhân Dân TP. Hồ Chí Minh.

KỸ THUẬT CHO MỌI NGƯỜI

Đức Khanh - Ngọc Đồng 51

BỆNH MÙA HÈ: VIÊM NÃO NHẬT BẢN

Ngọc Huy 53

MÙA NHÃN HƯNG YÊN

Vũ Tuyên Hoàng 57

CHUYỆN MẸ CHỒNG NÀNG DÂU -

ĐÂU LÀ BÍ QUYẾT HAY?

Diệu Hiền 60

“BÓNG MA” VÙNG VỊNH

VÀ SỐ PHẬN CÁC CỰU CHIẾN BINH *Dạ Thảo* 65

1.001 CHUYỆN TỪ INTERNET

Hoài Vọng 70

BÀN THÊM VỀ CHUYỂN ĐỔI GIỚI:

VẤN ĐỀ KHÔNG ĐƠN GIẢN *Đào Xuân Dũng* 72

TẠI SAO HỌA SĨ KHÔNG VẼ HOA HẬU?

Lưu Công Nhân - Hoàng Phổ Quang 76

VỚI ÔNG, ĐỜI NGƯỜI LÀ MỘT GIAI ĐIỆU

Song Chi 80

NHÀ BÁO NÓI VỀ PHÓNG SỰ BÁO CHÍ

Đình Thu Hiền 84

AI VỀ KIM BẢNG...

Lương Ánh Lộc 85

HOLLYWOOD KHÔNG CÒN LÀ THIÊN ĐƯỜNG

CỦA CÁC NGÔI SAO?

Minh Thu 89

CUỘC TRUY LÒNG TRÙM PHÁT XÍT ĐỨC

EICHMANN

Duy Hoàng 93

NHỮNG TRANG SỬ CỦA KHOA HỌC HÌNH SỰ

Xuân Huyền 98

NHỮNG KINH NGƯ “VƯỢT CẠN”

Nguyễn Văn Tiến Hùng 102

SIÊU THỊ BÁCH HỖ

107

- Bìa 1: Đường đua Phú Đồng (tr. 12)

- Bìa 4: Siêu người mẫu Claudia Schiffer

Vietcombank
NGÂN HÀNG NGOẠI THƯƠNG VIỆT
NAM CHI NHÁNH TẠI TP. HCM
29 Bến Chương Dương, Q.1,
TP. HCM - ĐT: 8297245
Fax: (848) 8297228

NHẬT TÂN
“THẾ GIỚI THỜI TRANG
ĐẸP NHẤT CHO TRẺ EM”
28 Gio An, P.17, Q. Tân Bình, TP. HCM
ĐT: 8496029. Fax: 8428506

Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Bình với các tập thể được Nhà nước phong tặng danh hiệu Anh hùng lao động tại đại hội. Ảnh: Trọng Đức

ĐẠI HỘI THI ĐUA YÊU NƯỚC NGÀNH GIÁO DỤC NĂM 2000:

Sự tỏa sáng của tài năng và tâm huyết người thầy

TRONG HAI NGÀY 13 VÀ 14-7-
2000 TẠI HỘI TRƯỜNG BA

ĐÌNH (HÀ NỘI), HƠN 600 ĐẠI BIỂU TRONG VÀ NGOÀI NGÀNH GIÁO DỤC ĐÃ VỀ DỰ ĐẠI HỘI THI ĐUA YÊU NƯỚC NGÀNH GIÁO DỤC NĂM 2000 DO BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO (GD-ĐT) TỔ CHỨC, ĐỂ CÙNG NHÌN LẠI NHỮNG CHẶNG ĐƯỜNG PHẤN ĐẤU KHÔNG MỆT MỎI CỦA CÁC THẦY CÔ GIÁO, CÁC NHÀ QUẢN LÝ GIÁO DỤC (GD), ĐỒNG THỜI BIỂU DƯƠNG NHỮNG ĐIỂN HÌNH XUẤT SẮC TRONG HƠN 10 NĂM ĐỔI MỚI VỪA QUA.

Một cảm nhận ấm áp và đầy tự hào về những người thầy, những người chăm lo cho GD là sự giản dị, sự thâm lặng mà tỏa sáng, lòng yêu nghề cũng như sự tự khẳng định mình để vượt qua bao nhiêu khó khăn của cuộc sống, vượt lên những trở ngại của tự nhiên, của những cám dỗ vật chất để biết quý trọng tài năng, đào tạo nhiều học sinh đạt được thành tích lớn trong học tập. Trong khi đây đó đang còn những hiện tượng tiêu cực như xu hướng thương mại hóa GD, sự trì trệ, bảo thủ cũng như sự qua loa đại khái trong giảng dạy của một bộ phận giáo viên thì sự gặp gỡ của những đại biểu về dự đại hội lần này khẳng định được trách nhiệm, lương tâm và tấm lòng của người thầy trong cơ chế thị trường.

Đến dự đại hội, Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Bình đã biểu dương những thành tích của ngành GD đã đạt được trong phong trào thi đua Hai tốt 10 năm qua và đặc biệt khen ngợi nỗ lực phấn đấu của các tập thể và cá nhân anh hùng, các chiến sĩ thi đua, các điển hình tiên tiến trong toàn ngành GD. 100% các tỉnh, thành phố trong cả nước đã hoàn thành mục tiêu phổ cập GD và xóa mù chữ, đưa tỉ lệ người biết chữ ở nước ta đạt tới 94%. GD ở vùng đồng bào dân tộc, vùng núi, vùng đồng bằng sông Cửu Long đã được quan tâm hơn, hệ thống các trường dân tộc nội trú cấp huyện, cấp tỉnh được hình thành và phát triển tốt. Số học sinh khá giỏi nhiều lên, các đoàn học sinh Việt Nam dự thi Olympic quốc tế đoạt nhiều giải cao. Tỉ lệ giáo viên đạt chuẩn, giáo viên ưu tú, giáo viên dạy giỏi ngày một nhiều. Một thành tích đáng kể nữa của ngành GD là thực hiện chủ trương xã hội hóa GD, góp phần hình thành một hệ thống GD ngoài công lập đáp ứng yêu cầu học tập đa dạng của nhân dân.

Trò chuyện với các đại biểu đến dự đại hội, một điều dễ nhận thấy là sự thi đua bất nguồn trước hết từ lòng mong muốn khẳng định mình, sự khát khao học hỏi của người thầy trong xu hướng xã hội ngày một đòi hỏi cao hơn về con người. Đó là GS. TS. Trần Vĩnh Diệu - trường ĐH Bách khoa Hà Nội, trong mọi hoàn cảnh, dù khó khăn đến mấy, vẫn dốc hết sức mình để nghiên cứu khoa học, tìm ra những điều mới mẻ. Nhà giáo ưu tú (NGUT) Trần Đỗ Hùng, giáo viên trường THPT chuyên Nguyễn Huệ - Hà Tây là một tấm gương về tính kiên trì tự học, tự bồi dưỡng. GS. Dương Trọng Bái luôn có nhiều sáng tạo, đi đầu trong nghiên cứu khoa học và trong việc xây dựng các mô hình đào tạo các trường đại học sư phạm.

Trong báo cáo của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT do Thứ trưởng Nguyễn Tấn Phát đọc tại đại hội, đã khẳng định: *"Trong những năm đổi mới vừa qua đã xuất hiện nhiều giáo viên giỏi nêu gương sáng về đạo làm thầy. GD là mặt trận thâm lặng. Giữ cho được tấm lòng trong sáng để làm gương cho các lớp học trò trước dòng chuyên đột ngột của những giá trị đời thường không phải là chuyện dễ dàng. Nhưng đại đa số các nhà giáo nước ta trong những năm qua đã làm được như vậy".* Có thể kể rất nhiều tấm gương người tốt, việc tốt khác nữa trong ngành GD. NGUT Nguyễn Đình Đài, hiệu trưởng trường Tiểu học Tân Cương, Thái Nguyên là một tấm gương sáng về tinh thần tận tụy hy sinh, tình nguyện công tác lâu dài tại miền núi. Trong một khoảnh khắc, cô giáo Trần Thị Nở, trường Mầm non Khe Sanh, Hướng Hóa, Quảng Trị đã không nghĩ đến tính mạng bản thân mình bắt con rắn hổ mang rất độc cứu 16 cháu nhỏ của cô. Trông cô lúc này rất yếu, do di chứng của nọc độc nhưng cô không buồn

Thư trưởng thường trực Bộ GD-ĐT Nguyễn Tấn Phát trao tặng bằng khen của Bộ GD-ĐT

vì sức khỏe của mình. Qua diễn đàn đại hội, điều cô băn khoăn nhiều nhất là các cô giáo mầm non quê cô, sống phụ thuộc vào đồng lương do dân đóng góp, mà dân lại rất nghèo. Tổng thu nhập của các cô mỗi tháng có 370.000đ, trong khi để sống được tạm tạm cần phải có 500.000đ. Nhà cửa các cháu ở không đúng quy cách, đồ chơi của các cháu chủ yếu do các cô tự làm. Mỗi ngày các cô phải làm việc từ 6 giờ sáng đến 6 giờ tối...

Một vị đại biểu đã nói: "Có một đại hội như thế này là rất cần thiết để chúng tôi có dịp học hỏi nhau. Không ngờ, có nhiều tấm gương sáng chói đến thế. Thế mà lâu nay tôi cứ tưởng giáo dục đang nhiều vấn nạn quá". Bởi vì, đó là những con người làm việc trong thầm lặng, là những ngọn đèn tỏa sáng nhưng chẳng sáng dưới chân mình.

Thi đua là biểu hiện của tinh thần vì cái chung, vì lợi ích của nhiều người khác, người sau nhìn người đi trước làm những gì và cố gắng học theo, là người ở nơi thuận lợi nhìn người làm việc ở nơi khó khăn để thấy việc khó thế mà vẫn có người

làm được. Trường Mầm giáo Chim Non, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội, đi lên từ một mái nhà cấp 4 dột nát với 15 cháu trong những ngày đầu thành lập, đến nay trường đã có 8 lớp học khang trang, sạch đẹp với số lượng 500 cháu. Các cô giáo trường Mầm non Đồng Tâm, Lạc Thủy, Hòa Bình đã vượt qua khó khăn trong thời kỳ chuyển đổi cơ chế quản lý hợp tác xã để huy động được hơn 96% trẻ trong độ tuổi ra lớp, đây là một sự cố gắng rất lớn. Trường Mầm non Tam Cường, Vĩnh Bảo, Hải Phòng, đi đầu trong việc xây dựng mô hình và cơ chế vận hành của trường mầm non nông thôn khu vực Hải Phòng và lan truyền ra cả nước.

Trong đại gia đình các trường phổ thông dân tộc nội trú (PTDTNT), nổi lên hai điển hình tiên tiến xuất sắc. Trường PTDTNT Lục Ngạn, Bắc Giang, có 100% học sinh là người dân tộc thiểu số với khoảng 10 dân tộc khác nhau, mỗi dân tộc còn có những phong tục tập quán rất lạc hậu. Nhà trường đã tìm mọi cách để giữ học sinh, đến tận bản làng tìm học trò, trồng trọt, chăn nuôi, thả cá để tăng thu

nhập, là đơn vị đầu tiên của huyện ngói hóa trường học. Trường PTDTNT Mộc Châu, Sơn La, có một cơ sở vật chất khang trang, hàng năm đào tạo cán bộ phục vụ địa phương.

Trường THPT chuyên Lê Hồng Phong, Nam Định, dẫn đầu cả nước về số học sinh đoạt giải quốc tế và quốc gia. Trường có 15 em đoạt giải quốc tế và có hàng trăm em đoạt giải quốc gia. Con đường mà trường nghèo vùng sâu, vùng xa THPT Tân Phú (Đồng Nai) đã đi và sẽ đi tiếp là khi khó khăn về sách vở và trường lớp, thiếu sách vở thì phải kết hợp lao động dạy và học với lao động sản xuất, lao động công ích. Trường THPT Lam Sơn, Thanh Hóa, đã có 610 học sinh đoạt giải quốc gia, trong đó có 18 học sinh đoạt giải quốc tế. Tỷ lệ học sinh giỏi được tuyên thặng cũng như thi đỗ vào đại học rất cao: 95 đến 98%.

Cô Đỗ Thị Thanh Ren - chủ nhiệm khoa Nông nghiệp, ĐH Cần Thơ cho biết: "Khoa Nông nghiệp lúc đầu chỉ có 9, 10 sinh viên theo học nhưng nay đã lên tới 2.700 sinh viên. Sinh viên lúc đầu nghĩ rằng học khoa này khó xin việc làm, không hấp dẫn trong cơ chế thị trường, nhưng rồi thấy cơ sở vật chất khang trang, thầy cô giáo giảng hay, nhiệt tình, thế là theo học". Để có được điều tưởng chừng đơn giản ấy quả không dễ dàng. Theo cô, trước hết phải có một tập thể có tinh thần đoàn kết, mọi người biết nghĩ đến cái chung. Chẳng hạn, những người đi học ở nước ngoài cố gắng tìm kiếm học bổng cho người đi sau, cho sinh viên để nâng cao chất lượng đội ngũ, chứ không chăm lo công việc của mình. Trong những năm qua, nhà trường đã thực hiện được trên 100 dự án với số tiền hơn 40 triệu đôla nhằm giải quyết các vấn đề mang tính

khu vực.

Có lẽ điều mong muốn nhất của mọi người là những tấm gương như vậy ngày càng có nhiều thêm, phổ biến ở khắp mọi nơi chứ không chỉ nằm rải rác ở từng vùng, từng miền. Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Bình đã nêu thêm ý nghĩa của từ "thi đua" mà ngành GD cần quan tâm thực hiện trong thời gian tới, đó là: "Thi đua phải đảm bảo yêu cầu chất lượng. Chất lượng GD-ĐT nếu không đảm bảo sẽ gây lãng phí lớn cho xã hội, thậm chí còn dẫn đến nguy cơ tụt hậu của đất nước khi bước sang thế kỷ mới. Đánh giá chất lượng không chỉ bằng điểm số mà còn ở những tiêu chí hết sức thiết thực đối với học sinh như: rèn luyện đạo đức, kỹ năng thực hành, rèn luyện thể chất. Một nội dung thi đua khác là đổi mới phương pháp GD-ĐT. Học phải gắn với thực hành, gắn với mục tiêu kinh tế - xã hội, lao động sản xuất. Toàn ngành chấn chỉnh lại những tiêu cực trong dạy thêm, học thêm, luyện thi tràn lan, để các thầy cô giáo mãi mãi là hình ảnh đẹp trong tâm hồn trong trẻo của các em, để nhà giáo lại được tôn vinh chính từ sự mẫu mực của mình không những về tri thức khoa học mà cả về phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị".

Từ đại hội thi đua lần này, ngành GD đã đề ra 5 nhiệm vụ trọng tâm mà ngành sẽ phải thực hiện trong thời gian tới và thực hiện 5 nhiệm vụ đó cũng là nội dung của phong trào thi đua Hai tốt. Đó là: tăng cường trật tự kỷ cương trong nhà trường để thấy ra thấy, trò ra trò; kiện toàn đội ngũ giáo viên, khắc phục những điểm yếu của phương pháp giảng dạy; đẩy mạnh xã hội hóa giáo dục; điều chỉnh quy mô phù hợp với đảm bảo chất lượng; kiện toàn các cơ quan quản lý GD, nâng cao hiệu quả quản lý trong ngành.

NHÓM PHÓNG VIÊN GIÁO DỤC

BÊN LỀ ĐẠI HỘI

♦ Trong buổi khai mạc đại hội, được báo cáo thành tích nhiều nhất là các cô giáo mầm non và một điều thú vị: các cô được báo cáo nhiều hơn các thầy. Đặc biệt, cô giáo Lưu Thị Hằng Phương, trường Mầm non thị xã Hà Tĩnh còn hát giữa lúc đang báo cáo một bài hát do cô sáng tác cho các cháu nhỏ, bằng giọng hát rất ngọt ngào. Cô là cô giáo có hoàn cảnh rất khó khăn, một mình nuôi em, nuôi con trong khi chồng có việc làm không ổn định mà vẫn rất lạc quan, yêu nghề.

♦ Người được *nhà đài* quan tâm phỏng vấn nhiều nhất là cô Đỗ Tuyết Bảo, hiệu trưởng trường THCS Phan Tây Hồ, quận Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh. Trường của cô thường xuyên phụ đạo học sinh yếu, bồi dưỡng học sinh giỏi, tổ chức hướng dẫn ôn tập cho học sinh cuối cấp - tất cả đều không thu tiền. Nhà trường còn bảo đảm thu nhập cho cán bộ giáo viên mỗi tháng từ 1 triệu đồng trở lên.

♦ Tiết mục văn nghệ đáng yêu nhất là màn hát múa: *Năm 2000 chào đón những chủ nhân tương lai* (sáng tác: Duy Quang) của cô và cháu trường Mẫu giáo Việt Triều, Hà Nội. Được biết, các cháu nhỏ chỉ tập tiết mục này trong một tuần.

♦ Bài hát mang chủ đề của đại hội: *Những bông hoa thi đua*, sáng tác của nhạc sĩ An Thuyên do các sinh viên trường Nghệ thuật Quân đội biểu diễn.

♦ Vừa hát vừa xuống sân khấu mời trầu các vị đại biểu là tiết mục của đoàn văn nghệ học sinh Bắc Ninh. Cách biểu diễn duyên dáng và giọng ca ngọt ngào của các em đã để lại ấn tượng đẹp. Có lẽ vì thế, lên tặng hoa cho các em, Thứ trưởng Bộ GD-ĐT Nguyễn Văn Vọng đã nói: "Mong rằng nét đẹp truyền thống sẽ được giữ mãi trong nhà trường. Cảm ơn các em học sinh Bắc Ninh về những khúc hát ân tình".

♦ Mẹ Việt Nam anh hùng Lê Thị Dấu là đại biểu ngoài ngành GD được tặng hoa và quà của Bộ GD-ĐT. Năm nay mẹ đã 69 tuổi mà không hề say xe khi đi từ Bến Tre ra Hà Nội dự đại hội. Mẹ nói: mẹ vẫn còn cuốc đất và tự chăm lo cho bản thân mình hàng ngày. Mẹ dùng số tiền chính sách 6 triệu đồng để xây dựng chiếc cầu bê tông thay cầu khi khó đi cho các cháu học sinh vì mẹ chẳng còn ai, mẹ cũng không cần gì nhiều cho mình. Mẹ chỉ thương rằng sao có những cháu nghèo thế mà sao học giỏi đến thế.

♦ Học sinh đầu tiên được lên đọc lời chúc mừng các thầy cô giáo và báo cáo thành tích học tập của mình là Ngô Văn Hiếu - nguyên là học sinh trường mù Nguyễn Đình Chiểu, Hà Nội - một tấm gương về vượt khó, học giỏi.

**NHÌN LẠI KỲ THI
TUYỂN SINH ĐẠI HỌC,
CAO ĐẲNG NĂM 2000:**

Nghiêm túc, công bằng trường thi

ĐÀO QUỐC TOÀN

- *Cả nước có 1,8 triệu thí sinh đăng ký dự thi (TSDKDT), nhưng chỉ có khoảng 73% thí sinh dự thi (TSDT).*
- *Không có sự cố trục trặc lớn nào xảy ra.*
- *Sau kỳ thi, có trường “lỗ” 200-300 triệu đồng.*
- *Ngành sư phạm tiếp tục lên ngôi.*

Cả nước cùng đi thi!

Dù chỉ có khoảng hơn 2/3 số TSDT trên tổng số 1,8 triệu TSDKDT trong kỳ thi tuyển sinh đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ) năm 2000, được tổ chức thành 3 đợt: đợt 1 (7 và 8-7), đợt 2 (11 và 12-7), đợt 3 (14 và 15-7), nhưng với số lượng khoảng trên 1,2 triệu lượt “sĩ tử”, cộng với ngân ấy số lượng phụ huynh thập tùng, cùng tập trung về các trường thi trên cả nước trong một khoảng thời gian ngắn, cũng đủ làm không khí thi cử, vốn đã căng thẳng, bận rộn, càng thêm nóng sốt hơn.

Từ mấy năm nay, khi tỉ lệ “chọi” ở các trường ĐH, CĐ có xu hướng chênh nhau cao, từ 1/10 đến 1/30, thậm chí tăng vọt tới 1/50 - 1/60, thì kỳ thi tuyển sinh ĐH, CĐ hàng năm càng trở nên quyết liệt hơn, tính cạnh tranh giữa các TS càng gay gắt hơn. Điều này cho thấy sự

quan tâm đến chuyện học hành của xã hội, gia đình và bản thân lớp trẻ hiện nay rất cao. Song cũng là một sức ép đối với các trường ĐH, CĐ, khi quy mô đào tạo ở các trường không thể đáp ứng được nhu cầu quá lớn này, khiến tỉ lệ “chọi” của TS tăng cao. Điều này cũng chứng tỏ việc phân luồng học sinh (HS) sau trung học phổ thông (THPT) của ngành GD-ĐT còn rất lúng túng, chưa có lối ra hợp lý. Một số vị lãnh đạo ngành GD-ĐT ở các tỉnh, thành phố và Bộ GD-ĐT đã từng nói thật rằng “chưa có luồng thì lấy đâu mà phân luồng” (!). Để phân luồng có hiệu quả, riêng ngành GD-ĐT không thể giải quyết nổi. Đây là vấn đề cần có sự phối hợp của nhiều ngành, của cả xã hội. Do vậy, học sinh tốt nghiệp THPT đều đổ dồn thi tuyển vào các trường ĐH, CĐ, khiến việc tuyển sinh quá tải, làm cả xã hội nóng lên trong những ngày qua cũng là lẽ đương nhiên.

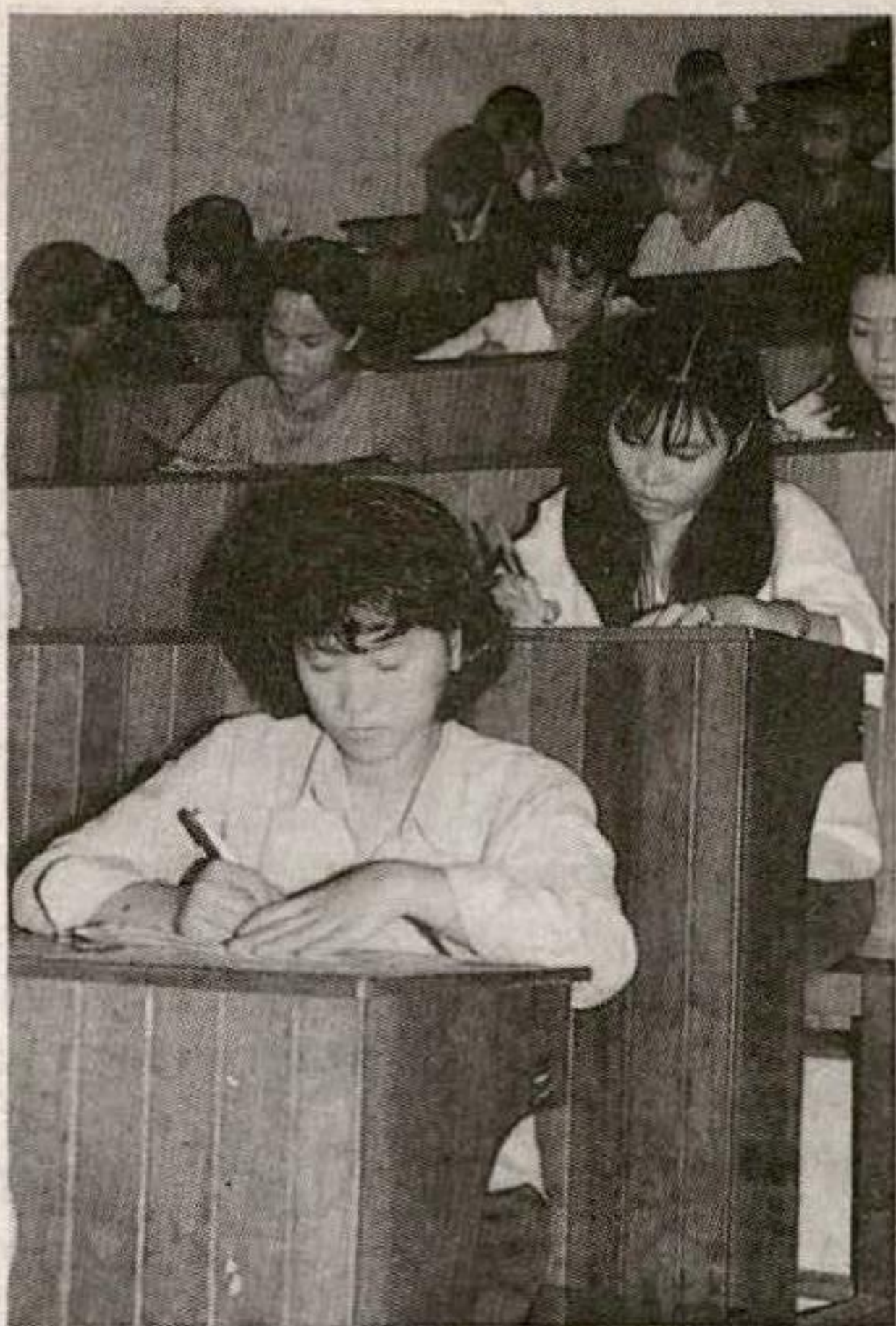
Phải nói rằng, trong suốt thời gian diễn ra các đợt thi tuyển sinh vừa qua và cả mấy tháng trước đó nữa, không khí đã thực sự nóng lên theo đúng nghĩa đen, khi các lò luyện thi tuyển sinh ĐH nở rộ ở khắp các thành phố, thị xã... trên

cả nước. Chưa ai có thể thống kê được có bao nhiêu lò luyện thi lớn nhỏ của các trường ĐH, CĐ, của các trung tâm lấy danh nghĩa nhà nước và các lò tư nhân... đã được mở trong cả nước. Chỉ biết chắc rằng, đây là dịch vụ kinh doanh lời lãi nhất hiện nay. Một thứ kinh doanh một vốn mười lời, không lo bị thua lỗ, không lo bị tồn hàng. Đó thực sự là kiểu "vì sự nghiệp giáo dục" siêu lợi nhuận (!). Bộ GD-ĐT cũng biết rõ việc này và đã giao cho các tỉnh, thành phố quản lý chặt dịch vụ này. Nhưng ai dám đảm bảo là sẽ quản lý được, khi các lò luyện thi vẫn tung bừng nở rộ như nấm mọc sau mưa, nhất là ở các thành phố lớn có nhiều trường ĐH đứng chân?

Trước và trong những ngày thi, các đoàn tàu thống nhất Bắc Nam nườm nượp những đoàn hành khách là HS và phụ huynh HS. Theo chúng tôi, năm nay, ngành đường sắt vào cuộc rất tận tình và thiết thực: bán vé trước, mở cửa vé ưu tiên, giảm giá vé cho HS đi thi, tăng chuyến, tăng toa... để không một HS nào lỡ kỳ thi vì không mua được vé tàu. Chúng tôi cũng đã chứng kiến có những TSDT đủ cả 3 đợt, ở đủ 3 miền Bắc, Trung, Nam. Quả thực, nghị lực và ý chí cho tương lai như vậy thật đáng khâm phục.

Để kỳ thi được trật tự an toàn, sinh hoạt của người dân các thành

Các thí sinh dự thi tại một điểm thi của trường ĐH Khoa học xã hội và nhân văn TP. Hồ Chí Minh
phố lớn không bị xáo trộn nhiều, công lao của ngành công an rất lớn, nhất là lực lượng cảnh sát giao thông. Không có họ, chẳng biết đường phố Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh trong những ngày thi sẽ bị ùn tắc kinh hoàng như thế nào, khi hàng vạn người cùng đổ ra đường một lúc trước các điểm thi? Rồi bưu chính viễn thông, nhà hàng quán trọ, lực lượng thanh niên, phụ nữ, cựu chiến binh, chính quyền địa phương... tất cả đều bị cuốn vào cuộc. Vì vậy, nói cả nước cùng đi thi, quả không ngoa.

Quy trình làm đề thi vẫn còn là chuyện đau đầu

Tới thời điểm này, có thể yên tâm phần nào vì chưa thấy phát

hiện có dấu hiệu gì bất trắc xảy ra ở khâu đề thi. Năm nay, theo ông Đỗ Văn Chừng - Vụ trưởng Vụ Đại học (Bộ GD-ĐT), rút kinh nghiệm những sai sót trong việc soạn đề thi năm trước, Bộ GD-ĐT đã có văn bản yêu cầu các trường không mời thầy soạn đề thi với tư cách cá nhân, mà do một tổ soạn đề cùng quyết định. Đặc biệt, Bộ GD-ĐT cũng yêu cầu các trường phải có hội đồng phản biện đề thi, nên đã nhất hết được "sạn" trước khi đề thi được công bố. Do vậy, theo ông Lê Quán Tần - Chánh thanh tra giáo dục (Bộ GD-ĐT), đến nay chưa phát hiện sai sót đáng kể nào về nội dung, phạm vi chương trình, quy trình bảo mật của kỳ thi. Theo chúng tôi biết, có một vài trường hợp có sai sót nhỏ trong đề thi rơi vào những trường không thực hiện đúng quy chế phản biện đề thi mà Bộ GD-ĐT đã yêu cầu (chẳng hạn đề thi của trường ĐH Thủy sản Nha Trang, ĐH Giao thông vận tải...). Như vậy là chủ trương mới của Bộ GD-ĐT trong quy trình làm đề thi năm nay đã có hiệu quả thực sự.

Tuy nhiên, dư luận vẫn cho rằng hiện nay có quá nhiều khối thi, sao không thi một khối cho thống nhất, sau đó nhân hệ số điểm theo từng môn TS đăng ký học? Bộ đã có chủ trương thành lập trung tâm khảo thí và theo Thứ trưởng Vũ Ngọc Hải, trung tâm khảo thí sẽ cố gắng ra đời trong năm học tới. Đây có thể là cơ hội để Bộ GD-

ĐT có được một ngân hàng đề thi, giải quyết được tình trạng các trường tự ra đề thi, vừa khó đảm bảo tuyệt mật, vừa tốn kém mỗi năm hàng tỉ đồng. Việc ra đề thi cũng phải tính đến chuyện loại bỏ được tình trạng TS lợi dụng sơ hở của giám thị để dùng "phao", quay cóp... Trong kỳ thi năm nay, một số trường ĐH thực hiện hình thức thi trắc nghiệm (ĐH Tây Nguyên, ĐH Dân lập Quản lý kinh doanh Hà Nội) hoặc tăng lượng bài tập, hạn chế lý thuyết trong bài thi (ĐH Kiến trúc Hà Nội). Đây là những biện pháp rất đáng được lưu tâm để phát huy tính khả thi và ưu việt của nó. Với cách ra đề thi như hiện nay, thì việc các lò luyện thi "câu khách" bằng cách giải mẫu các bộ đề thi (dù lâu nay Bộ GD-ĐT đã không còn các bộ đề thi) rồi thi trường in sao tài liệu, mua bán "phao"... vẫn diễn ra tấp nập và tình trạng tiêu cực xảy ra trong các phòng thi dẫn tới việc hơn 8.000 TS bị kỷ luật, trong đó có hơn 5.000 TS bị đình chỉ thi trong kỳ thi tuyển sinh năm nay, là điều dễ hiểu.

Ngành sư phạm lên ngôi và nhiều trường dở khóc dở cười (!)

Trong tổng số hơn 1,8 triệu lượt TSDKDT năm nay, có tới 636.170 lượt TSDKDT vào các trường ĐH, CĐ sư phạm, chiếm tỉ lệ 35,4%. Các trường ĐH sư phạm (ĐHSP) năm nay thực sự quá tải vì số TSDKDT quá đông (ĐHSP Hà Nội trên 60.000 TS; ĐHSP TP. Hồ Chí Minh

trên 50.000 TS; DHSP Quy Nhơn trên 30.000 TS) khiến các trường phải xoay trở rất vất vả trong việc tổ chức kỳ thi. Quả thực mấy năm trở lại đây, ngành sư phạm đang có sức hút rất lớn TS. Theo ông Tạ Quang Lâm, phó phòng Đào tạo (DHSP TP. Hồ Chí Minh), đó là “Nhờ chính sách miễn học phí cho sinh viên (SV) sư phạm và bố trí nhiệm sở ngay sau khi ra trường là điểm mạnh của ngành sư phạm so với các ngành khác trong thời buổi công ăn việc làm ngày càng khó khăn. Hơn nữa, DHSP còn cấp học bổng cho tất cả SV có học lực từ khá trở lên. Nhiều tỉnh còn hỗ trợ kinh phí hoặc cấp học bổng cho SV tỉnh nhà theo học sư phạm...”. Mặt khác, đời sống của các thầy cô giáo hiện nay cũng được cải thiện rất nhiều, không còn nhếch nhác như xưa nữa... Tất cả những ưu thế này đã khiến TS mặn mà với ngành sư phạm hơn, không còn chuyện “chuột chạy cùng sào mới vào sư phạm” như trước đây nữa. Việc có nhiều TSDKDT vào sư phạm giúp các trường chọn được nhiều người giỏi hơn (với tỉ lệ chọi khoảng 1/40 ở DHSP TP. Hồ Chí Minh và 1/59 ở DHSP Hà Nội), chất lượng TS trúng tuyển sẽ tốt hơn. Đây là điều đáng mừng vì xã hội đang rất cần những người giỏi vào học ngành sư phạm. Tuy nhiên, cũng đã có hiện tượng, TSDT vào khoa Ngoại ngữ của các trường sư phạm chỉ là “gửi đào tạo nhờ”, sau khi tốt nghiệp lại tìm cách đi làm

ngành khác. Do vậy, không phải tất cả TSDT vào khoa Ngoại ngữ DHSP đều áp ủ nghề dạy học trong tương lai. Điều trở trêu là các khoa Ngoại ngữ ở các trường DHSP lại là nơi có TSDKDT đông nhất.

Trong kỳ thi tuyển sinh năm nay, do số TSDKDT tăng đột biến nên nhiều trường ĐH gặp rất nhiều khó khăn trong việc thuê địa điểm thi. Nhiều trường phải buộc lòng để TSDT trong các phòng thi không đạt yêu cầu, nóng nực, ngột ngạt, bàn ghế không phù hợp (ở các trường tiểu học). Trong khi đó, không ít trường ĐH lại dờ khóc dờ cười khi số TS đến dự thi quá ít, đã số các trường chỉ đạt trên 70% TSDT, nghĩa là chỉ có khoảng 2/3 số TSDT nhưng vẫn phải huy động giám thị, trật tự viên, thuê phòng thi đủ 100%... Sau kỳ thi, nhiều trường phải bù lỗ từ 200-300 triệu đồng. Những trường càng lớn càng lỗ nặng.

Trong vài ba năm tới, việc bỏ thi tuyển sinh để xét tuyển vào ĐH, CĐ vẫn chưa thể nào thực hiện được. Hầu hết HS tốt nghiệp THPT vẫn muốn thử sức qua kỳ thi này, để được bước vào cổng trường ĐH hơn là rẽ ngang vào các trường dạy nghề... Do vậy, kỳ thi tuyển sinh chắc chắn vẫn sẽ còn gây áp lực nặng nề trong xã hội.

Hy vọng những mùa thi tuyển sinh sau sẽ tiếp tục được cải tiến triệt để hơn, tổ chức thi thuận lợi, an toàn, nghiêm túc, công bằng và hiệu quả hơn. ■

Sân vận động Cao
Lãnh với đường chạy
diện kinh trải nhựa
tổng hợp

ĐƯỜNG ĐUA Phù Đồng

PHẠM BÁ THỦY

Tháng 7, nước sông Tiền đang dâng nhanh, có tin Đồng Tháp năm nay khai giảng sớm nhằm tránh lũ, chúng tôi về ngay Đồng Tháp để phản ánh tình hình. Cán bộ, nhân dân và ngành giáo dục Đồng Tháp đang một tay phòng lũ, một tay gấp rút hoàn thành các công đoạn chuẩn bị cho Hội khỏe Phù Đồng (HKPD) toàn quốc lần thứ 5. Không khí thật khẩn trương, sôi động...

Đón hội khỏe, Cao Lãnh, Đồng Tháp càng thêm khỏe, đẹp

Đến khu liên hợp thể dục thể thao, chúng tôi cứ ngỡ mình đang... ở nước ngoài. Chỉ trong vòng hơn 1 năm, trên khu đất 24ha tại phường 1 thị xã Cao Lãnh đã mọc lên những công trình thể thao hiện đại, nguy nga, đồ sộ với quang cảnh xung quanh thật sự *xanh, sạch, đẹp*. Bước chân

vào hồ bơi, ai cũng phải ồ lên kinh ngạc. 4 khán đài có sức chứa 1.000 chỗ ngồi và hồ nước dài 50m với 10 đường bơi. Tiêu chuẩn quốc tế! Nước hồ được xử lý bằng hóa chất, lọc, bơm luân chuyển (không thay) qua hệ thống thiết bị hiện đại, trong xanh thật đẹp mắt. Tuy nhiên, dưới tác động của ánh nắng Mặt trời, rêu xuất hiện ở một vài nơi. Tổ bảo vệ - cứu hộ 4 người vẫn phải hàng ngày lặn xuống chà rêu nơi thành hồ, đáy bể để bảo đảm hồ bơi luôn sạch đẹp. Đây cũng là hồ bơi đạt tiêu chuẩn thi đấu quốc tế được xây dựng đầu tiên trên khắp 12 tỉnh vùng đồng bằng sông Cửu Long. Cách hồ bơi chỉ khoảng trăm mét là nhà thi đấu (NTĐ) đa năng 3.000 chỗ ngồi, lừng lững tằm vóc của một cung thể thao quốc tế. Nơi đây sẽ diễn ra các cuộc so tài 2 môn đá cầu và cầu lông; diện tích mặt sân đủ để tiến hành cùng lúc 6 trận đấu. Trước giờ khai mạc HKPD 10 ngày, bên trong NTĐ công nhân khẩn trương hoàn thành công đoạn lắp đặt ghế ngồi, bên ngoài - chỉnh trang quang cảnh: lát gạch vỉa hè, chăm sóc

thảm cỏ, vườn cây xanh... Sân vận động Cao Lãnh (cũng trong khu liên hợp) đã được "thay áo mới": không chỉ các khán đài được sơn phết tươi màu mà mặt sân cũng được cấy dăm cỏ phẳng lì, đặc biệt đường chạy điền kinh đã được phủ nhựa tổng hợp "không kém chi ngoại quốc". Khán đài A hai tầng có mái che thật bề thế. Nơi đây, tại lễ khai mạc HKPD vào lúc 6 giờ 30 ngày 21-7-2000, trên 3.000 học sinh sẽ tham gia đồng diễn thể dục trên sân và khoảng ngàn ấy học sinh tham gia xếp hình, xếp chữ trên khán đài B. Hỗ trợ cho ba điểm thi đấu trên là khu sân tập tổng hợp của trường Nghiệp vụ thể dục thể thao (TDDT) Đồng Tháp nằm ngay sát cạnh với đầy đủ sân bóng đá, bóng chuyền, điền kinh. Làng Phù Đồng - nơi ăn nghỉ của vận động viên (VĐV) - được xây dựng ở hai nơi. Làng I là khu cư xá An Bình rộng rãi với nhiều dãy nhà gồm tổng cộng 500 căn hộ khép kín có sức chứa gần 2.000 VĐV và huấn luyện viên, vừa xây xong còn thơm mùi sơn mới. Các khách sạn, nhà nghỉ, phòng trọ... cũng được sửa sang, trang hoàng, xây mới. Thị xã Cao Lãnh những ngày này hết cô Tấm bước ra từ cổ tích, dung mạo rõ ràng, xiêm y lộng lẫy, đã đẹp càng đẹp thêm.

Ngành giáo dục Đồng Tháp trên đường đua Phù Đồng

Tất bật với hàng núi công việc, ngồi không yên một chỗ được lấy mười phút, có lúc ông Phạm Chí Năng, Giám đốc Sở GD-ĐT Đồng Tháp, Phó trưởng ban thường trực Ban tổ chức HKPD toàn quốc lần thứ 5, phải giải tỏa stress bằng những câu đùa vui đại loại: "Sau Hội khỏe chắc tui phải vô "hội bệnh" luôn quá". Quả thực, trăm công nghìn việc trên vai những người tham gia công tác chuẩn bị. Cách đây 4 năm, sau HKPD lần thứ tư tại Hải Phòng, Đồng Tháp tự hào là địa phương thứ năm và là tỉnh đầu tiên của miền Tây Nam bộ "trúng thăm" đăng cai HKPD năm 2000.

Cùng với toàn tỉnh, ngành giáo dục Đồng Tháp vào cuộc chuẩn bị. Trong chặng đua nước rút khoảng một năm trở lại đây, ngành đã hoàn tất xây dựng 4 NTĐ tại các điểm: trường Cao đẳng Sư phạm Đồng Tháp (quy mô chỉ nhỏ hơn đôi chút so với NTĐ đa năng ở khu liên hợp) phục vụ tập luyện và thi đấu môn bóng chuyền nam; trường Trung học chuyên ban TX. Cao Lãnh (bóng chuyền nữ), trường THPT Cao Lãnh 1 (môn bắn nỏ) và trường THPT Trần Quốc Toản (môn bóng bàn). Ngoài ra, trong khuôn viên trường Cao đẳng Sư phạm cũng mọc lên 5 dãy nhà mới toanh, mỗi dãy 3 tầng, đủ chỗ nghỉ khá tiện nghi cho 1.500 VĐV. Đây chính là một trong hai làng Phù Đồng phục vụ hội khỏe năm nay và sau đó sẽ là ký túc xá dành cho sinh viên của trường.

Đồng Tháp vốn có thể mạnh ở nhiều bộ môn thể thao (đặc biệt có đội bóng đá nổi tiếng cả nước và đại kiện tướng quốc tế môn cờ vua Đào Thiên Hải), đồng thời là tỉnh có phong trào thể thao học đường khá mạnh. Lần này, trong tư cách là đội chủ nhà, đoàn thể thao học sinh Đồng Tháp càng tỏ rõ quyết tâm giành thứ hạng cao. Sau HKPD tỉnh lần thứ 11 (tháng 8-1998), 300 VĐV học sinh được tuyển từ khắp nơi trong tỉnh, cho về học tại TX. Cao Lãnh và TX. Sa Đéc để có điều kiện luyện tập, thi đấu nội bộ, giao hữu cọ xát với VĐV các tỉnh bạn. Hè năm 1999, Sở GD-ĐT Đồng Tháp đã đưa 21 VĐV học sinh sang tỉnh kết nghĩa Quảng Tây, Trung Quốc, để tập huấn các môn bóng chuyền, cầu lông và điền kinh trong 3 tháng. Sau đó, kết hợp với Sở TDDT mời huấn luyện viên bóng bàn, bóng chuyền, cầu lông, điền kinh Quảng Tây sang luyện tập, nâng cao số VĐV cũ và huấn luyện số mới. 9 môn khác của chương trình HKPD (bóng đá, bơi lội, cờ vua, bắn nỏ, đá cầu, Taekwondo, Judo, Karatedo và võ vật) do huấn luyện viên địa phương và trong nước

Nhà thi đấu đa năng 3.000 chỗ ngồi

Cần Thơ đến trước ngày khai mạc những nửa tháng, “hạ trại” ngay tại nhà khách Sở GD-ĐT Đồng Tháp. Tiếp theo đó là đội bơi của tỉnh An Giang láng giềng, dưới sự dẫn dắt của huấn luyện viên Đặng Anh Tuấn, từng đoạt huy chương vàng tại HKPD lần thứ 3 ở Đà

đảm nhận. Từ năm 1998, tỉnh đã gửi 20 học sinh là VĐV môn bơi lội lên TP. Hồ Chí Minh vừa học văn hóa vừa tập luyện môn bơi lội trong suốt hai năm học vừa qua. Khi nói đến chuyện này, ông Phạm Chí Năng đã ngỏ lời qua tạp chí Thế Giới Mới cảm ơn ngành GD-ĐT và ngành TDTT TP. Hồ Chí Minh về sự giúp đỡ quý báu đó. Riêng bản nỏ là bộ môn mới mẻ, Đồng Tháp tham gia lần đầu với 4 VĐV (2 nam, 2 nữ); các em được ra tận Lai Châu tập huấn, làm quen với chiếc nỏ không chỉ trong thể thao mà cả trong cuộc sống, nhưng vì lần đầu vào cuộc nên cũng chỉ dám hi vọng vào...chuyện bất ngờ. Nhìn chung, Đảng bộ và nhân dân Đồng Tháp đã tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất trong khả năng cho phép để đoàn thể thao học sinh tỉnh nhà so tài hết mình và nêu quyết tâm đạt một trong năm thứ hạng đầu.

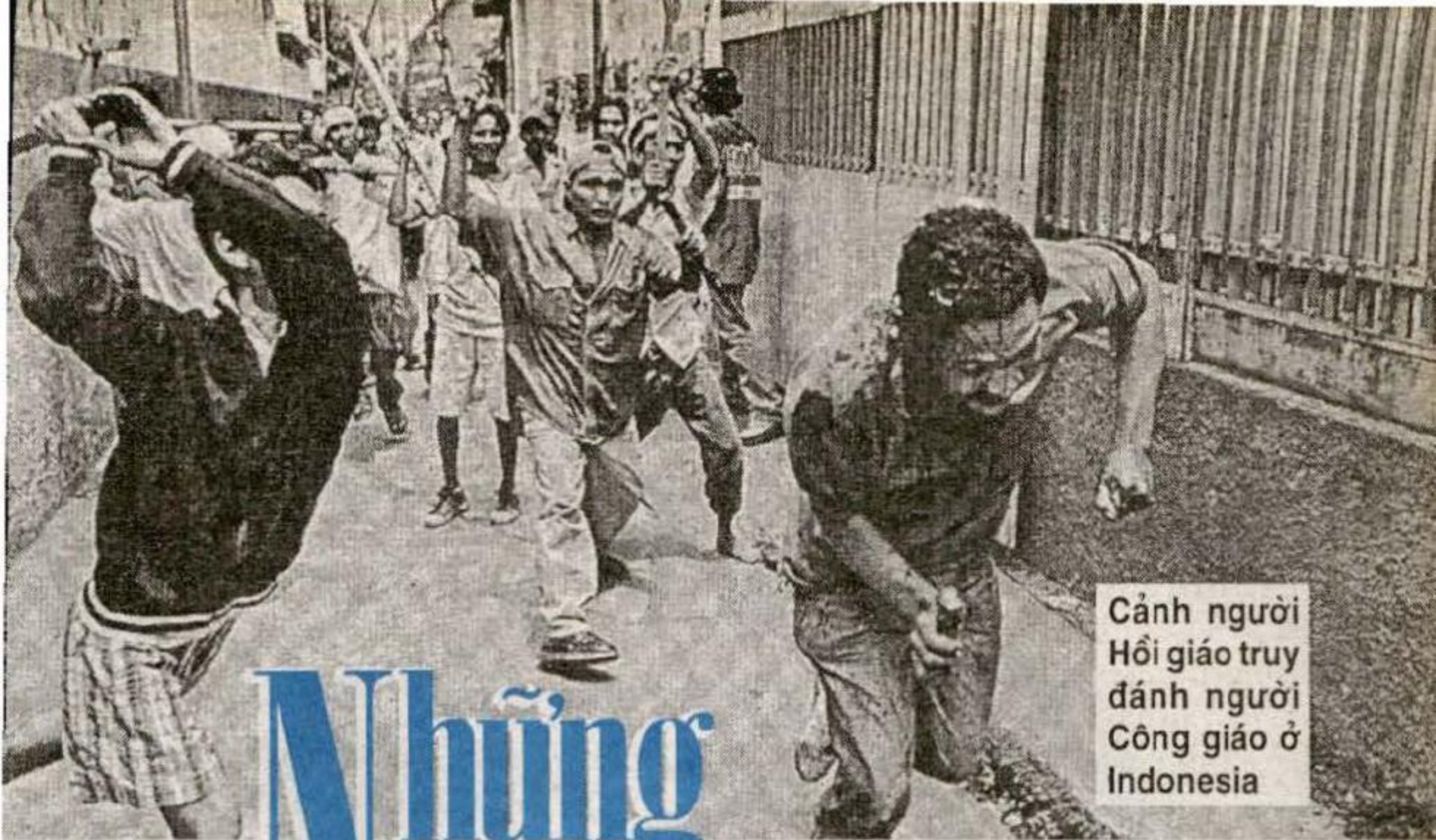
Sục sôi sàn tập

Từ đầu tháng 7, các tỉnh lân cận đã cho đoàn thể thao học sinh của mình đến Cao Lãnh để luyện tập, “thích nghi với sân bãi”. Đặc biệt, vì rất nhiều tỉnh không có hồ bơi nên phải cho VĐV bơi lội của mình đến sớm để làm quen với hồ bơi tiêu chuẩn. Chỉ cách có 40km nên đội bơi lội Vĩnh Long sáng đi tối về, mỗi ngày hai buổi tập tại hồ bơi khu liên hợp. Đội bơi

Năng năm 1992. Đội bơi Quảng Ninh (10 VĐV - 5 nam, 5 nữ) cũng theo đoàn VĐV xứ than hơn 100 người vào Đồng Tháp trước ngày khai mạc 10 hôm. Dẫn dắt đội Quảng Ninh là “nữ hoàng bơi ếch” Nguyễn Thị Phương, cũng từng đoạt huy chương vàng, phá kỷ lục HKPD tại HKPD 1992 và sau đó liên tục phá hàng chục kỷ lục quốc gia, có những kỷ lục cô giữ đã lâu mà đến nay chưa ai phá được. Đội bơi tỉnh nhà Đồng Tháp, với những VĐV tài năng từng đoạt thứ hạng cao trong giải bơi lội trẻ toàn quốc tháng 5 vừa qua cũng đóng đô, “cắm trại” ngay trong dãy phòng nghỉ của khu hồ bơi, mỗi ngày hai buổi tập, mỗi buổi 2 giờ, thời gian còn lại là...quan sát các đội bạn tập luyện để rút kinh nghiệm, nghiên cứu điểm mạnh, điểm yếu của các đối thủ tương lai. Một lần, chúng tôi đến hồ bơi đúng vào giờ tập của đội Vĩnh Long. Thấy có mấy người ngồi trên khán đài cạnh đồng hồ đặc của các VĐV, chúng tôi đến hỏi chuyện thì được biết đó là phụ huynh của các VĐV nhí. Đội bơi Vĩnh Long có 24 VĐV, 4 trong số đó là học sinh tiểu học, từ lớp 2 đến lớp 5. Chị Huỳnh Thị Kim Hoa, giáo viên trường Tiểu học Nguyễn Du TX. Vĩnh Long chỉ xuống chú bé nhỏ xíu đang sải tay quạt nước rất kỹ thuật dưới đường bơi, giới thiệu: “Con tôi đó. Cháu là Huỳnh

(Xem tiếp tr.104)

Cảnh người
Hồi giáo truy
đánh người
Công giáo ở
Indonesia

Những điểm nóng XUNG ĐỘT TÔN GIÁO VÀ SẮC TỘC Ở Á-Phi

HOÀNG DUY

Indonesia (211,8 triệu dân, trong đó 85% là người Hồi giáo, 8% là người Công giáo): Từ đầu năm 1999 đến nay, xung đột sắc tộc và tôn giáo ở quần đảo Molucca đã làm 3.000 người thiệt mạng. Nguyên nhân ban đầu dẫn đến xung đột không liên quan gì đến tôn giáo. Cách đây 20 năm, 60% dân số Molucca theo Công giáo, 40% còn lại là người Hồi giáo. Tỷ lệ này đã bị đảo lộn sau khi chính quyền Suharto đưa ra chủ trương di dân Hồi giáo đến Molucca. Sau đó, bạo lực mang tính chất tôn giáo xảy ra sau hàng loạt biện pháp của chính phủ nhằm loại bỏ người Công giáo

khỏi các cơ quan công quyền. Những cái đầu nóng của hai cộng đồng thường thanh toán nhau bằng dao mác. Lợi dụng tình hình căng thẳng, các nhóm Hồi giáo cực đoan (nổi tiếng nhất là tổ chức Laskar Jihad) đưa súng tự động đến Java, tổ chức huấn luyện quân ở ngoại ô thủ đô Jakarta, diễu hành trong nội ô và đưa người xâm nhập Molucca. Tại thủ phủ Ambon (200.000 dân), dân Hồi giáo và dân Công giáo sống cố thủ trong các khu phố riêng biệt.

Trong khi đó, xung đột lớn đã xảy ra ở khu vực phía Bắc: Halmahera, Galela, Tobelo... Ngày 29-5-2000, một nhóm vũ trang Laskar Jihad đang đem tràn vào một ngôi làng ở Tobelo ném lựu đạn, bắn giết, đốt nhà và sát hại tổng cộng 44 người Công giáo. Đa số chết trong khi còn say ngủ. Nhiều người dân ở đây quá hoảng sợ phải bỏ nhà ra đi.

Philippines (74,7 triệu dân, 85% Công giáo, 5% Hồi giáo): Tổ chức khủng bố Hồi giáo Abu Sayyaf ra đời vào đầu thập niên 1990, trong bối cảnh nội chiến giữa tổ chức Hồi giáo Mặt trận giải phóng dân tộc Moro đòi độc lập và quân đội chính phủ trên đảo Mindanao. Từ ngày 23-4-2000, Abu Sayyaf bắt giữ 20 con tin ở đảo Jolo (một người Philippines và 19 người nước ngoài). Tổ chức này trú đóng trên đảo Basilan, lâu nay chuyên cướp của, bắt cóc, giết người. Nội chiến ở Mindanao bùng nổ từ đầu thập niên 1970 dưới thời Tổng thống Ferdinand Marcos đã làm cho 120.000 người thiệt mạng (5 triệu dân Hồi giáo ở Mindanao chiếm 1/4 dân số). Sau đó, các hiệp định về quy chế tự trị dành cho Mindanao được ký kết dưới thời các đời tổng thống Aquino và Ramos đã gây hoang mang trong cộng đồng người Công giáo vì họ luôn lo sợ phải trả giá một khi dân Hồi giáo nắm quyền chính trị trên đảo. Năm 1986, tổ chức Mặt trận Hồi giáo giải phóng Moro tách ra khỏi Mặt trận giải phóng dân tộc Moro, tuyển mộ quân đến 40.000 tay súng và đòi thành lập nhà nước độc lập gồm 4 tỉnh có đa số dân Hồi giáo ở Mindanao. Từ đó đến nay, xung đột, bắt cóc, giết

người thường xuyên xảy ra giữa dân quân tự vệ Công giáo và các phe phái Hồi giáo mà nổi cộm nhất là vụ giám mục Benjamin D. de Jesús ở Jolo bị sát hại ngày 4-2-1997. Các nhà bình luận đã so sánh Mindanao chính là Bosnia ở khu vực châu Á.

Pakistan (146,5 triệu dân, 90% Hồi giáo, 2,5% Công giáo): Xung đột giữa hai cộng đồng Hồi giáo và Công giáo bắt nguồn xoay quanh điều khoản 295B của bộ luật hình sự liên quan đến hành vi báng bổ tôn giáo. Ngày 21-4-2000, tướng Pervez Moucharraf đang cầm quyền tuyên bố ủng hộ dự thảo sửa đổi điều khoản này nhưng một tháng sau lại tuyên bố bác bỏ do người Hồi giáo hăm dọa biểu tình và tổ chức tổng đình công. Theo điều khoản nói trên, bất kỳ người Hồi giáo nào cũng có thể đến bất kỳ đồn cảnh sát nào tố cáo người đã báng bổ thánh Mahomet và người bị tố cáo sẽ bị bắt giam ngay. Trong khi đó, dự thảo sửa đổi quy định rằng cảnh sát phải tổ chức điều tra ban đầu trước khi thụ lý đơn tố cáo. Do điều khoản 295B quy định quá chung chung nên đã bị lạm dụng. Trong rất nhiều vụ tranh chấp tài sản hoặc trả thù cá nhân, nguyên đơn đã vu tội báng bổ cho bị đơn nhằm mưu cầu lợi ích riêng. Luật chống báng bổ tôn giáo ra đời từ thời thực dân, sau đó dưới thời của tướng độc tài Zia Ul Haq, vào năm 1986, phạm vi kết tội báng bổ đã được mở rộng thêm. Thái độ trở mặt của tướng Moucharraf đã gây bất bình trong cộng đồng dân Công giáo. Ngày 6-5-1998, giám mục John Joseph 65 tuổi ở Faisalabad đã tự sát để phản đối điều luật báng bổ tôn giáo này.

Nigeria (113,8 triệu dân, 45% Hồi giáo, 45% Công giáo): Từ đầu năm 2000 đến nay, hàng loạt vụ sát hại dân Công giáo ở miền Bắc và trả thù dân Hồi giáo ở miền Nam đã gia tăng sau khi luật Hồi giáo được ban hành trong một số bang miền Bắc (Zamfara, Kaduna, Kebbi) với dân số chủ yếu theo Hồi giáo. Hồi tháng 2-2000, ở Kaduna (1 triệu dân), hơn 1.000 người thiệt mạng sau làn sóng phản đối luật Hồi giáo của dân Công giáo thuộc sắc tộc Ibo. Ở miền Nam, 400 người Hồi giáo thuộc sắc tộc Haoussa đã bị sát hại khi dân Công giáo thuộc sắc tộc Ibo trong các thành phố Aba và Umahia trả thù. Dân Hồi giáo và dân Công giáo ở Nigeria chiếm tỉ lệ tương đương nhau. Hiến pháp quy định Nigeria là nhà nước thế tục. Do tình

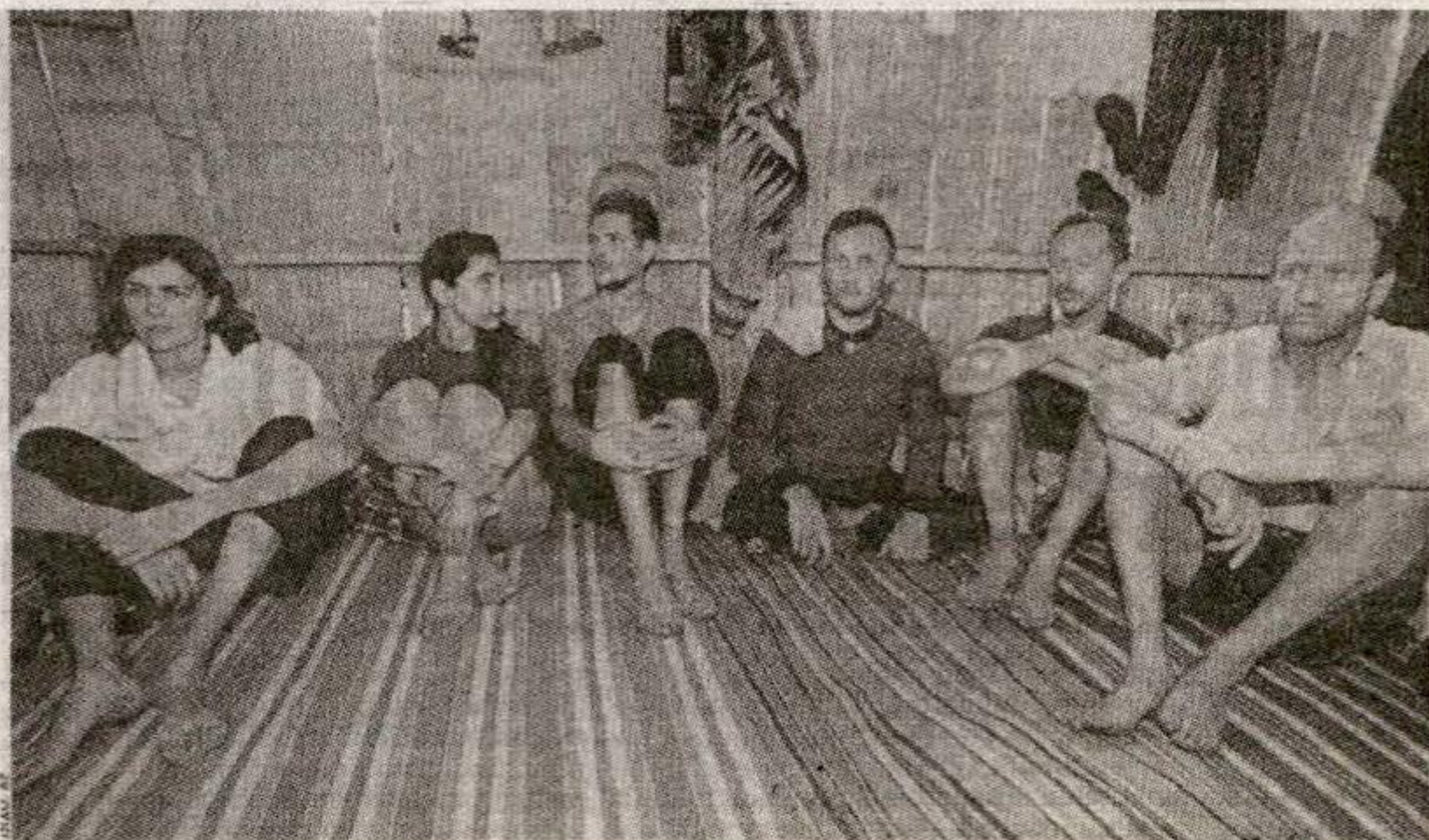

Tướng Pervez Moucharraf - nguyên thủ Pakistan hiện tại

hình quá căng thẳng sau khi luật Hồi giáo được ban hành, thủ hiến các bang miền Bắc đã thống nhất ý kiến với chính quyền liên bang đình chỉ việc áp dụng luật Hồi giáo nhưng thỏa thuận này không được chấp hành. Ngày 21-6-2000, thủ hiến bang Kano (bang đông dân nhất ở miền Bắc) lại

loan báo có thể sẽ áp dụng luật Hồi giáo ở Kano từ tháng ăn chay sắp tới (cuối năm 2000). Trước đó, ngày 29-5-2000, Tổng thống Olusegun Obasanjo (là người Công giáo, được bầu năm 1999) lên tiếng kêu gọi chấm dứt tắm máu và nhắc lại quá khứ nội chiến kinh hoàng hồi cuối thập niên 1960 sau khi tỉnh Biafra tuyên bố ly khai khỏi Nigeria. Tuy nhiên, đến lượt bang Sokoto (trung tâm lịch sử của Hồi giáo Nigeria)

Các con tin bị tổ chức Abu Sayyaf giam giữ trên đảo Jolo

lại chính thức tuyên bố sẽ áp dụng luật Hồi giáo và thủ hiến bang này chỉ định ngay 43 thẩm phán Hồi giáo chủ tọa các tòa án tôn giáo. Ngày 23-5-2000, linh mục Công giáo Clément Ozi Bello 23 tuổi đã bị các thanh niên Hồi giáo cuồng tín bắt giữ và giết chết sau một vụ cãi nhau nhỏ trên đường phố.

Sudan (28,9 triệu dân, 69% Hồi giáo, 13% Công giáo): Ý định hòa hợp dân tộc của tướng Omar El Bachir cầm quyền và vô hiệu hóa Hassan El Tourabi (lãnh đạo tổ chức Mặt trận quốc gia Hồi giáo) vẫn không xoa dịu được cộng đồng dân Công giáo chiếm thiểu số ở miền Bắc và phe nổi dậy ở miền Nam. Ở Sudan, thống chế Nemeiri đã áp dụng luật Hồi giáo từ thập niên 1960. Toàn bộ bộ máy hành chính công quyền đều hành xử theo chính sách Hồi giáo hóa bất chấp quyền lợi của dân Công giáo và người theo đạo vật linh. Tháng 11-1999, tổng giám mục Zubeir Wako ở Khartoum đã trình bày tình hình bị đát của dân Công giáo Sudan trước các đồng sự nước ngoài ở Lourdes (Pháp): không có nhà thờ nào được xây dựng kể từ thập niên 1960 đến nay, nơi thờ phụng và trường học Công giáo bị phá dỡ theo yêu cầu quy hoạch đô thị nhưng không được bồi hoàn, giấy phép lưu trú của các linh mục thừa sai chỉ có giá trị trong 6 tháng, một số linh mục bị trục xuất hoặc bị cầm tù...

Các cuộc xung đột ở Indonesia, Philippines, Pakistan, Nigeria, Sudan có thể không được dư luận thế giới quan tâm lâu dài như tình hình ở Liban, vùng Caucasus hoặc vùng Balkan, tuy nhiên mỗi cuộc

xung đột tôn giáo và sắc tộc lại mang tính chất đặc thù riêng. Có thể xung đột ở những nơi này không đe dọa tình trạng quân bình trên thế giới nhưng các cuộc thảm sát vẫn diễn ra hàng ngày. Trong thế giới Arập Hồi giáo, chủ nghĩa Hồi giáo cực đoan bành trướng trên nền tảng kinh tế suy thoái và chủ nghĩa dân tộc cực đoan. Còn bạo lực ở Nigeria, Pakistan và Sudan phát sinh do bộ máy nhà nước yếu kém cũng như hiện trạng khủng bố khoác lớp áo Hồi giáo ở Indonesia và Philippines đã chứng minh rằng không thể áp dụng mô hình phân tích duy nhất nào phù hợp để giải thích cho xung đột. Chỉ có một nhận xét chung nhất: các tổ chức Hồi giáo quốc tế như Tổ chức Hội nghị Hồi giáo, Liên đoàn Hồi giáo thế giới và các trường đại học Hồi giáo (vốn rất có uy tín trong cộng đồng Hồi giáo) dường như chọn giải pháp không can thiệp đối với những tấn thảm kịch xung đột tôn giáo và sắc tộc. Ngược lại, một số tổ chức tôn giáo ôn hòa đã biết tỏ thái độ dấn thân đúng đắn. Hồi tháng 2-2000, Hội nghị giám mục Công giáo Nigeria đã công bố tâm thư lên án bất kỳ hành vi bạo lực nào. Từ năm 1996 ở Philippines, tổ chức Diễn đàn giám mục Công giáo - nhà thần học Hồi giáo liên tục kêu gọi người anh em đồng đạo ngưng bắn và nhấn mạnh tín ngưỡng không bao giờ chủ trương bạo lực cũng như chiến tranh không thể mang lại hòa bình. Trung tuần tháng 2-2000, một ủy ban hòa giải bao gồm các nhà trí thức Do Thái giáo, Công giáo và Hồi giáo đã gặp nhau tại Jakarta và kêu gọi các cộng đồng tôn giáo chấm dứt mọi hình thức khiêu khích dẫn đến bạo lực.

(Theo le Monde, 6.7.2000)

Nơi thanh lý 2/3 số tàu biển "quá đát" toàn cầu

Năm giờ chiều, chiếc tàu chở dầu Spiros tiến về bãi biển Alang ở phía Bắc Ấn Độ. Mở hết tốc độ, Spiros đâm sầm vào bờ biển. Đáy tàu đã chạm nền cát của biển nhưng máy vẫn nổ mạnh và con

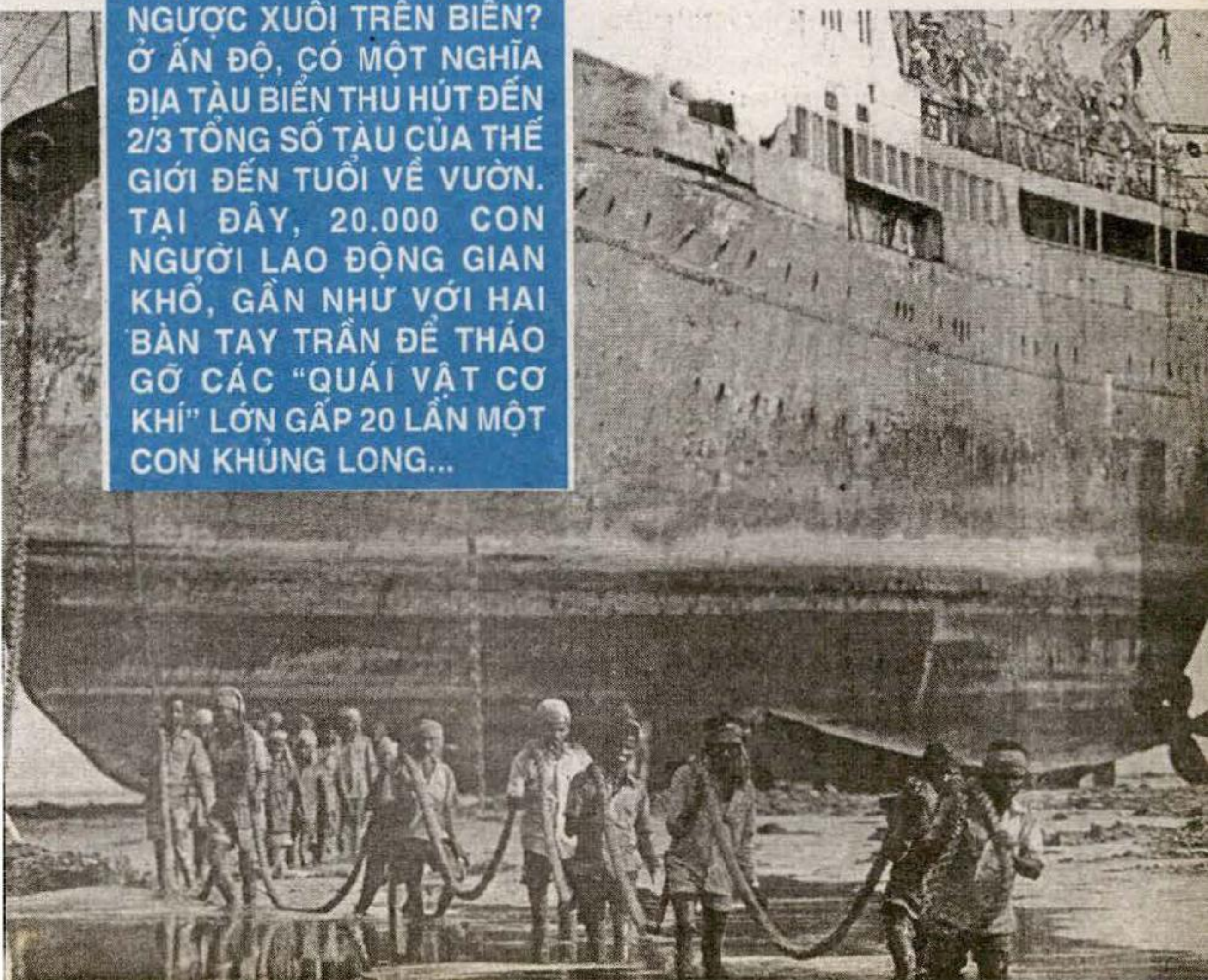
tàu tiến lên từng mét, cố đẩy 20.000 tấn sắt vào sâu trong lớp cát. Khắp nơi trên mặt biển, người ta chỉ thấy vật dụng nổi lênh bênh cạnh những váng dầu khổng lồ. Không khí sặc mùi sắt gỉ, mùi dầu và mùi mặn của gió biển. Cuối cùng thì chiếc Spiros cũng ngừng lại. Như một con

Nghĩa địa tàu biển

LỚN NHẤT THẾ GIỚI

DIỆU HƯƠNG

MỘT CHIẾC TÀU 20.000 TẤN LUÔN LÀ MỘT... ĐỒNG SẮT KHÔNG LỖ KHI KHÔNG CÒN ĐƯỢC SỬ DỤNG. CHÚNG VỀ ĐÂU SAU 20 HOẶC 30 NĂM PHỤC VỤ NGƯỢC XUÔI TRÊN BIỂN? Ở ẤN ĐỘ, CÓ MỘT NGHĨA ĐỊA TÀU BIỂN THU HÚT ĐẾN 2/3 TỔNG SỐ TÀU CỦA THẾ GIỚI ĐẾN TUỔI VỀ VƯỜN. TẠI ĐÂY, 20.000 CON NGƯỜI LAO ĐỘNG GIAN KHỔ, GẦN NHƯ VỚI HAI BÀN TAY TRẦN ĐỂ THÁO GỖ CÁC "QUÁI VẬT CƠ KHÍ" LỚN GẤP 20 LẦN MỘT CON KHỦNG LONG...

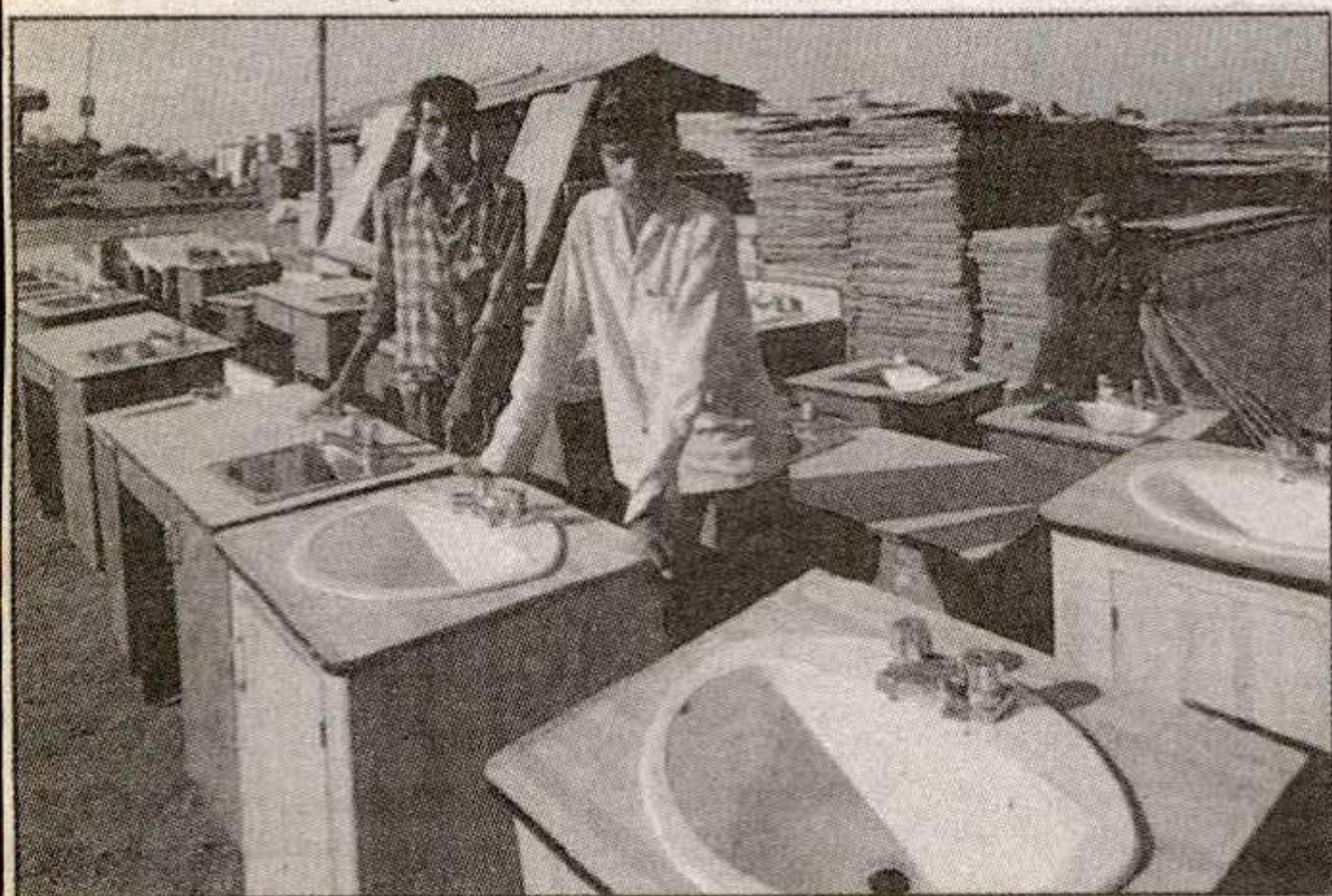
cá voi khổng lồ, nó vừa thực hiện chuyến hải trình cuối cùng và gục chết trên bãi cát. Lúc này thủy triều vẫn còn cao. Trong vài giờ nữa, nước biển rút hết và Spiros chỉ là khối sắt khổng lồ mắc cạn trên cát.

Spiros đã hết hạn sử dụng từ lâu và được bán cho ông Sonaram Jain - một trong 60 doanh nhân chuyên mua tàu “quá đắt” của Alang. Sau đó, tàu được cắt ra thành nhiều mảnh và được bán theo kiểu sắt vụn (nhưng theo đơn vị tính bằng tấn!). Xung quanh Spiros có đến 78 xác tàu nham nhở nằm ngổn ngang. Đó là những gì còn lại của những tàu chở dầu, tàu phá băng, tàu chở hàng và cả... tàu chiến. Bãi biển Alang là nghĩa địa tàu lớn nhất thế giới vì có đến 2/3 số tàu biển toàn cầu được thanh lý tại đây. Tất cả các tàu đến vào lúc thủy triều lên. Vì mực chênh lệch của thủy triều lên xuống là 10m

nhên sau khi tàu đâm sâu vào bãi cát, thủy triều rút thì tàu hoàn toàn bị mắc cạn và các công nhân sẽ “xẻ thịt” con tàu ngay trên chỗ nó nằm. Công việc của 20.000 công nhân hết sức vất vả và nguy hiểm, lương lại không cao (30 đôla/tháng và phải làm việc 48 giờ/tuần) nhưng ở đất nước trên 1 tỉ người như Ấn Độ, nơi đây không bao giờ thiếu người đến xin làm việc. Một số công nhân có sức khỏe tốt và khéo léo thì được xếp vào “bậc một”, họ làm việc với các “đền xi” để mổ xác tàu và được lĩnh lương đến hơn 80 đôla/tháng, một số tiền không nhỏ cho gia đình họ.

Điều kiện ăn ở và làm việc của các công nhân vô cùng khó khăn. Gia đình của họ sống trong một thành phố nhỏ gần Alang. Mỗi ngày, 2 vạn con người lao động vật lộn với những khối sắt cao bằng tòa nhà 7 tầng mà không có dụng cụ gì, kể cả các cần cẩu. Tất cả đều

được vác trên lưng của họ và khuân xuống. Để tự bảo vệ, họ lấy vải dày quấn hai tay để phòng bị sắt thép cắt đứt. Nhưng nhiều tai nạn vẫn xảy ra, bác sĩ chuyên khoa không có, chỉ có vài ông “thầy lang” chữa qua loa các vết thương khá nặng. Đã có nhiều công nhân bị tàn

Các lavabo còn sót trên tàu sẽ được tiêu thụ rất nhanh ở Ấn Độ

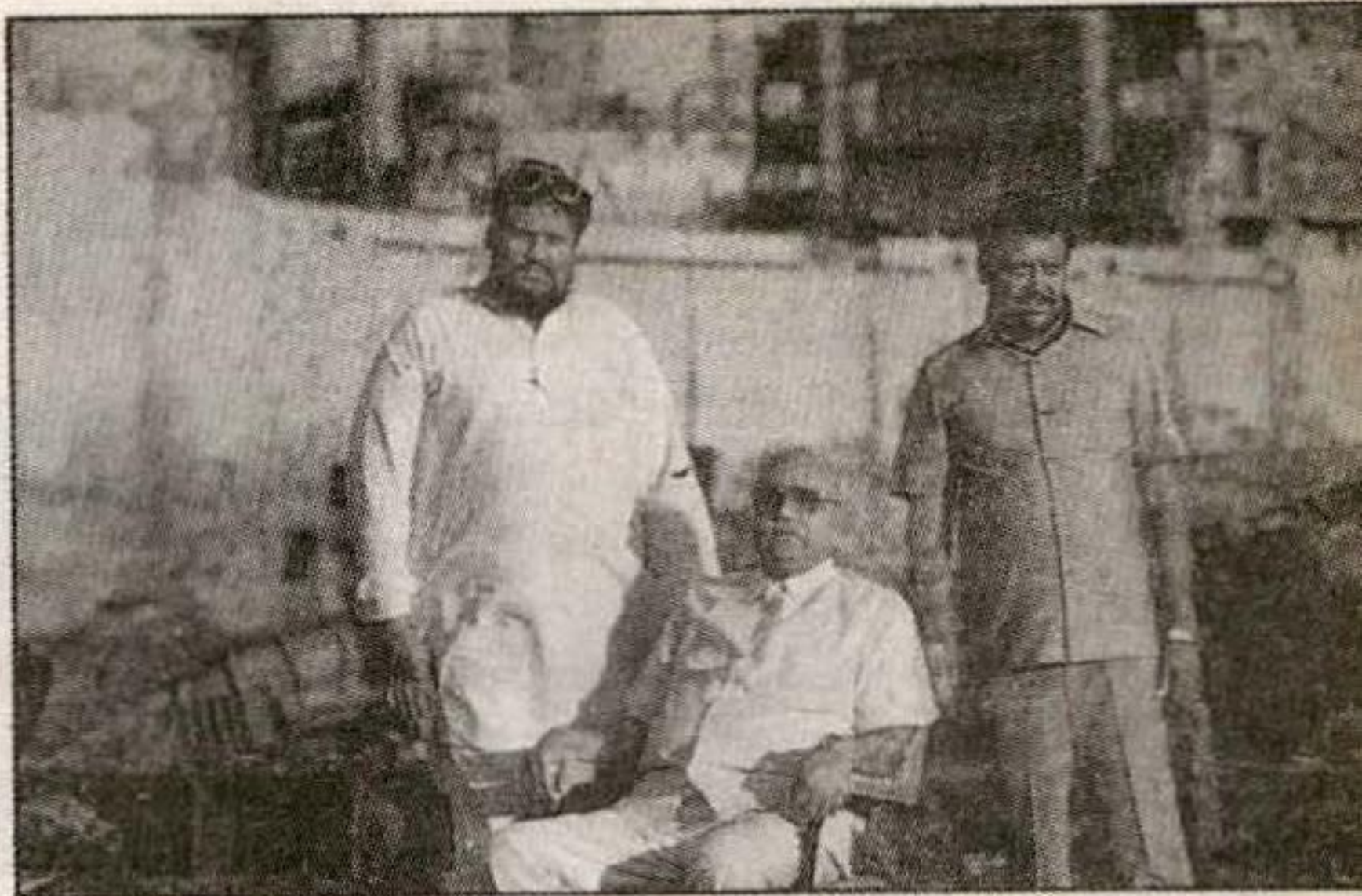

tật hay mất tay, chân do các tai nạn không tránh khỏi. Về vấn đề môi trường, không ai có ý thức bảo vệ gì cả. Các nhà chuyên môn cho là một ngày kia, thảm họa môi sinh do bãi Alang gây ra cho Ấn Độ sẽ khó hình dung, nhưng hiện nay

tất cả đều phớt lờ do lợi nhuận trước mắt. Số dầu còn dư của tàu cũ được xả thoải mái lên bờ biển và cả một vùng rộng lớn trở thành một vệt dầu loang khổng lồ. Đã vậy, số dây cáp bị đốt cháy vỏ để lấy lại đồng nguyên chất và phần chất đốt khá độc hại kia được... đổ xuống biển!

Giá bán 950 đôla/tấn và doanh số 10 triệu đôla/năm cho một hãng...

Sonaram Jain chỉ cần bán sắt vụn từ các con tàu cũ cũng trở thành triệu phú. Đây là ông vua thật sự của một ngành kinh doanh béo bở với doanh số hàng năm lên đến 10 triệu đôla. Công ty của ông có 200 công nhân và việc quản lý do 2 con trai của ông đảm nhiệm. Việc mua tàu cũ có tính may rủi vì họ không được quyền lên tàu kiểm tra tình trạng trước. Mỗi tấn sắt vụn trị giá 950 đôla và tiền thu về từ một con tàu 20.000 tấn có thể lên đến gần 20 triệu đôla (tất nhiên đây là một con số lý tưởng trên giấy tờ)! Nếu mua nhầm tàu quá rệu rã

Sonaram Jain cùng 2 con trai

thì xem như lỗ nặng. Các tàu chiến được chiếu cố vì hệ thống điện tử và các dụng cụ bằng đồng của tàu chiến được bán lại với giá cao. Các công ty như của ông Jain bán khắp Ấn Độ những gì họ tận thu từ tàu cũ: vỏ tàu, đồng của dây điện các loại, dụng cụ điện tử, bàn ghế, vải, động cơ diesel. Ngay cả các bồn vệ sinh (lavabo) cũng được bán lại. Các món hàng này bao giờ cũng có người mua trong một thị trường quá lớn của Ấn Độ. Các hoạt động sôi nổi ở Alang cũng được xem là góp phần kích thích nền công nghiệp còn non trẻ của Ấn Độ vì số sắt thép với chất lượng khác nhau thu lại từ tàu cũ không phải là ít. Máy tàu được trưng dụng trong các nhà máy phát điện chạy bằng động cơ diesel; các loại bàn ghế, dụng cụ y khoa (có khi cả một phòng mổ) đều được tái sử dụng.

Chính phủ Ấn Độ đã chia bãi Alang ra nhiều lô và cho hàng trăm công ty thuê mượn để mua và phân rã tàu cũ. Khó khăn bậc nhất là

khoảng trống vì tàu thủy có kích thước rất lớn nằm san sát nhau, có khi chạm vào nhau khiến việc lái tàu cập vào bãi hết sức gian nan. Viên hoa tiêu của chiếc Spiros chỉ có 60m bề ngang trên bãi để... đẩy tàu vào giữa 2 "ông khổng lồ" bằng sắt đã nằm từ lâu trên bãi. Cần bình tĩnh và một kỹ thuật lái áp sát thật chính xác vì con tàu rộng đến 32m và có một dòng hải lưu mạnh cứ kéo nó ngược trở ra biển. Trước khi đưa nó vào "nghĩa địa", con tàu đã được làm nhẹ tối đa và chỉ có 2 hoa tiêu giỏi trên tàu thực hiện đoạn đường cuối cùng vài trăm mét. Đã vậy, một trận mưa rào ập xuống làm tầm nhìn của họ bị hạn chế tối đa. Tuy nhiên, với kinh nghiệm lâu năm, họ vẫn đưa được chiếc Spiros vào bãi mà không gây tai nạn nào. Từ trước đến nay, ít có tai nạn nghiêm trọng xảy ra, dù số lượng tàu được đưa đến "mổ xẻ" lên đến hàng ngàn chiếc mỗi năm. Trong tương lai, các loại tàu chở dầu sẽ bị một quy định quốc tế ấn định có loại vỏ đôi rất dày để tránh những tai nạn gây, vỡ làm dầu lan ra mặt biển. "Tương lai" của Alang xem ra vẫn còn tươi sáng vì với loại tàu như vậy, lúc cất thì thật khó, nhưng giá bán sắt sẽ cao nhờ chất lượng tốt. Dù biết phải trả giá cho vấn đề ô nhiễm, hiện chính phủ Ấn Độ vẫn cho phép bãi tiếp tục hoạt động vì điều này có nghĩa là tiền bạc, lao động và nguyên vật liệu còn tốt sẽ tiếp tục đổ vào đất nước bao la này...

(Theo Sésame, 4.2000)

Mối nguy hiểm TRONG GIỚI THỂ THAO NGA

LAM THI

Cách đây không lâu, trong nhiều bộ môn thể thao như bóng đá, thể dục dụng cụ..., các vận động viên Nga từng được xem là những "cao thủ" trong làng thể thao thế giới. Gần đây, trong tình hình khắc nghiệt của nền kinh tế thị trường, thể thao ở Nga đang ở vào giai đoạn suy thoái, đội tuyển bóng đá Nga không lọt được vào vòng chung kết Euro 2000 vừa qua. Điều đáng quan tâm hơn nữa là nạn khủng bố và bạo lực đã xâm nhập vào đấu trường thể thao nước này với một mức độ rất đáng báo động.

Trở thành nạn nhân của sự khủng bố

“Tôi muốn sống! Tôi muốn sống!”. Vận động viên vô địch quyền Anh quốc gia Nikolai Makarov đã rên rỉ như thế khi được xe tải thương chở đến bệnh viện gần đây.

Cách đó một tiếng đồng hồ, Nikolai cùng một người quen là Valentin ngồi sửa xe tại một bãi đỗ thì bỗng đâu một người mang mặt nạ xuất hiện, chia súng vào họ và bóp cò. Phải chờ hơn nửa giờ đồng hồ sau, cơ quan cấp cứu mới đến nơi để đưa họ đi bệnh viện. Tại đây, các bác sĩ không thể cứu chữa nổi Nikolai. Valentin thì may mắn hơn nhiều. Anh ta chỉ bị trúng một viên đạn vào cánh tay. Trong nhiều ngày liền, thành phố Angarsk ở miền Đông Siberie đã để tang một trong những vận động viên xuất sắc nhất của họ. Một cuộc điều tra được tiến hành nhanh chóng và người ta phát hiện ra rằng loạt súng của người bịt mặt nhằm trừ khử Valentin, người đang bị một trùm xã hội đen ở địa phương nghi ngờ đã sát hại một trong những vệ sĩ của hắn.

Ngày nay, loại tội ác như thế đã khá phổ biến trong thế giới thể thao ở Nga. Trong vòng 5 năm qua, hầu như không có tháng nào qua đi mà

Một “fan” của môn quyền Anh trước mộ của Nikolai Makarov

không có một vận động viên hay một viên chức bị tấn công bằng vũ khí. Tháng 3-2000, nhà vô địch quyền Anh thanh thiếu niên châu Âu mới 18 tuổi là Sergei Latushko bị bắn hạ bên ngoài một sân vận động ở Ramenskoye, cách thủ đô Matxcova 40km về hướng đông nam. Trước đó một tháng, nhà

vô địch liên bang Nga môn chạy 800m, niềm hy vọng của nước này tại kỳ Olympic Sydney sắp khai diễn, đã bị một nhóm đâm thuê chém muốn dùng xà beng đánh giập nát đôi chân. Đôi khi bọn khủng bố không tấn công trực tiếp một vận động viên mà tấn công thân nhân của họ, chẳng hạn mẹ của vận động viên môn khúc côn cầu Oleg Tverdovsky bị bắt cóc khỏi nhà ở Ukraine cách đây ba năm để đổi một món tiền chuộc lên đến 125.000 đôla. Tverdovsky là công dân Nga, thi đấu trong đội khúc côn cầu Mighty Ducks của Mỹ, túi tiền luôn bị nhòm ngó. May mắn là những tên bắt cóc mẹ của anh đã bị tóm gọn. Gần đây nhất, tháng 12-1999, vận động viên môn bóng ném Alexander Sklyarov đã chết sau khi bị đâm hai nhát vào ngực...

Nữ vận động viên Natalya Gorelova (giữa) bị đập gãy chân

đài quốc tế. Ở một số bộ môn thi đấu khác như đô vật, võ Thái Lan, karate, các nhà vô địch Nga cũng lập được nhiều thành tích đáng kể.

Các nhà phân tích nhận thấy sự khởi sắc của các bộ môn võ thuật ở Nga chẳng những là hậu quả của nhu cầu tự vệ của người dân trước sự bùng nổ của bạo lực, mà còn do sự thông đồng giữa tổ chức mafia và một số vận động viên.

Trước cái chết của Nikolai Makarov, người ta tự hỏi vận động viên quyền Anh này đã có quan hệ gì với một kẻ giết mướn như Valentin? Cơ quan cảnh sát Nga không lạ gì Valentin. Anh ta là một trong những người lãnh đạo "băng võ sĩ", một trong 29 băng đảng đang hoạt động ở Angarsk. Ở thành phố nhỏ bé này, có hai phức hợp công nghiệp khổng lồ là nhà máy lọc dầu, lớn thứ nhì ở Nga và nhà máy uranium Electrolsny Kombinat tuôn xả khí độc quanh năm. Ở trung tâm thành phố, những khối kiến trúc gồm các căn hộ 4 tầng được xây dựng thẳng thớm dọc theo con đường xe điện dài bất tận. Như một hình ảnh điển hình của thời kỳ chiến tranh lạnh, mỗi cấu trúc nhà ở đây đều có "bombaubejetsche" (chỗ trú bom nguyên tử) ở tầng hầm. Về sau, chính những bombaubejetsche này được biến thành những câu lạc bộ thể thao ngầm dưới đất. Bộ môn karate một thời được diễn viên Lý Tiểu Long tạo nên cơn sốt, đã nhanh chóng bị chính quyền Liên Xô cũ

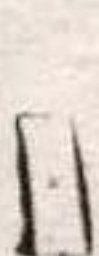
Các môn võ thuật khởi sắc?

Có thể kể ra nhiều hơn nữa những vụ khủng bố, sử dụng bạo lực đối với các vận động viên. Trong khi đó thì nhiều bộ môn thể thao đã có dấu hiệu suy thoái trầm trọng. Đội bóng đá Nga sau khi vắng mặt ba kỳ World Cup liên tiếp, lại bị loại khỏi vòng chung kết Euro 2000. Những đội bóng khúc côn cầu nổi tiếng của Liên Xô cũ như Tska và Dynamo nay đã gần như tan rã do những cầu thủ tài năng bị bán ra nước ngoài, nhất là Bắc Mỹ. Chỉ còn một vài môn thể thao cá nhân là thoát khỏi cơn khủng hoảng một cách kỳ diệu và đang có cơ hội phục. Các võ sĩ nghiệp dư Nga chẳng hạn, họ đã đạt đến trình độ của các võ sĩ Cuba từng làm mưa làm gió trên võ

 GIMI KO

34 VÕ VĂN TẤN, Q.3, TP HCM
ĐT : 8223522 - 8221998 FAX : 8221836

5 NĂM TOPTEN**MÁY NHẬT BẢO HÀNH 3 NĂM****Quảng cáo trên Đồng hồ GIMI KO
Hiệu quả với thời gian**

cảm doan, sợ rằng nó sẽ làm hư hỏng thanh niên Nga. Các câu lạc bộ karate bị đóng cửa hoặc bị đặt dưới sự kiểm soát của KGB (Cơ quan An ninh Nga) nhưng điều này vẫn không ngăn chặn được sự phát triển của các câu lạc bộ karate bất hợp pháp trên khắp nước Nga. Tại Matxcova, câu lạc bộ karate Sontsevo cho ra đời một băng mafia mang cùng tên với câu lạc bộ. Huấn luyện viên của Sontsevo là Sergei Mikhailovitch, bí danh Mikhas, đã nhanh chóng chuyển hội thể thao bất hợp pháp này thành một trong những tổ chức tội phạm nổi tiếng nhất nước Nga.

Nhận tiền của mafia

Ở Saint-Petersburg, câu lạc bộ karate của trùm xã hội đen Vladimir Kumarin thành lập nên Tambovsky, một đường dây tội phạm đang sở hữu trên 50% trạm xăng dầu của thành phố và kiểm soát tình hình tài chính của cảng biển. Thành phố Angarsk cũng không ra ngoài thông lệ này. Ở đây, những chàng trai bảnh bao điều hành các câu lạc bộ võ thuật đăng ký chúng dưới dạng các phòng khiêu vũ. Thanh thiếu niên tại địa phương

xin phép cha mẹ đi học múa, kỳ thực là để luyện tập võ nghệ. Cuối thập niên 1980, thành viên của những câu lạc bộ võ thuật trá hình đó bắt đầu xuất đầu lộ diện. Họ tổ chức thành các "hợp tác xã", một hình thức công ty tư nhân đầu tiên được sự cho phép thành lập của Mikhail Gorbachev lúc bấy giờ.

Trước sự bùng nổ của những tổ chức mượn danh nghĩa thể thao nhưng hoạt động phi pháp, chính quyền Nga đã nỗ lực ngăn chặn. Chỉ riêng ở Angarsk từ năm 1993 đến 1997, không dưới 100 tên tội phạm đã bị vô hiệu hóa, một con số "kỷ lục quốc gia", theo nhận định của Alexander Elelman, phó giám đốc của RUOP, cơ quan cảnh sát phòng chống tội phạm có tổ chức. Tình hình đường phố ở Angarsk bất an đến nỗi có những bậc cha mẹ đã khẩn khoản xin huấn luyện viên ở các câu lạc bộ quyền Anh hãy thu nhận và huấn luyện võ thuật cho con cái họ. Nhiều câu lạc bộ đã phải bù đắp sự thiếu hụt trong ngân sách hoạt động của mình bằng những đồng tiền của mafia và thế là sự tuột dốc trên con đường phạm pháp đã khởi đầu.

(Theo The Sunday Telegraph, 28.5.2000)

CỦA **T**hế giới
chưa biết

VÀ O NGƯỠNG

NHỮNG

“ÂM THANH LA”

TRONG ĐẦU

HÂN LY

- *Nửa đêm về sáng hoặc giữa trưa, nó làm người ta bật cười, hoang mang, thậm chí khủng hoảng.*
- *Đôi khi, nó giúp nhiều người giải quyết được những tình huống gần như bế tắc.*
- *Nó có thể xuất hiện sau những biến cố trọng đại trong đời người và cũng chẳng cần lý do gì cả.*
- *Nó tự đến, tự đi, thách thức đủ loại liệu pháp. Nó là gì?*

Tự kỷ ám thị?

Một con số vô cùng kỳ lạ, đủ sức gây ngạc nhiên cho bất cứ ai: khoảng 1/4 dân số nước Pháp khẳng định rằng mình đã nghe - ít nhất một lần trong đời - những âm thanh lạ lùng, đặc biệt là tiếng “của một ai đó”. Các nhà thần kinh học và tâm lý học ở Trung tâm Nghiên cứu khoa học quốc gia Pháp (CNRS) và Viện Thần kinh trung ương (ICN) đã nghiên cứu vấn đề này từ năm 1992, nhưng họ hoàn toàn bất ngờ về con số trên. Đến nay, các nhà khoa học chỉ tạm kết: âm thanh lạ

trong đầu thường xuất hiện khi người ta ở trong tâm trạng bất an (căng thẳng quá mức, buồn chán, bị sốc hoặc cô đơn). Một chi tiết nữa cần lưu ý: âm thanh lạ chỉ xuất hiện khi người ta ở một mình, hiếm khi nào xuất hiện giữa đám đông. Chưa hết, 92% nhân chứng đều thống nhất rằng âm thanh lạ hay xuất hiện vào ban đêm, đặc biệt là nửa đêm về sáng. Những thống kê này không chỉ đúng với nước Pháp mà với cả nhiều nước châu Âu, Mỹ và một số nước châu Á.

GS. Alain Drouillet - thuộc khoa Thần kinh Bệnh viện Saint-Lazare (Marseille, Pháp) cho biết: "Theo tôi, khoảng non nửa số nhân chứng đã có tiền sử về bệnh thần kinh, một số lại mắc bệnh tâm thần phân liệt. Cũng có khi nhân chứng đã trải

qua một tai nạn giao thông hay lao động trầm trọng". Có thể dẫn chứng hai trường hợp hết sức điển hình, một của Pháp và một của Ý. Ngày 27-6-1999, chị Jeanne Flibustier, công nhân dệt ở Lyon (Pháp) lái xe từ nhà máy về nhà. Qua một khúc quanh vắng, do tầm nhìn khuất, Jeanne không thấy một xe tải lù lù lao ra nên phải nằm viện hơn 7 tháng vì chấn thương ở đầu. Khi bình phục, cứ vào nửa đêm, chị lại nghe một giọng đàn ông lạ vang lên trong đầu: "Đồ giẻ rách! Mày là đồ giẻ rách". Tất cả các bác sĩ thần kinh đều cho rằng Jeanne bị tự kỷ ám thị. Một số người cũng cho rằng tai nạn giao thông trầm trọng đã làm não của chị bị ảnh hưởng. Trường hợp thứ hai là anh Paolo Zizzi, 37 tuổi, công dân thành phố Naples (Ý). Ngày 1-3-1998, Zizzi ngã từ độ cao 4m xuống nền đá sỏi và cũng phải nằm viện gần 1 năm. Sau khi bình phục, anh bắt đầu "chết lên chết xuống" vì một giọng phụ nữ "chanh chua" liên tục quấy rối anh vào giữa trưa. Điều đáng ngạc nhiên hơn là giọng nói này - ít ra là 2 lần - lại cảnh báo Zizzi về 2 tai nạn thảm khốc có thể xảy ra. Ngày 6-7-1999, giọng ấy bảo: "Trưa nay đừng đi đồ xăng". Zizzi tò mò nghe theo và được biết đúng trưa hôm ấy, cây xăng gần nhà anh đã phát nổ! Lần bí ẩn thứ hai diễn ra vào ngày 12-12-1999. Chiều hôm ấy, Zizzi ngồi hóng mát ngoài hiên cùng con chó. Giọng nói ấy bỗng thét lên: "Chạy đi! Chạy". Zizzi ngần ngừ một thoáng thì giọng nói càng thét to hơn. Anh bật dậy thì đúng lúc đó, con chó nằm bên nát như tương do một mảng trần

nhà sập xuống! Tất nhiên, rất ít người tin vào 2 “giai thoại” này.

Âm thanh ảo?

Một số nhân chứng khẳng định rằng “đến lúc nào đấy, những giọng nói quái quỷ ấy sẽ biến mất”. BS. Spadone thuộc Bệnh viện Sainte-Anne (Pháp) nói thêm: “Tôi đã gặp rất nhiều người tự nhiên cười một mình. Họ cho rằng có ai đấy đã kể những chuyện tiểu lâm rất thú vị”. Y học phương Tây gần đây còn thu thập được một trường hợp nữa: âm thanh hậu phẫu. Tam gọi như thế, vì giọng nói chỉ xuất hiện sau những cuộc đại phẫu. Một số người sau những cuộc phẫu thuật quan trọng (tim, phổi) đã nghe được những tiếng lạ mà chẳng ai nghe thấy. Điều đáng nói là chẳng ai trải qua phẫu thuật về não hay hộp sọ cả.

Âm thanh lạ không chỉ có giọng nói mà có thể là những tiếng ù ù như sóng, tiếng rít như gió mưa, đôi khi cả một bản nhạc cực hay. Tháng 3-2000, CNRS chính thức ghi nhận một hiện tượng lạ khác: những cựu binh của Chiến tranh thế giới lần thứ hai cũng thường nghe thấy những tiếng lạ. Điều hết sức quái dị là một số cựu đồng đội đã nghe cùng lúc những tiếng này. Một trong những câu chuyện khó tin nhất đã xảy ra vào tháng 2-2000, với 3 công dân Nga: Yuri Gadanov, Tatiana Brimotchva và Gari Zirzinski. Yuri - vào khoảng 3 giờ sáng - chợt nghe một giọng đàn ông ra lệnh: “Chuẩn bị diệt xe tăng Đức tại Kursk”, xen kẽ... quốc ca Liên Xô (cũ). Câu chuyện vui trở thành nỗi kinh hoàng thật sự khi cả Tatiana

và Gari đều xác nhận là họ cũng “phát điên vì nội dung tương tự, vào khoảng 3 giờ sáng cùng ngày”. Các nhà phân tâm học không thể lý giải được gì.

Một trường hợp thường thấy nữa là những người chèo thuyền đơn độc trên biển cả hoặc những vận động viên thuyền buồm. Hiện tượng này không mới vì đã được mô tả từ thập niên 1980. Nữ vận động viên thuyền buồm huyền thoại của Pháp Florence Arthaud cũng nhìn nhận rằng mình đôi khi buộc phải nghe những giọng nói “không giống ai” giữa biển khơi. Khoa học chẳng có lý giải nào và chỉ gọi đây là hiện tượng “giọng nói của đại dương”. Một số người thực tế hơn đã mỉa mai đây là “tiếng hát mỹ nhân ngư”. Thật ra, cũng chẳng có lý do gì để các nhân chứng bịa chuyện cả! Người ta chỉ nhắc khéo các vận động viên hoặc những ai thích “đơn độc” trên biển rằng đừng nên hoạt động cơ bắp quá sức. Sự cố gắng tốt độ dễ dẫn đến mê loạn, dấu hiệu nhẹ nhất là ảo giác và ảo thính.

Cuộc tranh luận chưa kết thúc

Ở Mỹ, số “nạn nhân ảo thính” cũng không ít, nhưng thường là những người phải đương đầu với những bất trắc của cuộc sống mà không tìm ra cách giải quyết. Một số nhà khoa học Mỹ thì giải thích: cơ thể con người chẳng qua là một máy thu và phát sóng, không có gì lạ. Thành thử, đôi khi, ta có thể nghe thấy những âm thanh mà người khác không nghe cũng là chuyện bình thường! Nhưng họ không thể nào giải thích được *ai* là tác giả của những lời thì thầm ấy. Hơn nữa,

NHỮNG HIỆN TƯỢNG BÍ ẨN ĐƯỢC KHOA HỌC CHÍNH THỨC CÔNG NHẬN

1. UFO (vật thể bay không xác định, hay còn gọi là đĩa bay). Đây là dạng bí ẩn có nhiều nhân chứng nhất và là đề tài của nhiều công trình nghiên cứu nhất.
2. Sự tồn tại của những vùng đất hay đô thị huyền thoại như Atlantide hay MU.
3. NDE (Near Death Experience): kinh nghiệm cận kề cái chết. Hai dẫn chứng phổ biến nhất là hiện tượng thoát hồn trong phẫu thuật và du ngoạn vào "đường hầm" sáng lòa.
4. Các cặp song sinh: nhân chứng ít hơn cả, nhưng mức độ rõ ràng về khả năng trùng hợp của họ là không thể chối cãi.
5. Âm thanh lạ.
6. Thấu thị: nhìn xuyên tường, xuyên vải, hoặc ở khoảng cách địa lý hàng ngàn kilômét.
7. Khả năng chịu đựng phi thường: đi trên lửa, dao cắt không đau, tự nguyện chôn sống, nhai thủy tinh. Dẫn chứng thường gặp là các tu sĩ Yoga ở Ấn Độ.
8. Trường sinh học, ngoại cảm: chữa bệnh bằng khí công, bằng cách chạm nhẹ vào chỗ đau của người khác. Hoặc cơ thể có thể hút dính các vật dụng kim loại như nam châm.
9. Khả năng đột xuất: xuất hiện sau phẫu thuật, tai nạn, chết hụt hoặc chấn thương mạnh ở não. Ít phổ biến, nhưng rõ ràng là có.

Nguồn: *Quid 1999* - NXB Laffont (Pháp)

tại sao nội dung của câu nói có khi rất *ăn khớp* với hoàn cảnh của nhân chứng. Những cách lý giải "cao siêu" khác thì cho rằng một số người có thể nắm bắt được những âm thanh của một thế giới đa phương chiều. Đôi khi, để làm bí ẩn thêm vấn đề, người ta dẫn chứng những huyền thoại như thánh Antoine nghe "tiếng lạ" giữa sa mạc, hoặc nữ anh hùng Jeanne D'Arc của Pháp được một giọng bí hiểm kêu gọi "hãy cứu lấy tổ quốc"! Dân nghiên ma túy thì thường xuyên thấy ảo giác và nghe tiếng lạ. Nhưng những trường hợp này không được khoa học lưu tâm vì có vẻ như những người này đã dùng thuốc quá liều. Một số tội phạm hình sự - khi được đem ra trước vành móng ngựa - đổ thừa: "Tôi được một giọng lạ sai bảo, buộc phải đầu độc người này hoặc thanh toán người kia". Tất nhiên, những

lời khai phi lý như thế chẳng thể nào làm cho cử tọa và những người cầm cân nảy mực tin được.

Dù sao, khoa học hiện đại vẫn xếp âm thanh lạ vào trong danh mục những hiện tượng không thể lý giải được. Như bao nhiêu trường hợp bí ẩn khác, âm thanh lạ lại tạo ra một cuộc tranh luận bất tận ngay trong làng khoa học. Phát ngôn viên phản đối là nhà tâm lý học David Carradine thuộc ĐH Arizona (Mỹ) với quan niệm "cơ thể người chỉ là một cỗ máy tinh vi, mà thính giác là một trong những cơ quan tế nhị nhất, nên nó có thể... trực trực". Còn người đứng đầu phe ủng hộ là GS. Alain De Vivonne thuộc CNRS: "Con người có những khả năng vô cùng đặc biệt. Chẳng có lý do gì để phản bác âm thanh lạ...".

(Theo *Horoscope* và *Le livre des extrêmes*, 5.2000)

NHÌN LẠI LỊCH SỬ

Tấm biển “Thiện tục khả phong” của vua Tự Đức ban cho làng Minh Hương Gia Thạnh

Người Minh Hương

Trong lịch sử phát triển của Việt Nam, có lẽ người Trung Hoa là một trong những dân tộc có mối quan hệ lâu đời nhất với nhân dân ta. Do những biến động lịch sử, họ sang nước ta định cư và buôn bán rất sớm. Đặc biệt đến thế kỷ 17, dưới thời Lê-Trịnh, do nhà Mãn Thanh lật đổ nhà Minh nên một số khá lớn người dân nước này bỏ sang Đại Việt sinh sống. Từ đó, ở Đàng Trong, một bộ phận người Hoa được gọi là người Minh Hương đã trở thành những người bạn đồng hành với cư dân Việt trong giai đoạn phát triển đầy cam go nhưng không kém hào hùng của đất nước.

TRONG LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN ĐÀNG TRONG

LÊ NGUYỄN

Chính sách Hoa vận dưới thời Đại Việt

Sau cả ngàn năm bị các chính quyền phong kiến phương Bắc đô hộ, mãi đến thế kỷ thứ 10, nhân dân ta mới khôi phục nền độc lập bền vững. Các triều đại Ngô, Đinh, Tiền Lê đã xây dựng nền móng cho công cuộc phát triển đất nước, trong đó có những chủ trương đối xử tốt với người Hoa định cư

hoặc buôn bán tại Đại Việt. Sử chép rằng dưới triều Lê Đại Hành (980-1005), một người Trung Hoa có tên là Hồng Hiến đã làm đến chức Thái sư, chức danh cao tột bậc trong quan chế lúc bấy giờ. Đến triều Lý, thời Lý Anh Tông (1138-1175), chính quyền đón tiếp người Mân (người Phúc Kiến) khá nồng hậu, cho phép họ tham chính và được tham khảo ý kiến trước khi ban hành các chính sách liên quan đến người nước ngoài. Điều này cũng dễ hiểu, vì trong quá trình xây dựng một chính quyền tự chủ còn khá non trẻ, các triều đình phong kiến Đại Việt muốn sử dụng những hiểu biết của người Hoa, vốn xuất phát từ một đất nước rộng lớn, có một nền văn minh lâu đời.

Mặt khác, để không bị mất cảnh giác trong điều kiện chính quyền còn non yếu, triều Lý cho lập một "trang" (nơi di dân) ở một hòn đảo ngoài khơi Hải Đông (nay là Quảng Ninh), đặt tên là Vân Đồn, dành riêng cho người nước ngoài đến cư ngụ và buôn bán. Đến thời Trần, vừa phải đối phó với người Chiêm Thành ở phía Nam, vừa phải chống quân Nguyên Mông ở phương Bắc, chính sách đối xử với người nước ngoài, nhất là người Hoa, có thêm những quy định chặt chẽ. Tuy vậy, triều đình Đại Việt lúc ấy cũng có châm chước đối với người Tống ở Giang Nam, cũng là nạn nhân của quân xâm lược Nguyên Mông.

Sang triều Lê, sau khi giành lại nền độc lập cho xứ sở (1428), Bình Định vương Lê Lợi cho hồi hương

tất cả tù binh bị quân ta bắt giữ. Theo *Minh sử*, số người được tha về là 86.000 người. Song có thể vào thời điểm này, số người Hoa ở lại Đại Việt không phải là ít. Nhà Lê đã ban hành một chính sách rõ ràng đối với người Hoa: "Ngoại kiều không được tự do ra vào đất liền. Nhà cầm quyền buộc họ phải ở lại Vân Đồn, Vạn Ninh, Cần Hải, Hội Thống, Hội Triều, Thông Lĩnh, Phú Lương, Tam Kỳ, Trúc Hoa" (Theo Fujwara Riichirô - bản dịch của Thiềm Cung - *Việt Nam khảo cổ tập san* - số VIII - Sài Gòn, 1974). Dưới thời Lê trung hưng (thế kỷ 16, 17), tình trạng phân tranh giữa hai họ Trịnh - Nguyễn đã tạo điều kiện thuận lợi cho người Hoa sinh sống ở Đại Việt. Tại Đàng Ngoài, năm 1663, đời vua Lê Huyền Tông, triều đình quy định: "Có lệnh chỉ cho Thừa ty các xứ xét dân trong hạt có người khách nước ngoài ở ngụ thì đều phải khai trình lên, tùy tiện khu xử để phân biệt phong tục" (*Đại Việt sử ký toàn thư*, tập IV - NXB Khoa học xã hội - Hà Nội 1973). Vào thời kỳ đó, nhà Minh đã bị lật đổ, nhiều cự thần và dân chúng còn tưởng nhớ đến cự trào đã bỏ xứ ra đi. Không ít người xuôi về phương Nam, gặp một chính sách ngoại kiều khá cứng rắn của nhà Lê ở Đàng Ngoài, nên kéo nhau vào Đàng Trong dưới quyền lực của các chúa Nguyễn. Tại đây, với nhu cầu nhân lực cần cho sự phát triển thương mại và mở mang bờ cõi, người nước ngoài, nhất là người Hoa, được chính quyền cư xử một

Sách Gia Định thành thông chí của Trịnh Hoài Đức được Nhà xuất bản Giáo dục xuất bản song ngữ Hán Việt

cách cởi mở hơn.

Minh Hương xã và Thanh Hà xã dưới thời các chúa Nguyễn

Năm 1698, sau khi cử quan Thống suất Nguyễn Hữu Cảnh (có tài liệu chép là Nguyễn Hữu Kính) vào đất Đông Phố (đúng ra là Giản Phố) lập hai dinh Trấn Biên (Biên Hòa) và Phiên Trấn (Gia Định), chúa Nguyễn Phúc Chu “lại lấy người Thanh đến buôn bán ở Trấn Biên lập làm xã Thanh Hà, ở Phiên Trấn lập làm xã Minh Hương...” (*Đại Nam thực lục tiền biên* - NXB Sử học - Hà Nội 1962, trang 154). Lúc ban đầu, hai xã

này có tổ chức giống như những bang của người Hoa, chữ “Minh Hương” theo cách giải thích của nhà nghiên cứu A. Schreiner là “những người bạn dâng hương cho triều đại nhà Minh đã tàn lụi, bị bỏ quên và vào thời đó, Minh

một nghĩa khác so với lúc ban đầu. Từ một tổ chức quản trị tự trị của người Hoa, nó được dùng để chỉ chung những người có hai dòng máu Hoa-Việt, cha người Hoa, mẹ người Việt.

Đến triều Nguyễn, thời Gia

Hương thường được dịch là “những người bạn có quê hương là nhà Minh, Trung Hoa” (*Việt Nam khảo cổ tập san* - sách đã dẫn, trang 168, 169).

Đồng thời với Phiên Trấn, ở Phú Xuân (Huế) và Hội An (Quảng Nam) cũng có hai làng Minh Hương được thành lập. Nhà nghiên cứu Khuông Việt giải thích thêm rằng: “Tiếng Minh Hương có từ đó và để chỉ một thôn, một xóm của người Minh ở. Chọn hai tiếng ấy, có lẽ người Minh ngụ ý nuôi lấy chút quốc hồn trong khi lưu lạc quê người đất khách” (*Đại Việt tạp chí*, tập 8, 1943, trang 21). Tuy nhiên về sau, từ Minh Hương có

Long, năm 1802, các làng người Hoa ở Bắc Hà đều được gọi là Minh Hương xã. Chính sách của các vua nhà Nguyễn đối với người Hoa (hoặc có hai dòng máu Hoa-Việt) trong Minh Hương xã có phân biệt với người Hoa thuần túy. Đến thời Pháp thuộc, ngày 1-1-1863, Thống đốc De la Grandière ban hành quyết định số 108 quy định mức thuế thân dành cho người Hoa là 2 đồng bạc mỗi năm còn với người Minh Hương là 1,5 đồng. Sau nhiều thay đổi, đến năm 1869, Thống đốc G. Ohier ban hành nghị định số 491 ngày 7-12 đồng hóa người Minh Hương với người Việt về thuế má cùng các biện pháp quản lý về cảnh sát (*Bulletin officiel de la Cochinchine française* 1869, trang 509).

Người Minh Hương góp phần mở mang xứ Đàng Trong

Theo *Gia Định thành thông chí* của Trịnh Hoài Đức (Tu Trai Nguyễn Tảo dịch - Phủ Quốc vụ khanh đặc trách văn hóa - Sài Gòn 1972), năm 1679, nghĩa là gần 20 năm trước ngày chúa Nguyễn Phúc Chu chính thức hóa việc cai trị ở vùng Đồng Nai, Gia Định, Tổng binh triều nhà Minh (đã bị lật đổ) là Dương Ngạn Dịch và phó tướng là Hoàng Tấn cùng Tổng binh Trần Thắng Tài (tức Trần Thượng Xuyên) và phó tướng Trần An Bình đem quân sĩ và gia quyến trên 3.000 người cùng hơn 50 chiến thuyền cập vào các cửa biển gần kinh đô Phú Xuân (Huế) xin làm thần dân nước Đại Việt vì không

thể thần phục nhà Thanh. Được tin ấy, chúa Nguyễn Phúc Tần quyết định cho họ vào vùng Nông Nại (Đồng Nai) để khai triển ruộng đất làm ăn, đồng thời thông báo cho quốc vương Chân Lạp biết để không phân biệt đối xử với họ. Dương Ngạn Dịch cùng binh lính vào cửa Xoi Rạp, đồn trú ở Định Tường, còn nhóm Trần Thắng Tài thì theo cửa biển Cần Giờ đồn trú ở xứ Đồng Nai (Lộc Dã). Từ đó, họ khai phá đất hoang, lập chợ phố, giao thương với nhiều hạng người nước ngoài như người Hoa, người Nhật, người Tây Dương (Pháp)... Đến năm 1698, đất đai vùng Đồng Nai, Gia Định đã mở rộng 1.000 dặm, dân số hơn 40.000 hộ, lưu dân từ phía Bắc kéo nhau vào Nam khai khẩn rất đông. Sự hình thành hai tổ chức Thanh Hà xã và Minh Hương xã đã tạo điều kiện cho người Minh Hương canh tác và buôn bán một cách thuận lợi. Sự phát triển các vùng Đồng Nai, Gia Định, Định Tường vào thế kỷ 18 có công sức không nhỏ của thành phần cư dân đặc biệt này.

Tại miền cực Nam của nước ta ngày nay, một bộ phận cự thần nhà Minh do Mạc Cửu cầm đầu đã đến Nam Vang (Chân Lạp) năm 1680 xin tá túc. Mạc Cửu được quốc vương nước này phong làm "Oknha" (tựa như quan Toàn quyền) ở phủ Sài Mạt (nay là Hà Tiên). Đến đây, ông đã chiêu mộ lưu dân ở nhiều nơi như Phú Quốc, Lũng Kỳ, Cần Bột, Vưng Thơm, Rạch Giá, Cà Mau... lập thêm 7 xã

thôn. Đến thế kỷ 18, do nội tình Chân Lạp khá phức tạp, Mạc Cửu sai thuộc hạ dâng biểu xin với chúa Nguyễn công nhận vùng đất mới khai phá và xin thần phục triều đình Đại Việt. Năm 1708 (có tài liệu ghi là năm 1714), chúa Nguyễn Phúc Chu phong cho Mạc Cửu làm Tổng binh trấn Hà Tiên (địa danh này phát sinh từ truyền thuyết các nàng tiên thường xuất hiện trên sông). Những thế hệ người Minh Hương (hai dòng máu Hoa-Việt) về sau đã tiếp nối công việc của cha ông đi trước, góp phần không nhỏ trong việc thống nhất và phát triển đất nước. Sau này, Nguyễn Phúc Ánh tìm cách thu phục nhiều người Hoa có nhiều nhân lực và tài lực để chống lại nhà Tây Sơn.

Sau khi thống nhất sơn hà lập nên vương triều Nguyễn, vua Gia Long cùng các vua kế tiếp cho người Minh Hương được hưởng nhiều quyền lợi như người Việt: tham

♦ *Người khôn ngoan lựa chọn sự hiểu biết chứ không chất chồng sự hiểu biết.* **Madame Lambert**

♦ *Tôi thích dân chúng vui cười về tính hà tiện hơn là thấy họ khóc lóc vì sự xa xỉ của mình.* **Louis XII**

♦ *Cùng là lời nói, mà sự gièm pha hại tới ba người: người nói, người nghe và người bị hại.*

Bourdaloque

♦ *Nhờ lửa mà người ta thử được vàng. Nhờ tai ương mà người ta biết đến bậc thánh nhân.*

Sénèque

chính, buôn bán, đúc tiền... Một trong những nhân vật người Minh Hương nổi bật thời kỳ đầu thế kỷ 19 là Trịnh Hoài Đức, hiệu Cán Trai, có nội tổ là Trịnh Hội, nguyên quán ở Phúc Châu (Trung Hoa), đã cùng gia đình vượt biển đến ngụ cư tại Trấn Biên. Năm 1788, Trịnh Hoài Đức cùng một người Minh Hương khác là Lê Quang Định ra phò chúa Nguyễn Ánh, được giao nhiều trọng trách. Năm 1802, ông được cử làm Thượng thư Bộ hộ, cầm đầu sứ bộ sang Trung Hoa mang theo quốc thư và các ấn tín thu được của nhà Tây Sơn. Thời Minh Mạng, Trịnh Hoài Đức phụng soạn bộ *Gia Định thành thông chí*, tác phẩm viết về 5 trấn ở Gia Định thành (về sau là Nam kỳ lục tỉnh) đầy đủ nhất lúc bấy giờ. Ông mất năm 1825, được vua Minh Mạng truy phong đến Cẩn chánh điện đại học sĩ là chức danh cao bậc nhất trong quan chế nhà Nguyễn. Lúc sinh thời, Trịnh Hoài Đức cùng hai công thần khác của vua Gia Long là Lê Quang Định và Ngô Nhơn Tịnh đều là người Minh Hương và cùng là học trò của Gia Định xử sĩ Võ Trường Toản.

Tại TP. Hồ Chí Minh, một trong những di tích quan trọng của người Minh Hương xưa là chùa Minh Hương nguyên thuộc làng Gia Thạnh, nay nằm trên đường Trần Hưng Đạo B (Quận 5). Nơi đây có thờ các bậc công thần như Trịnh Hoài Đức, Ngô Nhơn Tịnh, Lê Quang Định, trong chùa có hai câu đối do Trịnh Hoài Đức tự tay viết. ■

TUẦN NÀY NĂM ẤY

TUẦN LỄ TỪ 24 ĐẾN 30-7-2000

★ 28-7-1914 là ngày bắt đầu cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất (1914-1918), khi nước Áo - Hung tuyên chiến với Serbie. Hệ thống các nước đồng minh bắt đầu hình thành với một bên gồm Đức, Áo - Hung, Thổ Nhĩ Kỳ, Bulgarie (1915) và một bên gồm Serbie, Pháp, Nga, Bỉ, Anh (liên minh với Nhật), Ý (1915), Rumani, Bồ Đào Nha (1916), Mỹ, Hy Lạp, Trung Quốc... (1917). Vào những năm đầu thập niên 1910, sự bành trướng về kinh tế và hàng hải của nước Đức, đặc biệt ở vùng Cận Đông và cuộc chạy đua vũ trang giữa hai khối liên minh đã tạo ra một tình trạng căng thẳng thường trực, khiến cho sự xung đột có thể nổ ra bất cứ lúc nào. Ngày

28-6-1914, tại Sarajevo, một sinh viên người Bosnia đã ám sát quận công Áo François Ferdinand, khiến tình hình trở nên nghiêm trọng dẫn đến hành động tuyên chiến kể trên. Cuộc đại chiến kéo dài 4 năm, gây ra những tổn thất nặng nề về nhiều mặt, trước tiên là sự sụp đổ của các đế quốc Nga, Áo - Hung và đế nhị Đế chế Đức. Đức bị mất 70.000km² đất đai, đế quốc Anh biến thành một hợp bang (Confédération). Riêng Mỹ và Nhật là 2 trong những nước được hưởng lợi do tình trạng khó khăn về kinh tế và chính trị của châu Âu thời hậu chiến. Riêng về nhân mạng, có khoảng 8 triệu người chết trong cuộc chiến này.★

♦ Á phiện bắt đầu xuất hiện ở nước ta vào thời nào?

(Trần Vinh Hiến - Lâm Đồng)

- Xét các sử liệu xưa, không thấy bộ *Đại Việt sử ký toàn thư* (thế kỷ thứ 18 trở về trước) và bộ *Lịch triều hiến chương loại chí* (đầu thế kỷ 19) của Phan Huy Chú đề cập đến á phiện (thuốc phiện, nha phiến). Báo cáo của sứ bộ Macartnay (đến Đại Việt năm 1793) đề cập đến nhiều chi tiết trong sinh hoạt xã hội ta nhưng cũng không nói đến á phiện. Có nhiều khả năng loại độc dược này xâm nhập nước ta vào cuối thế kỷ 18, đầu thế kỷ 19 và lan tràn nhanh chóng vào thời vua Gia Long (1802-1820). Đến đầu thời Minh Mạng (1820), nhà vua đã ra lệnh cấm á phiện triệt để và xử tội đồ (đi làm tôi tớ hầu hạ tại các nha môn) bất cứ quan lại hay dân chúng bị phát hiện tàng trữ, hút, nấu hay buôn bán á phiện. Người ta kể rằng vào thời đó, chính quan Tổng trấn Bắc Thành, một trong những quan chức cao cấp nhất triều đình, cũng sa vào tệ nghiện ngập, có lúc say đến 5, 6 ngày không tỉnh, công việc chồng chất không ai giải quyết. Việc này đến tai vua Minh Mạng và ông đã ban hành lệnh cấm trên. Đến thời Pháp thuộc, bọn thực dân đã cho nhập khẩu ào ạt thuốc phiện vào Nam kỳ để bán và thu thuế. Đây là một trong những nguồn thu quan trọng nhất cho ngân sách thuộc địa và cũng là một trong những tội ác lớn nhất của chế độ thực dân vào nửa sau thế kỷ 19.

LÊ CẦN

CÁC TRIỆU PHÚ NÀY GIẤU
SỰ GIÀU CÓ CỦA HỌ DƯỚI
LỚP ÁO QUẦN XUÈNH
XOÀNG VÀ SỐNG MỘT CUỘC
SỐNG KHIÊM TỐN NHẤT. CHỈ
CÓ CÁI CHẾT VÀ LÒNG TỪ
THIỆN MỚI LỘT ĐƯỢC LỚP
VỎ ĐƯỢC CHE CHẮN KỸ
LƯƠNG CỦA HỌ.

Giàu có nhưng... tàn tiền

LÊ TÂY SƠN

"Triệu phú cơ hàn"

Gordon Elwood ở Medford, Oregon (Mỹ) giữ cho chiếc quần ngoài khỏi trật bằng... sợi dây dù, thường nhận thức ăn tại các ngân hàng thực phẩm và từ chối lắp đặt điện thoại tại nhà vì nó quá tốn kém. Qua đời năm 79 tuổi, ông ta có 10 triệu đôla. Elwood thuộc về số ít những người thuộc giai cấp thượng lưu của Mỹ nhưng lại có lối sống như kẻ bần cùng. Đến khi sự giàu có của họ được phát hiện cũng là lúc họ đã chết hay... gần chết. Con đường làm giàu của họ trở thành nguồn cảm hứng cho nhiều cuốn sách dạy làm giàu và làm người. Đó là trường hợp của Emma Howe

ở Minneapolis có 31 triệu đôla hiến cho người nghèo và người bất hạnh. Nhưng lúc còn sống, ít khi nào bà cho người phục vụ quá 1 đôla! Rồi bà Anne Schieber ở New York, cựu kiểm toán Sở thuế Mỹ với số tài sản trị giá 22 triệu đôla nhưng chỉ thường xuyên mặc váy màu đen. Gladys Holm, một thư ký ở Chicago chưa bao giờ có thu nhập vượt quá 15.000 đôla một năm nhưng tích lũy được 18 triệu đôla để cho bệnh viện trẻ em. Họ thường là nhà đầu tư vào cổ phiếu và hầu như không bao giờ bán cổ phiếu mà chỉ biết mua vào. Giá cổ phiếu tăng mạnh đã bổ sung nhanh sự giàu có của họ. Mỗi người đều từng nếm qua mùi gian khổ của thời kỳ đại tri trệ ở Mỹ dù chưa có ai phải đi ăn mày. Tất cả đều để lại phần

lớn gia tài cho các hội từ thiện và chính vì hành động hảo tâm này, sự giàu có của họ mới "bị" phát hiện.

Dù số triệu phú Mỹ ngày càng tăng sau mỗi sự đột biến của thị trường chứng khoán nhưng không ai biết rõ có bao nhiêu người giấu tài sản của mình đằng sau lớp quần áo cũ và các ngôi nhà khiêm tốn trang trí bằng giấy báo cũ! Công ty nghiên cứu Spectrem Group ở San Francisco ước tính có khoảng 8,8 triệu hộ gia đình Mỹ có trị giá tài sản (sau thuế) trên 1 triệu đôla, con số này tăng gấp đôi so với cách nay 10 năm. Tuy nhiên, tại một đất nước mà nhiều người mua một chỗ đứng trong tầng lớp thượng lưu bằng

đồng tiền nọ nần thì các “triệu phú cơ hàn” từ chối chỉ tiêu vung vít đồng tiền họ kiếm được. Một số nhà nghiên cứu cố tìm cách giải thích hiện tượng này. Các nhà tâm lý cho rằng những người giàu có phải chấp nhận lối sống cơ hàn là vì họ sợ có tội, sợ tương lai bất ổn, sợ phản ứng của người khác nếu họ để lộ số tài sản của mình, sợ sống xa hoa trên cái nghèo của người khác hoặc đơn thuần chỉ là thói quen thu vén hình thành từ lúc còn bé. “Thay đổi thói quen đã ăn sâu vào trong máu này là việc hầu như không thể” - Joseph Tecce, giáo sư tâm lý ĐH Boston nói. Trong số người tham gia lý giải các nguyên nhân tàn tiện có cả bạn bè của các “triệu phú cơ hàn”. Robert Hutchins, nhà môi giới chứng khoán, bạn của Elwood, cho biết ông vẫn chưa hiểu tại sao một người đủ giàu để thành lập một hội từ thiện riêng như Elwood lại cứ tiếp tục thu nhặt các chai lọ rơi vãi dọc đường để bổ sung vào số gia sản đã quá lớn. Elwood thành lập hội từ thiện trước khi ông mất với tổng số kinh phí ban đầu 1,8 triệu đôla, thu từ các công ty đã ngừng chia lãi mà ông có cổ phần. Thomas Stanley và William Danko trong cuốn sách *The*

Millionaire Next

Door phát hiện ra rằng đa số các triệu phú được họ tìm hiểu đều sống tương đối tàn tiện. Ít có ai trả hơn 1.000 đôla cho một bộ trang phục hoặc 250 đôla cho chiếc đồng hồ đeo tay. Tàn tiện nên họ mới giàu. Trong cuốn sách thứ hai - *The Millionaire Mind*, Stanley lại phát hiện ra rằng không có ai trong các đối tượng nghiên cứu của ông sống xa hoa. Họ thà chứa lại đôi giày cũ còn hơn là mua đôi mới. Nhưng giày của họ mua đôi nào đáng đôi nấy, bền và rẻ. Những “triệu phú cơ hàn” có cái thú rất riêng là mua những thứ gì người khác không thể mua được,

nhưng với hai điều kiện: vừa rẻ, vừa thỏa mãn giấc mơ của họ. Gary Foreman, người điều hành website *Dollar Stretcher* tin rằng nhiều người đi vào mạng đến với website của ông với hy vọng sẽ tìm được các bí quyết làm giàu đồng thời cũng muốn biết thêm cách tiết kiệm tiền.

Giàu lòng hảo tâm

Elwood thuộc típ người không ngại kết thân hay nói chuyện với người khác. Ông đặc biệt thích cách người ta nhìn mình đi xe đạp xuống phố với con mèo Badger ngồi trong một thùng đựng sữa cột sau xe. Elwood hiến tặng 9 triệu đôla cho nhiều cơ quan từ thiện ở Oregon, trong đó có một hội từ thiện chuyên nuôi dưỡng những con mèo bị ruồng bỏ, Hội Chữ thập đỏ Mỹ và đạo quân cứu đói. Phần còn lại ông dành cho hai con Karl Elwood và Kristy Jo Schults, cả hai hiện sống ở Medford.

Hai “triệu phú cơ hàn” Emma Howe và Gladys Holm cũng được nhớ lại như những con người dễ mến và có tinh thần tận hiến cho cộng đồng. Hai lần góa chồng, Howe thuộc nhóm nhân viên đầu tiên của công ty in séc lớn nhất nhì nước Mỹ hiện nay: Công ty Deluxe Check. Phần lớn tài sản của bà nằm trong sổ cổ phiếu công ty. Lúc còn sống, người phụ nữ giàu lòng hảo tâm này chỉ tặng tiền nhỏ giọt cho các nhà thờ và hội từ thiện nhưng khi chết vào năm 1986, bà để lại 31 triệu đôla cho xã hội. “Howe thường ăn trưa tại một nhà hàng ưa thích của bà, thường nhấm nháp chút rượu martini nhưng bà chưa bao giờ để

lại quá 1 đôla cho bồi bàn” - Halsey H. Malls, người bạn của Howe, hiện là thành viên ban giám đốc hội từ thiện nói. Chi tiêu tằn tiện vậy, Howe vẫn được các nhân viên nhà hàng quý mến. Họ nhớ đến bà như một con người vui vẻ, thích kể chuyện đùa.

Holm có hoàn cảnh hơi khác. Chưa bao giờ sống chính thức với người đàn ông nào, bà là thư ký cho American Hospital Supply. Ngay cả lúc đã có trong tay hàng triệu đôla, Holm vẫn sống “khiêm tốn” dưới khả năng của mình (luật sư Dale Parks thú thật là ông rất ngạc nhiên khi Holm gọi ông đến thị trấn nhỏ Evanston, Illinois, vào giữa những năm 1970 để thảo luận về các dự phòng đất đai, nhà cửa của bà; Parks tin là mình khó lòng thu được lệ phí đáng kể từ một người nghèo như vậy!). Nổi tiếng với biệt danh “Mẹ gấu Jeddy”, Holm thường tặng thú nhồi bông cho các bệnh nhân nhỏ tuổi tại một bệnh viện trẻ con ở Chicago. Khi bệnh thấp khớp tấn công bà, bà phải đi lại trên chiếc xe lăn do Parks đẩy để làm công tác từ thiện theo định kỳ. Thương cảm với nỗi đau của các bệnh nhân nhỏ, Holm ngụ ý sẽ tặng cho bệnh viện một số tiền, nhưng không ai ngờ bà để lại 18 triệu đôla, số tiền lớn nhất bệnh viện nhận được từ trước đến nay.

Dĩ nhiên, không phải tất cả các “triệu phú cơ hàn” đều hạnh phúc. Cựu nhân viên kiểm toán Anne Schieber áp ủ một mối hận thù với một thành viên gia đình trong hơn

60 năm và vào cuối đời bà bị hầu hết mọi người xa lánh. Khi qua đời vào năm 1995, thọ 101 tuổi, bà hiến 22 triệu đôla cho ĐH Yeshiva, New York. Phát ngôn viên Hedy Shulman của trường đại học này nói: “Trong trường đại học, chúng tôi không ai biết bà. Không hiểu tại sao bà lại biết về chúng tôi và cho chúng tôi tiền. Có lẽ bà tự tìm hiểu thông qua báo chí”.

Nhân cách chứ không phải kinh tế

Đa số “triệu phú cơ hàn” chỉ lộ diện sau khi qua đời, nhưng cũng có một số lộ diện trước. Ông Irwin Uran 74 tuổi, sống ở Santa Clara, California, được báo chí nói đến nhiều cách nay 3 năm, khi ông tặng 1 triệu đôla cho thị trấn Leesburg, Virginia. Món tiền lớn này làm nhiều người biết ông như một ông già tóc bạc mặc quần jean và sơ mi thường sống thâm lặng tại một khách sạn bình thường phải giặt mình. Trên thực tế, Uran kiếm được hơn 80 triệu đôla từ việc bán một công ty mà ông là đồng sở hữu và tổng trị giá tài sản của ông lên đến 300 triệu đôla. Thị trưởng Jim Clem, bạn của Uran, nói Uran thích cuộc sống thanh bạch, viễn du, không dứt khoát giam chân ở một

nơi nào và rất ít tiếp xúc với những người chung quanh. Sau ngày báo chí tiết lộ nơi ở của Uran, nhiều tổ chức và cá nhân cần tiền đã tìm đến ông. Sợ bị làm phiền, ông rời motel, đến sống tại New York và vẫn tiếp tục làm công việc từ thiện.

Luật sư thuế Charles Rettig ở Beverly Hills có nhiều thân chủ kiếm được hàng chục triệu đôla trở lên nhưng vẫn sống trong các ngôi nhà khiêm tốn và lái những chiếc xe rẻ tiền giống như lúc họ còn nghèo khó. Một số sống bí mật đến nỗi chỉ có những cố vấn tài chính mới biết được số tiền thật sự họ kiếm được; một số tần tiện đến mức không dám bỏ ra 40 đôla cho một chiếc sơ mi. Phần lớn triệu phú mới nổi lên làm giàu bằng cách phân tán sự đầu tư để tài sản của họ không bị mất mát nếu lĩnh vực đầu tư nào đó bị phá sản. Trong khi lối sống tần tiện của họ là để tài nhạo báng cho nhiều người thì hoạt động từ thiện của họ lại được ngợi khen hết cỡ.

Theo Foreman thì chính bản chất con người chứ không phải sự thăng trầm của nền kinh tế đã làm nảy sinh các “triệu phú cơ hàn” nhưng giàu lòng từ thiện.

(Theo Los Angeles Times, 2000)

♦ *Không có sự gì nguy hại cho nhân loại hơn là chạy theo vật chất mà quên lãng tinh thần.*

Nghiêm Phục

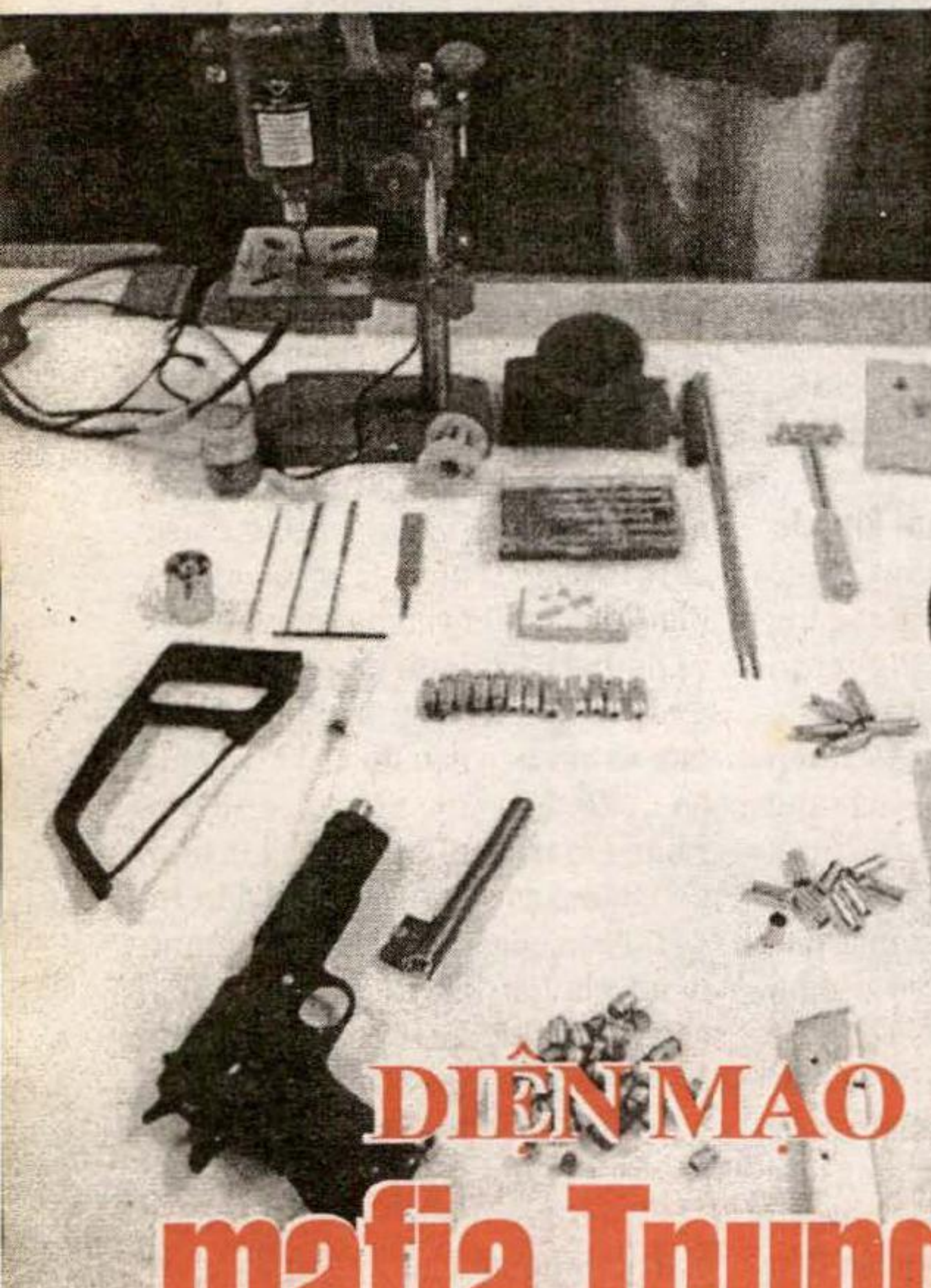
♦ *Lòng tin không phải khởi đầu mà là kết quả của nhận thức.*

T. Fuller

♦ *Nếu đóng cửa với mọi sai lầm, chân lý sẽ vào nhà bạn bằng lối nào?*

R. Tagore

Vũ khí của các bang phái xã hội đen bị tịch thu

Trong xã hội Trung Quốc trước năm 1949, tổ chức bang hội bí mật (hay còn gọi là mafia) là một thế lực đối kháng mạnh mẽ. Thế lực này bắt đầu hình thành mầm mống phản động trong thời kỳ đầu xây dựng nước Trung Hoa mới. Trong một thời gian dài bị trấn áp, chúng im hơi lặng tiếng nhưng gần đây lại trỗi dậy, uy hiếp sự an toàn về tài sản và sinh mạng quần chúng.

DIỆN MẠO mafia Trung Quốc

"Xã hội đen" bành trướng

TUỆ MINH

Tại Trung Quốc, vô luận ở thành thị hay nông thôn, nhiều tổ chức bang hội mang tính xã hội đen (XHĐ) đã lần lượt xuất hiện ở Thượng Hải, Nam Kinh, Bắc Kinh, Trùng Khánh, Tây An, Thẩm Dương, Tế Nam, Quý Dương và hoành hành ở vùng duyên hải Quảng Châu, Thâm Quyến, Hải Nam. Năm 1989, trong một báo cáo phân tích tình hình trị an Trung Quốc, viện trưởng Tòa án Tối cao Nhậm Kiện Tân khẳng định: phần lớn các phần

tử phạm tội trong những vụ cướp lớn, cướp có súng đều dính dáng đến các băng nhóm XHĐ. Vào tháng 11-1991, trong Hội nghị công an toàn quốc lần thứ 18, Bộ trưởng Công an Đào Tứ Câu khi tổng kết các báo cáo đã nhấn mạnh: ở một số địa phương, các phần tử phạm tội, các thế lực XHĐ và bọn lưu manh đang đe dọa quần chúng tới mức báo động.

Năm 1989, triển khai kế hoạch đấu

tranh tiêu diệt các tổ chức XHĐ, đặc khu Thâm Quyến bắt 359 thành viên bang phái. Huyện An Nhạc, tỉnh Tứ Xuyên có tổ chức bang hội "Phong kiến" với số thành viên không dưới 50 người, hoạt động khắp nơi trong huyện. Tại khu vực Ích Dương (Hồ Nam) từ năm 1985 đến nay đã xuất hiện khoảng 250 tổ chức có tính XHĐ, với 3.120 thành viên, nổi bật nhất là Long Hồ bang, Mai Hoa bang. Tại vùng Thương Khâu (Hồ Nam), qua điều tra 7 huyện thị, công an phát hiện 121 tổ chức với 2.142 thành viên. Vào tháng 5-1989, toàn Trung Quốc có trên 300 thanh thiếu niên đến Lao Sơn (Thanh Đảo) cầu đạo, tập võ. Theo lời khai của thủ lĩnh Thập Tinh bang Hắc Long Tinh, phần lớn số thanh thiếu niên này là đại biểu các tổ chức bang hội khắp nơi. Hắc Long Tinh còn cho biết toàn quốc có hơn 500 tổ chức XHĐ tương tự Thập Tinh bang, có tổ chức quy mô với hơn 400 thành viên, mạnh nhất là Chân Long bang ở Đông Bắc, Chấn Trung bang ở Thượng Hải, Hải Tuyền bang ở Sơn Đông, Ngọa Hồ bang ở Giang Tây, Cải Nhật hội ở Hà Bắc.

Hiện nay, người ta chưa thể thống kê chính xác số thành viên mới của các tổ chức XHĐ ở Trung Quốc. Tài liệu của các cơ quan hữu trách cho biết: năm 1989, trên toàn quốc có khoảng 91.000 tổ chức phạm tội với 340.000 thành viên. So với năm trước đó, số tổ chức tăng 59%, số thành viên tăng 61%. Đến năm 1990, xu thế này tiếp tục gia tăng. Riêng tỉnh Hồ Nam, so với năm 1989, số tổ chức tăng 27,2%, số thành viên tăng 21,3%. Từ tháng 5 đến tháng 9-1990, thống kê của công an trên toàn Trung Quốc cho biết có 79.700 tổ chức tội phạm với 337.000 thành viên, trong đó tổ chức XHĐ chiếm tỉ lệ rất lớn.

Phân bố rộng, tổ chức nhiều, đó là đặc điểm của bang hội Trung Quốc đương đại. Theo tài liệu được công bố, Thượng Hải có hàng chục tổ chức bang hội, như Sinh Tử bang, Thiên Long bang, Thần Điều hội, Cửu Trùng Thiên, Cửu Nhân bang, Thập Huynh Đệ, Vệ Thủ đảng..., gây ảnh hưởng trên phân nửa thành phố này và các huyện ngoại ô. Không kém Thượng Hải, Thâm Quyến có Tam Mao bang, Cao Châu bang, Thập Tam Thái Bảo, Bạo Phong Nhất Tộc, Nhẫn bang, Hưởng Mã bang, Bắc Kinh bang, Xích Quân bang, IQ bang... Riêng khu vực Ích Dương thuộc tỉnh Hồ Nam đã có Long Hồ bang, Mai Hoa bang, Ứng bang, Thanh Long bang, Thập Tam Điều, Cửu Long, Bát Hồ, Quỷ Đầu bang, Thiên Long bang, Hắc Hồ bang, Cái bang, Thập Tam Thái Bảo, Thập Tam Muội, Nhẫn bang, Bát Đại Kim Cương, Sát Thập Huynh Đệ, Thiết Huyết Hội, Thánh Chỉ bang, Ngũ Độc bang.

Cách đặt tên bang hội khá linh hoạt: có khi lấy tên địa danh (như Cao Châu bang), có khi sử dụng tên động vật (như Long Hồ bang), thực vật (Tử Trúc bang), có khi là sự kết nghĩa huynh đệ tỉ muội (như Thập Tam Muội), có khi mượn tên nhân vật tiểu thuyết võ hiệp và lịch sử (như Bát Đại Kim Cương), có khi là tên một loại vũ khí (Thái Dao Đội, Phủ Đầu bang).

Địa bàn hoạt động

Khảo sát tình trạng phân bố các bang hội trên toàn Trung Quốc, các nhà nghiên cứu nhận xét, phần lớn các tổ chức XHĐ đương đại hoạt động mạnh ở những vùng có truyền thống bang hội nổi tiếng trong lịch sử. Lưu vực sông Trường Giang trước đây là địa bàn hoạt động chủ yếu của Ca Lão hội, Thanh Hồng bang; khu vực sông hồ vốn là sào huyệt của Thanh

Công an Trung Quốc truy quét tội phạm trên đường thủy

bang. Tháng 7-1990, công an Trung Quốc khám phá 30 bang hội (như Vu Hồ bang, Trì Châu bang, Tân Châu bang), bắt 119 tên tội phạm tại Trường Giang. Tháng 5-1990, công an Thượng Hải truy quét trong vòng 400km đường sông đã phá vỡ 11 sào huyệt bang hội, bắt 346 tên trong tổ chức Thủy Lão Thử. Cùng thời điểm này, Cục Công an đường sông thành phố Hồ Châu (Triết Giang) phá vỡ 51 bang hội, bắt 452 thành viên; công an Hồ Bắc trong 6 ngày ra quân đã triệt phá 157 tổ chức phạm tội. Ngoài ra, trên tuyến đường sông Tô Bắc còn có không ít tổ chức phạm tội được mệnh danh "đội du kích trên sông": sông Tô Châu nổi tiếng với Gia Hưng bang; huyện Ngô Giang có Thái Hồ bang; trên hồ Sào có Phi Hồ đội, hồ Động Đình khét tiếng với Chú Từ bang; hồ Phiên Dương có Thụy Xương bang, Tinh Tử bang; hồ Hồng bị hoành hành bởi Kiều Thị bang; cửa khẩu Châu Giang sóng gió với Châu Đầu bang. Vì thế, có người phải kinh hoàng thốt lên: "Từ đông đến tây, từ nam đến bắc, mọi nẻo giao thông huyết mạch Trung Quốc đều bị uy hiếp nghiêm

trọng". Những bang hội ngư dân mới tung hoành trên những sông ngòi chằng chịt ở Trung Quốc đã tạo nên những vụ án đổ máu, là nỗi kinh hoàng thường trực của thuyền bè lương thiện.

Tổ chức bang hội hiện nay ở Trung Quốc gồm đủ "kích cỡ", lớn từ vài trăm thành viên, nhỏ từ vài người đến vài chục người. Chúng có thể mạnh nha trong vài tháng, nhiều hơn là trong vài năm, rồi bị phá vỡ và bị bắt. Đó là nét khác biệt của tổ chức XHĐ ở Trung Quốc so với các nước Âu, Mỹ, thậm chí cũng khác với các tổ chức XHĐ ở Hong Kong, Đài Loan.

Hơn nữa, nét khác biệt sâu sắc ấy còn hiện rõ ở tính tự phát. Phần lớn các tổ chức phạm tội ở Trung Quốc đại lực không dựa vào một thể lực chính trị nào. Trong khi các tổ chức XHĐ ở Âu, Mỹ và Đài Loan bị chính quyền lợi dụng để tác động vào xã hội, chính phủ Trung Quốc quyết tâm tiêu diệt mọi hoạt động phi pháp. Ví dụ, vừa mới mạnh nha trong một thời gian ngắn, Bình Nghĩa hội ở làng Trương Đường (Hồ Nam) đã bị phá vỡ.

Lĩnh vực phạm tội

Xuất phát từ việc làm giàu bất chính,

các tổ chức XHĐ Trung Quốc nhúng tay vào mọi hoạt động phi pháp: buôn lậu, bắt cóc tổng tiền, cướp giết. Thống kê cho biết trong vòng 1 năm, 17 bang hội ở Hồ Nam đã gây án 484 lần, cướp trên 270.000 nhân dân tệ (NDT). Triệt phá các bang hội vùng Trường Giang, công an tịch thu tài sản mà chúng ăn cướp lên tới trên 82 triệu NDT. Thâm nhập sào huyệt của 11 tổ chức phạm tội đường sông Thượng Hải, công an tịch thu 120.000 NDT. Trong một lần cướp trên sông, "Đội du kích" Tô Bắc thu vào 1.100 NDT. Ngũ Nhân hội ở Nguyên Giang (Hồ Nam) mỗi năm thực hiện 15 vụ cướp, trung bình mỗi lần được 5.400 NDT. Kinh hoàng nhất là các vụ án phát sinh vào tháng 10-1989, tại khu vực từ Hành Dương đến Nam Ninh: bọn cướp thực hiện 406 vụ cướp trên xe lửa. Gần như chúng ngang nhiên lên xe vơ vét tiền bạc, của cải của hành khách.

Bắt cóc tổng tiền là thủ đoạn phổ biến đối với các bang hội phi pháp. Tại Diên Thành, Thanh Long bang bắt cóc 1 học sinh 16 tuổi, rồi ra giá 60.000 NDT. Không được đáp ứng, chúng cho nạn nhân vào bao tải rồi nhện chìm xuống sông. Tại trạm xe lửa An Dương, Huyết Hải bang lộng hành đến mức ngang nhiên lừa đảo, bắt cóc tổng tiền, dùng thư nặc danh để làm tiền. Nạn buôn bán phụ nữ cũng được các phần tử phạm tội khai thác triệt để. Tại Tứ Xuyên, thành phố Thành Đô nổi tiếng với tổ chức gồm 18 người chuyên bắt cóc và buôn bán phụ nữ với sự phân công rõ ràng trong nội bộ với nhiều thủ đoạn tinh vi. Trong vòng nửa năm, thông qua các hoạt động khiêu vũ, du lịch, làm ăn, chúng đã bắt được 55 thiếu nữ đưa đến Thái Nguyên, Hồn Nguyên và bán với giá 1.130.000 NDT. Nguy hiểm hơn nữa, có tập đoàn

còn liên kết với các tổ chức XHĐ Hong Kong, Đài Loan để "xuất khẩu" phụ nữ từ đại lục đến Hong Kong, Đài Loan bổ sung cho các nhà chứa ở đây.

Buôn lậu và vận chuyển ma túy đang trở thành vấn đề nghiêm trọng tại Trung Quốc. Tuyến đường chủ yếu của việc mua bán ma túy ở đây gồm 3 ngã. Một là từ Tam giác vàng chuyển qua Vân Nam, Quảng Tây hoặc từ Quảng Châu đưa sang Hong Kong. Hai là từ Thổ Nhĩ Kỳ qua Tân Cương, thâm nhập vùng Tây Bắc. Ba là khu vực duyên hải Trường Giang. Tất cả hoạt động mua bán này đều dính dáng đến các tổ chức XHĐ Trung Quốc cấu kết với nước ngoài. Hàng hóa vận chuyển bao gồm thuốc lá, vật phẩm kích dâm, heroine, súng đạn, văn vật và thú quý hiếm của Trung Quốc.

Bên cạnh hoạt động kinh tế phi pháp, thế lực bang hội bí mật Trung Quốc cũng không bỏ qua ý đồ chính trị. Công an Thiệu Dương, Thường Đức (Hồ Nam) từng khám phá những khởi thảo cương lĩnh chính trị phản động của Quần Long bang, Mai Hoa bang, Trung Hoa hắc thủ đảng. Mai Hoa bang lợi dụng một số quần chúng bất mãn về chính sách hạn chế sinh đẻ, khuấy động họ chống lại Đảng Cộng sản Trung Quốc. Khu vực Ích Dương từng xuất hiện các tổ chức đảng phái chính trị phản động như Lưu Lãng Giả Học hội, Hữu Chí Giả đồng minh, Thanh Niên xúc tiến hội, Trung Hoa đại lục dân chủ đảng, Trung Hoa du long hội.

Chính vì thế, Bộ Công an Trung Quốc yêu cầu các cơ quan trực thuộc phải chủ động tấn công các tổ chức tội phạm, tuyệt đối không nhượng cho chúng một tấc đất nào để gây dựng sào huyệt lâu dài như thời kỳ trước cách mạng.

*(Theo Trung Quốc bí mật xã hội
khải quan)*

THÁCH THỨC LỚN
Ở MEXICO:

Chiến đấu chống tội phạm

HOA HIÊN

Xe buýt chở nữ công nhân đến nhà máy

Mexico vừa có một tổng thống mới được bầu, người sẽ phải đương đầu với một thách thức lớn là tội phạm! Điển hình là thành phố Juarez, nơi diễn ra nạn bạo lực như cơm bữa. Từ đầu thập niên 1990 đến nay, đã có gần 500 thiếu nữ bị giết, sau khi bị làm nhục. Rất nhiều tờ báo Mexico và cả báo nước ngoài từng kết luận: đây là tội ác của một tên giết người hàng loạt. Nhưng có một người đã tìm mọi cách để chứng minh sự thật.

Một trong những thành phố nguy hiểm nhất thế giới

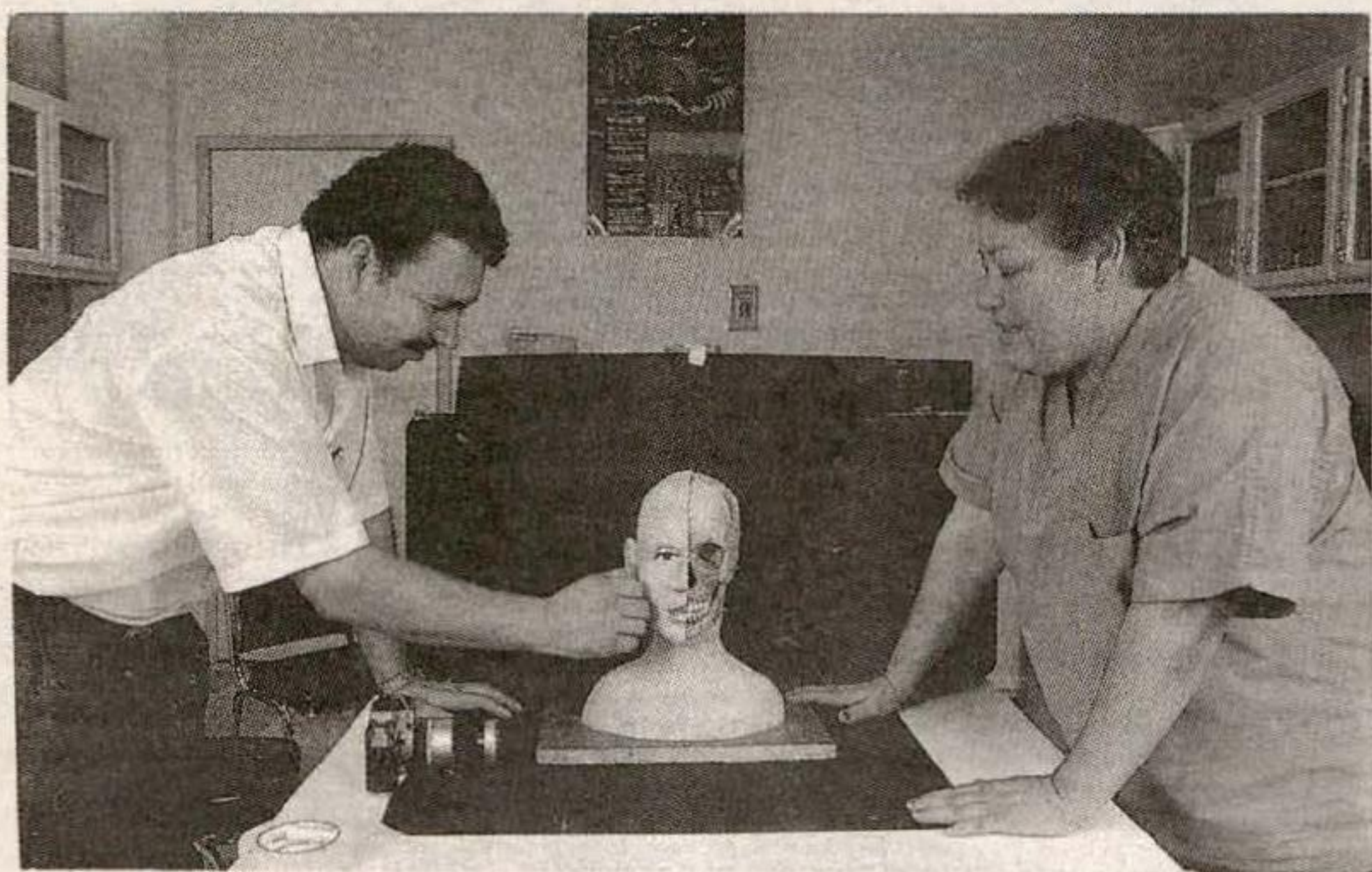
Ciudad Juarez là một thành phố nổi tiếng của Mexico vì nhiều lẽ. Nó là một trong những thành phố ít du khách nhất thế giới vì chẳng ai dại dột chui đầu vào địa ngục trần gian của bạo lực, ma túy và tệ nạn này. Cái thành phố biên giới giữa bang Chihuahua (Mexico) và bang Texas (Mỹ) này lại sặc mùi không khí Viễn Tây của Mỹ xưa kia với phương châm "bắn chậm thì chết". Đất đai thì xơ cằn. Cỏ chỉ mọc ở khu Campestre - khu nhà giàu. Trong bóng râm, nhiệt độ lên đến 40°C. Hàng ngày, cả đoàn người từ Mexico lại cố gắng vượt con sông ô nhiễm Rio Bravo để lên sang đất Mỹ và người Mỹ lại tống họ trở về Mexico! Người ta gọi dân nhập cư lậu này là *mojados* (những kẻ ướt át) do vượt sông, để phân biệt với những kẻ chết khô trong sa mạc. Cuộc sống ở Juarez cứ diễn ra theo hai thái cực: một bên cực giàu do buôn ma túy, vũ khí, rượu lậu và gái điếm và một bên không có tác đất cắm dùi. Sự nghèo khổ khủng khiếp buộc người ta mơ về "thiên đường Mỹ" và tìm mọi cách để vượt biên giới. Ở đây có đến 360 nhà máy do các công ty đa quốc gia dựng lên. Công nhân làm như súc vật và nhận đồng lương chết đói. Các thiếu nữ là những nạn nhân thâm trầm nhất: họ bị bóc lột dã man, bị hãm hiếp, bị giết trên đường về nhà. Cảnh sát Mexico không thể hiểu được tại sao họ lại bị giết như thế. Cuối cùng, các cơ quan pháp luật đành tạm cho rằng một tên giết

người hàng loạt đang xuất hiện ở Juarez. Mới trung tuần tháng 6-2000, 4 thi thể phụ nữ được phát hiện trong sa mạc. Họ đều bị siết cổ bằng thông lọng, bị làm nhục và bị cắt xẻo dã man. Trong vòng 3 năm qua, hơn 200 nữ công nhân đã bị giết theo kiểu như thế! Ở thành phố nóng ngùn ngụt này, ruồi là cơn ác mộng. Xác chết lại càng thu hút loại côn trùng này hơn. Theo đánh giá của Liên hiệp quốc, vào nửa đầu năm 2000, Juarez vẫn là một trong những thành phố nguy hiểm nhất thế giới. Tệ hơn, cảnh sát địa phương lại thuộc loại tham nhũng và vô trách nhiệm hạng nặng. Ngày 17-2-2000, Juarez mở phiên tòa lưu động xét xử cảnh sát viên Hugo Juanitez - 36 tuổi. Hugo bắt quả tang hai chị em Guillermina và Francesco bán heroine. Thay vì bắt giam họ, Hugo lại trắng trợn gạ gẫm cô chị: "Cho tao phá trình mày, tao sẽ tha cả hai". Guillermina, 16 tuổi, im lặng nhún nhục nhưng Francesco, 12 tuổi, đã tố cáo Hugo. Bản án chung thân khổ sai - theo đánh giá của nhiều người - là còn quá nhẹ.

Công lý đi đâu?

Nếu vụ án Hugo rõ như ban ngày thì thành phố Juarez vẫn là thành phố của bí mật. Bí mật lớn nhất là những cái chết của các nữ công nhân trẻ. Năm 1999, trong chuyến xe buýt chở công nhân đến nhà máy, không có cô Sagrario. Hai tuần sau, người ta tìm thấy thi thể của cô tại thung lũng Loma Blanca, bị chặt hết tứ chi sau khi bị hãm

Irma (bên phải) và một đồng sự đang tái tạo gương mặt một nạn nhân

hiếp. Cảnh sát bình chân như vại, trong khi chồng chưa cưới của nạn nhân và cả gia đình chạy loạn. Chỉ có nữ nha sĩ pháp y Irma Rodriguez Galarza lặng lẽ tái tạo gương mặt của các tử thi sau khi chúng đã mục rữa. Bà nói với giọng trầm buồn: “Tôi tin rằng một ngày nào đó, hung thủ sẽ đến tội và tập album đau xót của tôi sẽ góp thêm tang chứng trước vành móng ngựa”. Công tác giám định pháp y - đặc biệt là xét nghiệm ADN - tỏ ra hết sức lẽ mề, nếu không muốn nói là... không có. Rất nhiều gia đình nạn nhân yêu cầu xét nghiệm tinh dịch hay nước bọt thủ phạm, nhưng không hiểu vì sao, cảnh sát cứ lần lữa. Rốt cuộc, người ta tự động thu thập chữ ký, dấu tranh trên mặt báo, biểu tình đòi công lý. Nhưng đâu lại vào đấy! Chỉ có một số tờ báo lớn ở thủ đô mĩa mai là “những tiếng kêu không lời đáp”. Những nữ công nhân còn sống

thì làm việc trong tâm trạng hoảng loạn. Họ lẳng lặng thu góp 20 lít sơn màu hồng và 10 lít sơn màu đen, vẽ những tấm bảng tưởng niệm 200 người đã chết. Bà Irma cho biết: “Thật kinh khủng. Nam Phi và Mỹ có lẽ cũng chẳng đạt nổi kỷ lục này”. Đến tháng 3 năm nay, người ta mới tóm được 2 gã tài xế xe buýt, thủ phạm của 22 vụ giết người. Nhưng ngay khi 2 gã này vào tù, những vụ giết người thảm khốc vẫn diễn ra. Đến độ, có lần, trong một cuộc biểu tình, phụ nữ Juarez đã giương cao biểu ngữ: “Không có công lý ở Juarez”. Nhìn rộng ra, Juarez cũng chẳng phải trường hợp cá biệt của Mexico, vì ở đất nước này, 95% tội ác không xác định được thủ phạm! Một con số khủng khiếp. Từ tháng 3-1999, nhiều gương mặt mới đã xuất hiện trên chính trường Mexico, trong đó có bà Patricia Martineza, thành viên của Đảng Cách mạng.

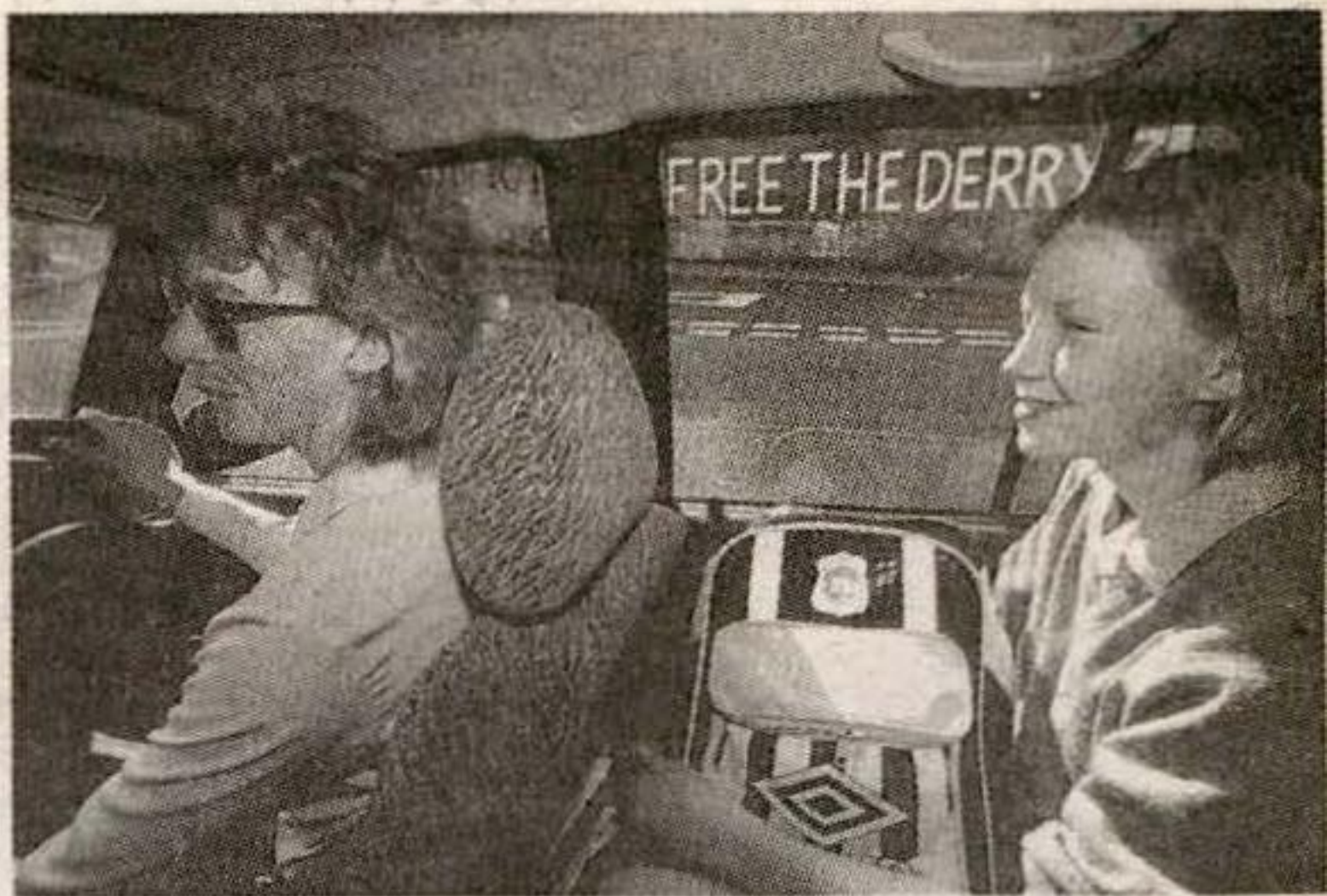

Bà hứa là “sẽ không còn tội ác với phụ nữ Juarez”. Nhưng từ đó đến nay, lại 30 thiếu nữ mất tích mà chẳng ai hiểu vì sao!

Vị cứu tinh của Juarez

Giữa bối cảnh đầy nước mắt như vậy, cảnh sát trưởng của Juarez lại là một phụ nữ quả cảm: Suly Ponce. Suly lẳng lẳng điều tra những cái chết bí ẩn và đã phanh phui được 27 vụ! Đây quả là một chiến công hiển hách. Người Juarez cũng như đa phần dân Mexico - vốn xem cảnh sát còn tệ hơn... tội phạm. Dưới mắt họ, cảnh sát chỉ biết tham nhũng, tống người lương thiện vào tù và câu kết với giới xã hội đen. Suly Ponce đã làm mọi cách để chứng minh mình là hình ảnh ngược lại. 5 gã tội phạm đã phải ra tòa, do phạm tội hãm hiếp và giết 65 nạn nhân. Cô cho biết: “Tin đồn về một tên giết người hàng loạt như vậy là vô căn cứ. Đây là tội ác có nhiều đường dây tham gia”. Đó là chưa kể vụ án Sharif. Sharif là một nhà hóa học Ai Cập, bị tống giam từ năm 1995 đang kêu gào công lý. Anh ta cho rằng mình “không hề động đến một sợi tóc của bất cứ phụ nữ nào ở Juarez”. Suly Ponce phải nghiên cứu lại hồ sơ vụ án này.

Suly Ponce đã chính thức đề nghị sự hợp tác của FBI (Cục Điều tra liên bang Mỹ). Các nhân viên FBI thừa nhận rằng “người cảnh sát trưởng này rất thông minh và dũng cảm, có khả năng xoay chuyển tình thế ở Juarez”. Cả thành phố

Suly (bên phải) trong một chuyến đi thị sát ở Juarez

Juarez đều biết 2 lần “bị dẫn dắt” của Suly Ponce. Chiều tối ngày 22-1-2000, vừa về nhà, Suly đã thấy một bức thư viết bằng máu, được cắm lên cửa bằng con dao găm, đe dọa sẽ làm nhục cô. Ngày 13-5-2000, Suly thấy trên cửa kính xe hơi một bao cao su còn dính máu và bức thư ngắn: “Mày có muốn bị chặt tay không?”. Qua hai lần ấy, cô chỉ mỉm cười. Nụ cười làm cấp dưới lạnh toát cả sống lưng.

Suly đang truy tìm những điều kỳ lạ trong vụ án Sharif. Nạn nhân Elisabeth Castro Garcia cao 1,74m, còn cái xác tìm thấy chỉ có chiều cao 1,60m, nhưng cảnh sát cứ khẳng định đây là Garcia. Ngoài ra, Sharif còn bị gán cho 5 vụ hãm hiếp và giết người nữa. Suly nghe tận tai lời bình của dân chúng: “Sharif là con dê tế thần để trấn an dư luận ở Mexico”.

Báo chí Mexico bắt đầu dành nhiều trang nhất để nói về Suly. Người ta hy vọng cô sẽ là cứu tinh của cái thành phố đầy bạo lực này...

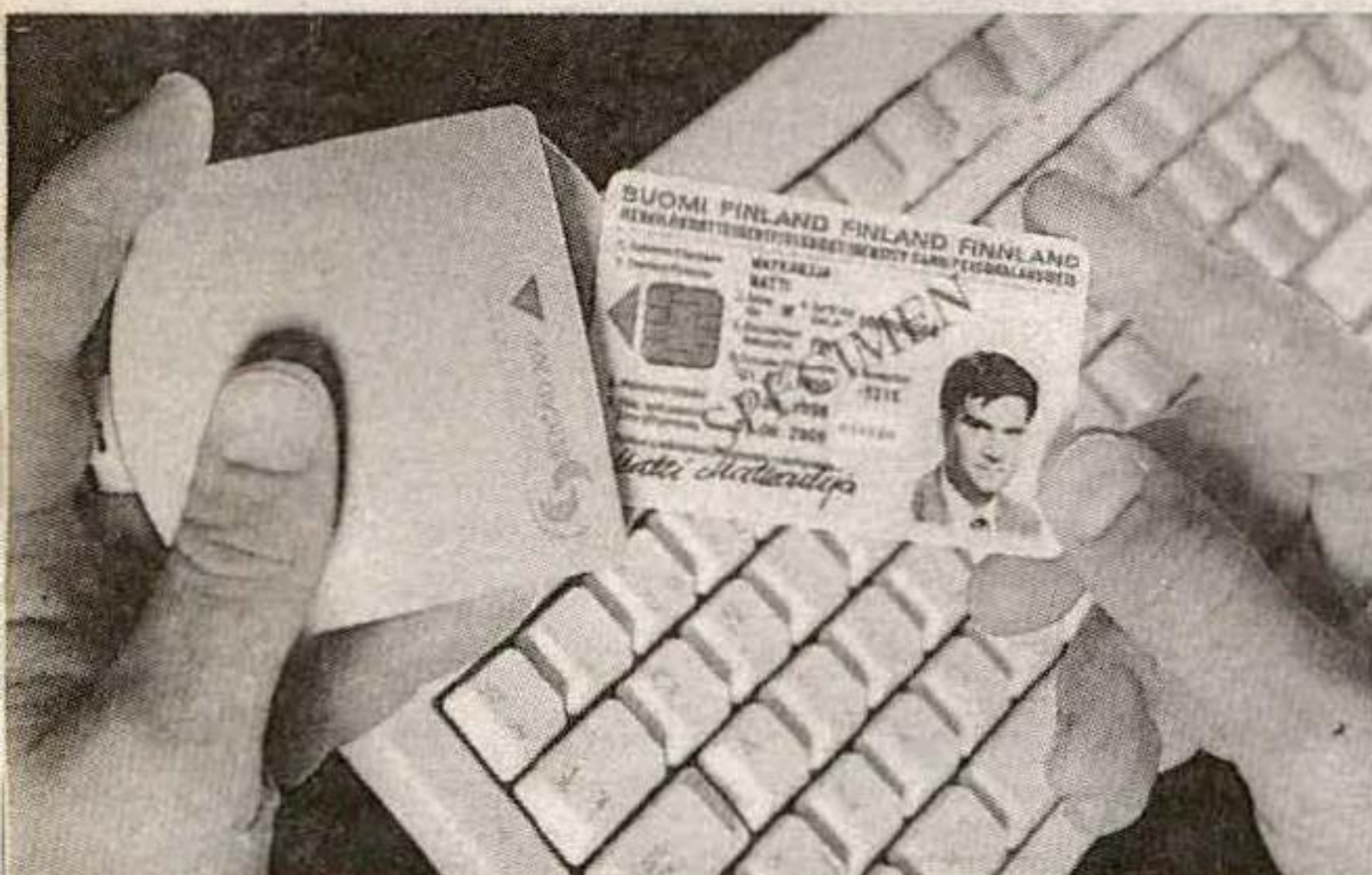
(Theo Marie France và CDV, 6.2000)

Những chiếc thẻ **THÔNG MINH**

KHANH KHANH

Được kích thích bởi cơn bùng nổ điện thoại di động, những loại thẻ chip thông minh đã biến chuyển thành những chiếc máy tính mini hầu như hoàn hảo. Liệu thế giới ngày mai có sử dụng một loại thẻ toàn năng cho mọi việc trên đời?

Thẻ đa chức năng của công dân Phần Lan

Tất cả trong một

Tất cả được thu nhỏ trong một miếng nhựa mỏng: ra nước ngoài, chủ nhân dùng nó trả tiền, gặp cảnh sát thì chìa ra thay chứng minh thư, xuống tàu điện ngầm dùng thay cho vé. Chiếc thẻ thông minh này là sản phẩm "tất cả trong một": chìa khóa nhà, chìa khóa xe, bằng lái xe, sổ số, y bạ và nhật ký... Giấc mơ về một chiếc thẻ toàn năng *Megacard* như vậy chẳng bao lâu nữa sẽ thành hiện thực. Những loại thẻ hiện đại - được gọi là smartcard (thẻ thông minh) - đã biến thành những chiếc máy tính mini hầu như hoàn hảo.

Đặc điểm nhận dạng của những

chiếc thẻ thông minh là khu tiếp xúc màu vàng trên miếng nhựa: đây là nơi chứa một bộ vi xử lý, được trang bị đầy đủ, từ hệ điều hành cho đến bộ nhớ. Vì dung lượng bộ nhớ còn hạn chế, các "máy vi tính một chip" trước đây đều chỉ thực hiện được một chức năng đơn giản - thường là tính giá cước trên thẻ điện thoại. Tình hình nay đã khác: các thẻ thuộc thế hệ mới nhất có bộ nhớ 64 kilobyte và vì thế, có thể cài thêm các chương trình khác nhau.

Hiện thời người ta đã thử gộp nhiều chức năng trên một chiếc thẻ thông minh như vậy: cho năm 2000, Vatican đã sản xuất 15 triệu "thẻ hành hương". Khách

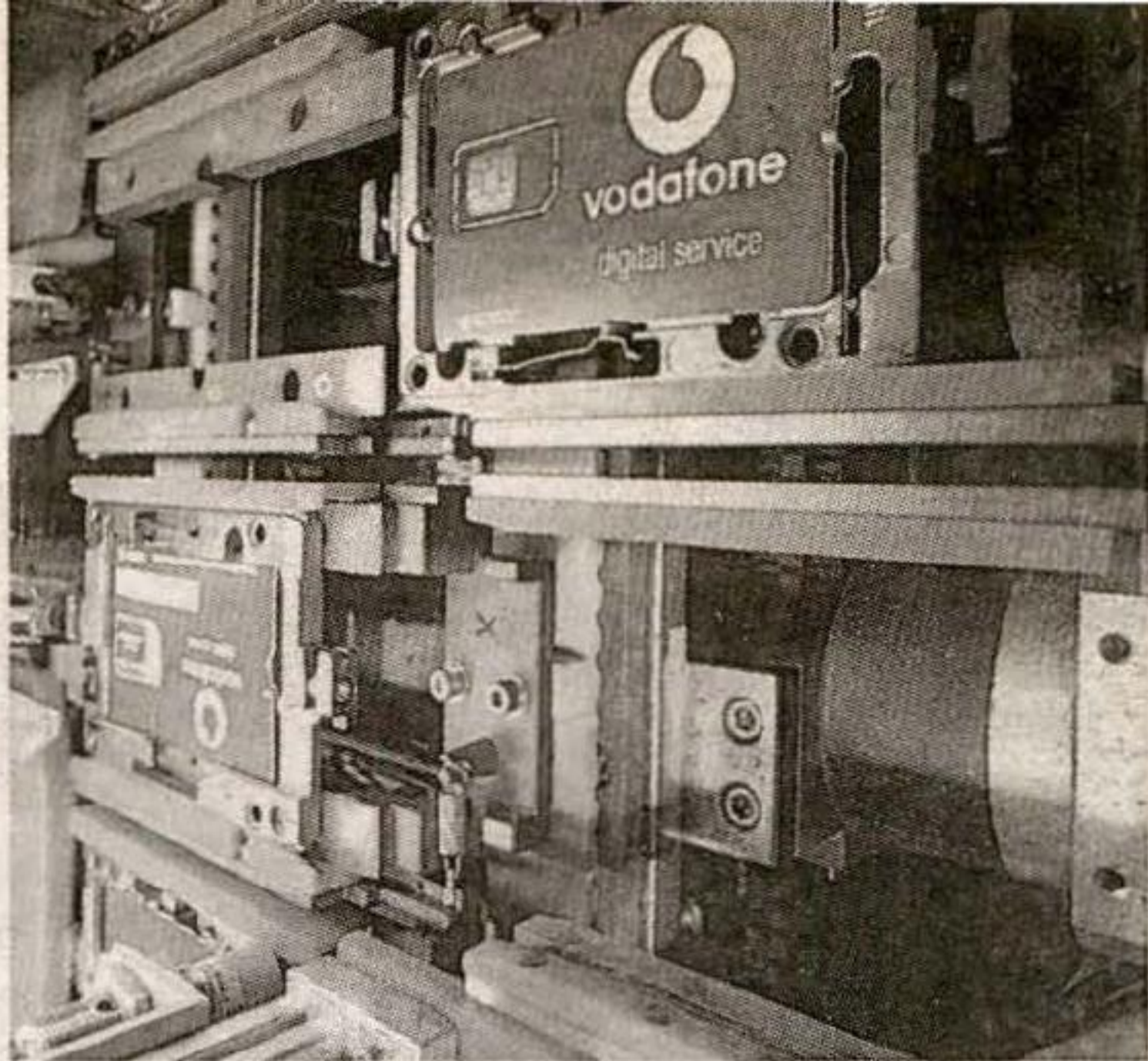

đến Rome có thể dùng nó gọi điện thoại, làm vé xe, thậm chí thẻ còn chứa cả thông tin về sức khỏe chủ nhân và các chương trình cầu nguyện. Tại Paris, một số hành khách đã và đang dùng thẻ Modeus vừa để đi xe vừa để rút tiền mặt (từ máy tự động). Berlin và Bremen (Đức) cũng đang tiến hành những thử nghiệm tương tự.

Không khí bùng nổ và sự hồ hởi đang thống trị toàn ngành sản xuất chip - một ngành công nghiệp có mức tăng trưởng 20%, vượt cả ngành sản xuất máy tính cá nhân. Toàn thế giới hiện đã có trên một tỉ thẻ chip được sử dụng. Ba năm nữa thôi, con số này có thể sẽ tăng gấp 6.

Ngay từ năm 1968, nhà phát minh Juergen Dethloff đã đăng ký phát minh thẻ chip, nhưng phải tới cuối thập niên 1970, những chiếc thẻ chip đầu tiên mới được tung ra sử dụng. Cả một thời gian dài, chiếc thẻ thông minh chịu kiếp sống lẫn lộn với tư cách thẻ điện thoại công cộng - trong khi nhân loại vẫn trọng dụng các loại thẻ tẩm thường hơn chúng rất nhiều, ví dụ thẻ tín dụng, nơi thông tin chỉ được lưu trữ đơn giản trong một dải từ trường, giống như nhạc được lưu trong băng cassette.

Chỉ khi cơn bùng nổ điện thoại di động trong những năm 1990 mới mang lại bước ngoặt quyết định cho smartcard. Thẻ thông minh hôm nay làm được mọi

Sản xuất chip cho điện thoại di động việc mà cách đây vài năm, chỉ máy vi tính cá nhân (PC) mới làm nổi. Kể cả một chiếc sim-card bé bằng móng tay trong điện thoại di động thật ra cũng là một chiếc máy vi tính.

Để chứng tỏ chiếc thẻ thông minh có thể làm được những gì, nhiều chuyên gia đã dùng chương trình chuyển một chiếc điện thoại di động thành một PC nối kết Internet. Trong khi những máy điện thoại di động bình thường chỉ biết đọc thụ động thông tin từ Internet thì một máy điện thoại được lập trình thành máy chủ sẽ chào mời bạn các nội dung động, cho phép bạn tự lập trang chủ riêng. Tới một lúc nào đó, đại đa số các smartcard sẽ thân thuộc với Internet y như các PC hôm nay, các chuyên gia tin chắc như vậy. Mới đây, họ đã cài được tới 7 chương trình khác nhau lên một chiếc thẻ thông minh đời mới nhất.

Tương lai của thẻ thông minh

Việc cài chương trình lên chip cho tới nay bị hạn chế bởi dung lượng bộ nhớ của chip và thái độ bảo thủ của các nhà sản xuất thẻ. Trên 90% thị trường chip toàn thế giới nằm gọn trong tay chỉ một

nhóm nhỏ các hãng châu Âu - những người luôn nghi ngờ và cạnh tranh các hệ điều hành của họ. "Tình trạng y như kiểu tiểu vương quốc thời trung cổ" - Chủ tịch Lutz Martiny của Liên hiệp hội Eurosmart phản nản.

Tình trạng hỗn độn đó chủ yếu mang lợi nhuận đến cho các nhà sản xuất phần mềm Mỹ, chuyên cung cấp cho smartcard những phiên bản tinh giản từ các hệ điều hành PC. Ví dụ Hãng Sun hiện thời đang gặp cơ hội bạc: công nghệ Java card của họ có thể lập trình lại một smartcard chỉ trong vòng vài giây. Cả Microsoft mới đây cũng vừa đưa ra một hệ điều hành mới mang tên *Windows for Smart Cards* (Windows cho thẻ thông minh).

Nhưng khách hàng mới là người được lợi nhất từ tình trạng phân tách giữa người sản xuất phần cứng và phần mềm. "Tới đây, chỉ cần vài giây là bạn có thể đổi một visa card thành mastercard - GS. Clemens Cap của ĐH Tổng hợp Rostock nói - Đơn giản người ta xóa phần mềm tin dụng cũ đi và cài một chương trình ngân hàng mới lên thẻ của bạn. Thế là xong".

Theo nguyên tắc tương tự, GS. Cap đang cầm đầu một nhóm chuyên gia đa quốc gia xây dựng một loại thẻ đa chức năng mang tên *Fasme* - công trình được Liên hiệp châu Âu (EU) tài trợ 6 triệu mark. Fasme sẽ đặt nền tảng cho một loại smartcard có hiệu lực trên toàn châu Âu. Mục đích khiêm nhường đầu tiên: Fasme cho phép công dân EU đổi nơi cư ngụ, hãng bảo hiểm và sở tài chính chỉ trong vài giây đồng hồ bằng cách tải xuống những chương trình thích hợp cho quốc gia mà họ vừa chuyển sang sinh

sống. Từ tháng 12-1999, Phần Lan đã tiến hành sử dụng một loại thẻ công dân đa năng tương tự. Để Fasme không lọt vào tay kẻ xấu, một chip nhận dạng dấu tay sẽ kiểm tra và xác định người sử dụng. "Muộn nhất là 5 năm nữa, smartcard thậm chí sẽ có một camera kiểm tra mặt và một microphone kiểm tra giọng nói" - Chuyên gia Juergen Kuttruff của hãng sản xuất chip Infineon quả quyết tuyên bố.

Về phương diện kỹ thuật, người ta hoàn toàn có thể sản xuất những thẻ chip toàn năng cho mọi việc trên đời nhưng ý tưởng này hiện đang gặp sự phản kháng mãnh liệt. "Các ngân hàng ghét nhất là việc trao quyền kiểm tra thẻ của họ vào tay người khác" - Tổng biên tập Donald Davis của tờ *Card Technology* giải thích.

"Gộp tất cả vào một thẻ cũng là chuyện ngớ ngẩn - Bruno Struif của Liên hiệp hội toán học và xử lý thông minh nói - Cứ thử tưởng tượng đến chuyện bạn phạm một lỗi nào đó, bị thu chứng minh thư và thế là mất luôn tới đồng xu cuối cùng! Thế đâu có được". Nhưng mặt khác, cũng theo Struif, người ta có thể và cũng nên gộp tất cả những thông tin vốn dĩ thuộc vào nhau - ví dụ như mọi dữ liệu về sức khỏe - vào một thẻ đa năng. Nhưng ngay chuyện này cũng đã khiến cánh bảo vệ dữ liệu lo sốt vó trước viễn cảnh "bệnh nhân trong suốt": dược sĩ có thể "đọc nhầm" sang những dòng ghi chú của bác sĩ tâm thần trên thẻ.

"Chỉ khi nào bảo đảm được an toàn dữ liệu thì thẻ đa năng mới thực sự có chỗ đứng - Chuyên gia Marit Koehntopp nhận định - Cho tới nay, chiếc thẻ đối với nhiều người vẫn còn là một loại hộp đen".

(Theo *Der Spiegel*, 7.2000)

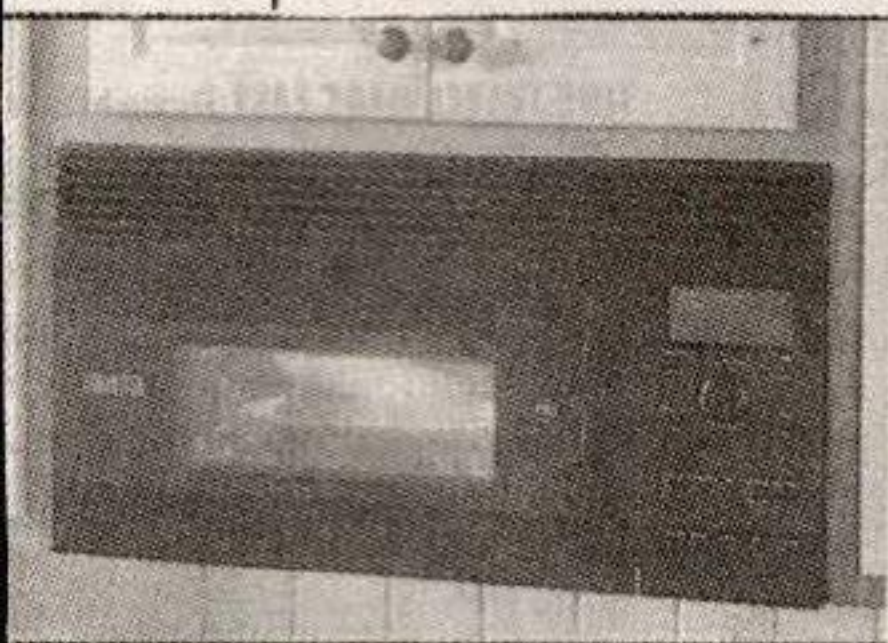

Lò nấu ăn dùng ánh sáng (ảnh 1)

Lò nấu thức ăn Advantium của Công ty General Electric là một trong những đột phá lớn nhất trong các mặt hàng dụng cụ nhà bếp suốt nhiều năm qua. Advantium dùng sóng viba và hơi nóng từ 3 đèn halogen công suất 1.500 wat để làm chín thức ăn. Thời gian hoàn tất công việc nhanh gấp 3 lần các loại lò nấu thông thường, mùi vị thực phẩm được giữ nguyên vì ánh sáng đảm nhiệm đến 90% phần việc làm chín. Dù việc nấu nướng được lập trình trước, nhưng lò Advantium còn có một cảm biến (sensor) đo hiệu điện thế đi vào lò để cân chỉnh thời gian nấu phù hợp.

Máy in hai mặt giấy (ảnh 2)

Máy in phun DeskJet

970 của Hewlett-Packard có những đặc tính đáng ngạc nhiên về độ phân giải. Ở chế độ in ảnh, máy đạt độ phân giải 2.400 x 1.200 dpi; kỹ thuật in chống màu của DeskJet 970 xếp đến 29 giọt mực cho mỗi chấm ảnh. Tuy nhiên, thành tựu ấn tượng nhất của máy là khả năng in 2 mặt cùng một lúc hoàn toàn tự động. Giá máy là 400 đôla.

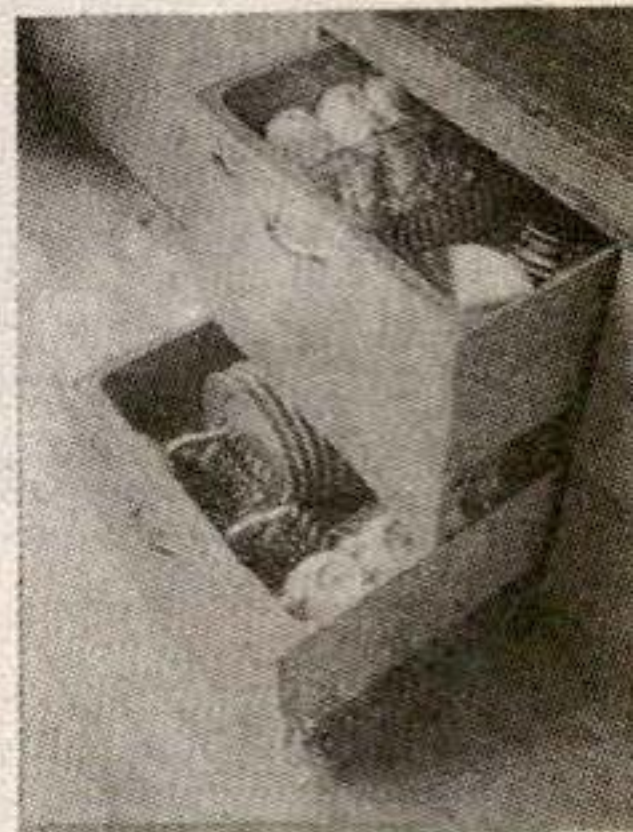
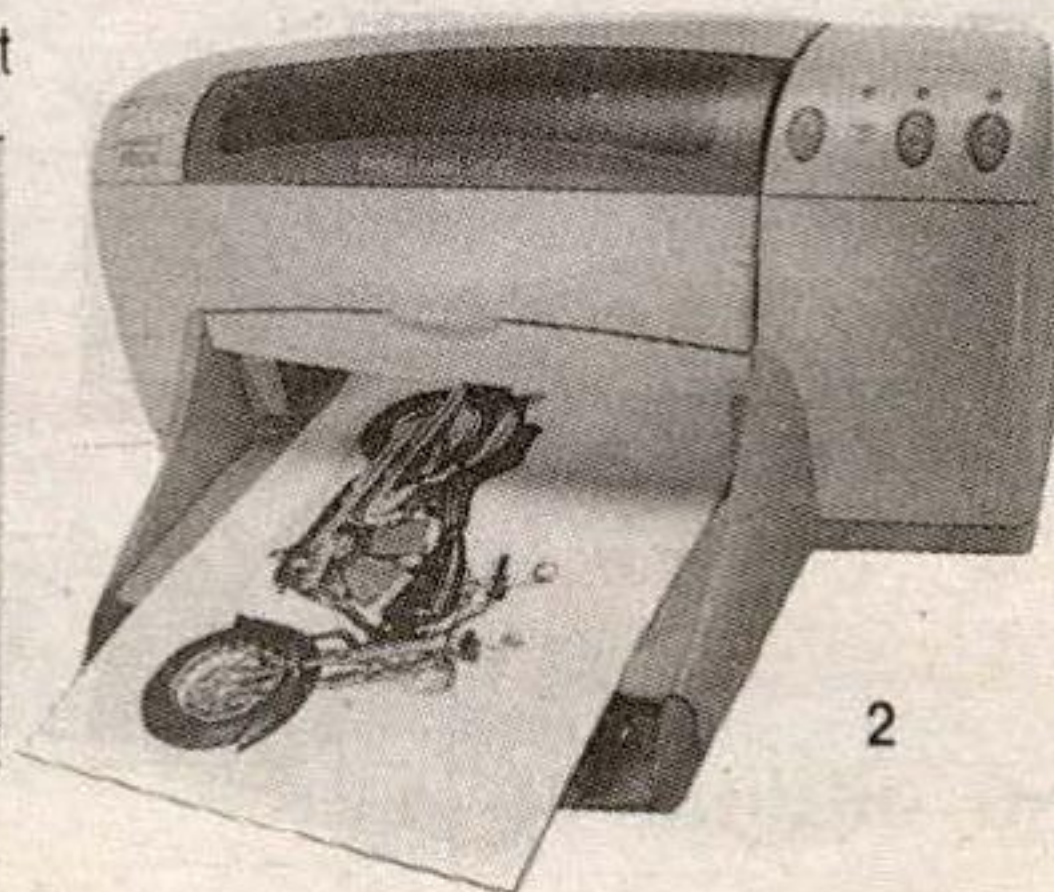
Máy rửa bát đĩa trong tủ bếp (ảnh 3)

Bạn thử tưởng tượng xem khách đến nhà sẽ ngạc nhiên thế nào nếu phát hiện ra ngăn tủ bếp nhà bạn chính là... máy rửa bát đĩa. Để giữ thẩm mỹ và tiết kiệm khoảng không cho gian bếp, Công ty

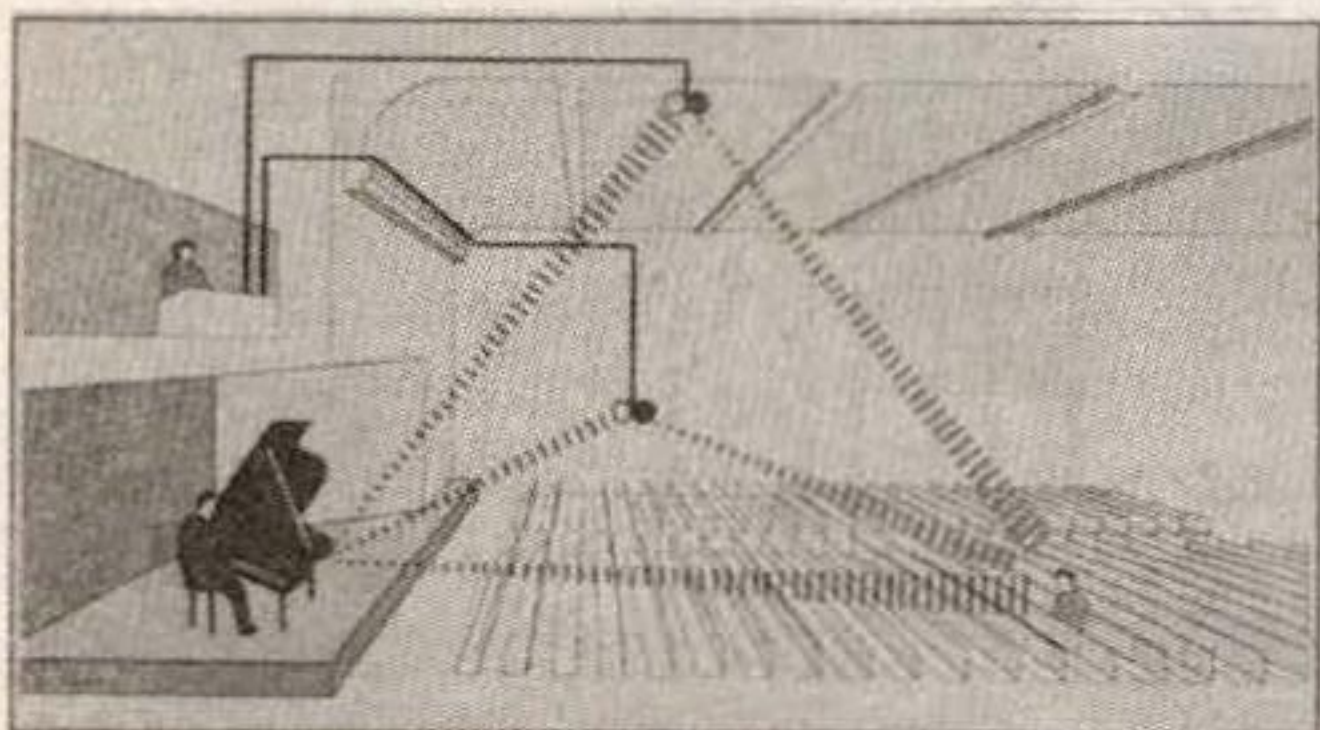
Fisher & Paykel giới thiệu hệ thống hai ngăn kéo rửa bát đĩa trượt, mỗi ngăn có thể vận hành riêng rẽ. Vì hệ thống được làm bằng chất liệu polymer nên hoạt động êm ái hơn nhiều các máy rửa bát đĩa truyền thống.

Khán phòng đa chức năng (ảnh 4)

Âm nhạc sẽ trở nên thú vị hơn khi được chơi trong phòng hòa nhạc, nhưng âm thanh của các bộ phim hay bài diễn văn thì lại lạc lõng trong chính khán phòng ấy. Để thiết kế cho các khán phòng dùng được cho nhiều mục đích khác nhau, các kỹ sư tại Trung tâm nghiên cứu xây dựng Pháp (CSTB) đã chế tạo hệ thống âm thanh Carmen. Hệ thống này gồm các "tế bào cảm biến" gắn trên tường và trần nhà

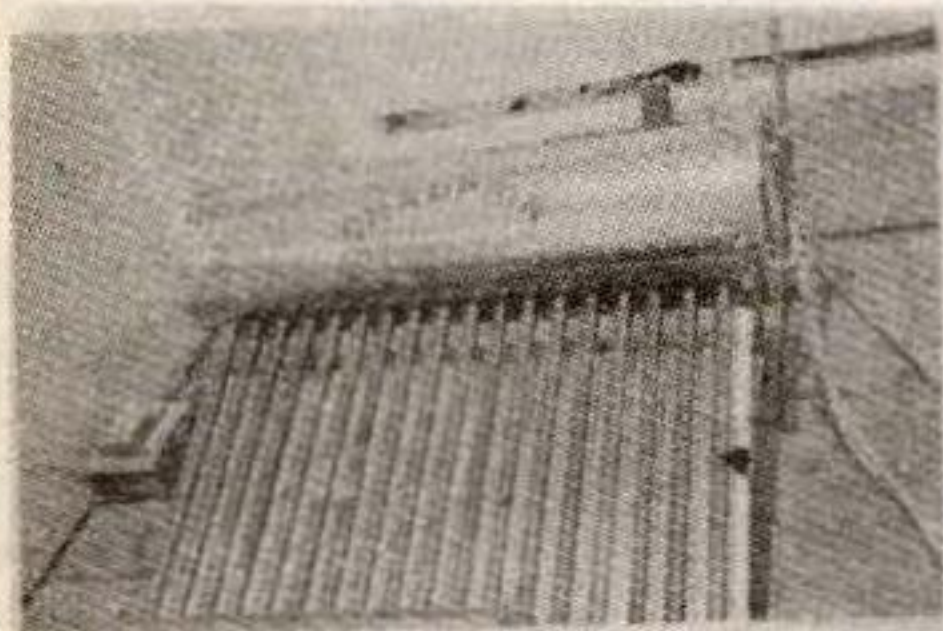

4

nhân làm tăng tốc độ chip máy vi tính. Nếu kỹ thuật in thạch bản bằng tia cực tím (UVL - Ultraviolet lithography) hoàn hảo, chip sẽ chạy nhanh hơn gấp 100 lần và tăng khả năng trữ dữ liệu gấp 1.000 lần. Với kỹ thuật in thạch bản hiện thời, chip được khắc với độ tinh xảo 0,25 micrômét, UVL sẽ thu hẹp khoảng cách các đường khắc còn 0,1 micrômét, tạo ra các transistor nhỏ hơn. Thế hệ chip máy vi tính mới sẽ ra đời từ phòng thí nghiệm VNL này.

Máy nước nóng dùng năng lượng Mặt trời (ảnh 6)

6 để thay đổi thời gian rung động của âm thanh tùy mục đích sử dụng của khán phòng. Mỗi khán phòng cần từ 16 đến 32 tế bào tùy kích thước phòng.

Dùng kỹ thuật hạt nhân tạo chip (ảnh 5)

Phòng thí nghiệm quốc gia ảo (VNL) của Mỹ vừa được thành lập với sự hợp tác của Intel, Motorola và Advanced Micro Devices để áp dụng công nghệ hạt

5

Thiết bị này được cơ sở Quán Quân (TP. Hồ Chí Minh) sản xuất dựa trên nguyên tắc biến đổi quang năng thành nhiệt năng nhờ những ống hấp thụ nhiệt từ năng lượng ánh sáng Mặt trời (ống tụ nhiệt). Những ống này có độ bền từ 10-15 năm và có thể thay thế. Bình chứa nước bằng 2 lớp inox, dung tích 65-135 lít, khả năng giữ nhiệt tốt (qua một đêm chỉ bị mất 5-10°C). Nhiệt độ nước trong bình chứa được đun lên từ 85-90°C. Thiết bị chỉ chiếm diện tích từ 1,2 - 2m², rất dễ lắp đặt và vận chuyển, giá thành chỉ bằng 1/4 so với thiết bị ngoại nhập cùng loại.

ĐỨC KHANH - NGỌC ĐỒNG

Cần mua máy lạnh, tủ lạnh, máy văn phòng, máy giặt đã qua sử dụng, cũ, hư...
Nhận sửa chữa bảo trì dài hạn.

CƠ SỞ HUY HÀ
115ter Hai Bà Trưng, Q.1, TP.HCM
Liên hệ: anh Hoàng
ĐT: 8224586 - 091900050

SAIGON NewsReader
BẢN TIN KINH TẾ ANH NGỮ

51 Đinh Tiên Hoàng, Q.1,
TP.HCM, SRV.
ĐT: (848) 9100092
Fax: 9100594

Y HỌC & SỨC KHỎE

**VIẾT THEO YÊU CẦU CỦA
BẠN ĐỌC:**

Bệnh mùa hè: **VIÊM NÃO NHẬT BẢN**

Bệnh viêm não Nhật Bản
(VNNB) phần lớn được ghi nhận

NGỌC HUY

tại các nước như Nhật Bản, Triều Tiên, Ấn Độ và các nước vùng Đông Nam Á, trong đó có Myanmar, Thái Lan, Lào, Việt Nam, hầu hết là các nước có nhiệt độ cao vào mùa hè và mùa mưa, có nhiều điều kiện thuận lợi trong việc trồng lúa nước và chăn nuôi lợn. Ở Việt Nam, ca VNNB đầu tiên được ghi nhận vào năm 1964. Tuy nhiên, mãi đến những năm gần đây, VNNB mới được ghi nhận với khả năng lan truyền thành dịch. Bệnh thường xuất hiện vào mùa mưa hàng năm, khoảng từ tháng 3 đến tháng 10, đặc biệt rõ lên vào những tháng hè. Năm nay, đã có những tỉnh thành ở Việt Nam báo động bệnh này.

Những ca tử vong và nỗi oan "Lệ Chi"

Tuy là bệnh truyền nhiễm, nhưng VNNB lại không lây trực tiếp từ người sang người, mà chỉ truyền vào người khi bị muỗi *Culex tritaeniorhynchus* (CT) có mang virus gây bệnh VNNB đốt. Muỗi hút máu lợn, rồi truyền virus qua người. Tuy nhiên, không phải loài lợn đã mang sẵn virus VNNB trong cơ thể, mà thực chất virus được mang trong cơ thể một số loại chim thường kéo về vườn vãi ăn trái chín, sau đó bị muỗi đốt và chính muỗi đem loại virus này lan truyền trước nhất trong quần thể lợn rồi đến con người. Nhưng bản thân loài lợn và loài chim thì lại không

Một số loài chim và lợn là vật chủ trung gian chứa virus viêm não Nhật Bản

mắc bệnh VNNB, dù có mang virus này.

Cho đến nay, chưa có một con số thống kê chính xác do Bộ Y tế

đưa ra về bệnh VNNB. Tuy nhiên, cho đến cuối tháng 6-2000, bệnh VNNB đã xuất hiện ở 44/61 tỉnh thành trên cả nước, với số ca mắc bệnh là 574; 25 ca tử vong. Nghệ An là tỉnh có số ca mắc bệnh nhiều nhất với 117 ca. Các tỉnh đồng bằng và trung du Bắc bộ có tỉ lệ người bị VNNB cao nhất: 6-10 trường hợp/100.000 dân và tỉ lệ mắc bệnh ở nông thôn thường cao hơn thành thị, có lẽ là do nuôi nhiều lợn hơn?

Theo BS. Trương Hữu Khanh, trưởng khoa Nhiễm Bệnh viện (BV) Nhi Đồng 1 TP. Hồ Chí Minh, trong 6 tháng đầu năm 2000, BV đã tiếp nhận 168 trường hợp viêm não, trong đó 22% là VNNB, với tỉ lệ tử vong 10%. Trong những năm trước, BV Nhi Đồng 1 cũng đã tiếp nhận nhiều trường hợp VNNB. Năm 1997, BV tiếp nhận 51 ca VNNB, 20 ca tử vong; năm 1998 tiếp nhận 35 ca, 19 ca tử vong. Năm 1999, số bệnh nhân VNNB chiếm tỉ lệ 33% trên tổng số 289 ca viêm não nhập viện.

Vào mùa vải năm 1998 và 1999, sức tiêu thụ vải thiếu (Thanh Hà - Hải Dương, Lục Ngạn - Hà Bắc) tại thị trường miền Bắc và tại TP. Hồ Chí Minh bỗng dưng bị chậm lại hẳn, có lúc hầu như không bán được. Vải chín chất đống không ai mua, nhiều nhà vườn đã phải đốn bỏ cả vườn vải đang thời kỳ thu hoạch. Tất cả chỉ vì một lời đồn đại quái ác: ăn vải chín sẽ mắc bệnh VNNB. Thậm chí, có một tờ báo do không tìm hiểu kỹ căn nguyên của sự việc đã đăng "tin nóng" về dịch VNNB tại các địa phương này, làm mọi người thêm hoang mang. Thật

ra, vào mùa vải chín, có một loài chim có thể xuất phát từ khu vực Trung Á mang sẵn virus VNNB kéo đến vườn vải ăn quả chín và bị muỗi CT chích hút máu. Muỗi CT sau đó mang mầm bệnh VNNB từ máu của loài chim này truyền sang người thông qua việc chích hút máu. Thế là quả vải ngọt ngào đã bị mang tiếng oan. Nếu không có ý kiến giải thích của các nhà khoa học thì chưa biết bây giờ người tiêu dùng có còn được thưởng thức hương vị khó quên của quả vải nữa không?

Nhận diện bệnh viêm não Nhật Bản

BS. Trương Hữu Khanh cho biết, đa số trường hợp bệnh VNNB không có biểu hiện triệu chứng đặc trưng. Trẻ em từ 2 đến 7 tuổi là lứa tuổi dễ bị mắc bệnh nhất, với tỉ lệ có thể từ 20-30%; ở các lứa tuổi khác, tỉ lệ tương đối thấp hơn. Bệnh nhân thường có những triệu chứng như sốt cao, đau đầu, rối loạn tri giác, lừ đừ, ngủ nhiều, hoặc bứt rứt, la hét vật vã. Bệnh nhân mắc bệnh VNNB sẽ trải qua các giai đoạn chính: giai đoạn tiền chứng, giai đoạn toàn phát, sau đó hoặc đi vào giai đoạn hồi phục hoặc tử vong. Trong hai giai đoạn tiền chứng và toàn phát, bệnh nhân sẽ biểu hiện các triệu chứng: sốt cao, nhức đầu dữ dội, nôn mửa. Tiếp theo sau đó là các rối loạn vận động, tay chân co cứng, lên cơn co giật và suy hô hấp, hôn mê. Sau đó, tùy theo tình trạng bệnh, bệnh nhân sẽ đi vào giai đoạn hồi phục hoặc bệnh tiến triển nặng hơn dẫn đến tử vong. Có một số trường hợp bệnh để lại di chứng liệt vận động, liệt nửa

người hoặc liệt toàn thân, hoặc các rối loạn thần kinh. Tuy nhiên, cũng có trường hợp bệnh nhẹ, chỉ bị sốt, nhức đầu qua loa rồi khỏi và bệnh nhân được miễn dịch hoàn toàn sau khi bị mắc bệnh VNNB. Đây cũng là một điều lạ. Có cả những trường hợp “nhiễm ần” - nhiều người lúc nhỏ bị muỗi có mang virus VNNB chích, nhưng bệnh ở dạng ần, không phát ra triệu chứng, nên lớn lên được miễn dịch, không mắc lại bệnh nữa.

Các xét nghiệm cận lâm sàng để nhận dạng bệnh

Do có những biểu hiện gần giống nhau, nên bệnh VNNB rất dễ bị lầm lẫn với các bệnh viêm não cấp khác do virus gây ra, hoặc một số bệnh não vì những nguyên nhân khác như viêm màng não mủ, lao màng não, xuất huyết não hoặc động kinh, hạ đường huyết, sốt cao co giật... Muốn xác định chính xác, cần phải tiến hành một trong hai xét nghiệm: *xét nghiệm trực tiếp* để tìm định virus VNNB, nhưng kết quả xét nghiệm thường cho kết quả dương tính thấp, vì thế chưa mang lại hiệu quả như mong muốn; *xét nghiệm gián tiếp* - “huyết thanh chẩn đoán” Mac Elisa đặc hiệu thường được sử dụng hiện nay, với mục đích tìm kháng thể đặc hiệu IgM trong dịch não tủy để xác định đó là VNNB.

Phòng chống và điều trị bệnh như thế nào?

Cho đến nay, vẫn chưa có thuốc điều trị đặc hiệu cho bệnh VNNB và việc điều trị tại BV cũng chỉ mang tính chất điều trị triệu chứng. Như vậy, chỉ còn “phòng

THỦ PHẠM GÂY BỆNH VIÊM NÃO NHẬT BẢN

Trong y văn quốc tế, căn bệnh này đã được nhắc đến từ năm 1871. Tuy nhiên, lúc đó chỉ là những ghi nhận về triệu chứng và tác hại của một dạng viêm não chứ chưa xác định được nguyên nhân. Căn bệnh này đôi khi đã bùng lên thành dịch, như tại Nhật Bản vào mùa hè năm 1924 với hơn 6.000 người mắc bệnh, tỉ lệ tử vong lên đến 60%. Mãi đến năm 1935, tại Tokyo, các nhà khoa học mới phân lập được virus gây bệnh từ não của người và từ đó căn bệnh chính thức được ghi nhận với tên gọi VNNB; sau đó vào năm 1938, virus gây bệnh VNNB (thuộc loại *Tagaviridae* trong nhóm B của các *Flavivirus*) đã được phân lập từ loài muỗi CT. Chính loài muỗi này đã truyền bệnh cho người sau khi chích người. Đến năm 1959, người ta mới xác định được ổ chứa virus VNNB là một số loài chim và loài lợn. Muỗi CT hút máu chim hoặc lợn mang virus VNNB, bị lây nhiễm virus và sau đó truyền qua người khi chích đốt.

bệnh hơn chữa bệnh”, cụ thể là tiêm ngừa VNNB và cố gắng cắt đứt đường truyền mầm mống gây bệnh từ các ký chủ bệnh như muỗi, lợn, chim. Tuy nhiên, việc này không phải là chuyện dễ dàng. Ba điều lý tưởng để cắt đứt tác nhân truyền bệnh là diệt hết muỗi, không nuôi lợn hoặc diệt sạch các loài chim được nhận dạng đã mang bệnh VNNB, nhưng đây rõ ràng là chuyện không tưởng và nếu có làm được đi nữa thì cũng sẽ ảnh hưởng

THUỐC MỚI CHỮA TRỊ BỆNH ALZHEIMER

Trong hội nghị quốc tế về bệnh Alzheimer vào giữa tháng 7-2000, các nhà khoa học Đức thuộc Công ty Merz có trụ sở tại Frankfurt đã thông báo kết quả công trình nghiên cứu sử dụng memantine trong việc chữa trị bệnh Alzheimer ở giai đoạn sau. Thuốc đã được thử nghiệm trên 900 bệnh nhân tại Pháp, Anh và khoảng 250 bệnh nhân tại 30 trung tâm nghiên cứu trên toàn nước Mỹ. Kết quả cho thấy thuốc có tác dụng ngăn ngừa các độc tố phá hoại tế bào não, giúp thiết lập các liên hệ thông tin bình thường giữa các tế bào thần kinh. Việc nghiên cứu memantine cũng đang nhắm đến một số mục tiêu khác như chữa trị các chứng đau đi kèm theo bệnh tiểu đường và chứng giảm sút trí nhớ liên quan đến bệnh AIDS.

đến cân bằng sinh thái. Việc duy nhất có thể thực hiện được là tiêu diệt muỗi, ngăn chặn muỗi chích đốt con người bằng cách ngủ màn! Và nếu thấy con em mình có những triệu chứng như nóng sốt cao, vật vã... thì nên đưa ngay đến BV để được điều trị kịp thời, tránh những di chứng về sau.

Vắc xin phòng bệnh

Hiện nay, trên thế giới đã có nhiều loại vắc xin để phòng chống VNNB như vắc xin bất hoạt chế bằng cách nuôi cấy tế bào hoặc vắc xin sống giảm độc lực. Ngay từ năm 1953, Nhật Bản đã sản xuất được vắc xin bất hoạt chế từ não chuột. Đến cuối thập niên 1960, loại vắc xin này đã đạt độ tinh khiết cao. Viện Biken Nhật Bản đã chuyển giao công nghệ sản xuất vắc xin VNNB cho Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương và vắc xin do Việt Nam sản xuất đã được công nhận đầy đủ tiêu chuẩn an toàn của Tổ chức Y tế thế giới (WHO) để đem ra sử dụng cho người. Hiện tại, ở nước ta đang lưu hành 2 loại vắc xin phòng bệnh VNNB, một loại của Hàn Quốc và một loại do Việt Nam sản xuất. Vắc xin được tiêm dưới da 3 liều, với liều lượng 0,5ml cho trẻ dưới 3 tuổi và 1ml cho trẻ trên 3 tuổi. Liều thứ nhất và thứ hai cách nhau khoảng từ 1 tuần đến 10 ngày, sau 1 năm tiêm nhắc lại một liều thứ ba, với giá một lần tiêm khoảng 25.000-30.000đ tại các BV, các trung tâm y tế dự phòng hoặc đội vệ sinh phòng dịch của các quận, huyện. Sau đó, cứ khoảng 3-4 năm lại tăng cường tính miễn dịch bằng cách tiêm nhắc lại 1 liều.

Mùa nhãn Hưng Yên

VŨ TUYỀN HOÀNG

Dêm hè, trăng sáng vàng vạc giữa trời. Trong vườn cây của Viện Nghiên cứu, những cây nhãn ghép đứng thành hàng cao không quá đầu người; những chùm tròn sáng, thấy rõ cả chùm quả. Sắp đến mùa thu hoạch, chỉ còn chừng hai chục ngày nữa. Năm nay thu hoạch muộn, do nhãn ra đợt hoa đầu gặp rét. Năm ngoái, nhãn được mùa lớn, năm nay cũng có thể nói là nhãn được mùa ở những nơi có chế độ chăm bón cho cây sau thu hoạch. Câu nói cửa miệng truyền lại từ bao đời “Nhãn, hái ra quả cách năm” không còn đúng nữa. Trước đây, năm trước nhãn được mùa, năm sau sẽ mất mùa. Đã có nhiều ý kiến giải thích ở nước ta và nước ngoài, nhưng theo tôi suy nghĩ từ lâu, đây là do vấn đề dinh dưỡng. Do cách trồng cây quả theo lối xưa, cứ để mặc cho tự nhiên, nên sau khi thu hoạch, cây đã dồn hết dinh dưỡng cho quả, trở nên suy dinh dưỡng, phải trải qua một năm phục hồi dưới trời mưa nắng, vì thế có hiện tượng ra quả cách năm. Nếu bổ sung kịp thời dinh dưỡng cho cây, hiện tượng này sẽ không còn nữa. Trong những dịp đi thăm các vườn nhãn trong dân, tôi nhận thấy có một số cây không ra quả cách năm. Đó là cây mọc ven bờ ruộng dễ được cung cấp dinh dưỡng do dòng nước đưa đến, cây buộc trâu bò qua đêm thường có phân, nước tiểu súc vật thải ra và ngấm xuống đất quanh gốc cây. Viện cây lương thực và cây thực phẩm đã làm thí nghiệm bổ sung dinh dưỡng cho cây nhãn, hái sau thu hoạch. Kết quả cho thấy đúng là vấn đề dinh dưỡng. Đủ dinh dưỡng thì cây không ra quả cách năm.

Mới đây, đến thăm tỉnh Hưng Yên, tôi trông thấy những vườn nhãn sai quả, mặc dù năm ngoái nhãn được mùa lớn. Được biết năm 1999, sản lượng nhãn quả của tỉnh đạt cao nhất, tới 22.000 tấn, năm nay dự kiến sản lượng đạt bằng 2/3 năm 1999. Biện pháp bổ sung dinh dưỡng cho cây đã được áp dụng rộng rãi. Trước khi thu hoạch nhãn nửa tháng đến một tháng đã cần bón, trông cây và sắc lá mà bón nhiều hay ít. Sau khi thu quả, cắt tỉa cành, tạo tán, dùng phân cơ bản là N, P, K, tùy theo tình hình mà bón thích hợp. Ngăn không cho cây ra lộc đông, kích thích ra lộc nở hoa trong tháng hai dương lịch, vào tiết xuân. Về phân hữu cơ, dân còn dùng nước ngâm đậu tương tươi cho cây. Hạt đậu tương giàu đạm (protein trên dưới 40%), sau khi luộc hạt, hoặc xay hạt, ngâm nước một thời gian rồi đem dùng.

Chúng tôi đến thăm mấy vườn nhãn gia đình. Vườn nào cũng đẹp, cây không cao, hái quả vừa tầm tay. Mỗi gốc cây đều được vun đất cao,

GIẢI ĐÁP Y HỌC

● **Nguyễn Thị Phương** (Thị trấn Ái Nghĩa, Đại Lộc, Quảng Nam): *Tôi bị xuất huyết giảm tiểu cầu, trước đó bị thống kinh màng. Mỗi kỳ kinh, huyết kinh ra nhiều. Xin cho biết hướng điều trị.*

BS. Thu Hương: Bệnh giảm tiểu cầu xuất hiện khi số lượng tiểu cầu nhỏ hơn $150.000/\text{mm}^3$. Nguyên nhân của bệnh giảm tiểu cầu: 1/ Giảm tiểu cầu trung ương: do suy tủy; 2/ Giảm tiểu cầu ngoại vi do tăng phá hủy (nguyên nhân ngoài tiểu cầu), tăng tiêu thụ (đông máu nội mạch), rối loạn phân phối: cường lách. Theo bạn mô tả trong thư (bệnh có tái phát): xuất huyết ngoài da; rong kinh kéo dài; siêu âm lách không to; huyết đồ bình thường; tủy đồ bình thường, có lẽ bạn bị bệnh xuất huyết giảm tiểu cầu tự miễn.

Theo tôi, tốt nhất bạn nên đến khám bệnh tại Trung tâm Huyết học-Truyền máu TP. Hồ Chí Minh để được chẩn đoán đúng, điều trị đúng và được hướng dẫn theo dõi bệnh. Sự tróc niêm mạc tử cung và được tống ra ngoài vào mỗi kỳ kinh là do thay đổi nội tiết tố oestrogen và progesteron sinh lý bình thường. Bệnh xuất huyết giảm tiểu cầu không liên quan gì đến bệnh thống kinh cả. Chúc bạn luôn tự tin.

● **Nguyễn Văn Kh.** (thôn Phù Lịch, xã Nghĩa An, Ninh Giang, Hải Dương): *Một bên tinh hoàn đã bị teo. Vậy còn một tinh hoàn có thể có con được không?*

BS. Mai Công Sao: Còn một tinh hoàn lành lặn hoạt động bình thường thì vẫn có con như mọi người. Bạn đừng quá lo lắng về điều đó.

► những chùm quả lớn trĩu xuống. Một bác chủ vườn hái chùm nhãn còn non, đưa chúng tôi nếm thử: “Đây là nhãn đường phèn. Khoảng nửa tháng nữa quả sẽ to gấp đôi, nhưng bây giờ đã ngọt lắm”. Tôi bóc thử một quả, cùi đã dày, ăn giòn, ngọt và thơm. Nhãn Hưng Yên nổi tiếng nhất là nhãn lồng tiến vua, nhãn Hương Chi, quả to, cùi dày, đem so với nhãn Thái Lan thì tương đương, hoàn toàn có thể xuất khẩu được. Mới đây, tỉnh tổ chức bình tuyến giống nhãn truyền thống, chọn được 39 cây để làm cây đầu dòng nhãn giống. Một cây nhãn ở xã Nhật Tân quả lớn, trung bình 48 quả nặng 1kg. Nhiều người đi thăm tấm tắc khen: “Giỏi quá, dân trí bây giờ được nâng cao, kỹ thuật trồng nhãn cũng khác hẳn trước. Năm trước được mùa nhãn, năm nay cũng lại được mùa! Không còn ai nói ra quả cách năm nữa!”. Diện tích nhãn ở Hưng Yên là 6.500ha, kế hoạch sẽ phát triển đến 1 vạn ha.

Trên đường về, chúng tôi đi qua cây nhãn tổ tuổi mấy trăm năm. Do chăm bón tốt, năm nay cây tổ tiên của nhãn Hưng Yên ra quả sai chưa từng có.

THEO DÒNG PHÁT MINH

- ♦ Cách đây 40 năm (24-7-1960), người ta đã sáng tạo ra phương pháp *phẫu thuật bằng dao lạnh*.
- ♦ Ngày 25-7-2000: 425 năm ngày sinh của nhà thiên văn Đức **C.Scheiner** (1575-1650), một trong những người

đầu tiên khám phá ra *vết đen trên Mặt trời*.

- ♦ Cách đây 80 năm (26-7-1920), **A.A. Griffith**, người Anh, đã sáng chế ra *bộ dẫn tiến tua-bin khí* để làm quay chong chóng máy bay.
- ♦ Cách đây 120 năm (27-7-1880), **Budin**, người Pháp, đã sáng chế ra *lồng ấp cho trẻ sinh non*.
- ♦ Cách đây 100 năm (28-7-1900), **A. Rateau**, người Pháp, đã sáng chế ra *tua-bin hơi nước phân tầng áp* có hiệu suất cao hơn.
- ♦ Cách đây 250 năm (29-7-1750), nhà bác học Mỹ **B. Franklin** đã đưa ra đề án *cột thu lôi*.
- ♦ Cách đây 50 năm (30-7-1950), người Mỹ đã sáng tạo ra môn *đua bè mảng*.

● *Lúc nhỏ, tôi có xem một quyển sách hóa học vui có nói đến cách xác định vân tay trên giấy trắng nhưng nay không nhớ. Xin cho biết cách làm và giải thích nguyên tắc* (Hà Quang Minh - TP. Huế)

- Ấn đầu ngón tay sạch lên một tờ giấy trắng, ta không thể thấy được dấu vân tay. Nhưng nếu hơ tờ giấy đó trên miệng ống nghiệm đựng cồn iốt đang được đun sôi, trên mặt giấy từ từ hiện ra dấu vân tay màu nâu. Dấu vân tay sau khi in trên giấy hàng năm trời vẫn có thể bị phát hiện bằng phương pháp này. Iốt rất dễ bay hơi, gọi là thăng hoa. Mặt khác, iốt cũng rất dễ tan trong các dung môi hữu cơ như dầu béo. Khi đun cồn iốt, cồn bay hơi trước, sau đó iốt thăng hoa thành khí màu tím (khí này rất độc, không được ngửi). Bàn tay ta, dù sạch đến mấy vẫn có mồ hôi bên ngoài da, mà trong mồ hôi lại chứa nhiều dầu béo. Khi ấn tay lên mặt giấy, ta đã để lại dấu mồ hôi trên các đường vân tay. Khí iốt gặp mồ hôi, iốt nhanh chóng tan vào dung môi, làm hiện rõ dấu vân tay.

● *Làm thế nào để phân biệt thiên thạch với đá thường?*

(Hoàng Tuấn Nghĩa, TP. Cần Thơ)

- Cùng một thể tích, thiên thạch nặng hơn đá thường trên Trái đất vì chứa nhiều kim loại hơn. Khi bay trong không trung, thiên thạch bị đốt nóng đến mấy ngàn độ C nên bề mặt bị nóng chảy, do ma sát với không khí tạo thành những vết hằn trông giống vết ngón tay khi ta nhào bột mì để làm bánh. Mài nhẵn bề mặt hòn đá nghi là thiên thạch, lấy axit nitric bôi vào, nếu xuất hiện những vết rỗ đen và những chỗ sáng xen kẽ thì đó chính là thiên thạch, vì trong thiên thạch có nhiều sắt (bị ăn mòn thành rỗ) và niken (không dễ bị ăn mòn nên vẫn sáng trắng).

UYÊN UYÊN thực hiện

DIỆU HIỀN

ĐÂU LÀ BÍ QUYẾT HAY?

Người con gái sau khi lấy chồng luôn đứng trước tình thế phải chấp nhận thêm một mối quan hệ mới - quan hệ đối với gia đình chồng, trong đó đáng nói nhất vẫn là đối với mẹ chồng. Không hiếm gia đình đã cân bằng được mối quan hệ vốn không đơn giản này và họ sống chung khá êm đềm, hạnh phúc. Vậy đâu là bí quyết hay của mối quan hệ mẹ chồng-nàng dâu?

"Sao mà gia đình người ta có phúc!"

Theo quan điểm có từ thời phong kiến, con gái sau khi lấy chồng thì phải theo chồng (xuất giá tòng phu). Về nhà chồng thì ắt có mẹ của chồng, là chủ của ngôi nhà đó. Dù muốn hay không người con dâu phải chịu lép vế. Nhiều bà mẹ chồng không hề có ý muốn thay đổi trật tự sống trong gia đình, thậm

chỉ còn "bắt ne bắt nét con dâu" làm mọi việc theo ý mình. Mẫu chọn dâu của các bà luôn luôn lấy đức hạnh làm đầu. "Dâu hiền" là điều các mẹ chồng mong muốn. Về tâm lý, mẹ chồng nào cũng muốn con dâu tỏ ra biết nghe lời mình, biết tôn trọng mình. Tôi từng nghe không ít bà mẹ chồng than vãn con dâu: "Nó đi đâu, làm gì, có bao giờ

nói với tôi đâu". Các nàng dâu thi lý sự: "Đi đâu, làm gì, có nói các bà cũng chẳng biết!". Vậy là thành chuyện. Thực ra trong trường hợp này, chỉ cần cô con dâu hiểu rằng một lời nói của mình trước khi đi và khi về chứng tỏ sự tôn trọng của mình đối với mẹ chồng là đủ. Giữa mẹ chồng và nàng dâu là cả một sự cách biệt giữa hai thế hệ. Nhưng một số bà mẹ chồng lại cứ muốn áp đặt cách sống, lối sống, lối nghĩ của mình lên con dâu. Mẹ chồng của bà chị tôi tuân thủ rất nghiêm ngặt ý thức đàn ông là trụ cột gia đình, không phải mớ tay vào những chuyện nội trợ trong gia đình. Bởi vậy ngay từ ngày đầu về làm dâu, chị tôi cũng được bà cho biết một số điều, trong đó có việc "đàn ông nhà này là không giặt áo quần". Bởi vậy dù bận công việc hay ốm đau thì chị tôi cũng ráng mà làm cho tròn. Nhưng có điều khác nhau: xưa kia mẹ chồng chỉ có lo việc nhà, còn bây giờ nàng dâu ngoài việc nhà còn lo công việc xã hội. Hồi còn đi dạy ở Huế, có lần tôi chứng kiến một chị giáo viên khóc. Hỏi ra mới hay là chị mới bị mẹ chồng mắng, vì tội dám để con trai bà "rửa chén đọi". Số là chị có thai, thai lớn nên mỗi lần ngồi rửa đồng bát đĩa sau khi ăn, chị thấy cần tức bụng. Ông chồng cũng là giáo viên, thương vợ nên hay lên mẹ làm giúp. Ai ngờ hôm đó bà mẹ đi đâu về "bắt được quả tang" và cô con dâu bị bà mắng cho một trận. Xã hội ngày càng phát triển, vợ chồng cùng đi làm nên việc nhà thường san sẻ cho

nhau, nhưng nếu mẹ chồng không thông cảm thì trong nhà cũng dễ sinh chuyện. Con dâu âm ức, mẹ chồng bức bối dẫn đến mất hòa khí gia đình.

Ở nhiều gia đình, mâu thuẫn mẹ chồng - nàng dâu nhiều khi tưởng chừng rất vật vãn. Cô L. hàng xóm của tôi, thời gian rảnh rỗi hay đi lang thang ngoài đường. Khi thì ngồi quán ăn uống rồi tán chuyện, khi thì sà vào các ván bài. Hỏi ra mới hay đó là một cách để cô "hạ hỏa", "dịu thần kinh" vì không thể chịu nổi khi suốt ngày phải nhìn mặt bà mẹ chồng. Có lần cô tâm sự với tôi: "Thực ra em cũng không muốn đi như thế này, nhưng ở nhà em làm việc gì, mẹ chồng cũng dò xét, làm gì bà cũng không vừa ý. Chỉ nấu một nồi canh chua thôi, bà thì thích nấu với xương còn em thì thích nấu với cá. Đi chợ có phải lúc nào cũng mua được đồ ngon đâu, có khi mua bị lầm. Thế là về bị bà chửi là có tiền mà đem đi vứt". Tôi hỏi: "Có bao giờ L. thử suy nghĩ vì sao mà mẹ chồng không thông cảm cho mình không?". "Có chứ, em thì cứ nghĩ chắc ngày xưa bà làm dâu khổ quá, bây giờ thấy em sung sướng: tiền bạc thì nắm giữ, thích đi đâu, làm gì thì làm, khi giận nhau thì chồng em hay làm hòa, có lẽ bà không thích vậy. Bà chỉ muốn em suốt ngày ru rú ở nhà, hầu hạ phục dịch mẹ chồng và chồng như kiểu ngày xưa. Nhưng đâu có được, em cũng còn phải đi làm để mà sống chứ". Nghe và tôi chợt hiểu: quả là cũng khó

khi mà một ngôi nhà có hai người đàn bà cùng muốn làm chủ, luôn muốn mọi việc đều theo ý mình, không ai chịu ai. Mâu thuẫn không được dàn xếp và kết quả cô hàng xóm của tôi thời gian rảnh ở ngoài đường có khi lại nhiều hơn ở nhà. Còn bà mẹ chồng thì cứ luôn nhìn sang nhà hàng xóm có con dâu đảm đang, chăm sóc chồng con chu đáo mà chép miệng thở than: “Sao mà gia đình người ta có phúc!”.

"Bỏ chồng thì bỏ chứ mẹ chồng thì... không bao giờ!"

Nghe qua cứ tưởng là câu nói đùa phải không các bạn? Vậy mà có thật một trăm phần trăm đấy! Người bạn thân của tôi là một nhà văn. Chồng chị đi làm ăn ở nước ngoài. Chị ở nhà nuôi hai con nhỏ và bà mẹ chồng khoảng 70 tuổi. Anh đi đã gần 15 năm. Chị thỉnh thoảng đi sáng tác xa nhà. Vậy mà cuộc sống của gia đình chị luôn ổn thỏa. Tôi hay đến nhà chị chơi và quả thật rất quý mến và kính nể bà mẹ chồng của chị. Con trai đi xa, bà sống và đối xử với con dâu như con gái của mình. Bạn tôi tâm sự: “Mẹ chồng mình đối xử với mình có khi còn hơn cả mẹ đẻ. Nói thật, nếu có bỏ chồng thì bỏ chứ mẹ chồng thì không bao giờ!”. Những việc gì trong gia đình có thể làm được để giúp con dâu là bà làm không nề hà. Con dâu nấu ăn còn vụng, bà bày bảo tận tình. Con dâu đi làm, bà trông coi nhà cửa, nấu ăn. Chị đi sáng tác xa nhà có khi lâu ngày, ở nhà bà lo cháu chu đáo. Có hai chuyện mà tôi nhớ mãi. Có lần vào

dịp Noel, tôi và chị đi xem lễ nhà thờ. Mãi vui, ba giờ sáng mới về nhà tôi và ngủ lại, đến sáng hẳn mới về nhà chị. Về đến cửa nhà, bà mẹ chồng chị ra chào hỏi vui vẻ: “Hai đứa hôm qua đi chơi có vui không?”. Quả thật tôi cảm thấy bất ngờ, sửng sốt. Chắc chắn trong trường hợp đó không phải bà mẹ chồng nào cũng cư xử với con dâu được như vậy. Lại một lần có người đàn bà hay ghen chồng tới mách với bà: tối hôm qua chị ta thấy chồng mình đi đâu buổi đêm với cô con dâu của bà (sau này tôi biết là chị bạn tôi và nhà văn đó cùng nhau đi dự sinh nhật con người bạn). Chị vợ đó tưởng rằng thông thường các bà mẹ chồng có con đi xa sẽ có tâm lý canh chừng nàng dâu. Ai dè, bà mẹ chồng bạn tôi nghiêm sắc mặt mắng cho người đàn bà tội nghiệp kia một trận, khiến chị ta phải hoảng sợ và xin lỗi. Về phía bạn tôi, cô ấy cũng yêu thương và quý trọng mẹ chồng hết mực. Có lần tôi đến thăm và biếu chút quà cho bà. Bà can và nói nhẹ nhàng: “Con M. (tên bạn tôi) thường mua cho tôi không thiếu thứ chi, con đừng mua quà cho tốn tiền”. Khi bà ngã bệnh nằm liệt giường, sợ mình đi làm việc không chăm sóc mẹ chu đáo, chị đã thuê người túc trực chăm sóc. Khi bà qua đời, con trai không về được, chị đã lo đám tang chu đáo, đúng bổn phận một người con hiếu thảo.

Lại một câu chuyện mẹ chồng - nàng dâu hòa thuận mà tôi chứng kiến. Bà C. có ba người con gái lấy

chồng xa nhà. Bà sống chung với vợ chồng người con trai út. Người con dâu đi làm việc xa nhà đến 10 cây số. Thương con dâu vất vả, bà ở nhà lo nấu cơm và đưa đưa cháu nội đi nhà trẻ. Cứ sáng dậy, bà nấu cơm để con dâu đem đi. Đến tối, vợ chồng con cái về thì cơm ngon canh ngọt đã sẵn sàng. Chỉ đến ngày nghỉ, cô con dâu của bà mới phải vào bếp. Thấy vậy, có người con gái của bà cần nhắc: "Mẹ không việc gì phải làm nhiều như thế. Nó làm dâu hay mẹ làm dâu?". Nghe vậy, bà rất từ tốn giải bày: "Bây giờ mẹ còn khỏe, mẹ giúp nó được gì thì giúp. Mai sau có mệnh hệ gì, con gái thì ở xa, chỉ có nó là ở với mẹ, trăm sự cũng chỉ biết nhờ vào nó thôi". Điều mà bà cảm thấy thương

con dâu là: "Nó rất hiền, chẳng hay cãi qua cãi lại gì cả".

Điều mà tôi nhận thấy ở các gia đình có cảnh mẹ chồng nàng dâu hòa hợp là: về phía mẹ chồng thì luôn thấm nhuần đạo lý của người Việt Nam, thực sự xem "dâu là con" để cư xử đúng đạo làm mẹ. Họ tỏ ra thương yêu, độ lượng, hết lòng với con dâu. Còn thái độ của nàng dâu thì biết thương yêu, quý trọng, hiếu thảo, nhường nhịn mẹ chồng. Cả hai đều biết nương tựa vào nhau để cùng sống một cuộc sống tốt đẹp. **"Cho anh chọn đi: hoặc là mẹ anh, hoặc là tôi!"**

Thỉnh thoảng trong cuộc đời, ở đâu đó chúng ta nghe thấy cái điệp khúc này. Sau những "trận chiến" bùng nổ dữ dội bất phân thắng bại

THẨM MỸ HỒNG KÔNG

Chuyên nghiệp chăm sóc sắc đẹp (không cần giải phẫu)

CƠ SỞ I: 54 CỬA BẮC, HÀ NỘI - ĐT: 7160837

CƠ SỞ II: 20 ĐƯỜNG THÀNH, HÀ NỘI - ĐT: 8246852 - 091204599

Bằng kinh nghiệm đã học tại Thái Lan-Hồng Kông, thẩm mỹ Hồng Kông chuyên:

Tắm trắng toàn thân cao cấp kết quả tức thì, trắng mịn da ngay sau lần đầu tiên.

Tắm ố (gầy) giảm cân và giảm vòng bụng, eo, lưng, vai, mông, đùi... hiệu quả cao. Sau 15 ngày giảm từ 6-14cm (có máy đo chính xác lượng mỡ cần giảm).

Xăm thẩm mỹ - chuyên thiết kế lông mày phù hợp với từng khuôn mặt. Xăm mắt, môi, lông mày màu như ý, không bị xanh, bị xấu, đảm bảo đẹp. Tẩy xóa, chữa vết xăm môi, mắt, lông mày xấu, xanh bảo đảm đẹp 100%.

Chuyên thay da, làm trắng mịn da, tẩy

thâm, chữa khỏi nám, tàn nhang và trứng cá. Siêu âm tan nhân xóa tan các vết nhăn trên da.

Nâng nở ngực và săn chắc ngực không cần giải phẫu. Uốn lông mi cong tự nhiên. Tẩy lông mặt, lông tay, lông chân không đau như ý, chữa khỏi hôi nách.

ĐỐI VỚI NAM:

Làm mịn da và chữa khỏi trứng cá. Giảm béo nhanh. Tẩy xóa các vết xăm trên da, đẹp và không để lại sẹo.

Thẩm mỹ Hồng Kông sẽ chinh phục các thượng đế bằng giá cả và chất lượng.

Tuyển 10 nhân viên giỏi nghề thẩm mỹ (lương cao).

PHƯỢNG HỒNG KÔNG

giữa mẹ chồng và nàng dâu, nàng dâu mặt đỏ bừng bừng, cho ra một "tối hậu thư" theo kiểu "ăn thua" như vậy. Trường hợp này, các đức ông chồng sẽ cư xử ra sao nhỉ? Quả thật, nói đến mối quan hệ mẹ chồng- nàng dâu, không thể không nhắc đến vai trò trung gian của người chồng. Người chồng thiếu tinh táo, không phân xử rạch ròi giữa mẹ và vợ cũng là mầm mống sinh ra mâu thuẫn giữa họ. Còn nếu người chồng khôn ngoan sẽ biết cách phân xử sao đó cho cả hai bên không có cảm giác "nhất bên trọng, nhất bên khinh" thì xem như là thành công. Như vậy, họ chẳng phải mất một bên nào cả. Khi có mâu thuẫn giữa mẹ và vợ, có người chồng đã dõ dạnh vợ: "Mẹ anh già rồi, tính tình đôi khi khó chịu, vì anh, em ráng chịu. Sau này vợ chồng mình còn sống đời với nhau". Với mẹ, anh nói: "Vợ con nó dại, có gì mong mẹ đừng để bụng. Thương con, mẹ cho qua đi để con đỡ khổ". Cách nói có lý có tình của người

chồng góp phần làm dịu cơn sóng gió. Có lần tôi hỏi cô bạn hàng xóm: "Vì sao quan hệ mẹ chồng, nàng dâu căng thẳng vậy mà L. vẫn chịu được những 15, 16 năm trời?". "Phần lớn là do chồng em, anh ấy cũng biết điều. Không bao giờ anh ấy nghe mẹ mà la rầy em. Anh ấy cũng biết nỗi khổ của em mà thông cảm. Chứ anh ấy mà không như thế thì em cũng bỏ đi từ lâu rồi". Một điều quan trọng là cách cư xử tốt của người chồng đối với cả mẹ và vợ đã tạo nên tình thương của cả hai phía đối với anh. Cũng chính tình thương đó đã giúp họ biết tự điều chỉnh, biết nhường nhịn để cùng sống tốt đẹp hơn. Tôi từng nghe một cô bạn tâm sự: "Anh ấy rất thương và tốt với em, nên nhiều lúc em cứ nghĩ thôi cũng cảm ơn mẹ chồng đã sinh ra anh ấy cho em. Bởi vậy em cũng ráng nhịn cho qua mọi chuyện".

"Thương chồng mà khóc bà già"-
 âu đó cũng là một lẽ phải ở đời mà
 nàng dâu nào cũng cần phải ghi nhớ.

BẠN CÓ BIẾT?

- 30 người Mexico bị thiệt mạng do ong đốt trong năm 1999.
- 2,6% là tỉ lệ trẻ mới sinh ở Đan Mạch được thụ tinh bằng ống nghiệm (1997), trong khi có 2,4% trẻ Phần Lan được sinh ra bằng cách này.
- 24% trẻ em Anh dưới 4 tuổi có truyền hình đặt trong phòng ngủ.
- 1,3mm là con số chỉ mực nước biển Địa Trung Hải sụt xuống hàng năm trong 40 năm qua, trong khi mực nước biển các nơi khác vẫn tăng đều.
- 6 triệu lần là con số mà Briton Patrick (người Mỹ) hắt hơi suốt 35 năm qua, trước khi các bác sĩ tìm ra chứng dị ứng của anh là do ăn điểm tâm.

Q.V (st)

Xe tăng Iraq trúng đạn uranium nghèo

“Bóng ma vùng Vịnh”

Đạn pháo có đầu đạn làm bằng chất uranium nghèo

và **ĐẠ THẢO** số phận các cựu chiến binh

- Năm 1991, hạ sĩ Hervé Desplat 21 tuổi tham gia chiến tranh vùng Vịnh trong trung đoàn pháo binh số 68 của quân đội Pháp đồn trú giữa Ả-rập Xê-út và Iraq. 2 năm sau khi trở về Pháp, chàng trai cao 1,90m, nặng 80kg đã mất 7 chiếc răng, sút 20kg và mắc bệnh lao nặng. Đây là binh sĩ đầu tiên ở Pháp mắc hội chứng chiến tranh (HCCT) vùng Vịnh khiến đòi bồi thường, mở đầu cho cuộc điều tra về HCCT vùng Vịnh ở Pháp.
- Ở Mỹ, 9 năm sau cuộc chiến vùng Vịnh, các công trình nghiên cứu về HCCT vùng Vịnh đã dẫn đến kết quả gì? Lâu Năm góc đã thay đổi thái độ ra sao?

"Gậy ông đập lưng ông"

Đầu tháng 6-2000, Hervé Desplat đã kể lại với giới báo chí: "Tôi tham gia các toán quân của quân đội Đồng minh ở lại tại chỗ để phá hủy các kho vũ khí của Iraq một tuần sau khi chiến dịch hành quân bộ binh kết thúc. Một hôm, tôi nhìn thấy một đám mây màu xanh lục bốc lên từ hầm ngầm của Iraq bị phá nổ. Tôi mang mặt nạ chống hơi độc lên mặt và gọi điện đài hỏi xem có lệnh báo động chất độc hóa học hay không. Người ta trả lời rằng không. Đám mây cách tôi khoảng 200m tỏa sức nóng dữ dội. Khi đám mây phát tán hết, tôi cởi mặt nạ ra. Tôi nhớ đêm trước ngày phản công, người ta đưa cho tiểu đội của tôi những viên thuốc màu trắng mà không giải thích gì hết. Tôi đã uống 3 viên. Tôi cũng còn nhớ nhiều sự kiện rất lạ như một buổi sáng nọ, xe ủi đã càn quét lều trại trong một doanh trại của quân đội Pháp rồi chôn lấp các thiết bị hạng nặng, hoặc những chiếc xe bọc thép của Iraq cháy đen hoàn toàn mà nghe nói chúng đã bị đạn pháo hạt nhân của Mỹ bắn". Trong thời gian chiến đấu ở vùng Vịnh, Hervé Desplat nhớ có một lần trong lúc hành quân, anh đang lái chiếc xe chở dàn phóng tên lửa đất đối không Mistral. Vừa nghe lệnh báo động chất độc hóa học, đột nhiên không còn làm chủ nổi bắp thịt cổ, đầu anh đã đập vào tay lái.

Tháng 9-1991, khi Hervé Desplat đi khám sức khỏe làm thủ tục giải ngũ, phiếu khám sức khỏe

ghi kết luận bình thường. Cuối năm 1993, anh ngã bệnh phải vào cấp cứu tại bệnh viện. Hệ miễn dịch của anh suy giảm đến nỗi bác sĩ nghi mắc bệnh AIDS, sau đó mới kết luận anh bị lao phổi. Sau 5 tháng nằm bệnh viện, Hervé Desplat làm đơn xin trợ cấp thương tật nhưng Bộ Cựu chiến binh bác đơn với lý do thiếu bằng chứng chứng minh anh mắc bệnh do hoạt động tại ngũ trước đây. Hervé Desplat đưa đơn kiện ra tòa. Chuyên viên y tế quân đội kết luận có thể anh mắc bệnh do ảnh hưởng của thời gian tại ngũ nhưng không chắc chắn lắm. Hervé Desplat lại kháng án. Tòa phúc thẩm sẽ tuyên án vào tháng 9-2000. Trong số 25.000 binh lính thuộc quân đoàn Daguet tham chiến ở vùng Vịnh năm 1990-1991, Hervé Desplat là người đầu tiên khởi kiện buộc Bộ Quốc phòng Pháp phải thừa nhận HCCT vùng Vịnh là điều có thật. Tuy nhiên, anh không phải là trường hợp duy nhất. Tòa án Bordeaux cũng đang thụ lý hồ sơ của một chuyên viên kỹ thuật phụ trách sửa chữa máy bay từng làm việc tại Arập Xêút trong chiến tranh vùng Vịnh. Người này thuộc biên chế trung đoàn chỉ huy và hỗ trợ số 6, đã sờ mó đến các máy bay bay xuyên qua các đám mây độc hại bốc lên từ căn cứ quân sự Iraq bị đánh bom. Sau khi về Pháp, người này đã bị đau khớp, nhức đầu, đau mắt, nhức cơ...: những triệu chứng tiêu biểu mà các cựu chiến binh Mỹ mắc HCCT vùng

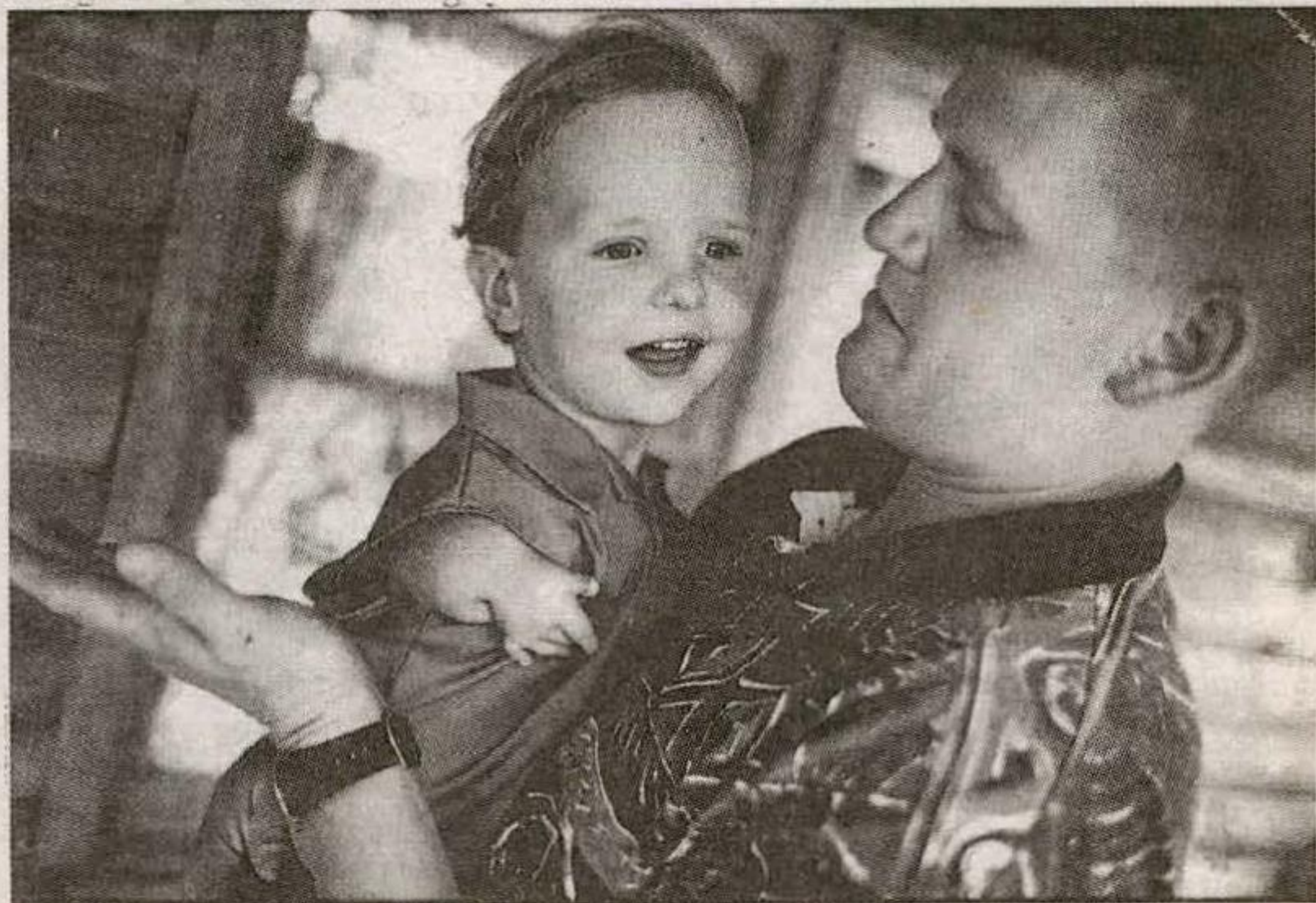
Vịnh từng mắc phải.

Phản ứng của Bộ Quốc phòng Pháp

Ngày 14-6-2000, một số cựu chiến binh thuộc quân đoàn Daguet đã ra làm nhân chứng trước Quốc hội Pháp. Hervé Desplat cũng đã đứng ra thành lập *Tổ chức các nạn nhân vùng Vịnh* (Avigolfe) quy tụ bước đầu 30 cựu chiến binh mắc những triệu chứng bệnh lạ. Trong khi đó, Bộ Quốc phòng Pháp vẫn khẳng khái tuyên bố chính thức không có ai trong số 25.000 binh lính Pháp tham chiến mắc HCCT vùng Vịnh. Có hai giả thuyết giải thích thái độ của Bộ Quốc phòng Pháp. Thứ nhất là số vắc xin được cấp cho binh sĩ Pháp dùng để phòng chống các bệnh bạch hầu, uốn ván, viêm tủy xám, thương hàn, sốt vàng, viêm gan siêu vi A có khả năng trở thành tác nhân gây nhiễm

Khi quả đạn pháo bằng uranium nghèo nổ tạo thành hơi nóng và bụi, có hai nguy hiểm xảy ra về phóng xạ và hóa học mặc dù mức độ độc hại của uranium nghèo thấp hơn uranium tự nhiên. Bụi do đạn phát nổ có thể khu trú trong phổi và bộ xương của người hít phải và có thể gây ung thư. Về mặt hóa học, uranium nghèo là kim loại nặng nên dễ gây thiếu năng thận.

bệnh vì hệ miễn dịch không chịu đựng nổi. Thứ hai là binh sĩ Pháp được uống thuốc giải độc chống khí độc pyri dostigmine và cũng gặp tác dụng ngược của loại thuốc này. Thật ra, hồi tháng 5-2000, Bộ trưởng Quốc phòng Pháp Alain Richard đã nhận được hồ sơ mật của cuộc điều tra kéo dài hơn một năm nay liên quan đến tác hại của

Con cái của cựu chiến binh Mỹ mắc hội chứng chiến tranh vùng Vịnh: một hậu quả không khác người bị ảnh hưởng chất độc màu da cam

chất uranium nghèo. Kết luận của cuộc điều tra: đạn uranium nghèo không bình thường như các loại vũ khí khác. Đặc điểm chính của uranium là tỉ trọng rất cao nên quân đội thường dùng chất kim loại này chế tạo đầu đạn pháo có khả năng xuyên thủng lớp thép của xe tăng có độ cứng nhất. Trong thập niên 1980, Mỹ đã trang bị đạn bằng uranium nghèo cho pháo 30 ly trên

máy bay A10 để bắn xe tăng Liên Xô. Sau đó, loại đạn này đã được sử dụng trong chiến tranh vùng Vịnh năm 1991 và Kosovo năm 1999. Pháp đã mua uranium nghèo của Công ty Mỹ Nuclear Fuels và đã thành lập một kho đạn pháo uranium nghèo riêng cho xe tăng thế hệ mới Leclerc. Những biện pháp đề phòng khi bắn thử loại đạn này cho thấy giới quân sự Pháp biết

BỆNH LÝ HỘI CHỨNG VÙNG VỊNH

9 năm sau cuộc chiến vùng Vịnh, cho đến nay cách diễn tả, nguồn gốc và hậu quả y học của HCCT vùng Vịnh vẫn còn mang tính chất rất mơ hồ. Hội chứng này gồm tổng hợp nhiều triệu chứng khác nhau đã bộc lộ nơi các cựu chiến binh Mỹ, Anh và Canada. Khó khăn lớn nhất đối với các nhóm bác sĩ phụ trách điều tra nguyên nhân của hội chứng là các triệu chứng rối loạn không mang tính đặc trưng. Rối loạn có thể xuất phát từ bệnh tim, bệnh hô hấp, bệnh thấp khớp, bệnh thần kinh, bệnh tâm thần, bệnh da liễu nên dẫn đến nhiều giả thuyết khác nhau. Trong các công trình nghiên cứu, chỉ có công trình của BS. Robert Haley ở ĐH Texas công bố hồi đầu năm 1997 nêu lên được sự khác biệt giữa cựu chiến binh vùng Vịnh khỏe mạnh và mắc hội chứng.

Robert Haley kết luận có 3 dạng bệnh lý khác nhau. Đầu tiên là dạng hội chứng liên quan đến nhận thức, thể hiện qua các triệu chứng rối loạn trí nhớ, trầm uất, mất ngủ, mệt mỏi mạn tính, khó diễn đạt, suy nghĩ mơ màng, nhức nửa đầu. Dạng hội chứng thứ hai liên quan đến hiện tượng nhảm lẫn - mất điều hòa thể hiện qua các triệu chứng rối loạn mạch tư duy và mạch lập luận. Người mắc hội chứng sẽ dễ nhảm lẫn, khó nhớ những cử chỉ thường ngày, đôi lúc bị trầm uất và mắc các bệnh hữu cơ khác. Dạng hội chứng cuối cùng liên quan đến khớp, cơ, thần kinh, thể hiện qua các triệu chứng đau nhức cơ bắp, đau khớp, khó mang vác vật nặng, mệt mỏi, cứng đờ tay chân.

Có thể nói, công trình nghiên cứu của Robert Haley đã cung cấp những bằng chứng dịch tễ học đầu tiên từ kết quả khảo sát tổng hợp giữa các triệu chứng rối loạn của cựu chiến binh vùng Vịnh và một số tác nhân môi trường. Công trình này cũng bác bỏ lập luận của Lầu Năm Góc cho rằng HCCT vùng Vịnh chỉ thể hiện rõ nét nhất qua hiện tượng stress gây mất quân bình tâm lý. Hiện nay, nhiều công trình nghiên cứu đưa ra những giả thuyết khác dẫn đến HCCT vùng Vịnh như uranium nghèo, thuốc giải độc hoặc vắc xin chủng ngừa. Chính vì chưa phát hiện được nguyên nhân chính dẫn đến hội chứng nên vẫn chưa có phương pháp điều trị hiệu quả và thích hợp đối với các cựu chiến binh mắc bệnh.

rất rõ chúng rất nguy hiểm. Dưới chân các vách đá vôi ở trường bắn, người ta đào hào dài 200m dẫn đến đường hầm có đường kính rộng 17m. Không khí ở đây được lọc kỹ không để lọt ra ngoài hạt nhỏ cỡ trên 0,1 micron. Các kỹ thuật viên kiểm soát mức phóng xạ cẩn thận không khác gì trong nhà máy điện hạt nhân. Khi quả đạn pháo bằng uranium nghèo nổ tạo thành hơi nóng và bụi, có hai nguy hiểm xảy ra về phóng xạ và hóa học mặc dù mức độ độc hại của uranium nghèo thấp hơn uranium tự nhiên. Bụi do đạn phát nổ có thể khu trú trong phổi và bộ xương của người hít phải và có thể gây ung thư. Về mặt hóa học, uranium nghèo là kim loại nặng nên dễ gây thiếu năng thận.

Mỹ: Lầu Năm góc đã bắt đầu hợp tác

Trong khi đó, dưới sức ép của Quốc hội, Nhà Trắng và công luận Mỹ, 9 năm sau cuộc chiến vùng Vịnh, Lầu Năm góc đã phải từ bỏ thái độ con đà điểu (im lặng, rúc đầu vào cát) để chuyển sang thái độ hợp tác mặc dù cho đến nay vẫn chưa đưa ra kết luận chính thức. Vấn đề HCCT vùng Vịnh bắt đầu được nêu lên từ năm 1994. Viện nghiên cứu y học quốc gia Mỹ (cơ quan nghiên cứu của chính phủ liên bang) thừa nhận một số cựu chiến binh vùng Vịnh có bị những rối loạn bất thường nhưng không rõ là bệnh hay hội chứng. Một tháng sau, thượng nghị sĩ Jay Rockefeller - chủ tịch Ủy ban cựu chiến binh - triệu tập một cuộc họp công khai để các

cựu chiến binh trình bày. Sau đó, do Thượng viện gây áp lực, Lầu Năm góc buộc phải tổ chức khám lâm sàng cho bất kỳ cựu chiến binh vùng Vịnh nào đăng ký. Tuy nhiên, Lầu Năm góc vẫn không tích cực tìm hiểu nguồn gốc hội chứng. Bà Hillary Clinton năng nổ đến thăm viếng các tổ chức cựu chiến binh nhằm tăng sức ép với Bộ Quốc phòng. Mùa xuân năm 1996, Lầu Năm góc mới lên tiếng nhìn nhận có phá hủy kho vũ khí hóa học ở Kamisiyah (Iraq) hồi tháng 3-1991 trong lúc binh lính Mỹ đang đóng quân gần đấy. Tổng thống Clinton liền thành lập một ủy ban công tác giữ nhiệm vụ đôn đốc Lầu Năm góc. Lầu Năm góc cũng đặt ra chức danh trợ lý đặc biệt về HCCT vùng Vịnh và giao chức danh này cho bác sĩ dân sự Bernard Rostker. Cuối năm 1996, đội điều tra của Bộ Quốc phòng về các bệnh liên quan đến chiến tranh vùng Vịnh từ 12 người tăng lên 110 người rồi 140 người vào tháng 5-1997. Ban đầu, Lầu Năm góc chỉ tìm kiếm 20.000 binh lính có mặt trong vòng bán kính 50km quanh kho vũ khí hóa học ở Kamisiyah nhưng cuối cùng đã phát hiện có đến 98.910 người. Hiện nay, 183.000 trong số 700.000 cựu chiến binh vùng Vịnh đã nhận được trợ cấp thương tật. Cho đến nay, chính phủ liên bang đã chi 135,5 triệu đôla cho 145 chương trình nghiên cứu của nhà nước và tư nhân về HCCT vùng Vịnh.

(Theo le Figaro, le Monde, Libération, 6.2000)

1001 CHUYỆN về internet

HOÀI VỌNG

Hủy thành rác một bức tranh quý (Reuters)

Nhân viên khuôn rác tại Nhà đấu giá Sotheby (Luân Đôn, Anh) đã vô tình đưa bức tranh trị giá 158.000 đôla của họa sĩ Lucian Freud vào... máy nghiền nát. Phát ngôn viên của Sotheby than rằng:

“Quả là một tình huống chết người: bức tranh đã bị phá hủy. Chúng tôi đã tiến hành ngay các biện pháp để ngừa sự việc xấu này xảy ra lần nữa”. Freud là một họa sĩ nổi tiếng với các nghiên cứu về tranh khỏa thân. Khi bức vẽ được giao đến Sotheby thì nhân viên khuôn rác tưởng rằng hộp chứa tranh chỉ là... chiếc hộp không!

Nhặt mìn để bán cho... NATO (AP)

Người Albani sống gần đường biên giới với tỉnh Kosovo đang ra sức thu nhặt... mìn để hy vọng bán cho NATO! Trong cuộc xung đột hồi tháng 6 năm ngoái, quân đội Serbia và KLO đã gài hàng nghìn quả mìn tại vùng đất này. Tin tức lan truyền là NATO dự định mua lại số mìn này, thế là nhiều người ở khu vực Kukes và Has đi thu gom mìn trên cánh đồng, trên triền núi để trữ trong nhà với hy vọng một ngày nào đó sẽ bán cho NATO. Các viên chức NATO chưa đưa ra một tuyên bố chính thức nào về vấn đề này.

Hăm dọa tấn công bằng tên lửa hạt nhân (Itar-Tass)

Hai gã giả mạo người Nga đã bị kết án 1 năm tù sau khi đưa ra lời hăm dọa gây hoang mang trên Internet. Chúng tự xưng là chỉ huy của đơn vị tên lửa hạt nhân, đang bất bình với cuộc sống hiện tại và dự định tấn công hạt nhân vào các thành phố ở châu Âu nếu các đòi hỏi không được đáp ứng. Cục Điều tra liên bang Mỹ (FBI) và cảnh sát Áo đã yêu cầu phía Nga điều tra cho rõ thực hư. Cảnh sát Nga đã tóm được hai tên này và tòa án ở tỉnh Kaluga đã buộc tội chúng dựa trên quy định về các trò lừa đảo gây hoang mang công chúng hay làm thiệt hại vật chất. Nhiều tổ chức an ninh trên thế giới bị một phen hú vía.

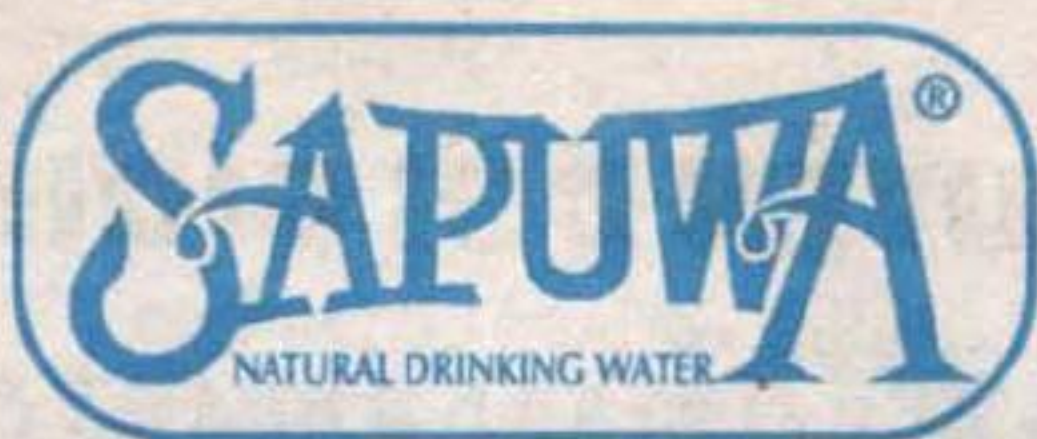
“Thú vui” mới của thái tử Nhật (Kyodo)

Thái tử Nhật Akishino có một thú vui từ xưa đến nay là câu cá, nhưng ông vừa chuyển sang nghiên cứu khoa học. Đề tài nghiên cứu đầu tay của thái tử là “Giống gà hoang đã được thuần chủng để nuôi trong nhà thế nào?”. Cùng với 4 đồng tác giả khác, Akishino đã cho ra một tập sách khá công phu với tựa đề *Gà và loài người*.

Sự cố trên các chuyến bay (Onion)

- Một máy bay của Hãng hàng không Síp đang trên đường từ Luân Đôn đến Larnaca đã phải chuyển hướng sang Athens (Hy Lạp) chỉ vì một

09 Quang Trung, Gò Vấp, TP.HCM - ĐT:
(848) 8941466 - 8958260 - Fax: (848)
8940060 - Email: sapuwa@hcm.vnn.vn

TRUNG TÂM DỊCH
VỤ GIA TĂNG GIÁ
TRỊ - INTERNET
WWW.VNN.VN

• Hà Nội: 99 Triệu Việt Vương. ĐT:
9782235. Fax: 9780636. Email:
kd.vasc@vnn.vn • TP.HCM: 7 Phạm
Ngọc Thạch. ĐT: 8250724. Fax:
8235678. Email: vasc@vnn.vn

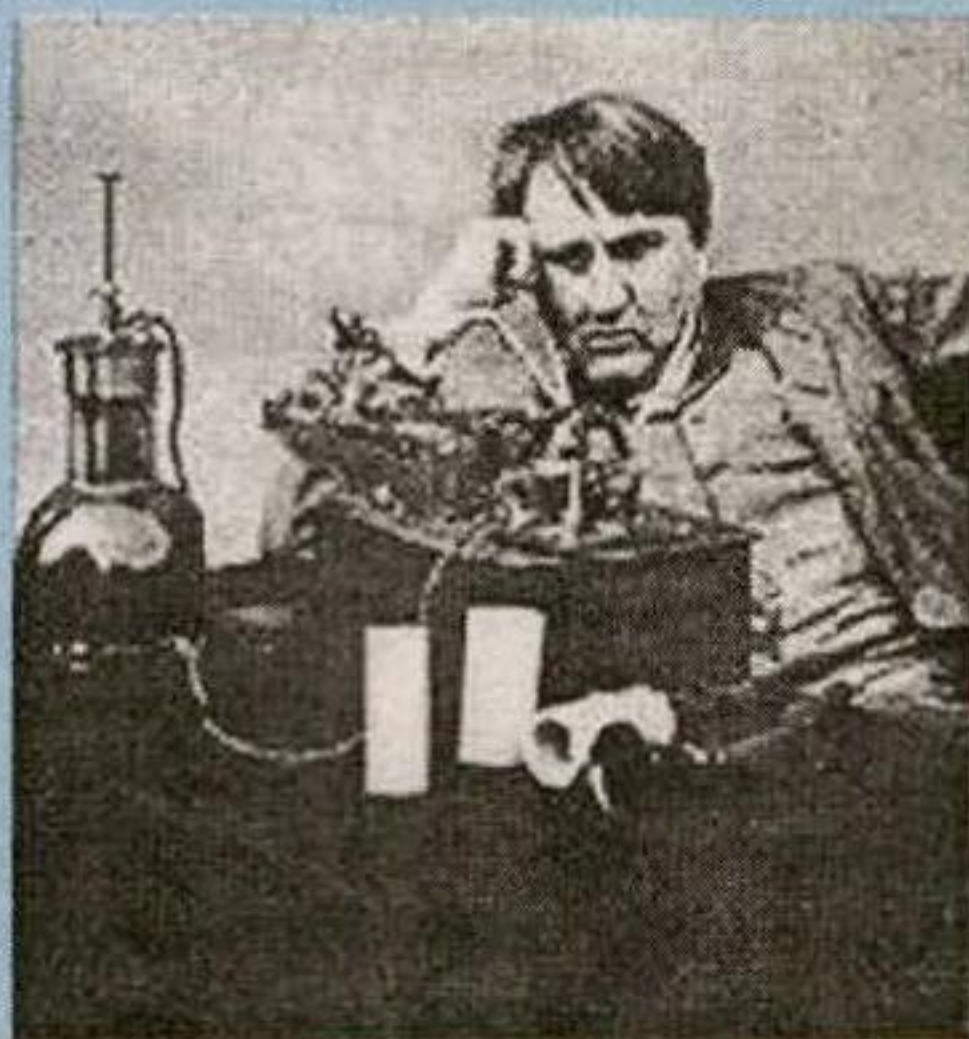
hành khách thô lỗ! Vị hành khách người Síp gốc Anh 35 tuổi này đã tuôn ra những lời thô tục, đẩy một nữ tiếp viên vào nhà vệ sinh và buông những câu bình phẩm tục tĩu. Những biến cố như vậy ít khi xảy đến trên các chuyến bay của hãng. Viên phi công buộc phải chuyển hướng máy bay, trên đó có 98 hành khách và 7 thành viên đội bay. Tại Athens, gã đàn ông bị trao cho cảnh sát Hy Lạp và phải tìm phương tiện khác để đến Síp. Hãng cho biết sẽ không phạt tiền vị khách này, nhưng ghi tên ông ta vào sổ bìa đen để loại khỏi các chuyến bay tương lai.

♦ Một người đàn ông trên chuyến bay Ai Cập bị bắt giữ khi cố xâm nhập buồng lái với một lọ "đựng thuốc súng" trên tay theo lời của ông ta. Máy bay của Hãng hàng không Ai Cập lập tức đáp khẩn cấp xuống Luxor, trong lúc các nhân viên chuyển bay cố ngăn ông ta vào buồng lái. Không biết Shaaban Ali Ali có ý định cướp máy bay không, chỉ biết là chiếc lọ trên tay ông ta chỉ chứa kem cạo râu!

MỖI TUẦN MỘT ĐỊA CHỈ WEBSITE

<http://205.160.191.2/-nfn04538>

"Thiên tài là 1% cảm hứng cộng với 99% lao động mồ hôi". Câu nói nổi tiếng của nhà phát minh vĩ đại nhất mọi thời đại Thomas Alva Edison mở đầu cho trang chủ của website. Tại đây, bạn sẽ có dịp "lướt qua" tên của 1.093 phát minh được cấp bằng sáng chế của ông. Tiểu sử, gia đình và một số phát minh bất hủ của ông (đèn điện, máy hát...) được kể lại như những câu chuyện hấp dẫn và cuốn hút những ai yêu khoa học. Từ đây, bạn cũng được nối kết đến nhiều website dành riêng để nói về con người vĩ đại này.

BÀN THÊM VỀ CHUYỂN ĐỔI GIỚI:

Vấn đề không đơn giản

Nhân đọc bài Giới tính bất thường và chuyển đổi giới tính ở Việt Nam của tác giả Anh Kim, đăng trên Thế Giới Mới số 393, tôi có đôi điều muốn bàn thêm để làm sáng tỏ hơn một vấn đề thật sự không đơn giản cho những người làm công việc chuyển giới vì họ phải đối diện với trách nhiệm rất lớn trước một quyết định có ảnh hưởng đến cuộc sống hạnh phúc của người được chuyển giới và chỉ có sự hiểu biết đầy đủ về sự phát triển sinh học, tâm lý - tình dục của con người thì sự chuyển giới mới không bị phản tác dụng.

Công việc chuyển giới không chỉ là sửa đổi lại cơ quan sinh dục ngoài cho giống như nam hay nữ mà còn phải đạt được yêu cầu đem lại giới tính tâm lý (gender) phù hợp, đời sống tính dục thỏa mãn và nếu có thể - cả khả năng sinh sản cho người được chuyển giới. Không phải mọi trường hợp chuyển giới đều đạt được những yêu cầu nói trên, nhất là yêu cầu cuối cùng.

Trong quyết định chuyển giới, 4 yếu tố tạo nên tính dục người (giới sinh học - bản sắc giới - vai trò giới - xu hướng tính dục) với những biến thái phức

BS. ĐÀO XUÂN DŨNG

tạp của chúng cần được đánh giá một cách kỹ lưỡng để người được chuyển giới có sự phát triển hài hòa.

Giới sinh học (biological sex)

Giới sinh học của một cá thể được quyết định ngay từ khi thụ thai (nam có cặp nhiễm sắc thể giới là XY và nữ XX). Tuy nhiên, sự khác biệt về giải phẫu giữa con trai và con gái còn là kết quả của 9 tháng 10 ngày thai nghén và còn nhiều nguy cơ rình rập có thể ảnh hưởng đến sự phát triển của bào thai. Trước 7 tuần lễ của thời kỳ bào thai, bộ phận sinh dục ngoài của cả hai giới không có gì khác biệt, sau đó mới biệt hóa dần thành nam hay nữ. Giai đoạn biệt hóa giới này có ý nghĩa cực kỳ quan trọng, nếu thai không phát triển thành nam hay nữ hoàn chỉnh thì chắc chắn là đã gặp trục trặc gì đó trong thời gian đầu của giai đoạn biệt hóa

này. Cái gì quyết định sự biệt hóa về giải phẫu nam nữ? Hình như hormone sinh dục nam do tinh hoàn bài tiết ra có vai trò trong sự định hướng cho bào thai phát triển thành giới nam. Nhiễm sắc thể (NST) Y trong cấu trúc gen của nam có lẽ đã kích thích tuyến sinh dục của bào thai bài tiết hormone, trong khi cặp

NST XX không có tác động này và vì thế tuyến sinh dục nữ (sẽ trở thành buồng trứng sau này) chỉ hoạt động ở thời điểm rất muộn sau này. Vai trò quan trọng của hormone trong quá trình biệt hóa giới về mặt giải phẫu cũng có thêm bằng chứng nhờ những nghiên cứu về hiện tượng giới không rõ ràng. Có thể xảy ra trường hợp một cá thể mang NST giới này nhưng lại phát triển tuyến sinh dục của giới kia và hormone của nó tạo ra một ngoại hình nam hoặc nữ không liên quan gì đến NST giới. Một dạng đặc biệt của hiện tượng giới không rõ ràng là khi cá thể có cấu trúc gen là nam, có tuyến sinh dục nam nhưng đặc tính giới thứ phát và bộ phận sinh dục ngoài lại là nữ. Trường hợp này được giải thích là do tuyến sinh dục nam không hoạt động, không bài tiết ra hormone nam trong giai đoạn then chốt diễn ra sự biệt hóa giới của bào thai. Không phải chỉ có buồng trứng và tinh hoàn bài tiết ra các hormone giới tính mà có cả tuyến thượng thận. Điều này phần nào giải thích được hiện tượng vì sao nam bị mất tinh hoàn vẫn duy trì được đời sống tình dục bình thường tuy không sinh sản được, vì sao trong một số trường hợp bộ phận sinh dục ngoài lại không ăn nhập với NST giới (một loại lưỡng tính giả). Cũng giống như trường hợp bào thai nam có tuyến sinh dục không hoạt động bình thường đã làm cho đặc tính sinh dục phát triển kiểu nữ và bào thai nữ có thể sinh ra với bộ phận sinh dục ngoài kiểu nam nếu như tuyến thượng thận sản xuất quá nhiều hormone androgen. Những khối u tuyến thượng thận ở người lớn có thể gây ra những thay đổi ở đặc tính giới thứ phát. Với những dẫn chứng nói trên, ta hiểu rằng giới gen học chưa phải là yếu tố quan trọng nhất để quyết định chuyển giới.

Bản sắc giới (gender identity)

Bản sắc giới là sự cảm nhận của mỗi

người về chính bản thân mình, thấy mình thuộc về giới nam hay nữ. Sự phát triển cảm giác này giống nhau ở những người có cấu trúc sinh học bình thường hay không bình thường. Nhưng khi nghiên cứu những cá thể có cấu trúc sinh học bất thường, người ta thấy rõ hơn mối liên quan giữa sinh học và những tác động của giáo dục, môi trường sống.

Từ những nghiên cứu về hành vi tình dục người, người ta đã có những khám phá như sau: cảm giác thỏa mãn về tình dục không phụ thuộc vào giới sinh học cố định mà phụ thuộc vào giới tâm lý như trường hợp một phụ nữ được giáo dục từ nhỏ như con trai, đã phát triển bản sắc giới nam, có quan hệ tình dục với bạn tình cùng giới bằng một dương vật giả, vẫn đạt được sự thỏa mãn tình dục cho mình và cho bạn tình. Với những người có khuyết tật ở bộ phận sinh dục ngoài cũng như với những người hoàn toàn bình thường, người ta căn cứ vào cảm giác thỏa mãn tình dục để xác định (và duy trì) bản sắc giới của người đó. Khi không có sự tương ứng giữa giới tâm lý và giới sinh học thì cảm giác thỏa mãn về tình dục phụ thuộc vào giới tâm lý hơn là giới sinh học: trường hợp một phụ nữ có bản sắc giới là nam, có sự thỏa mãn tình dục nhiều hơn và dễ dàng hơn với bạn tình cùng giới nữ. Bộ phận sinh dục ngoài là biểu tượng cụ thể của một giới nào đó nhưng nữ tính và nam tính không tự động phát sinh do có những cơ quan sinh dục này: trường hợp một "cô gái" 18 tuổi có cấu trúc gen không giống nam hay nữ, NST giới là XO, tuy bộ phận sinh dục có vẻ ngoài giống nữ nhưng vú không phát triển, không có âm đạo, tử cung và buồng trứng. Được giáo dục như một bé gái từ nhỏ vì không ai trong gia đình nghĩ bé không phải là gái (cho tới khi được bác sĩ phát hiện năm 18 tuổi) và trong thực tế đời sống "cô gái"

này cũng có hành vi, tâm lý, ứng xử, mơ ước... không có gì khác các cô gái bình thường. Khi trải qua các trắc nghiệm tâm lý, bác sĩ phát hiện 3 điều mong muốn ở cô gái: muốn lấy chồng và muốn có con; muốn phẫu thuật làm âm đạo để có thể có quan hệ tình dục; vẫn quan tâm đến ngoại hình và vẫn thích quan hệ với bạn nam... Trạng thái tâm lý ở cô gái đã chứng minh rằng tính dục chỉ là một biểu hiện của giới tính và cô gái muốn có âm đạo là để khẳng định giới tính của mình. Cuối cùng, cô gái đã được mổ tạo hình âm đạo, đã có bạn trai, kết hôn và có cuộc sống bình thường như một phụ nữ.

Một câu hỏi khó trả lời cho những người có rối loạn về bản sắc giới là khi thấy thuốc hỏi họ là nam hay nữ, đáng lẽ phải hỏi: anh (chị) cảm thấy mình là nam hay nữ. Bản sắc giới (cảm nhận mình là nam hay nữ) là yếu tố quyết định để hình thành vai trò giới (sống như một người nam hay nữ). Giới sinh học có thể và thường phải cải tạo để cho cá thể đóng vai trò của mình như là một người nam hay nữ một cách tự nhiên, không mặc cảm. Ở đây, chính yếu tố sinh học được tạo dựng lại theo đúng nghĩa của nó và thay đổi để phù hợp với bản sắc chứ không phải bản sắc phải uốn theo sinh học.

Những người coi mình là giới khác, ví dụ người nam coi mình là nữ (male transsexual) và những người tình dục đồng giới (homosexual) - chỉ thích có quan hệ tình dục với người cùng giới - đều có sự rối loạn cảm nhận chuẩn mực văn hóa - xã hội về vai trò giới (hay còn gọi là giới tính) và bản sắc giới. Người tình dục đồng giới nam vẫn cảm thấy mình là nam nhưng lại không thể như người nam về mặt hành vi tình dục. Với những người coi mình là giới khác như người nam coi mình là nữ thì cảm thấy mình là nữ thực sự, cho nên không coi mình là người tình dục đồng

giới: với họ, việc quan hệ tình dục với những người nam khác không phải là hành vi sai lạc mà là hành vi bình thường.

Sinh học có vai trò như thế nào trong sự phát triển bản sắc giới ở một cá thể bình thường? Đa số ý kiến cho rằng yếu tố sinh học chỉ đóng vai trò tối thiểu trong sự hình thành bản sắc giới, rằng tiền đề sinh học để hình thành bản sắc giới nam hay nữ (nếu quả thực có một tiền đề như thế) có thể bị ảnh hưởng văn hóa lấn át một cách không nhân nhượng. Mặt khác, nhiều công trình nghiên cứu y học cũng đã chứng minh rằng sự biệt hóa về giới cũng không chỉ dừng lại ở vai trò của tuyến sinh dục và hormone mà còn có vai trò của những cấu trúc bên trong não và các trung tâm kiểm soát hành vi con người.

Não và hoạt động của não là những đặc trưng của con người. Người phụ nữ không chỉ có cảm hứng tình dục ở một giai đoạn nhất định của chu kỳ sinh sản do ảnh hưởng của hormone (giống như thời kỳ động dục ở động vật cái) mà họ có thể chấp nhận quan hệ tình dục không kể thời điểm nào, mặc dầu khả năng có thai vẫn do chu kỳ hormone kiểm soát một cách chặt chẽ. Có lẽ điều này là một thí dụ hùng hồn chứng minh rằng ở cả con người, hormone có vai trò cần thiết của nó nhưng chưa đủ để phát triển bản sắc giới trong những giới hạn của sinh học.

Vai trò xã hội của giới (social sex role)

Vai trò xã hội của mỗi giới được thể hiện thông qua sự phân công lao động theo giới, vị thế và hành vi ứng xử - những nét tính cách đặc thù của giới mà ta thường gọi là nam tính hoặc nữ tính. Sự khác biệt về tính khí ở nam và nữ nói lên rằng sự khác biệt về nhân cách giữa nam nữ là một thực tế trong xã hội và có sự ổn định tương đối nhưng sự khác biệt đó không hoàn toàn do yếu tố sinh học nhào nặn

nên và chưa rõ yếu tố sinh học, yếu tố văn hóa đã ảnh hưởng đến sự khác biệt đó đến mức độ nào.

Không chỉ từ tuổi ấu thơ đã có sự khác biệt giữa nam và nữ về tính khí mà trẻ em còn có ý thức về mẫu hình nam tính và nữ tính, từ đó có hành vi thích hợp. Sự khác biệt giới về nhân cách có thể phát hiện được ngay từ tuổi ấu thơ nói lên rằng nếu như nhân cách không phải do yếu tố sinh học tạo nên thì chắc chắn phải xuất hiện rất sớm trong quá trình tiếp thụ nền văn hóa của xã hội và giáo dục gia đình. Cùng với tuổi, sự khác biệt về các kiểu nhân cách giữa nam nữ cũng tăng theo, điều đó nói lên ảnh hưởng mạnh mẽ của văn hóa - đồng thời cả sự đối lập về nữ tính và nam tính cũng tăng và cần phải đặt ra những kỳ vọng xã hội cho giới tính.

Rõ ràng văn hóa đóng vai trò quan trọng trong sự hình thành nhân cách nam và nữ. Không có dẫn chứng nào rõ ràng hơn là việc nghiên cứu các nền văn hóa khác nhau. Mặt khác, sinh học có thể đóng vai trò định hướng cho sự khác biệt về nhân cách giữa nam nữ, mặc dầu không biết sinh học có vai trò đến mức độ nào...

Xu hướng tính dục (sexual orientation)

Xu hướng tính dục (XHTD) là sự hấp dẫn bền vững về mặt tình cảm và tình dục với một người thuộc giới nào đó. Những XHTD dễ nhận thấy nhất ở loài người là XHTD khác giới (hấp dẫn về mặt tình cảm và tình dục với người khác giới), XHTD cùng giới (hấp dẫn với người cùng giới) và xu hướng lưỡng tính dục (hấp dẫn với cả hai giới). Có người còn nói đến một xu hướng thứ tư nữa là không có hấp dẫn tính dục với bất cứ giới nào (asexual).

Hầu hết các nhà khoa học về tính dục người đều chia sẻ quan điểm rằng XHTD là cố định và không thể thay đổi. Hội Tâm lý Mỹ năm 1990 còn đưa ra những bằng chứng rằng việc điều trị để thay đổi XHTD

không những không có tác dụng mà còn có hại nhiều hơn có lợi. Thay đổi XHTD của một người không đơn thuần là vấn đề thay đổi hành vi tính dục của người đó, mà còn phải thay đổi cả ý tưởng và cảm xúc tình dục, phải cấu tạo lại cả cảm nhận về bản thân và căn tính xã hội (social identity). Mặc dù có một số nhà khoa học về sức khỏe tinh thần cố gắng thay đổi XHTD nhưng nhiều người vẫn đặt những câu hỏi về đạo lý: tại sao lại phải thay đổi một nét nhân cách không được coi là một rối loạn và cực kỳ quan trọng đối với bản sắc của một con người?

Những bàn luận vẫn tắt nói trên về 4 yếu tố tạo nên tính dục người chỉ nhằm khẳng định một điều: chuyển giới là một vấn đề tế nhị và không chỉ tạo hình lại cơ quan sinh dục ngoài, cũng không nhất thiết phải phù hợp với giới gien học. Những trường hợp chuyển giới nêu trong bài viết của Anh Kim đã không nêu rõ những biện luận có sức thuyết phục về lý do chuyển giới, ví dụ trường hợp cháu TNX 13 tuổi, có ngoại hình nam, cơ bắp phát triển, cơ quan sinh dục ngoài giống như nam nhưng vì giới gien học là nữ cho nên được quyết định trả lại giới tính thực cho cháu (là nữ). Phải chăng vì khuôn khổ hạn chế của một bài báo nên không đề cập đến những đặc điểm về phát triển tính dục: cháu X có biểu hiện như thế nào về bản sắc giới, vai trò giới và xu hướng tính dục - những yếu tố cần quan tâm đến khi quyết định chuyển giới? Khi đã được tạo hình lại cơ quan sinh dục để phù hợp với giới nữ nhưng nếu bản sắc giới của cháu lại thiên về nam (cảm nhận mình là nam) thì cháu X sẽ có nguy cơ trở thành người có xu hướng tính dục đồng giới nữ. Rất tiếc là hai trường hợp chuyển giới khác nêu trong bài viết (cháu KTH 13 tuổi và ĐTH 5 tuổi) cũng không có sự phân tích nào về những yêu cầu quan trọng nhất của chỉ định chuyển

(Xem tiếp tr. 101)

TRÒ CHUYỆN VỚI HỌA SĨ LƯU CÔNG NHÂN:

Tại sao họa sĩ không vẽ HOA HẬU?

Họa sĩ Lưu Công Nhân

• Chắc trên đường thiên lý, với con ngựa sắt và cặp giò mạnh mẽ, ông rất có duyên với những người mẫu tình cờ. Ông có bao giờ gặp lại họ và sự gặp lại có làm ông xúc động, hoặc băng khuâng, ngậm ngùi?

HS. LCN: Xin kể về một trong những người mẫu đầu tiên của tôi. Sau giải phóng Điện Biên, nhiều văn nghệ sĩ thường tới bản Châu Ún (ở chân đồi E), ở đó có cô “gái xòe” cuối cùng của đất Mường Thanh tên Hịa. Tôi đã đến ở nhà cô vẽ nửa tháng. Nhà rất nghèo, chỉ có

Trên tờ Văn Nghệ năm Canh Thìn, họa sĩ Lưu Công Nhân (HS. LCN) kể: “Có một lần, gặp một mệnh phụ quá đẹp, tôi lặng lẽ hỏi nàng: “Thưa quý nương, chắc phu quân của quý nương phải là người hạnh phúc nhất trần đời vì ông nhà là người chủ một nhan sắc tuyệt đẹp như bà?”. “Trời ơi! Ông là họa sĩ mà còn làm to đến thế, cái đẹp bao giờ cũng là... của chung!”. Mời bạn đọc theo dõi cuộc trò chuyện về thứ “của chung” mà các họa sĩ suốt đời tìm kiếm.

hai mẹ con. Vẽ được nhiều bức rất thích, trong đó có bức cô gái Thái cầm ô đỏ in ở bìa báo Văn Nghệ số Tết năm 1959 thì phải, một thời kỳ nhiều họa sĩ ảnh hưởng mô típ này. Bà mẹ quý tôi lắm, cứ bảo: “Nếu cán bộ họa chưa có gia đình thì tôi gả nó cho”. Từ đó đến năm 1972, tôi mới có dịp trở lại Điện Biên, vào bản cũ hỏi thăm thì bà cụ đã mất

lâu rồi, Hịa theo chồng về một bản dưới cách đó 40km. Tôi tìm đến bản ấy, Hịa bây giờ là một bà mẹ nghèo, xanh xao, bảy đứa con. Tôi tặng cô một bức ảnh chụp cô và chụp bức tranh tôi vẽ gần 20 năm trước. Cô khóc, bảo: “Cảm ơn cán bộ họa, nếu không thì không nhớ nổi ngày xưa mình thế nào”.

• *Có những họa sĩ nói họ không cần mẫu, chỉ vẽ theo ký ức của mình.*

HS. LCN: Tôi cho nghề vẽ là nghề đặc biệt phải có mẫu. Vẽ siêu thực, trừu tượng vẫn xuất phát từ mẫu. Chagall hàng ngày vẫn đi vẽ các vũ nữ, các cô bé ngoài phố, đến khi phác thảo tranh trong sổ tay thì vẽ khác hẳn. Tranh siêu thực của Dali lại dựa trên những bức vẽ thực hơn chụp ảnh.

• *Ở phương Tây, quan hệ giữa họa sĩ với người mẫu thường vượt quá phạm vi nghề nghiệp, còn ở ta một số họa sĩ lại khẳng định: sự rung cảm của họ trước người mẫu hoàn toàn mang tính “thẩm mỹ thuần túy”.*

HS. LCN: Ngay cả khi mẫu là một đồ vật, phong cảnh hay sinh hoạt, họa sĩ cũng chỉ có thể vẽ đẹp khi rung cảm với chúng. Matisse bảo: “Nếu tôi vẽ một cái bánh ngọt trong tủ kính thì không thể hay bằng cái bánh ngọt trước mặt tôi và tôi có thể ăn nó. Bản thân tình vật cũng chỉ sống qua tình yêu con người gắn với nó. Một sáng sớm ở nhà sáng tác Đà Lạt, nhạc sĩ Dương Thụ gõ cửa phòng tôi với một cái dù, toàn thân ẩm sương. Anh hào hứng nói suốt đêm qua đứng dưới một gốc cây, khen gốc cây tuyệt đẹp và rủ tôi đi vẽ nó. Rồi anh lăm lăm

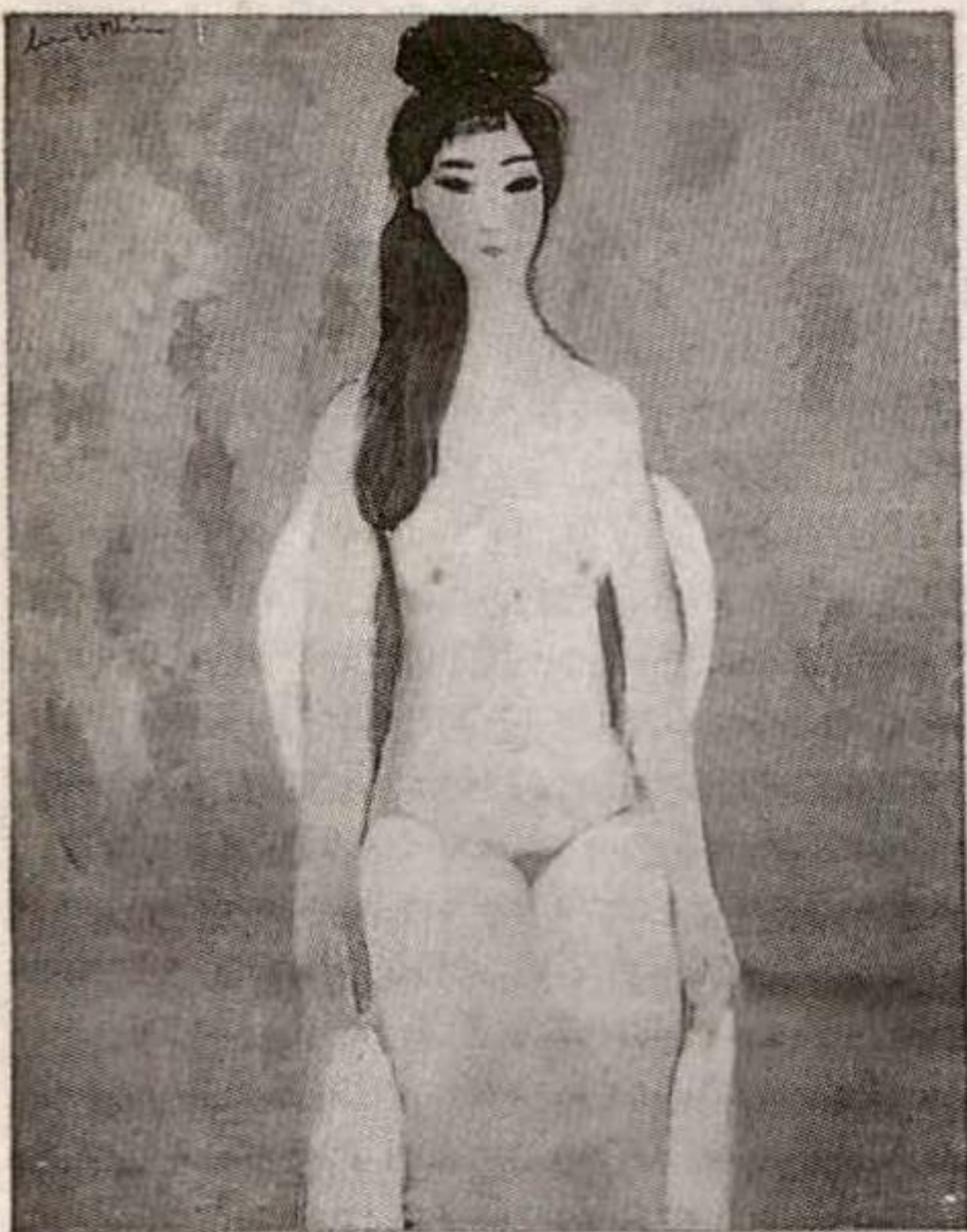

Ký họa *Cô gái xòe cuối cùng ở ban Châu Ún* để ngày 27-3-1956 của Lưu Công Nhân

một giai điệu mà sau này thành bài hát *Ru em...* nổi tiếng. Tôi cười: “Đấy là gốc cây của ông với “cô mẫu” của ông, nhưng gốc cây ấy tôi không có, nên tôi không thể vẽ cho ông”. Ngược lại, 56 năm trước, tôi và vợ tôi từng có bao nhiêu kỷ niệm dưới bóng cọ dừa trung du, những cây cọ tôi vẽ dạo ấy được khen là giàu tình cảm. Năm 1998, tôi trở lại tìm đồi cọ xưa, cứ tha thẩn mãi, có ông nông dân hỏi tôi tìm ai, tôi không biết trả lời sao, chả lẽ lại bảo: “Tôi đi tìm lại tình cảm ngày xưa...”.

Cảnh còn thế hướng chỉ người. Một nhà nhiếp ảnh nổi tiếng kêu: thân thể con người là đẹp nhất, nhưng tôi ghen với các họa sĩ, vì ống kính làm tôi bị ngăn cách, hạn chế xúc động, còn họa sĩ trực tiếp

Tranh của Lưu Công Nhân

diễn tả được xúc động của mình.

♦ Ông có chọn người mẫu theo những tiêu chuẩn nhất định?

HS. LCN: Qua những tháng năm dài tôi thường tự hỏi: một đời họa sĩ như tôi nếu không nhờ trời run rủi thì làm sao gặp được nhiều người mẫu như thế, cũng giống như tình yêu làm sao mà tìm được. Tất cả các họa sĩ không ai vẽ các cô hoa hậu, vì hoa hậu là do một ban giám khảo nhất định chọn ra. Còn họa sĩ vẽ bất cứ người mẫu nào cũng là vẽ cái ông ấy yêu mà người mẫu có. Van Dongen (họa sĩ Pháp) toàn vẽ những phụ nữ chột mắt, mồm rộng, mà mẫu ấy trở thành thời thượng. Riêng với tôi, có lẽ những nhu cầu về hình khối thường chỉ phối ý thích của tôi về người mẫu. Có giai đoạn tôi thích vẽ những người dài, gầy,

cao quá khổ, lại có giai đoạn thích người tròn trịa, to béo. Khi tìm được người phù hợp với nhu cầu tạo hình của mình thì chắc chắn tranh rất đẹp.

Có họa sĩ cả đời chỉ vẽ vợ con mình như Eugene de Carriere (Pháp, 1849-1906), nhưng thế thì chỉ được một thời. Ngược lại, Picasso mỗi lần có một người mẫu mới là mở ra một giai đoạn sáng tạo. Cho nên khái niệm “chung thủy” đối với người họa sĩ có màu sắc rất đa dạng. Một ông thầy của tôi nói: người mẫu nào mà họa sĩ vẽ cũng chứa đựng đầy đủ các tính chất của những người mẫu trước, cũng như của vợ con anh ta. Bản thân tôi đã bị vài cô người mẫu trách: ông Nhân chẳng

yêu ai mà chỉ yêu cái mà ông ấy muốn vẽ. Hoàn toàn đúng. Tình yêu của họa sĩ với nhân vật của ông ta là một thứ tình đặc biệt, không giống tình vợ chồng đã đành mà cũng không như tình trai gái bồ bịch, Picasso gọi nó là “tình họa sĩ - người mẫu”.

♦ Dù là tình kiểu gì, đối với hoàn cảnh Việt Nam, chắc cũng không khỏi gây xáo trộn gia đình của họa sĩ?

HS. LCN: Tất nhiên, nếu các bà vợ mà không thông cảm thì họa sĩ sẽ mất những tác phẩm thật hay mà anh ta... sẽ vẽ. Còn “tội lỗi” của các họa sĩ nếu có thì cũng có thể chuộc bằng... những tác phẩm đẹp. Nhân loại có được bao nhiêu bức tranh đẹp là nhờ cả “gia đình người mẫu” của Picasso. Cũng nên biết

NHÂN NGÀY THƯƠNG BINH LIỆT SĨ 27-7-2000:

Ai về KIM BẢNG...

LƯƠNG ÁNH LỘC

Đường từ thị xã Phủ Lý vào Ba Sao (Kim Bảng, Hà Nam) bây giờ không còn hoang vắng như xưa. Dọc hai bên đường, nhiều dãy nhà mái bằng đã mọc lên, với nhiều hàng quán đông vui. Xóm núi Ba Sao đã trở thành một trung tâm buôn bán nhộn nhịp với đủ các mặt hàng từ thị xã Phủ Lý đưa lên, từ vùng cao Hòa Bình đổ về. Tiếng xe máy, ô tô chạy ầm ĩ suốt ngày.

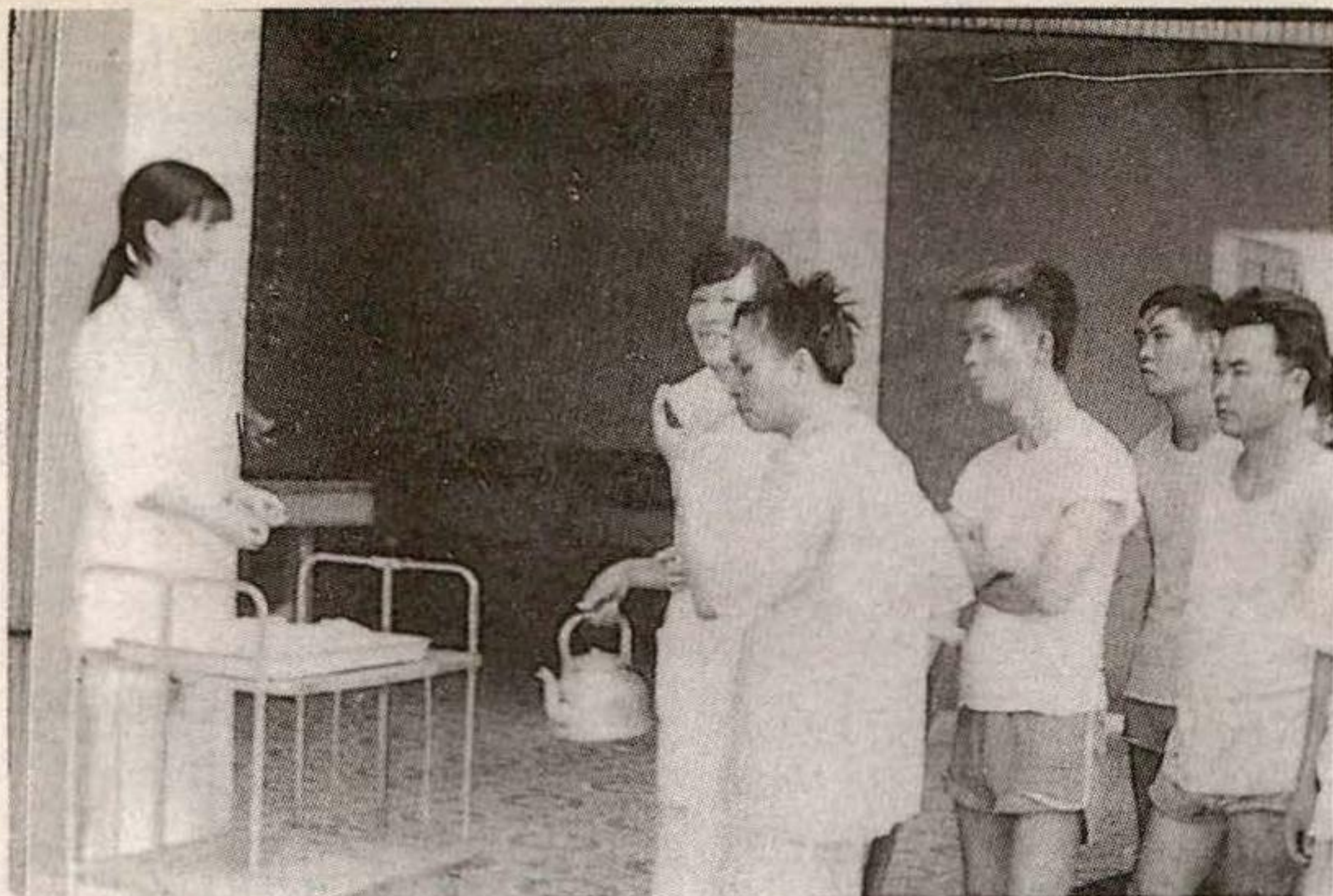
Những nỗi đau và hoàn cảnh éo le

Ngày mới thành lập Khu ĐDTB Kim Bảng, số cán bộ chuyên môn và quản lý, phục vụ chỉ có 25 người, nhưng đã phải tiếp nhận 54 TB-BB nặng. Khó khăn lớn nhất lúc bấy giờ là việc quản lý bệnh nhân (BN). Ngoài mấy gian nhà ở đơn sơ không có cổng gác, tường rào, chưa có các khu vui chơi, giải trí, luyện tập... vì vậy BN được ra vào tự do. Không ít trường hợp BN ra đi không biết đường về, cả đơn vị phải đổ quân lội suối, băng đồi đi tìm suốt cả đêm. Cuối thập niên 1980, Khu ĐDTB được cải tạo nâng cấp, công tác quản lý BN mới đỡ phần vất vả. Qua 20 năm xây dựng, Khu ĐDTB Kim Bảng đã có một cơ ngơi tương đối đàng

Tại đây có khu điều dưỡng nằm ven đường quốc lộ 21A, vốn là khu an dưỡng của cán bộ miền Nam tập kết; đến tháng 6-1976 được chuyển thành Khu Điều dưỡng thương binh (ĐDTB) Kim Bảng, có nhiệm vụ tiếp nhận và điều trị thương binh - bệnh binh (TB-BB) bị rối loạn thần kinh do chấn thương trong chiến tranh.

hoàng, với một đội ngũ cán bộ tận tụy, giàu lòng nhân ái. Hiện nay toàn khu có 3 khoa điều trị, gồm khoa Điều trị kích động, khoa Thuyên giảm và khoa Xã hội. Ngoài 104 BN đang được điều trị tại chỗ (có 34 BN ngoài tuyến quân đội), còn có 42 BN được điều trị ngoại trú. Số cán bộ chuyên môn và quản lý của khu đã lên tới 65 người, trong đó có 4 bác sĩ, 3 y sĩ, 3 y tá trung cấp, 19 y tá sơ cấp. Số còn lại là hộ lý và cán bộ quản lý. Hơn 90% cán bộ ở đây đều được chuyển từ các đơn vị quân đội trở về. Vì vậy, mặc dù phải làm việc trong điều kiện hết sức khó khăn về vật chất và tinh thần, nhưng họ vẫn luôn luôn gắn bó với đơn vị, thương yêu đồng đội mình. Không ít trường hợp

Cấp phát thuốc tại chỗ cho bệnh binh

TB-BB khi lên cơn do rối loạn thần kinh, đã rượt đuổi y, bác sĩ, nhân viên phục vụ chạy có cờ. Có người bị đánh gãy răng, ném gạch vào đầu. Chuyện cán bộ ở đây bị TB-BB cho "ăn đòn" là chuyện thường ngày xảy ra. Thế nhưng không một ai kêu ca phàn nàn, hoặc thiếu tinh thần trách nhiệm phục vụ. Anh Vũ Quang Khanh - quyền giám đốc, người đã có trên 20 năm gắn bó với Khu ĐDTB Kim Bảng - tâm sự: "Nhiều cán bộ ở đây thực sự coi TB-BB như người thân của mình. Nhiều người đã không cầm nổi nước mắt khi thấy anh em TB-BB lên cơn động kinh, quần quai trong nỗi đau man dại". Trong số TB-BB vào điều trị, nhiều người có hoàn cảnh thật éo le. Anh Phạm Thanh Sông, BB đặc biệt 1/3 vào điều trị năm 1977. Gia đình anh chỉ còn mẹ già trên 80 tuổi đang sống tại Quảng Bình. Vài năm một lần, mẹ anh gom góp tiền, lặn lội thân già ra thăm con. Anh Hoàng Văn Huê, BB đặc biệt 1/4, quê Thường Tín - Hà Tây, có 2 con bị nhiễm chất độc màu da cam. Một mình vợ anh phải làm

lụng nuôi dưỡng chăm sóc cả nhà, lo từng bữa ăn, viên thuốc cho chồng và con. Không ít trường hợp do gia đình quá khó khăn, neo đơn, không đủ điều kiện để thường xuyên đến thăm, BN phải lấy đơn vị làm gia đình, gắn bó suốt đời cùng anh em cán bộ, đồng đội ở khu ĐDTB. Bác Huỳnh Điểm quê ở Quảng Ngãi, năm nay đã 63 tuổi, không gia đình. Từ ngày vào điều trị đến nay đã hơn 20 năm nhưng chưa hề có một người thân nào đến thăm.

Khoa Điều trị kích động là khoa có BN nặng nhất và đông nhất: trên 50 người. Hầu hết BN được chuyển đến đây đều ở trong tình trạng rối loạn thần kinh nặng. Để quản lý được số BN này, toàn bộ các dãy nhà của khoa được xây theo hình chữ nhật khép kín. Muốn vào thăm BN phải đi qua phòng trực của khoa. Phòng trực vừa là chỗ điều hành chuyên môn, vừa là cổng ra vào nối liền khoa này với khoa Thuyên giảm. BN ở khoa Thuyên giảm được phép đi lại tự do trong khu ĐDTB, hoặc có thể ra ngoài. Riêng

BN khoa Điều trị kích động được quản lý chặt chẽ hơn. Vì nếu để BN đi ra khỏi khoa, họ dễ bị lạc đường. Khi chúng tôi đến thăm, các BN đang trong giờ nghỉ. Nhiều người đang nằm giữa sân "tắm nắng". Một số người lặng lẽ nhìn chúng tôi với cặp mắt vô cảm. Có 2-3 BB vừa đi theo chúng tôi, vừa nói lảm nhảm. Chỉ tay vào một người đang ngồi bệt trên sân, hai bàn tay cẩu bẩn vôn vơ vào nhau, anh Khanh cho biết: đây là BB Ngô Văn Chiến quê ở Thái Nguyên, mới được nhập vào điều trị. 17 năm qua sống với gia đình, khi bệnh tái phát, anh đã làm cho cả nhà và bà con trong xóm nhiều phen hoảng loạn. Lúc thì đập phá đồ đạc, lúc thì cầm dao rượt đuổi mọi người. Thương con, nhưng gia đình không thể quản lý chăm sóc được, đành phải chuyển vào khu ĐDTB. Khi mới tiếp nhận, anh Chiến chỉ có da bọc xương, người khô đét, tóc để chấm vai. Sau hơn một tháng được y, bác sĩ chăm sóc, điều trị, anh Chiến đã có phần tỉnh táo, nhanh nhẹn và khỏe mạnh.

Một người đàn ông trên 50 tuổi dáng cao to, vừa chạy chậm chậm xung quanh chúng tôi đứng, vừa lảm nhảm: "Con tôi... vừa đến... thăm... Con tôi... vừa đến... thăm". BB này đang đi phép về thăm gia đình ở Phủ Lý - Hà Nam thì bệnh tái phát. Gia đình lại phải vội vã chuyển về đây. Anh Khanh cho biết thêm: bệnh rối loạn thần kinh do bị chấn thương trong chiến tranh là một căn bệnh không ổn định, khó phục hồi và thường phát bệnh vào các giai đoạn chuyển mùa, thay đổi thời tiết. Đây là thời điểm cán bộ, nhân viên ở khu ĐDTB vất vả nhất. Có khi hàng chục BB cùng "nổi loạn" một lúc. Song, do dự báo được trước, nên các anh ở đây

thường có kế hoạch "phòng ngừa" từ xa bằng các biện pháp dùng thuốc trấn áp, bồi bổ nâng cao thể lực, kết hợp tạo không khí môi trường thoải mái, nhẹ nhàng. Vì vậy đã hạn chế được tối đa số BB nặng bị tái phát.

Cuộc sống hồi sinh

Trong số TB-BB được chuyển về Khu ĐDTB Kim Bảng, có không ít người từ chỗ sống trong tình trạng điên dại, nay đã có gia đình, có cuộc sống hạnh phúc. Cách đây hai tháng, đại diện đơn vị đã về tận Kiến Xương - Thái Bình, tổ chức lễ thành hôn cho chú rể là Trần Văn Phiếm, 52 tuổi, BB đặc biệt 1/3, với cô dâu là một giáo viên mầm non trường làng. Đám cưới có một không hai này ở làng quê đã làm cho hàng nghìn người xúc động. Anh Đoàn Văn Hải quê ở Thái Bình, khi mới về đơn vị, thần kinh bất ổn định, cơ thể bị liệt phải đi lại bằng xe lăn. Sau hơn 2 năm điều trị, anh đã đi lại được bình thường. Bây giờ anh đã có cuộc sống gia đình hạnh phúc với vợ và hai con trong một căn nhà cách khu ĐDTB không xa. Đặc biệt, trường hợp anh Trần Văn Hải, BB 1/4, mất sức 80%, là một tấm gương điển hình về TB-BB "tàn nhưng không phế". Năm 1978, khu ĐDTB đón anh về trong trạng thái nửa cười nửa khóc, thường xuyên bỏ ăn, đập phá. Sau gần 10 năm cứu chữa, sức khỏe của anh được bình phục. Năm 1989, anh đón nhận hạnh phúc gia đình với một cô gái Phủ Lý. Được vợ chăm sóc, động viên giúp đỡ, anh càng khao khát vươn lên. Năm 1990, hai vợ chồng quyết định mở cơ sở sản xuất, kinh doanh gạch hoa tại thị xã Phủ Lý. Qua nhiều năm lao động không mệt mỏi, cơ sở gạch hoa của anh không ngừng phát triển. Đến nay cơ sở

của vợ chồng anh đã có trên 30 lao động, phần lớn là con em của Khu ĐDTB Kim Bảng. Năm vừa qua, BB Trần Văn Hải vinh dự được tỉnh Hà Nam mời đi dự hội nghị những TB-BB làm kinh tế giỏi.

Anh Vũ Quang Khanh cho biết, hiện nay có 19 TB-BB đã lấy vợ, làm nhà ở riêng quanh khu vực Ba Sao. Tuy nhiên, đơn vị vẫn có trách nhiệm theo dõi, chăm sóc điều trị. Hàng tuần, các TB-BB đều đến đơn vị nhận thuốc và kiểm tra sức khỏe. Phần lớn anh em có cuộc sống gia đình độc lập đều ổn định. Chính quyền địa phương rất quan tâm và tạo mọi điều kiện thuận lợi để giúp đỡ anh em TB-BB. Ngoài việc cấp đất làm nhà, Ủy ban nhân dân xã Ba Sao còn chia cho mỗi gia đình TB-BB 2 sào đất để sản xuất, các hộ mở cửa hàng kinh doanh chỉ phải đóng thuế môn bài. Học sinh là con TB-BB đi học đều được miễn giảm các khoản đóng góp. Cách khu ĐDTB chưa đầy 100m là một ngôi nhà hai tầng có cửa hàng khang trang. Khi được biết chủ nhà là một TB đặc biệt 1/4, tôi không tránh khỏi ngỡ ngàng. Nghe tin có khách, anh Đào Văn Hội vội vã từ dưới nhà đi lên. Khó có thể hình dung nổi, cách đây hơn 20 năm, người đàn ông này lại là một "người tâm thần" lang thang khắp xóm núi. Bây giờ, anh đã có một cửa hàng vào loại sang nhất nhì khu vực Ba Sao, có người vợ hiền đảm đang và 3 con: cháu đầu đang là sinh viên trường ĐH An ninh, cháu thứ hai vừa thi đại học, cháu thứ ba sắp vào lớp 11. Trong câu chuyện vui cùng anh Hội, tôi tò mò hỏi: anh chị lấy vốn đâu để xây nhà và mở cửa hàng kinh doanh? Anh tâm sự: Sau ngày cưới, anh chị được xã cấp đất làm nhà và sản xuất. Được sự giúp đỡ của gia đình, đơn vị và chính

quyền địa phương, hai vợ chồng cất được ngôi nhà tạm. Cuộc sống buổi đầu hết sức khó khăn. Nhưng nhờ được ở gần đơn vị, nên những lúc trái gió trở trời, anh luôn luôn được anh em đồng đội ở bên cạnh chăm sóc, giúp đỡ. Đặc biệt, vợ anh - chị Vũ Thị Vân - vốn là một cô gái nông thôn dịu dàng, chịu thương chịu khó, đã hết lòng thương yêu anh, gánh vác tất cả nỗi khó khăn vất vả, chắt chiu từng đồng tiền vừa để nuôi dưỡng anh, vừa lo gầy dựng cuộc sống gia đình. Sau gần 20 năm tần tảo lao động, bầm đất, bầm đời tăng gia sản xuất, anh chị đã dành dụm được đủ số tiền để xây nhà và mở cửa hàng kinh doanh tổng hợp như hiện nay.

Trước lúc chia tay anh chị em cán bộ Khu ĐDTB Kim Bảng, tôi muốn được biết về những khó khăn lớn nhất hiện nay của khu ĐDTB là gì. Không trả lời thẳng vào câu hỏi của tôi, anh Vũ Quang Khanh cho biết: "Mong muốn lớn nhất của khu ĐDTB là có được một chiếc máy X quang mới, thay thế chiếc máy từ những năm 1960-1970 đã quá cũ, không còn sử dụng được và một chiếc máy vi tính để quản lý, theo dõi hồ sơ bệnh lý TB-BB". Quả thực, việc cứu chữa, điều trị, phục hồi cuộc sống cho hàng trăm TB-BB nặng ở một vùng xa xôi vẫn còn quá nhiều khó khăn, thiếu thốn.

Tạm biệt xóm núi Ba Sao, tạm biệt những người lính đã một thời là đồng đội của tôi trong chiến tranh, lòng tôi xốn xang bao niềm xúc động. Hình ảnh những TB-BB đi lại, cười nói vô cảm; những gương mặt tươi sáng của những TB-BB đã được bình phục; những dáng đi tất bật, vội vã của anh chị em cán bộ, nhân viên khu ĐDTB cứ đan xen lẫn lộn trong trí nhớ của tôi. ■

Nền công nghiệp điện ảnh Mỹ ngay từ thuở ban đầu đã gắn chặt với Los Angeles, California - hay nói chính xác hơn là gắn với vùng đất huyền thoại mệnh danh là Hollywood. Cho đến nay, mỗi năm vẫn có hàng triệu du khách tham gia những chuyến tham quan (bằng xe buýt, có người hướng dẫn) vòng quanh khu Beverly Hills lộng lẫy, để cố nhìn tận mắt khu vườn của Mel Gibson

hay những ô cửa nhà để xe của Shirley MacLaine, hưởng cái cảm giác rằng mình đang lọt vào trong thế giới của các ngôi sao!

Trong những năm gần đây, đã có một cuộc xuất hành của các tên tuổi cự phách Hollywood, rời bỏ miền California quanh năm nắng ấm để về New York với khung trời mờ sẫm hơn. Những siêu sao như Gary Oldman, Isabella Rossellini, Kevin Spacey, Christopher

Hollywood

KHÔNG CÒN LÀ THIÊN ĐƯỜNG CỦA CÁC NGÔI SAO?

MINH THU

CALIFORNIA KHÔNG CÒN CHIẾM GIỮ VAI TRÒ KIỂM SOÁT CÔNG NGHIỆP LÀM PHIM CỦA NƯỚC MỸ NỮA, KHI NGÀY CÀNG CÓ THÊM NHỮNG TÊN TUỔI HOLLYWOOD TỪ GIÃ CÁI PHÙ PHIẾM CỦA VÙNG LOS ANGELES NGẬP NẮNG VÀNG ĐỂ XUÔI VỀ MIỀN ĐÔNG. HỌ ĐANG TÌM LẠI CHO MÌNH CUỘC SỐNG TỰ NHIÊN BÌNH DỊ Ở NEW YORK.

Bruce Willis

Brad Pitt

Mel Gibson

Julia Roberts

Susan Sarandon

Walken, Jack Nicholson, Robert Redford, Misa Sorvino, Liv Tyler, Sigourney Weaver, Kevin Kline, Meryl Streep và Meg Ryan chỉ là một phần trong làn sóng các ngôi sao đang ào ạt đang đổ xô về miền đông. Tại sao vậy?

Đi tìm một cuộc sống thực sự

Lý do đầu tiên là dù bộ phim mới nhất của họ có gây tiếng vang và đạt doanh thu cao đến mấy đi nữa thì ở New York cũng ít xảy ra trường hợp người ta ùn ùn kéo đến rình sẵn ở cửa nhà chực sẵn ảnh. Âm thầm và vô danh - đó là điều mơ ước của các diễn viên đã "lỡ" nổi tiếng, bởi họ thường không thể

xuất hiện giữa quần chúng mà không bị đám đông bao vây. Brad Pitt nhận xét: "Bạn có thể đi bách bộ trên đường phố ở New York và không ai chú ý hay xâm xì gì về bạn. Tôi có thể tản bộ một mình và cảm thấy rất yên tâm. Ở Los Angeles hay Hollywood, tôi không thể có được sự thanh thản như vậy".

"Los Angeles, Hollywood - đó là những nơi mà người ta không thể sống được cuộc sống thực của mình"- Nữ diễn viên Uma Thurman nhận định. Đầu tiên, cô đã bỏ New York để chuyển đến Hollywood, nhưng rồi nhiều năm sau lại phải quay về chốn cũ. Thurman nói: "Người dân New York không chấp nhận những phong cách rôm đời vốn đang tràn lan tại Hollywood. Tôi dám chắc rằng, Hollywood đã làm hư hỏng không ít người".

Thật vậy, nhiều người tố cáo Hollywood và sự phù phiếm ở đó đã gây nên những tình trạng nghiện ngập như trường hợp Robert Downey Jr. "Ở New York, tình trạng ấy không bao giờ tràn ngập đến như vậy - Bruce Willis giải thích - Tôi lớn lên tại New York và tôi biết đã từng có những giai đoạn bùng nổ vấn đề ma túy ở đây. Nhưng đó là chuyện của người dân nói chung, chứ chưa bao giờ là nạn dịch trong hàng ngũ các diễn viên điện ảnh".

Al Pacino, một tên tuổi huyền thoại của điện ảnh, người đã gắn bó với New York trong nhiều thập niên, cho biết: "Bên miền tây mọi thứ hầu như đều bị nhiễm tính huyền hoặc. Ở New York thì khác,

người ta nghĩ sao nói vậy, không lấp liếm. Những kiểu cách khách sáo quanh co của Hollywood không được chấp nhận ở đây. Tôi hiểu vì sao ngày càng có nhiều tên tuổi trong giới điện ảnh chuyển sang New York. Họ muốn tìm một cuộc sống thực".

New York lại có một số trường học thuộc loại tốt nhất nước, nơi các đôi uyên ương như Susan Sarandon và Tim Robbins rất tâm đắc. Họ cho rằng đó là chỗ duy nhất mà họ có thể chọn để sống được.

Sarandon nói:

"Chúng tôi có 3 đứa con nhỏ và cả 3 đang theo học tại một trường tư ở New York. Điều kiện học hành của bọn trẻ ở đây tuyệt vời gấp nhiều lần so với các điều kiện ở Los Angeles hay Hollywood".

Trở về với sân khấu kịch

Mặt khác, đối

với một số tên tuổi, chính khát vọng tiếp tục sự nghiệp sân khấu của họ lại là động cơ chủ yếu thúc đẩy họ giã từ Hollywood. Chaz Palmenteri, diễn viên trong phim *A Bronx Tale* giải thích: "Tôi bắt đầu sự nghiệp của mình trên sân khấu. Cũng chính vì muốn cống

hiến cho sân khấu, cho kịch trường mà tôi đã dấn thân vào điện ảnh. Thế nhưng, Hollywood là một nơi hết sức ma mánh và bạn phải thật kiên định. Người ta đã từng muốn dựng phim *A Bronx Tale* với một diễn viên khác thay vì tôi. Họ

thậm chí đề nghị

với tôi cái giá trên một triệu đôla cho cuộc trao đổi. Tôi từ chối. Rồi Robert DeNiro phát hiện ra kịch bản ấy, anh ta đến gặp tôi, quả quyết: "Nếu anh chịu để tôi đạo diễn phim này, tôi hứa với anh rằng không ai khác ngoài anh sẽ đảm nhận vai chính". Một cơ hội như thế, quả thực,

Liv Tyler

có thể chẳng bao giờ xảy ra nếu tôi không sống ở ngoài Hollywood”.

Nhiều diễn viên New York khác cũng cảm nhận tương tự như Palmenteri. Những khuôn mặt nổi bật như Marisa Tomei và Ethan Hawke cho biết rằng, sở dĩ họ có thể tồn tại được lâu dài trong phim trường nhờ họ còn ôm ấp một hoài bão trong địa hạt sân khấu. Marisa Tomei - người được trao giải thưởng Hàn lâm - cho biết: “Đã 10 năm nay, tôi là thành viên của Nhà hát kịch The Naked Angels ở Brooklyn. Nhà hát đó luôn luôn là mái nhà của tôi, trước cả khi tôi bước chân vào thế giới Hollywood. Không bao giờ tôi quay lưng lại với nhà hát kịch của mình, dù có thành công lẫy lừng đến mấy ở Hollywood”.

Còn nữ diễn viên Julia Roberts tâm sự: “Tôi muốn phân định rạch ròi cuộc sống của mình. Hollywood là chỗ làm việc. Còn New York là nơi tôi sống cuộc sống riêng tư. Ở đây, tôi có thể ghé thăm chị Lisa của tôi, rủ nhau đi ăn tối hoặc tạt vào quán bar mình ưa thích. Tôi thích được sống thoải mái mà không phải lo lắng có kẻ đang nhòm ngó mình”.

Nơi thách đố bản lĩnh

Matt Dillon là dân New York chính cống, thậm chí còn dám khẳng định rằng các diễn viên xuất thân từ New York thường khá hơn các đồng nghiệp gốc miền tây: “Tôi nghĩ rằng, cộng đồng nghệ sĩ ở New York sắc sảo hơn và có kỷ cương hơn các nghệ sĩ miền tây. New York là mảnh đất thách đố nhiều hơn,

bạn không thể tồn tại được ở đây nếu bạn không có một việc làm. Tiền nhà cực kỳ đắt, giá sinh hoạt rất cao. Mảnh đất này đòi hỏi bạn phải có bản lĩnh. Bạn đứng được ở đây, điều đó cho thấy rằng bạn có nghị lực và là người không ngại khó”.

Dường như chính những điều kiện đôi khi nghiệt ngã ở đây đã làm cho New York trở thành chiếc nôi của những nhà làm phim độc lập. Quentin Tarantino, nổi bật qua những bộ phim đậm nét văn hóa đại chúng như *Reservoir Dogs* và *Pulp Fiction*, rất có thể đã không bao giờ thành công trong nghề đạo diễn nếu như ông không phải đương đầu với những điều kiện nghiệt ngã của New York. Ông nhìn nhận: “Tôi mắc nợ New York mọi sự. Nếu là ở Hollywood, rất có thể tôi đã không làm được những bộ phim như thế. Kỹ nghệ điện ảnh ở New York là một chân trời cởi mở, phóng khoáng hơn nhiều. Bạn hiểu vì sao nhiều người trong chúng tôi không tỏ ra mặn nồng lắm với Hollywood”.

Robert DeNiro, người làm chủ một phim trường ở Soho, tuyên bố: “Tôi chấp nhận đi bất cứ nơi đâu để làm phim. Nhưng khi còn được phép chọn lựa thì New York vẫn luôn là sự chọn lựa trước tiên và trên hết của tôi”.

Ngày càng nhiều phim được ra lò ở New York. Có vẻ New York đã sẵn sàng để đuổi kịp, thậm chí vượt qua mặt Hollywood trong vai trò một trung tâm quan trọng của công nghiệp điện ảnh thế giới.

(Theo Elle, 7.2000)

TGM 395 vừa giới thiệu với bạn đọc những tiết lộ mới về chiến dịch "Do thám trên tầng cao" do CIA thực hiện nhằm theo dõi những tiến bộ quân sự của Liên Xô bằng máy bay U2 thời chiến tranh lạnh. Kỳ này, mời bạn đọc đến với một trong những chiến dịch mà tình báo Israel đã thực hiện thành công cũng vào thời điểm viên phi công lái chiếc U2 của Mỹ lâm nạn và bị Cơ quan an ninh Liên Xô bắt giữ (5-1960).

Cuộc truy lùng trùm phát xít Đức Eichmann

DUY HOÀNG

Trong Hồi ký được công bố vào tháng 3-2000, trùm phát xít Đức Adolf Eichmann đã viết: "Ngày 11-5-1960, giống như mỗi buổi sáng, tôi ra khỏi nhà đến chỗ làm. Tôi sẽ không bao giờ quay trở về nhà nữa vì trên đường về, một đội đặc nhiệm Israel đã bắt cóc áp giải tôi đến nơi bí mật. Từ đây, tôi bị đưa về Israel trên một máy bay 4 động cơ (...). Dĩ nhiên, chuyện này không có gì vui nhưng tôi được đối xử rất đàng hoàng, điều mà tôi không bao giờ tưởng tượng nổi". Đó là tài liệu do Israel giữ bí mật 40 năm nay sau khi tuyên án tử hình tên trùm phát xít này. Eichmann bị phát hiện như thế nào?

Ông già "bình dị" 54 tuổi

Từ nhiều tháng nay, họ đã xác minh nhiều lần, kiểm tra bằng chứng, soát xét mọi mâu thuẫn, sắp xếp lại từng chi tiết vụn vặt và vài phút trước đây họ vẫn tin sẽ không nhầm lẫn. Tuy nhiên, họ lại cảm thấy hoài nghi khi đã trối gô ông

già ấy trên sàn ô tô, đeo vào mắt ông ta đôi kính màu đục và trùm bao vải vào đầu. Một người trong đội đặc nhiệm tên là Zvi Aharoni nói bằng tiếng Đức: "Nếu ông yên lặng thì không có gì xảy ra cho ông. Bằng không, phải tống ông xuống xe. Ông hiểu không?". Ông già im lặng. Aharoni hỏi tiếp: "Ông nổi thứ tiếng nào?". Ông già tiếp tục không trả lời. Aharoni lặp lại câu hỏi bằng tiếng Tây Ban Nha, cũng không moi được thêm lời nào. Sau vài lần dừng lại thay biển số, xe tiếp tục chạy. Thế rồi ông già cũng mở lời bằng tiếng Đức rất hoàn hảo: "Tôi đành phải gánh chịu số phận của tôi thôi". Đến nơi kín đáo trong một khu phố sang trọng ở Buenos Aires (Argentina), ông già được bác sĩ xem xét, đo hộp sọ, đo các kích cỡ, khám răng, kiểm tra các vết sẹo. Kết quả kiểm tra rất phù hợp với hồ sơ. Một vết sẹo cho thấy ông ta đã cố xóa dấu nhóm máu mà bọn

Ảnh chụp đại tá cảnh binh Eichmann bằng máy ảnh giấu trong va ly vào tháng 4-1960

cảnh binh Đức quốc xã thường xăm ở nách bên trái. Cái tên Ricardo Klement ông ta khai ban đầu là tên giả dùng để đăng ký với công ty điện lực. Aharoni hỏi đến tên trước đó, ông ta khai là Otto Heninger - một cái tên hoàn toàn xa lạ. Ngày sinh 19-3-1906 của ông ta phù hợp với ngày sinh của người mà đội đặc nhiệm cần truy tìm. Khi Aharoni hỏi rõ hơn: “Lúc mới sinh, ông lấy tên gì?”, ông ta mới chịu nói: “Adolf Eichmann”. Hôm ấy, nhằm ngày 11-5-1960. Đến lúc này, Cơ quan tình báo Israel mới tin chắc rằng ông già ấy chính là đối tượng bị truy nã lâu nay: trùm phát xít Đức Adolf Eichmann, người tổ chức cái gọi là “giải pháp cuối cùng” đẩy nhiều triệu dân Do Thái đến chỗ chết. Vài giờ sau, trong một quán cà phê ở trung tâm Buenos

Aires, Isser Harel - giám đốc Cơ quan tình báo Israel (Mossad) - đã đích thân có mặt nghe Aharoni báo cáo lại toàn bộ diễn tiến chiến dịch. 12 ngày sau, trên diễn đàn Quốc hội, Thủ tướng Israel David Ben Gourion chính thức thông báo Eichmann đang bị giam giữ ở Israel. Suốt nhiều năm liền, chứng cứ nhận dạng Eichmann rất mờ nhạt nên vừa bị áp giải về Israel và mặc dù đã nhìn nhận mình chính là Eichmann, hắn vẫn bị dẫn đi đối chứng trực diện với 3 nhân vật từng lãnh đạo cộng đồng dân Do Thái ở Berlin (Đức) và Vienne (Áo) mà hắn đã quen biết hồi trước Chiến tranh thế giới lần thứ hai trong thời gian phụ trách vấn đề người Do Thái ở cơ quan cảnh sát mật vụ Đức quốc xã (Gestapo). Sau chiến tranh, tên tuổi và chức vụ

của Eichmann nhiều lần được nêu ra trước các phiên tòa xét xử tội phạm chiến tranh, nhưng Eichmann giữ chức vụ cao, chủ yếu làm việc trong văn phòng nên dân chúng và đặc biệt là số người còn sống sót trong trại tập trung hoàn toàn không biết mặt.

Bị lộ từ chuyện tình vợ vãn

Sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai, các nhóm săn lùng tội phạm phát xít (sau này trở thành các tổ tình báo đầu tiên của Mossad) đi lùng sục khắp châu Âu nhưng không có trong tay ảnh nhân dạng Eichmann. Đến lúc người vợ cũ của Eichmann cung cấp ảnh, hắn đã cao chạy xa bay. Từ tháng 5-1945, Eichmann cắt đứt mọi quan hệ với vợ con. Có lúc hắn dùng tên giả giả dạng quân nhân ẩn náu trong trại tù binh Mỹ, sau đó vượt ngục về miền Bắc nước Đức làm nghề đốn củi dưới cái tên Otto Heninger. Năm 1949, Eichmann đến Rome (Ý) rồi tháng 7-1950, dùng hộ chiếu và giấy tờ xác nhận dân tị nạn do Vatican cấp sang Achentina sinh sống. 2 năm sau, vợ hắn và 3 con trai bí mật gặp nhau. Đưa con trai thứ tư tượng hình. Ở Israel, Mossad thu thập hồ sơ về Eichmann (ảnh, hồ sơ y tế, tiểu sử chi tiết, lời khai nhân chứng) chất đầy cả phòng. Qua nhiều năm, tin tình báo suy luận có thể hắn ẩn náu ở khu vực Mỹ Latinh hoặc Trung Đông nhưng kết quả xác minh cho thấy đó chỉ là phỏng đoán sai. Năm 1957, tung tích của Eichmann bị lộ một cách

hết sức tình cờ. Một người Đức tên là Lothar Hermann trốn chạy Đức quốc xã đến sống ở Achentina trước chiến tranh có con gái được một thanh niên trẻ tên là Nicholas Eichmann ve vãn. Trong lúc tâm sự với bạn gái, Nicholas Eichmann cho biết cha từng là sĩ quan trong chiến tranh “đã làm tròn trách nhiệm vì quê hương” và tỏ thái độ tiếc phải chi gia đình tính toán một lần cho xong với “bọn Do Thái”. Lothar Hermann hay chuyện bèn tìm cách tiếp cận và biết tên cha của Nicholas Eichmann. Sau một thời gian, Lothar Hermann đọc được cái tên Adolf Eichmann trên một bài viết về vụ xử án một tên tội phạm chiến tranh ở Francfort (Đức), ông liền viết thư báo tin cho Fritz Bauer, một thẩm phán người Do Thái gốc Đức còn sống sót. Fritz Bauer thông báo ngay cho Mossad địa chỉ Adolf Eichmann ở số nhà 4261 đường Chacabuco trong khu phố bình dân Olivos, ngoại ô Buenos Aires. Mossad gửi 2 nhân viên đến xác minh địa chỉ này. Họ sợ bị Eichmann phát hiện sẽ bỏ trốn nên chỉ bám dõi từ xa. Tuy nhiên sau đó, với lập luận một kẻ đã từng cướp bóc tài sản các nạn nhân khắp châu Âu như Eichmann không thể sống trong khu phố nghèo nàn và kết quả xác minh cho thấy hai đồng hồ điện mang tên Dagosto và Klement chứ không có ai trong nhà mang tên Eichmann, Mossad ra lệnh rút người về. 2 năm sau, thẩm phán Fritz Bauer cung cấp thông tin mới: có một đạo

NGƯỜI TỔ CHỨC CHIẾN DỊCH BẮT CỐC

Isser Harel lãnh đạo Mossad từ năm 1952 vào thời Mossad vẫn chưa mạnh và các phương tiện thông tin đại chúng không được biết tên người lãnh đạo Mossad mà chỉ gọi chung chung là "người phụ trách". Chỉ sau vụ bắt giữ Eichmann thành công, cơ quan tình báo các nước tỏ thái độ thán phục, Mossad mới bắt đầu bành trướng bộ máy. Isser Harel năm nay 88 tuổi đang sống ở ngoại ô Tel-Aviv trong khu nhà ở của nhiều cựu chiến binh và nhân viên tình báo. Năm 1963, Isser Harel từ chức do bất đồng ý kiến với Thủ tướng David Ben Gourion, người duy nhất chỉ đạo Isser Harel. Thời bấy giờ, nhiều nhà khoa học Đức từng cộng tác với Đức quốc xã đã chạy sang Ai Cập làm việc trong ngành công nghiệp vũ khí. Isser Harel xin phép Ben Gourion mở chiến dịch đưa các nhà khoa học rời Ai Cập và cam kết sẽ không giết họ. Ben Gourion lo ngại quan hệ ngoại giao Israel - Ai Cập rạn nứt nên không đồng ý. Isser Harel bỏ Mossad ra đi và vài năm sau làm việc với tư cách cố vấn các vấn đề an ninh cho Thủ tướng Lévy Eshkol, người kế nhiệm Ben Gourion. Trong thời gian Isser Harel lãnh đạo Mossad, truy lùng tội phạm chiến tranh không phải là nhiệm vụ của cơ quan này. Do đó, ông đã bàn bạc vấn đề này với Ben Gourion và sau khi Ben Gourion bật đèn xanh mới tuyển dụng người, xây dựng mạng lưới, tìm nguồn kinh phí. Isser Harel chỉ quan tâm đến một số tên trùm phát xít hàng đầu. Theo tin tình báo lúc bấy giờ, có 2 tên còn sống là Eichmann và Mengele. Isser Harel đánh giá Eichmann quan trọng hơn Mengele. Năm 1960, do làn sóng chống Do Thái lan tràn ở Nam Mỹ, châu Âu và nhiều đền thờ, nghĩa trang người Do Thái bị bọn phát xít mới vẽ đầy chữ thập ngoặc, Thủ tướng Ben Gourion quyết tâm bắt cóc Eichmann mang về Israel mở phiên tòa xét xử. Isser Harel phải giáo dục các nhân viên hiểu rõ tầm quan trọng của chiến dịch bắt cóc và chỉ thị phải chăm sóc sức khỏe cho Eichmann thật cẩn thận để làm sao đáp ứng mục đích cuối cùng: xét xử hắn tại Israel. Vì thế, trong 10 ngày quản thúc Eichmann ở Buenos Aires trước khi áp giải hắn về Israel, đội đặc nhiệm không dám rời mắt khỏi hắn, thậm chí phải tắm rửa, cạo râu cho hắn vì sợ hắn tìm cơ hội tự sát.

Eichmann trốn tránh trong một nhà dòng của các tu sĩ Croatie ở Áo với cái tên Ricardo Klement, sau đó dùng giấy tờ mang tên Klement nhập cảnh vào Argentina. Như vậy, Adolf Eichmann và Ricardo Klement chỉ là một!

Cắt vó

Ngày 1-3-1960, Mossad lại cử người đến Argentina. Ricardo Klement hay "ông người Đức" như láng giềng ở đường Chacabuco thường gọi đã không ở nhà 3 tuần nay trong khi con trai vẫn còn làm

việc trong xưởng sửa chữa ô tô cạnh bên. Sau nhiều ngày bám đuôi người con trai này, nhân viên Mossad lần đến một ngôi nhà nhỏ trong khu phố bình dân San Fernando ở đường Garibaldi. Hồ sơ địa bạ cho thấy người mua lô đất 14 có ngôi nhà ấy là một phụ nữ - bà Veronica Catarina Liebl de Fichmann. Nếu theo đúng tập tục Tây Ban Nha thì phần đầu của tên là tên người vợ, phần sau là họ chồng; không hiểu do sai sót ngẫu nhiên hay cố ý mà chữ E trong họ

CÔNG TY CẦU 5 THĂNG LONG

THANG LONG BRIDGE COMPANY No5

TRỤCH THUỘC TỔNG CÔNG TY XÂY DỰNG
THĂNG LONG

THÀNH LẬP NĂM 1952

ĐƠN VỊ ANH HÙNG LAO ĐỘNG

Bí thư Đảng ủy, Giám đốc công ty: KS. TRẦN ĐÌNH ĐỀ

Địa chỉ: 309 Nguyễn Văn Cừ - Gia Lâm - Hà Nội

ĐT: 04.8271932 - 04.8271588 - 04.8271689 - Fax: 04.8271588

Ngành nghề kinh doanh

- Chuyên xây dựng các công trình giao thông công nghiệp, dân dụng và các công trình văn hóa với thiết bị công nghệ hiện đại, tiên tiến, thi công đảm bảo chất lượng, tiến độ.
- Sản xuất các loại kết cấu thép, kết cấu bê tông...
- Thi công nền móng công trình công nghiệp và dân dụng; các công trình lớn công ty đã tham gia thi công: cầu Chương Dương, cầu Bình, đúc dầm bê tông cầu Met, cầu Đuống, cầu Giẽ Vượt, Hàm Rồng Vượt, cầu Trường Xuân đường sắt Thống Nhất, cầu Trung Hà, khôi phục cầu Long Biên và 8 cầu đường sắt Phnom Penh - Battambang, Campuchia.
- Công ty cầu 5 Thăng Long rất hân hạnh được phục vụ các địa phương, đơn vị kinh tế trong và ngoài nước.

người chồng Eichmann lại biến thành chữ F. Ngày 19-3-1960, nhân viên Mossad phát hiện Eichmann đứng phơi quần áo trước nhà một phụ nữ tên là Veronica Catarina Liebl. Phải đến ngày 3-4-1960, một nhân viên Mossad mới tiến lại được gần nhà, cầm theo chiếc va ly nhỏ có máy chụp ảnh bên trong ghi lại chân dung Ricardo Klement. Người đàn ông này mang kính dày, có ria mép nhưng khuôn mặt, tai và mặt cắt hàm giống hệt Eichmann. Giai đoạn nhận dạng kết thúc. Mossad chọn 10 người đàn ông và một phụ nữ giữ nhiệm vụ đi bắt Eichmann. Đầu tháng 5-1960, họ có mặt ở Achentina. 20 giờ ngày 11-5-1960, con mồi bị tóm. 9 ngày sau, họ khoác lên người Eichmann bộ đồng phục của Công ty El Al, cho uống thuốc và sử dụng hộ chiếu giả Israel đưa

hắn đến sân bay Buenos Aires lên chiếc máy bay đặc biệt chở đoàn đại biểu Israel đến Buenos Aires tham dự lễ kỷ niệm 150 năm độc lập của Achentina. Sáng 22-5-1960, máy bay hạ cánh xuống Tel-Aviv. Eichmann bị kết án phạm tội ác chiến tranh và bị xử treo cổ nửa đêm ngày 31-5-1962. Trong *Hồi ký*, hắn đề nghị nếu có chết xin đưa tro về chôn trong ngôi nhà ở đường Garibaldi. Tuy nhiên, vài giờ sau khi hắn bị xử tử hình, tro hài cốt đã được mang đi ném ngoài biển ngoài lãnh hải Israel. Viên thanh tra cảnh sát giữ nhiệm vụ xác nhận tử tù đã chết, chứng kiến nghi thức thiêu xác Eichmann và vớt tro ngoài biển chính là một người từng bị bắt đi đày ở trại tập trung Auschwitz lúc còn bé và may mắn còn sống sót.

(Theo Le Monde)

Những trang sử của KHOA HỌC HÌNH SỰ

Kỳ cuối: CÁI CHẾT TRONG
LÂU ĐÀI BITREMONT

XUÂN HUYỀN

Khám phá các chất độc có nguồn gốc thực vật

Một số chất độc thực vật đã được dùng từ nhiều thế kỷ, nhưng đến năm 1805, khi nhà nghiên cứu Serturner (Đức) thành công trong việc tách morphine từ thuốc phiện thì đây là cả một cuộc cách mạng. Suốt nhiều thập niên sau đó, các nhà khoa học liệt kê được cả sư đoàn chất độc thực vật và gọi chung là *alcaloide*. Năm 1819, hai ông Caveatou và Pelletier trích được chất độc strychnine từ bột mã tiền. Năm 1820, nhà khoa học Desosse tìm được ký ninh trong vỏ cây quinquina, rồi Runge tìm được chất caféine trong cà phê. Năm 1826, Giesecke tìm ra chất cicutine trong cây cigve. Năm 1828, Possell và Reimann tách được nicotine từ thuốc lá và năm 1833, Men trích được atropine từ cây cà diên. Ngoài ra, còn trên dưới 2.000 alcaloide khác gồm nhiều thứ đáng ngại như cocaine, hyoscyamine, hyoscine, colchicine, aconitine. Các chất này đều có tác dụng lên hệ thần kinh, ở liều nhỏ là thuốc chữa, ở liều cao là thuốc độc. Khác với các chất độc kim loại hay khoáng chất, chúng không để lại dấu vết gì trong thi thể nạn nhân.

Năm 1850, các nhà độc học có vài phản ứng hóa học cho phép phát hiện một số alcaloide bằng cách tạo ra một kết tủa hoặc những màu đặc trưng. Chẳng hạn, nếu nhỏ từng giọt acide nitrique vào morphine, chất này sẽ chuyển sang màu đỏ. Nhưng những phản ứng này chỉ có thể diễn ra thoải mái trong phòng thí nghiệm, còn với xác chết thì khó. Các alcaloide thực vật đã được nội quan nạn nhân hấp thu và khó mà tách biệt chúng cho được. Năm 1847, Mathieu Joseph Bonaventure Orfila - cha đẻ của ngành độc học - quá mệt mỏi và tuyên bố: "Các alcaloide có lẽ sẽ giống mặt pháp luật trong một thời gian dài". Ông không hề ngờ rằng chỉ 3 năm là đủ giải quyết vấn đề.

Cái chết của Gustave

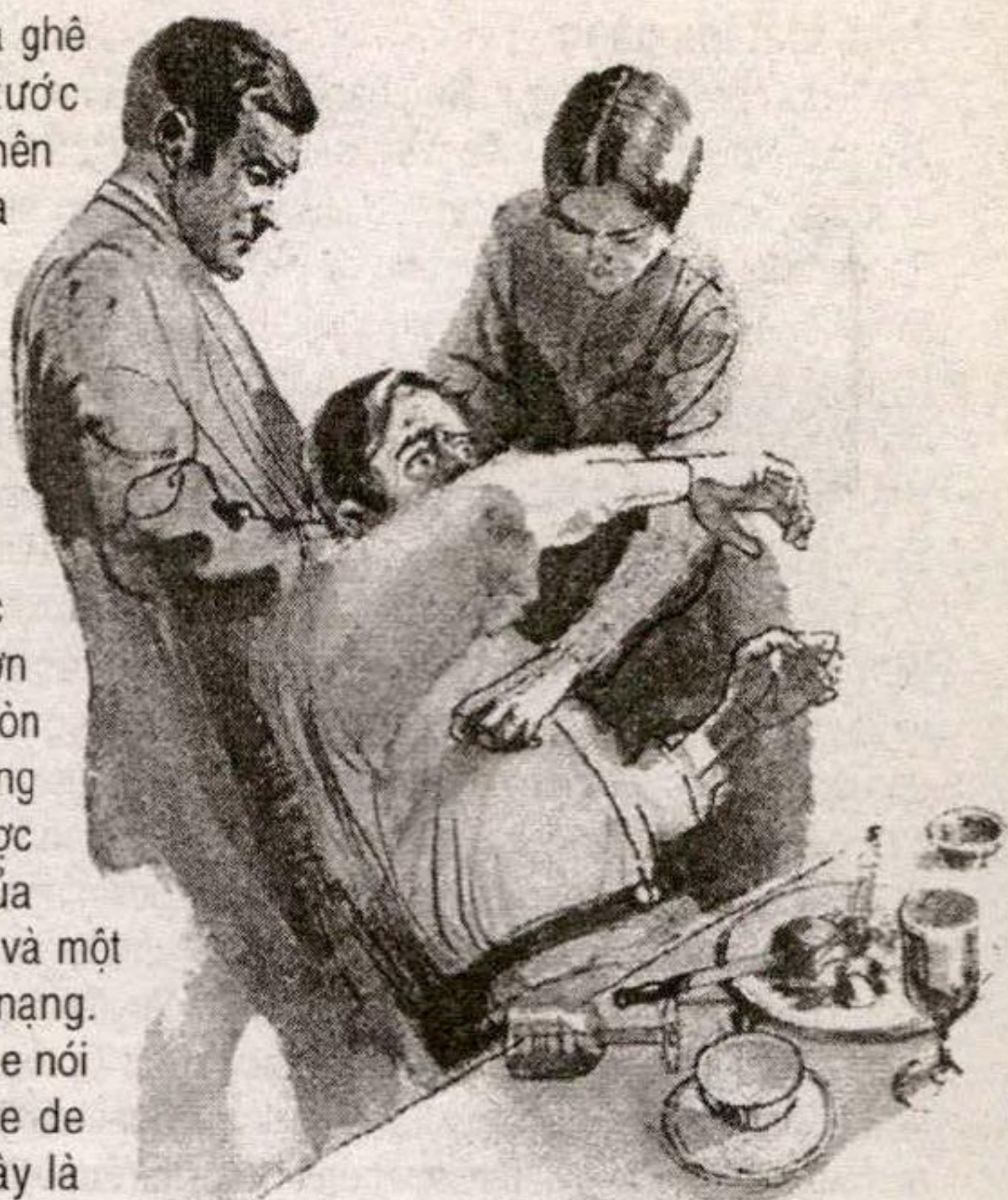
... Một buổi trưa ngày 21-11-1850, một linh mục giáo xứ Bury (Bỉ) thấy 4 người đầy tớ xuất hiện. Họ đến từ lâu đài Bitremont bên cạnh. Người đánh xe ngựa Gilles, cô hầu phòng Emmerance Bricourt và hai đứa hầu gái (Justine Thibaut và Virginie Chevalier) kể lại cho vị linh mục những hiện tượng kinh khủng diễn ra trong tòa lâu đài. Trước đó, lâu

đài Bitremont đã có tiếng là ghen. Chủ lâu đài, bá tước Boccarmé muốn giàu thêm, nên đã cưới một cô gái tên là Lydia Fougnyes. Cô này là con một nhà bào chế thuốc rất giàu có. Nhưng sau đó, Boccarmé mới phát hiện rằng vợ mình chỉ có tí tài sản, không đủ trả tiền tiệc cưới. Nợ nần phát sinh liên tục và Boccarmé phải đi vay mượn lung tung. Hai vợ chồng chỉ còn một tia hy vọng là thừa kế ở ông anh Gustave của Lydia, được ông bố để lại nhiều tiền của nhất. Gustave hay bệnh tật và một lần phải cưa chân, chống nạng. Ông ta độc thân, nhưng nghe nói sắp cưới một cô Antoinette de Dudzeele nào đấy. Điều này là gáo nước lạnh xối vào ngọn lửa hy vọng của Boccarmé.

Trong lúc vị linh mục lắng nghe câu chuyện của 4 người hầu thì Gustave Fougnyes đã chết, gò má bị rách, miệng thâm đen và bị bông. Emmerance kể lại: hôm qua, một người đưa thư đến báo tin là vào buổi trưa, Gustave sẽ đến lâu đài, báo tin cho em gái và em rể biết về đám cưới sắp diễn ra. Thế là hai vợ chồng bá tước chuẩn bị những việc rất kỳ quặc. Chính Lydia chuẩn bị bữa ăn cho ông anh. Sau buổi trưa, Emmerance nghe từ phòng ăn tiếng người ngã xuống. Lát sau, bà chủ lâu đài chạy xộc vào nhà bếp, gọi Emmerance và người đánh xe ngựa: "Đến đây ngay! Ông ấy bị hại, hình như chết rồi".

Những người hầu chạy vào phòng ăn và thấy Gustave nằm sóng soài, bất

động. Bá tước Boccarmé cuống cuống bảo Gilles đi tìm giấm và cởi quần áo người chết. Ông ta đổ nhiều ly giấm vào miệng Gustave và bắt người hầu rửa xác chết cũng bằng giấm. Lydia thì vội vã vứt hết quần áo của Gustave vào nước xà phòng sôi. Gilles bồng cái xác vào phòng của Emmerance và đặt nó lên giường. Bà Lydia ra sức kỳ cọ sàn phòng ăn, nơi Gustave nằm chết. Bà ta lau cả đôi nạng rồi lại quyết định đốt đi. Tỉnh mơ hôm sau, Boccarmé hí hục dùng dao cạo sạch các khe ván sàn. Lúc đó, bình tĩnh lại, các người hầu mới chạy vào báo xức. Emmerance vừa kể xong câu chuyện thì ông thư ký thị trưởng đến báo tin: cái chết của Gustave đã đến tai thẩm phán Heughebaert và ngày mai, ông này sẽ đến.

Vạch mặt thủ phạm

Trưa hôm sau, ông thẩm phán tiến vào tòa lâu đài cùng 3 viên cảnh sát và 3 bác sĩ. Sau bao lần trì hoãn, vợ chồng Boccarmé đành miễn cưỡng dẫn họ vào căn phòng u tối. Thẩm phán yêu cầu kéo rèm ra. Gương mặt của Gustave trông thật khủng khiếp. Thẩm phán yêu cầu phẫu tích ngay lập tức. Hai giờ sau, các bác sĩ tuyên bố là bộ não hoàn toàn "sạch sẽ", không có dấu hiệu bị xâm hại. Ngược lại, ở một vài nơi (miệng, lưỡi, cổ họng và dạ dày) lại có những vết bỏng nặng do uống phải một chất lỏng cực mạnh, có thể là acide sulfurique. Thẩm phán ra lệnh trích các nội quan ra, ngâm trong cồn và bắt giữ hai vợ chồng bá tước.

Trở về tỉnh ly, ông thẩm phán tức tốc đem mẫu nội tạng cho một nhà hóa học tên là Jean Servais Stas. Stas từng là môn đệ của Orfila. Ngài thẩm phán cho biết: "Xác chết đã được rửa bằng giấm" và Stas nghĩ ngay rằng giấm có tác dụng che giấu tác động của một chất độc khác. Chất chứa trong dạ dày, ruột và bong đại cũng đã được ngâm trong cồn. Stas ngâm một ít vào nước, lọc đi lọc lại nhiều lần, đun nóng và chưng cất. Chất thu được có dạng lỏng màu đỏ và nâu nhạt. Stas lại lấy một ít chất này, cho bốc hơi và được một chất sền sệt có mùi giấm. Cho potasse ăn mòn vào 2 mẫu khác, ông lại thấy có mùi nicotine. Stas cho vào éther, lắc đều trong một cái chai và để lắng trong một cái bát. Khi éther bay hơi, còn lại một vành nhỏ màu nâu có mùi thuốc lá. Ném tí xíu chất này ở đầu lưỡi, Stas thấy ngay mùi nicotine và nó đọng lại trong miệng ông suốt mấy giờ liền. Stas thực hiện lại thí nghiệm tất cả 6 lần và đều được kết quả là nicotine.

Ngày 28-11-1850, sau một loạt kiểm nghiệm đặc biệt nữa với các alcaloide, Stas cẩn thận trút cái chất ấy vào một lọ và dán nhãn: "Nicotine thu được trong nội tạng của Gustave Fougnyes". Ông gửi cái lọ cho thẩm phán Heughebaert kèm theo một bức thư, đại ý: "Ngài nên xem vợ chồng Boccarmé có sở hữu nicotine bao giờ chưa". Heughebaert lập tức đến lâu đài Bitremont với rất nhiều cảnh sát, ra lệnh khám xét tất cả phòng ốc và tra hỏi các người hầu. Người làm vườn Deblicqui kể rằng suốt mùa hè và mùa thu năm 1850, ông đã phụ ngài bá tước pha chế loại "nước hoa Cologne". Boccarmé đã mua rất nhiều lá thuốc lá và pha chế trong một phòng thí nghiệm đủ tiện nghi, tại chỗ giặt quần áo. Cảnh sát lục tung lên cả, nhưng không tìm thấy dụng cụ thí nghiệm nào. Lúc ấy, Gilles mới nói: tháng 2-1850, Boccarmé có đến tỉnh Gand để hỏi chuyện một vị giáo sư hóa học. Ông thẩm phán liền đi Gand và tìm hỏi những giáo sư hóa học. Ông được biết một giáo sư tên là Loppers từng tiếp một người của Boccarmé tên là Béraut, đến từ châu Mỹ. Béraut kể với Loppers rằng cha mẹ mình thường xuyên bị người da đỏ tấn công bằng tên độc. Thuốc độc là một chất trích từ thuốc lá, giết người trong vài phút. Do đó, Béraut rất muốn biết chất đó là gì để cứu giúp gia đình và Loppers đã bày cho Béraut cách trích chất nicotine với những dụng cụ cần thiết. Heughebaert lại biết thêm: một thợ làm nổi ở Gand đã giao cho khu Bury đến 120 dụng cụ các loại.

Lúc này, Stas vẫn không hề khoan tay. Ông bắt đầu giải thích được phương pháp vạch mặt chất độc thực vật trong cơ thể người. Tất cả chất này đều tan

trong nước và trong cồn. Ngoài ra, tất cả những chất trong cơ thể người có thể hấp thu chất độc (protéine, mỡ, cellulose và một số chất khác) lại hòa tan trong nước hoặc trong cồn, hoặc không tan vào nhau. Nếu ngâm các nội quan và thêm vào nhiều cồn trộn acide thì chất độc sẽ lòi ra.

Nói cách khác, thần may mắn đã phù hộ Stas, vì nội quan của Gustave được ngâm trong cồn, mà xác lại được lau đi rửa lại bằng giấm. Thế là Stas tiến hành hàng loạt thí nghiệm và ngày 2-12-1850, ông tìm thấy trong gan và lưỡi Gustave một lượng nicotine đủ giết nhiều người. Ông cũng cho rằng có thể Boccarmé đã dẫn ngựa Gustave ra đất, giữ chặt chân tay, còn Lydia thì đổ chất độc vào miệng nạn nhân. Gustave đã chống cự dữ dội (có dấu vết bị thương) và nicotine đã tung tóe mọi nơi. Có lẽ vì thế mà vợ chồng hung thủ đã lột rồi giặt quần áo nạn nhân và nghĩ rằng giấm có thể tẩy được dấu vết. Cũng lúc này, cảnh sát đã tìm ra những dụng cụ thí nghiệm trong tòa lâu

đài được giấu trên trần nhà.

Ngày 27-5-1851, vụ xét xử vợ chồng Boccarmé diễn ra ở tòa đại hình thành phố Mons. Các bằng chứng thuyết phục đến độ các bị cáo không còn chối cãi câu nào nữa. Lydia thú nhận tội ác nhưng nhấn mạnh là bị chồng ép buộc. Boccarmé thú nhận là có thuốc độc trong một cái chai đem về từ một chuyến đi ở Bắc Mỹ. Tòa tuyên án Boccarmé tội giết người và tha bổng Lydia, vì một phụ nữ quý tộc thời ấy không thể lên máy chém!

Đêm 19-7-1851, tại Mons, Boccarmé bị xử tử. Còn Stas nổi tiếng từ đấy. Sau ông, nhiều nhà hóa học khác tìm ra những phản ứng hóa màu để vạch mặt các alcaloide. Cuối cùng thì tất cả các chất độc thực vật có mặt trong cơ thể người đều bị phát hiện. Riêng với morphine, có đến 12 cách thử. Từ năm 1865, nhà hóa học Marquardt đã đạt nhiều thành tựu mới trong việc phát hiện nhiều chất độc khác.

(Theo Le Grand Dossier de la police criminelle)

Bàn thêm về... *(Tiếp theo tr.75)*

giới khiến cho người đọc có cảm tưởng rằng chẳng lẽ một công trình khoa học có tính nhân văn như công trình chuyển giới được thực hiện tại một bệnh viện lớn của Hà Nội lại được chỉ định một cách thiếu thận trọng như thế ư? Việc chuyển giới ngay từ tuổi vị thành niên càng cần thận trọng vì những biểu hiện của hội chứng bức bối về giới (gender dysphoria) đã có từ rất sớm trước tuổi dậy thì. Những thầy thuốc và những nhà tâm lý ở nhiều nước đã ngày càng quan tâm hơn đến những trẻ em có vấn đề về bản sắc giới, ở nước ta số trẻ em này đã được nghiên cứu như

thế nào (tôi đã biết một cháu gái được nuôi dưỡng như con trai ở một gia đình mong có con trai sau này đã không muốn trở lại giới thực của mình bất chấp áp lực của gia đình)? Chuyển giới khi các em chưa đủ khả năng tự mình quyết định một cách có trách nhiệm liệu có gây ra những khó khăn về y pháp sau này không? Gần 20 bệnh nhân sau phẫu thuật chuyển giới đã đạt được sự hài hòa về giới của mình như thế nào? Mong sao những nhà khoa học của hội đồng quyết định chuyển giới của Bệnh viện Nhi Hà Nội giúp cho bạn đọc hiểu rõ hơn công việc của mình. ■

THẾ GIỚI tre

Những vị khách đầu tiên có mặt tại thị xã Cao Lãnh (Đồng Tháp) để chuẩn bị tham gia Hội Khỏe Phù Đổng (HKPD) toàn quốc lần thứ 5 là khách của... bể bơi (trong khu thể thao liên hợp): đội Vĩnh Long sáng đi chiều về, đội Cần Thơ bám trụ tại nhà khách Sở GD-ĐT Đồng Tháp, đội An Giang trú tạm tại khu nhà ở trường Cao đẳng Sư phạm... Gần như 9 tỉnh đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) có đăng ký môn bơi lội đều đã có mặt trước ngày hội thi diễn ra 2-3 tuần. Lý do: để cho vận động viên (VĐV)... tập làm quen với bể bơi (!). Bơi lội không có bể - đó là một thực tế có thật ở vùng đầy sông nước này, nơi từng cung cấp những "kình ngư" có thành tích cao, những huấn luyện viên (HLV) cho đội tuyển quốc gia. Nhìn tổng thể của tình trạng này, họ có vẻ giống như những "kình ngư" đang vượt cạn vậy.

ĐẦY SÔNG MÀ THIẾU... BỂ BƠI

Giới bơi lội ĐBSCL trầm trồ trước bể bơi 50m với 10 đường bơi trong khu thể thao liên hợp. "Tôi chỉ mơ một cái bể nhỏ hơn từ bao nhiêu năm nay rồi" - HLV đội bơi An Giang - Nguyễn Công Đứng nói không hề úp mở. Mà đâu chỉ có mình anh. HLV đội Cần Thơ - Tô Ngọc Huy lắc đầu: "Tụi tôi cắm cọc 25 x 50m trên bãi cát Cần Thơ cho các em bơi tập ở sông Hậu. Có cái hồ bơi 17m từ trước giải phóng nay chỉ dành cho nhi đồng tập bơi". Nói cho công bằng thì một vài nơi có được những bể bơi nhỏ từ trước giải phóng (Vĩnh Long, Cần Thơ, Long An, Trà Vinh...) nhưng nay chỉ sử dụng cho trẻ em độ tuổi nhi đồng hoặc không còn sử dụng được nữa. Những con kình ngư đầy hy vọng của An Giang mấy tháng rồi chỉ được bơi trên hồ Nguyễn Du - một hồ nước tự nhiên của thị xã. Ngay cả VĐV Đồng Tháp những năm trước cũng phải bơi trên hồ Dương thuộc thị xã Sa Đéc.

"Bơi trên sông cách đây 10 năm còn "ăn" được kỷ lục này nọ chớ bây giờ... thua rồi! - HLV Đứng nhận xét - Điều kiện kỹ

BƠI LỘI ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG:

NHỮNG KÌNH NGƯ

Bể bơi có chuẩn mực quốc gia đầu tiên của vùng đồng bằng sông Cửu Long (thuộc khu liên hợp thể thao Cao Lãnh)

"VƯỢT CẠN"

NGUYỄN VĂN TIẾN HÙNG

thuật tiến như hiện tại mà còn tập trên sông thì cao lắm đạt danh hiệu kiện tướng chứ không thể đạt huy chương cao ở các đại hội thể dục thể thao lớn". An Giang là một trong những nơi có phong trào bơi lội mạnh, từng lập thành tích cao ở các kỳ HKPD, năm 1992 từng giặt giải nhì bơi lội toàn đoàn (chỉ sau TP. Hồ Chí Minh). Nhưng ở HKPD lần này, chính An Giang cũng không dám đưa ra chỉ tiêu thành tích cho môn bơi lội. "Khó, khó nói lắm!" - Nhiều HLV khác cũng có chung tâm trạng với anh Đứng.

Những con kinh ngư đồng bằng dù có tài năng đến mấy cũng trở nên bất lực trong những cuộc thi bởi những thay đổi đơn giản ở môi trường một hồ bơi chính hiệu. Sức cản của nước ngoài sông hay hồ tự nhiên bao giờ cũng nhẹ hơn so với một hồ bơi thật sự. Ấy là chưa nói đến cái khó của HLV khi uốn nắn các động tác kỹ thuật cho các VĐV bơi trong làn nước không trong suốt. Và nếu như trong bể, một HLV có thể quản được 20-30 VĐV thì bơi ngoài sông chỉ có thể quản được tối đa là 10 VĐV. Thế cho nên chuyện họ phải làm đầu tiên trong mỗi kỳ thi là... làm quen với bể bơi có bệ xuất phát đúng tiêu chuẩn (!).

HUẤN LUYỆN VIÊN... THỜI VỤ

"Năm 1986, tốt nghiệp ĐH chuyên ngành bơi lội ở trường Thể dục thể thao Trung ương 2, tôi nắm đội bơi Đồng Tháp dự HKPD lần II, đến năm 1987 đội bơi giải tán, tôi chuyển sang làm công tác nghiệp vụ. Chỉ đến cuối năm 1997, khi chắc ăn Đồng Tháp đăng cai HKPD lần 5 thì tôi mới trở lại làm công tác huấn luyện. Trong nghề huấn luyện bơi lội này, chỉ cần ngưng vài năm là lạc hậu ngay" - HLV Nguyễn Ngọc Sơn của Đồng Tháp kể lại như vậy. Cũng về "chủ đề lạc hậu", Đặng Anh Tuấn (HLV An Giang) kể một chuyện nhỏ: "Có đơn vị phía Bắc mời được một HLV người

Nga vào tập huấn, nhìn thấy lính mình bơi ếch mà để nước qua khỏi đầu, vị này hét toáng lên: "Bây, như vậy là sai kỹ thuật!". Mọi người mới ngã ngửa, đoán già đoán non là hình như vị này nghỉ huấn luyện từ lâu lắm rồi. Bởi cách đây 5 năm, bơi ếch mà để nước qua trán là sai luật chứ bây giờ nước có tràn qua khỏi đầu cũng không sao".

Để trở thành một HLV bơi lội, điều kiện bắt buộc là phải từng đạt được thành tích cao, nhưng khi đã trở thành HLV thì điều kiện cập nhật thông tin còn khó khăn hơn. HLV Nguyễn Công Đứng dẫn chứng: "Cách đây một năm, kỷ lục mới của một thiếu niên nước ngoài có thể trở thành bản tin sốt dẻo trên đài nhưng năm trước năm sau nó đã chẳng là cái gì cả. Tôi có những bạn bè trên TP. Hồ Chí Minh hay gửi cho những tài liệu chuyên ngành bơi lội ở nước ngoài, ngó lại cũng xấu hổ: trong khi mình hì hục tập bơi trên sông hồ thì họ tiến xa lắc xa lơ. Trước đây tôi có một sổ băng hình cho các em xem khi luyện tập, bây giờ cũng hư hết trơn rồi, thôi thì thấy biểu sao trò nghe vậy".

ĐBSCL từng có những HLV bơi lội nổi tiếng: La Nhật Hằng (Vĩnh Long), Nguyễn Văn Sáng (Bến Tre), Nguyễn Công Đứng (An Giang)... Có người từng giữ kỷ lục quốc gia, có người đã và đang là HLV đội tuyển quốc gia. Ấy là chưa kể những thành viên trong đội tuyển tham dự những trận đua tài ở các nước trong khu vực như Đặng Anh Tuấn (An Giang), Thảo Nguyên (Vĩnh Long), Võ Văn Dương (Bến Tre)... Họ chắc chắn là không thiếu tài năng và tâm huyết để tạo nguồn cho lớp trẻ nhưng bơi lội ở vùng sông nước cứ trong tình trạng thời vụ "đến hẹn mới lên, thi xong rồi việc", hạn chế về đầu tư cơ sở vật chất và nhất là thiếu một tầm chiến lược dài hơi là những ưu tư có thật của những người tâm huyết với nghề. ■

Đường đua Phù Đồng (Tiếp theo tr. 14)

Minh Hòa, học sinh lớp 2 trường Nguyễn Du. Còn phải uống sữa mỗi ngày và thỉnh thoảng cũng còn nhõng nhẽo mẹ đó". Các phụ huynh của 4 VĐV nhí cho biết họ đi theo đoàn sang Đồng Tháp mỗi ngày không phải vì không tin tưởng các thầy cô mà sự có mặt của họ cần thiết như là sự nâng đỡ về tinh thần, tình cảm cho các cháu, đồng thời họ cũng còn là trợ thủ của các thầy cô trong công tác rèn luyện, giữ gìn tư cách, đạo đức của các cháu. Thật chí lý. Tuổi các cháu rất hiếu động, nhiều khi nghịch phá vượt mức độ cho phép. Chúng tôi đã nghe báo về hồ bơi phản nân về việc các cháu vào tập thỉnh thoảng vi phạm nội quy bảo vệ, còn các trang thiết bị trong phòng tắm, phòng thay quần áo thì bị phá hỏng, làm gãy vỡ, phải thay nhiều lần. Chúng tôi cũng từng nghe chuyện em T., "con rái cá" đầu đàn của đội bơi Đồng Tháp, trong đợt tập huấn dài ngày tại hồ bơi Yết Kiêu TP. Hồ Chí Minh, đã leo rào qua Thảo Cầm Viên bắt khỉ con đem về nuôi trong phòng nghỉ VĐV. Có lần một con sóc đang chuyểnr cành cũng bị T. thộp gọn đem về nuôi. Mãi sau, các thầy cô phát hiện ra đã buộc T. phải mang lũ thú sang trả cho Thảo Cầm Viên và xin lỗi.

Nhìn xa hơn nữa

Sau HKPD 2000, Đồng Tháp với 1,6 triệu dân sẽ tiếp thu khối cơ sở vật chất kỹ thuật TDTT khổng lồ, vào loại đẹp và hiện đại nhất nước. Làm gì để phát huy công suất của các công trình thể thao đồ sộ, hiện đại này? Nhà thơ Thai Sắc, tên thật là Cái Văn Thái, chuyên viên Phòng THPT Sở GD-ĐT Đồng Tháp, nói đùa: "Cái nhà thi đấu đa năng này, cứ mỗi năm tổ chức vài cuộc thi thời trang, hoa hậu, đại nhạc hội... thì chả mấy chốc mà hoàn vốn. Đa năng mà lại!". Thực ra thì các nhà quản lý đã tính toán hết rồi. Trao đổi với chúng

tôi, ông Phạm Quang Hảo, Phó giám đốc Sở TDTT Đồng Tháp, cho biết, ngành TDTT và các ban ngành hữu quan đã có kế hoạch khai thác cơ sở vật chất trong thời kỳ "hậu Phù Đồng". Chẳng hạn, hồ bơi đã được khai thác kinh doanh từ 25-6-2000 (hiện tại cho đến hết HKPD, hồ chính dành cho luyện tập và thi đấu nên chỉ mở cửa đón khách bên ngoài vào hồ phụ dài 25m, giá vé người lớn 5.000đ, trẻ em 3.000đ, mỗi ngày có đến 300 - 500 khách). Về sau, song song với việc bán vé cho quần chúng vào bơi tự do, ban quản lý còn tổ chức các lớp dạy bơi nghiệp dư có thu phí và hợp đồng huấn luyện với các trường, các đội thể thao của các ban ngành trong và ngoài địa phương và cho thuê hồ phục vụ nhu cầu tập luyện, thi đấu chuyên nghiệp. Nhà thi đấu đa năng sẽ là nơi tập luyện, thi đấu không chỉ của các đội thể thao chuyên nghiệp mà còn của các ngành, địa phương, huyện, thị, đồng thời cũng là nơi thuận tiện để tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, hội chợ, triển lãm hoặc đăng cai các giải thể thao quốc gia, quốc tế. Sân vận động vẫn tiếp tục phục vụ đội bóng con cưng của tỉnh nhà như từ trước đến nay. Khu làng Phù Đồng I do Công ty Kinh doanh phát triển nhà vay vốn ngân hàng xây dựng phục vụ HKPD, sau đó sẽ được bán cho nhân dân, cán bộ, công chức và sẽ trở thành khu cư xá An Bình. Hiện sổ hồ sơ đăng ký đã gần kín.

Vâng, Đồng Tháp đã chuẩn bị cho HKPD thật kỹ càng, chu đáo, đầy đủ sau. Chỉ tiếc rằng, với phương thức 4 năm một lần và nếu HKPD được tổ chức tròn vòng trên 61 tỉnh, thành trong cả nước thì phải đến...gần hai thế kỷ rưỡi sau, cổ động viên Đồng Tháp mới lại được hò reo cổ vũ đội nhà so tài trên sân nhà ở HKPD toàn quốc lần thứ 66. ■

♦ **NGÀY 13-7-2000, HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI VIỆT NAM - MỸ** đã được ký tại Washington. Hiệp định là một sự kiện có ý nghĩa quan trọng, hoàn tất quá trình bình thường hóa quan hệ kinh tế, thương mại giữa hai nước; là kết quả của đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa phương hóa, đa dạng hóa của Đảng và Nhà nước ta.

♦ **CHÍNH PHỦ ÁO VỪA QUYẾT ĐỊNH TÀI TRỢ 5 TRIỆU ĐÔLA** cho dự án "Trang bị 25 lò đốt chất thải rắn cho 25 cụm bệnh viện lớn của Việt Nam".

♦ **DỰ KIẾN TRUNG TÂM CÔNG NGHỆ PHẦN MỀM QUANG TRUNG (TP. HỒ CHÍ MINH)** sẽ đi vào hoạt động đầu quý III - 2000 với khoảng 1.500 chuyên viên phần mềm.

♦ **MỘT NỮ VIỆT KIỀU MỸ (43 TUỔI) VỪA SINH THÀNH CÔNG 3 BÉ TRAI** bằng phương pháp cho trứng thụ tinh trong ống nghiệm tại Bệnh viện Phụ sản Từ Dũ (TP. Hồ Chí Minh) hôm 10-7-2000.

♦ **200-250 TẤN THUỐC NỔ** sẽ được dùng cho thi công 50km đường qua khu Bảo tồn Phong Nha (Quảng Bình) có thể gây ra hậu quả khôn lường, trong khi Phong Nha đang chờ UNESCO xét duyệt công nhận Di sản thiên nhiên thế giới đợt cuối năm 2000.

♦ **LŨ NĂM NAY Ở ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG XUẤT HIỆN SỚM VỚI CƯỜNG SUẤT LỚN**, gây thiệt hại nặng vụ lúa hè-thu. Thống kê sơ bộ: An Giang mất trắng 1.168ha, 110.000ha ngập nặng, 813ha phải gặt ép; Đồng Tháp ngập 51ha; Long An ngập 44.000ha, 5.080ha có thể mất trắng. Diễn biến lũ còn rất phức tạp. Bộ Quốc phòng đã phái khẩn cấp nhiều đơn vị xuống giúp dân chống lũ, thu hoạch lúa.

♦ **NHIỀU XÃ Ở TỈNH BẠC LIÊU ĐANG ĐUA NHAU BỎ RUỘNG NUÔI TÔM**, bất chấp chủ trương của Nhà nước. Họ chở nước biển (xa 30-40km) về đổ vào ruộng (thuộc vùng ngọt hóa ngăn mặn, Nhà nước đã tốn hàng trăm tỉ đồng) để nuôi tôm. Diện tích lúa giảm còn 20-30%. Nước mặn đang xóa đồng ruộng, đất đai thiếu dần màu xanh.

♦ **VOI DỮ ĐANG "XUỐNG NÚI" Ở HÀ TĨNH, ĐỒNG NAI, BÌNH THUẬN...** giết hại dân thường, tàn phá nương rẫy, gây kinh hoàng cho người dân nơi đây. Vì tránh tiêu diệt, họ phải tìm nhiều cách ngăn chặn voi và tự vệ nhưng vẫn đang phải đối mặt với những hậu quả khôn lường.

♦ **THỦ ĐOẠN DÙNG THUỐC GÂY MÊ ĐỂ CƯỚP TÀI SẢN** đã xuất hiện ở một số địa phương. Bọn tội phạm thường dùng *lexomil* tán thành bột cho vào cháo, cà phê và kẹo cao su để đầu độc nạn nhân.

♦ **NGÂN SÁCH HÀNG NĂM CHI CHO CAI NGHIỆN MA TÚY KHOẢNG 6.000 TRIỆU ĐỒNG.** Đến tháng 6-1999, chỉ 20 tỉnh được cấp kinh phí cai nghiện. Năm 2000, nhiều nơi chưa nhận được kinh phí. 60 trung tâm cai nghiện có thể phải đóng cửa. Nhiều cơ sở vật chất xuống cấp, kinh phí đã hạn hẹp lại chi dùng bất hợp lý.

♦ **DỰ LUẬN LÊN TIẾNG PHẢI RA BIỆN PHÁP TẬP TRUNG LẠO ĐỘNG BẮT BUỘC, ĐƯA RA ĐÀO ĐỂ CÔ LẬP VÀ CAI NGHIỆN** đối với người nghiện ma túy nặng. Nếu coi con nghiện chỉ là nạn nhân của tệ nạn xã hội mà không dám dùng biện pháp mạnh thì khó giúp họ từ bỏ ma túy.

♦ **HÀ NỘI SẼ MỞ ĐỢT TẤN CÔNG NẠN QUẢNG CÁO, RAO VẬT BỪA BÃI**

NƠI CÔNG CỘNG. Bưu điện Hà Nội và Sở Văn hóa - Thông tin là 2 đơn vị chủ lực trong chiến dịch này. Hiện đang có đề xuất lập bảng quảng cáo rao vặt công cộng nhưng phải được quản lý thống nhất.

♦ **NGÀNH ĐIỆN ẢNH HIỆN CHỈ CHO RA ĐỜI 2 ĐẾN 3 BỘ PHIM/NĂM** (thời hoàng kim từng đạt 30-40 phim/năm) và hầu như không phim nào thu hồi được vốn. 53 tỉnh, thành không còn rạp chiếu phim. 8 tỉnh, thành còn lại phải biến rạp thành nhiều chức năng để tồn tại.

♦ **196,8 TỈ ĐÔLA** là khoản tiền mà ông S. Rosenblatt, luật sư đại diện cho khoảng 500.000 người bị tổn hại sức khỏe do hút thuốc đã yêu cầu bồi thẩm đoàn tại Miami (Mỹ) phạt 5 công ty thuốc lá hàng đầu của Mỹ gồm Philip Morris, R.J. Reynolds Tobacco, Brown & Williamson Tobacco, Lorillard Tobacco và Liggett. Yêu cầu trên được đưa ra vào giai đoạn cuối của một phiên tòa kéo dài hai năm qua khi bên nguyên đưa ra những lập luận cuối cùng.

♦ **NGÔI VỊ "HOA HẬU VOI"** vừa lọt vào tay cô Panta Inthalaksana 34 tuổi, cân nặng... 187kg trong một cuộc thi đặc biệt dành cho các phụ nữ "quá khổ" tổ chức tại Thái Lan. Tân hoa hậu nhận được giải thưởng 20.000 baht (khoảng 7,2 triệu đồng Việt Nam). Phần lớn tiền thu được qua việc tổ chức cuộc thi được dành cho công tác bảo tồn loài voi.

♦ **VIỆC PHÁT HIỆN MỘT XÁC ƯỚP 10.000 NĂM TUỔI** đã trở thành một sự kiện gây chấn động giới khảo cổ học quốc tế. Địa điểm tìm thấy xác ướp là một trong những vùng sa mạc khô hạn nhất của thế giới, nằm ở miền Bắc Chilê, bên bờ Thái Bình Dương. Tại đây, các nhà khảo cổ Anh tìm thấy một xác ướp với mái tóc "vẫn còn bay trong gió". Người ta cho rằng đây từng là nơi sinh sống của bộ tộc Chinchorro, tổ tiên của người Indians về

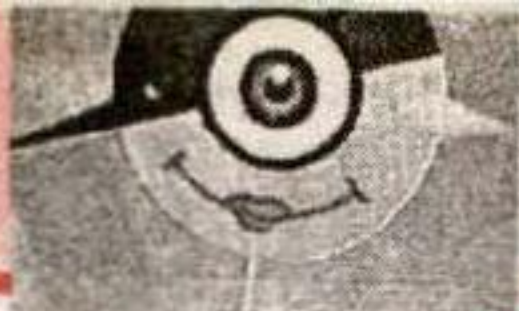
sau. Vào thời kỳ cách nay hàng chục ngàn năm, cư dân bản địa đã có một kỹ thuật ướp xác kỳ lạ: người chết được dựng thành hàng trên vách núi và thân nhân còn sống có thể đến "gặp gỡ" với họ thêm một thời gian nữa. Nhiệt độ cao và gió nóng đã sấy khô nhanh chóng các xác ướp đó.

♦ **DÙNG VỊT DIỆT CHÂU CHẤU** là biện pháp đang được người Trung Quốc áp dụng để bảo vệ nông nghiệp. Theo nguồn tin từ giới báo chí nước này, hơn 700.000 chú vịt đã được huấn luyện xong và đang được đưa về các tỉnh phía Tây Trung Quốc để diệt châu chấu. Ước tính có khoảng 5.000 con châu chấu trên mỗi mét vuông đất trồng trọt trong tổng số 3,8ha đất đang bị loài côn trùng này phá hại. Vào năm 1999, Trung Quốc cũng đã huấn luyện hàng ngàn con gà để diệt châu chấu nhưng không đạt kết quả khả quan.

♦ **VẮC XIN MELANOMA** đã được thử nghiệm chữa trị bệnh ung thư da một cách hữu hiệu. Theo nguồn tin từ Học viện nghiên cứu y khoa Queensland (Úc), có 3 bệnh nhân được chữa trị bằng vắc xin này và các khối u ung thư của họ đã biến mất. Đến nay tổng cộng có 13 bệnh nhân đã được cho sử dụng loại vắc xin này do học viện trên điều chế và đang được tiếp tục theo dõi.

♦ **VIRUS HIV CŨNG CÓ MẶT TÍCH CỰC CỦA NÓ.** Theo các nhà khoa học tại Trung tâm nghiên cứu bệnh AIDS thuộc trường ĐH California (Mỹ), một vắc xin chứa virus HIV còn sống (đã bị làm suy yếu) có thể bảo vệ người bị nhiễm HIV khỏi bệnh AIDS. Họ đã tạo ra một virus lai giữa virus HIV và một virus khác, có khả năng xâm nhập tế bào nhưng kháng tự nhân bản. Virus này khi vào cơ thể người sẽ khuyến khích hệ miễn nhiễm tìm kiếm và tiêu diệt các tế bào đã bị virus HIV xâm nhập.

THÓI QUEN CỦA CÁC DANH NHÂN

● Nhà triết học Emmanuel Kant (Đức) luôn có câu cửa miệng lịch sự: "Tôi có quá đáng chăng?". Thói quen ấy ám ông đến độ có lần ông đã hỏi người yêu: "Anh có quá đáng chăng?", sau khi nói "Anh yêu em".

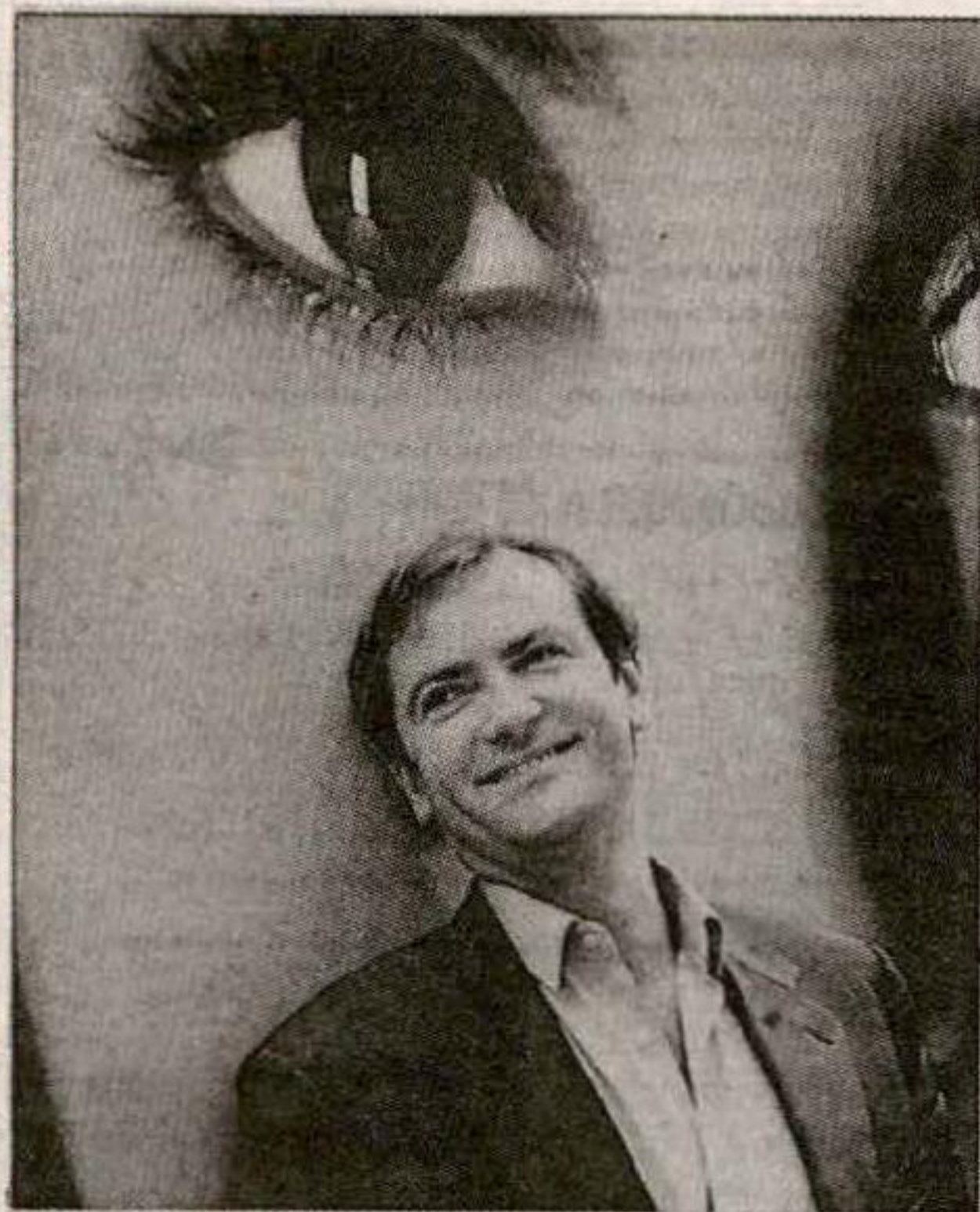
● Danh họa Salvador Dali (Tây Ban Nha) thì bị phó mát ám ảnh. Một lần, ông sang thành phố New York (Mỹ) và gọi nó là "mẫu phó mát xanh xao, bẩn thiu". Một lần, Dali say rượu và gọi đùa bà vợ Gala là "cục phó mát mốc". Hậu quả: chiến tranh lạnh giữa hai người đã kéo dài đúng 2 tuần lễ!

● Nhạc sĩ Frederic Chopin (Ba Lan) thích đi dạo (những lúc buồn) với một quả táo để "gặm cho đỡ buồn". Một lần, đi dạo với nữ văn sĩ Pháp George Sand, Chopin quên đem táo, đâm bức bối, quay về nhà lấy vật bất ly thân. Sand đã... bỏ đi luôn.

AI ĐÂY?

Bạn hãy cho biết người phụ nữ xinh đẹp trong ảnh này là ai? Cô nổi tiếng vì cái gì?

(Xem giải đáp tr. 110)

Anh hùng khí đoán...

ƯU ĐIỂM

Người đàn ông độc thân không bao giờ phải làm những việc sau:

- Xuống giường một bên cố định vào buổi sáng.
- Thức dậy nửa đêm và kiểm tra cửa nẻo khi có tiếng động lạ.
- Trộn mắt nuốt những món ăn dở nhất trên gian mà vẫn khen ngon.
- Để tiền lương ở một chỗ cố định (hoặc giao nộp đúng hạn).
- Nghĩ ra lý do khi về khuya.
- Giã vờ nhìn thẳng khi thấy một cô gái đẹp.
- Búng tàn thuốc lá vào gạt tàn.
- Tập thể dục buổi sáng.
- Ra sức chê bai những nữ diễn viên xinh đẹp và gợi cảm.

BẠN CÓ BIẾT?

Từ dài nhất trong tiếng Ireland là *Haestaréttamalafluningsmaour* (28 chữ cái), có nghĩa là luật sư tòa thượng thẩm.

Tranh của LÊ VIỆT TRÍ

Giải đáp "AI ĐÂY?" tr.109: Đó là nữ diễn viên điện ảnh Mỹ Sharon Stone. Cô bắt đầu nổi tiếng từ bộ phim *Basic Instinct* (Bản năng gốc).

TỪ ĐIỆN *hoạt kê*

Nhiều phiếu đề cử cho **ngoại** nhất là câu "thắng về nội, thối về ngoại", tiếp đến là các kiểu tách tự, ví dụ "cái oai này đáng **ngờ nặng**"... Những cách kê nào đoạt giải? Đó là 9 lời bình sau:

- Một thứ ao bùn, "miễn đất hứa" của họ nhà "ếch" (AIDS), "nhái", "lươn" (lẹo)...

(Hoàng Văn Cường, Công ty Madison, 16 Bùi Thị Xuân, Hà Nội)

- Là "made in Vietnam" 100%, chỉ trừ cái... "mác" và sự quảng cáo của người bán!

(Nguyễn Viết Tân, 2/19 Núi Thành, TP. Hồ Chí Minh)

- Bảo chúng độ "xịn" cho mọi sản phẩm, đặc biệt có một thứ đáng tin 100%, đó là... cháu!

(Hoàng Văn Hùng, 18-Y9, ĐH Kinh tế quốc dân Hà Nội)

- Nói về hàng - nghĩa là xịn, nói về tình - nghĩa là dỏm, nói về quê - nghĩa là... nội 100%.

(Trần Lệ Xuân, Hộp thư 3TC - 577 Hà Tây)

- Khoan! Hãy kiểm tra túi tiền trước khi sờ vào tôi! (Nguyễn Thị Kim Xuyên, Trường Mẫu giáo 30-4, thị trấn huyện Hòa Thành, Tây Ninh)

- Chúc danh các bậc cha mẹ rất khoái, nhất là khi trong nhà tồn kho vài quả... "bom nổ chậm"! (Nguyễn Văn Khánh, 497 Hòa Hảo, TP. Hồ Chí Minh)

- "Dạ, đó là nơi em thường được theo mẹ về mỗi khi mẹ muốn "cắm vận" bố ạ!".

(Tài Cận, TP. Cần Thơ)

- Các quan tham đặc biệt ưa chuộng, từ **ngoại** tề, **ngoại** tửu, xế **ngoại**... đến xuất **ngoại**, cuối cùng khi đã ở nhà đá thì mơ ước được... tại **ngoại**.

(Phạm Ngọc Phan, số 10, ngõ 528 Đường Láng, Hà Nội)

- Một trong 10 lý do để người bán hàng mài dao thật sắc!

(Kim Hương, 97/176 Đỗ Hưng Viễn, TP. Hồ Chí Minh)

Một từ rất đặc biệt, hầu như ai cũng từng "kinh qua", đó là **LƯƠNG**. Mời quý vị nhập cuộc để rồi tìm đọc TGM số 400 tròn trịa xem kết quả nhé.

Bạn đọc phát hiện

♦ Di tích duy nhất thờ Nguyễn Trãi ở Hà Nội bị lãng quên

Đền thờ Nguyễn Trãi ở Hà Nội nằm ở thôn Khuyến Lương, xã Trần Phú, huyện Thanh Trì. Chúng tôi đến

thăm đền mới hiểu, tại sao ngôi đền ấy ít người biết đến. Đền nằm sâu trong thôn, lọt thỏm giữa những nhà dân. Không giống những nơi thờ phượng tôn nghiêm khác, thường nằm ở ven trục đường chính qua làng, đường vào đền chỉ là một ngõ nhỏ, lắt léo và lầy lội. Ông Hoat, người trông coi ngôi đền hơn 40 năm cho biết, xưa kia trước cửa đền là một cái ao rộng, nằm ven trục đường chính. Qua một thời gian xao nhãng của chính quyền địa phương, ao ấy bị người ta lấp đi để xây nhà. Ngôi đền nhỏ càng như thấp hẳn xuống bởi nhà dân xung quanh xây hai ba tầng. Sân đền ngập nước, để đi lại, người ta xếp những viên gạch vụn từ cổng đến cửa đền. Mặt sân trũng, lôm bôm nước được tận dụng để trồng rau muống.

Chúng tôi cố tìm những di vật xưa, mong tìm hiểu lịch sử của ngôi đền. Nhưng tất cả những gì chúng tôi tìm thấy là một dòng chữ Hán trên nóc đền: "Hoàng triều Duy Tân ngũ niên tam nguyệt thập cửu nhật, tuế Tân Hợi quý xuân lương thần...", nghĩa là "ngày tốt, cuối xuân Tân Hợi, ngày 19-3 năm Duy Tân thứ 5 (1911)...".

Ngôi đền có từ bao giờ không rõ, nhưng căn cứ vào dòng chữ trên thì nó được trùng tu vào đầu thế kỷ 20 này. Dò hỏi các bậc cao niên trong làng thì lịch sử ngôi đền cũng rất phức tạp. Người thì nói, khi Nguyễn Trãi trên đường về ở ẩn ở Côn Sơn, có qua bến đò Khuyến Lương. Ông đã dừng chân ở đây. Sau đó dân làng tưởng nhớ lập đền thờ. Lại có người nói, đầu thế kỷ 15, khi Lê Lợi đánh vào Đông Quan, có đặt đại bản doanh ở Tây Phương Liệt (tức huyện Thanh Trì ngày nay). Nguyễn Trãi lúc đó là quân sư đã có ân đức với nhân dân ở đây. Sau khi ông mất, dân chúng lập đền thờ.

Nhìn cảnh hương tàn khói lạnh, chúng tôi không khỏi ngậm ngùi xót xa. (Đại Việt, sinh viên báo chí ĐH Khoa học xã hội và nhân văn Hà Nội)

♦ **Liệt sĩ thứ 94 của phường Hàng Bông, Hà Nội**

Thật quá muộn màng, nhưng cũng vẫn rất chu đáo, ngày 5-7-2000 vừa qua, được phép của cấp trên, UBND phường Hàng Bông, Hà Nội đã làm lễ truy điệu và công nhận cụ là liệt sĩ - "liệt sĩ thứ 94" của phường. Sau 5 ngày quân dân Hà Nội chiến đấu ác liệt và dũng cảm để bảo vệ thủ đô Hà Nội, ngày 23-12-1946, cụ Dương Quảng Hàm, trong khi vượt vòng vây của địch đã ngã gục trước một loạt súng liên thanh của địch tại ngã tư Lê Văn Hưu, Nguyễn Du - Phố Huế, Hà Nội.

Buổi lễ đơn giản, nhưng trang nghiêm với sự hiện diện của con cháu và khoảng 160 đại biểu các thuộc đủ mọi lớp người! Trước hết là những người học trò cũ của cụ!

GS. Nguyễn Lân - người học trò cao tuổi nhất của thầy Dương Quảng Hàm - năm nay 95 tuổi. Các cụ: Nguyễn Văn Chiển - giáo sư, nhà giáo nhân dân, nguyên phó viện trưởng Viện Khoa học Việt Nam, cụ Nguyễn Xuân Thảo (luật sư), cụ Hữu Ngọc - nhà văn hóa, nguyên giám đốc Nhà xuất bản Ngoại văn (nay là NXB Thế giới) và lớp lớp các thế hệ học sinh cũ của cụ Hàm... Cụ Dương Quảng Hàm đã viết trong công trình nghiên cứu văn học *Việt Nam văn học sử yếu* thật là đồ sộ của cụ, tổng cộng 740 trang in: "Làm tài trai, nên chết ở chiến trường, lấy da ngựa bọc thây!". Và cụ đã sống đẹp như những điều mình viết ra.

(GS. Ngô Thế Thịnh, 231C Khâm Thiên, Hà Nội)

Bạn đọc có ý kiến

♦ Có phải nhà văn Nguyễn Tuân cả đời kiếm sống bằng nghề viết?

Đọc ý kiến của nhà văn Nguyễn Quang Sáng về nhà văn Nguyễn Tuân, đăng trên tạp chí Thế Giới Mới số 394, tôi hơi giật mình về một chi tiết: "*Tôi trân trọng Nguyễn Tuân một điều (ngoài tài năng về chữ nghĩa, văn chương), đó là cả cuộc đời ông không **kiếm sống** bằng nghề nào khác ngoài viết văn...*".

Tôi rất nghi ngờ chữ "kiếm sống" được dùng ở đây. Vì thực ra, nhà văn Nguyễn Tuân hoặc bất cứ một nhà văn nào (kể cả những người chưa thành nhà văn, đang là các cây bút tập viết thuộc biên chế ở các hội văn nghệ địa phương) đều không hề phải "kiếm sống" bằng các bài viết. Vì tất cả họ đều có lương, thậm chí có người lương rất cao, cùng với các phụ cấp khác, ngang với bộ, thứ trưởng. Hơn hẳn các cán bộ các ngành khác, họ đã vừa có lương lại có thêm nhuận bút mỗi khi tác phẩm được in ra. Mà thời đó, nhuận bút một cuốn sách đâu có thấp như bây giờ. Tôi nhớ không lầm thì nhiều nhà văn thời đó đã mua được cả một căn nhà từ tiền nhuận bút.

Tóm lại, có thể khẳng định một điều chắc chắn rằng: suốt thời kỳ bao cấp, ở miền Bắc, *không có nhà văn nào phải "kiếm sống" bằng ngòi bút cả*. Nhà văn Nguyễn Tuân kính yêu của chúng ta càng không bao giờ phải như thế. Đây là một nhận định theo tôi cần phải được phân biệt rạch ròi. Để rõ ràng hơn, tôi xin tạm đưa ra một so sánh: cùng chung một giai đoạn (1954-1975), cùng chung một thế hệ nhà văn như Tô Hoài, Nguyễn Công Hoan, Vũ Bằng, Vũ Hoàng Chương... thì các nhà văn ở ngoài Bắc được trọng vọng, có đời sống kinh tế thuận lợi hơn nhiều...

Khái niệm *kiếm sống bằng nghề viết*, thực tế chỉ xuất hiện gần đây khi đã xóa bỏ bao cấp. Thời kỳ này nhiều nhà văn kiếm sống hoàn toàn bằng ngòi bút. Nhà văn Nguyễn Mạnh Tuấn có lần kể với tôi, có năm ông phải đóng thuế thu nhập tới *15 triệu đồng*, căn cứ từ tiền nhuận bút. Tôi được biết, căn nhà với mảnh đất rộng hàng ngàn mét vuông ở Gò Vấp (TP. Hồ Chí Minh), chiếc xe hơi, rồi cả đến số kinh phí để nuôi cô con gái du học ở nước ngoài đều hoàn toàn từ tiền nhuận bút của ông.

Nói Nguyễn Mạnh Tuấn hoặc nhiều nhà văn khác hiện nay *kiếm sống bằng nghề viết*, tôi chịu liền... (Nguyễn Khoa Đăng, báo Giáo dục và Thời đại)

VINABECO

Sản phẩm
quen thuộc
của
Mọi Người

TỔNG CÔNG TY RƯỢU-BIA-NƯỚC GIẢI KHÁT VIỆT NAM
VINABECO

Địa chỉ: 94 Lò Đúc, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
Điện thoại: (04) 8.219261 Fax: (04) 8219661
Văn phòng đại diện: 12 Đồng Du - Q.1, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại: (08) 8.296342 Fax: (08) 8.296856

CÁC ĐƠN VỊ TRỰC THUỘC

CÔNG TY BIA SÀI GÒN

187 Nguyễn Chí Thanh, Q.5, tp. HCM
Tel: 08.8.559.595 - 8.559.486 Fax: 08.8.577.095

CÔNG TY BIA HÀ NỘI

70A Hoàng Hoa Thám, Ba Đình, Hà Nội
Tel: 04.8.453.543 - 8.453.379 Fax: 04.8.464.549

CÔNG TY RƯỢU HÀ NỘI

94 Lò Đúc, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Tel: 04.8.713.249 - 8.213.147 Fax: 04.8.212.682

CÔNG TY NƯỚC GIẢI KHÁT CHUƠNG DƯƠNG

379 Bến Chương Dương, Q.1, tp. HCM
Tel: 08.8368.747 - 8.367.518 - 8.367.728 Fax: 08.8367.176

CÔNG TY THỦY TINH HẢI PHÒNG

17A đường Ngô Quyền, Quận Ngô Quyền, Hải Phòng
Tel: 031.837.257 Fax: 031.837.137

NHÀ MÁY THỦY TINH PHÚ THỌ

152 đường Lạc Long Quân, Q.11, tp. HCM
Tel: 08.8.558.670 Fax: 08.8.564.912

VIỆN NGHIÊN CỨU RƯỢU-BIA-NƯỚC GIẢI KHÁT

94 Lò Đúc, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Tel: 04.8.218.233 Fax: 04.8.218.433

CÔNG TY TNHH THỦY TINH MALAYA VIỆT NAM

76 Tôn Thất Thuyết, Q.4, tp. HCM
Tel: 84.8.9.404.995 - 08.9.904.293

CÔNG TY TNHH THỦY TINH SANMIGUEL HẢI PHÒNG

17A Ngô Quyền, tp. Hải Phòng
Tel: 031.837.068 Fax: 031.837.222

XI NGHIỆP LIÊN DOANH CARNAUD METALBOX SÀI GÒN

Xa Lò Hà Nội, Hiệp Phú, Q.9, tp. HCM
Tel: 08.8.961.540 Fax: 08.8.962.141

THE GIỚI MỌI

396

HOLLYWOOD

không còn là
thiên đường
của các
ngôi sao ?

**Diện mạo mafia
Trung Quốc**